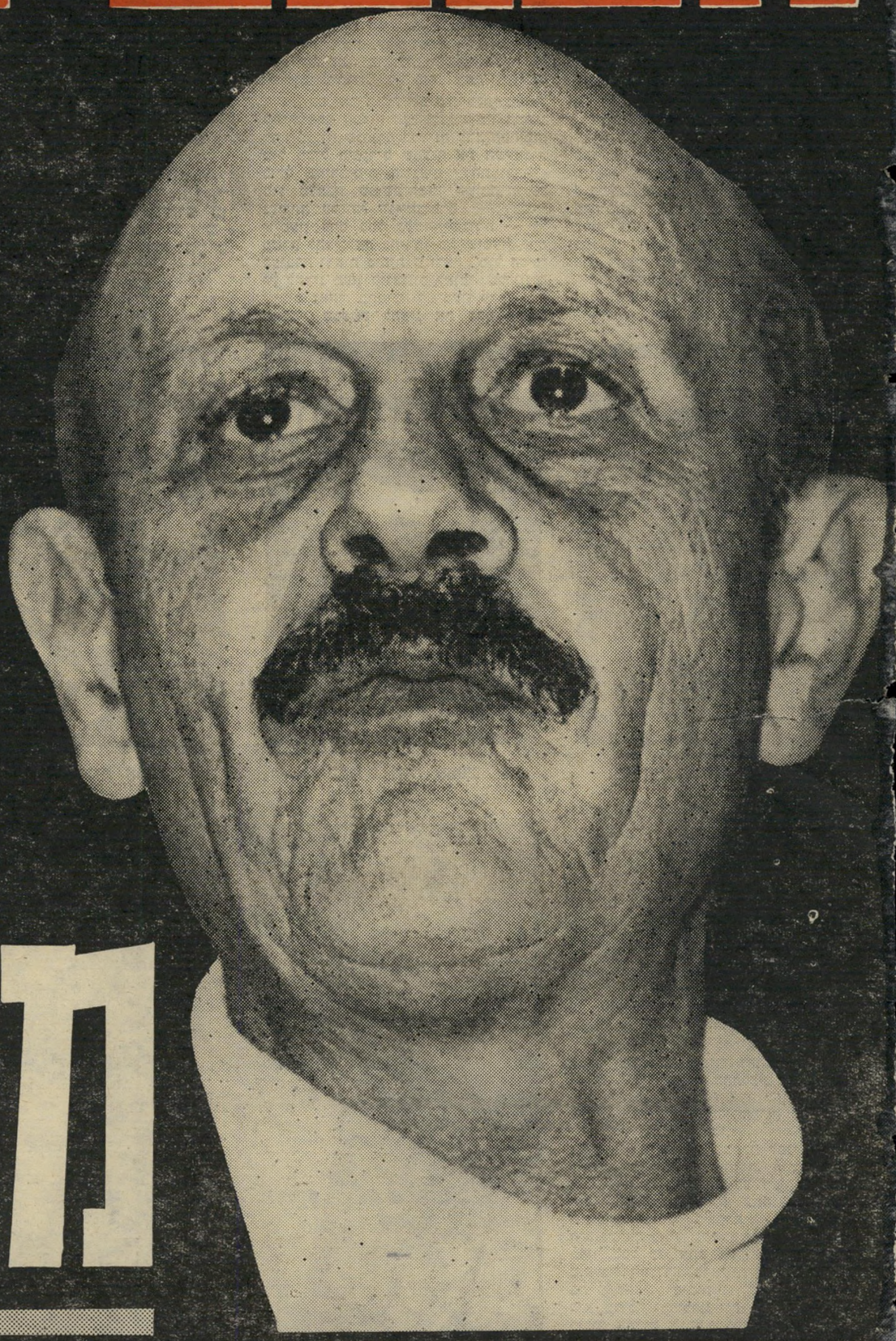
י"ב אדר תשל"ז, 2.3.77 שנה 41 המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2061

העולם הזה

גם הם כמו כולם

משבר במיפלגות ידין

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טיפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה.

באולם הגועש של הכיכר־התרבות, שאלפי פיות בו הריעו ליצחק רבין, אשר זה עתה נבחר כמועמד מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה, פנה אלי אחד הוותיקים בכתבי המיפלגות בארץ. „ניצחתם!" טפח על כתפי. „רבין חייב לכם תודה!"

כמה שעות קודם לכן, עוד בטרם נפלה ההכרעה הדרמתית, פגשתי במסדרונות הכיכר־התרבות ידיד, שנמנה עם ראשי מחנהו של שימעון פרס. הוא עמד מוקף חבורת אנשים, שרוי בעיצומו של ויכוח לוהט, כשהוא מנסה לשכנע, להשפיע ולרכוש לבבות. כשהבחין בי הטיח לעברי במידה רבה של טינה ומרירות: „תודה רבה לכם! יופי שעזרתם לנו!" והטון הסארקסטי של הדברים, שנאמרו בלשון סגי־נהור, הידהד למרחקים.

לא היו אלה תגובות יוצאות־דופן. במהלך ועידת מיפלגת העבודה ואחריה נתקלתי לא אחת בהתייחסות אל העולם הזה כאל גורם פעיל בהתמודדות שריחקה את כל המדינה. היו לכך ודאי סיבות טובות. שכן, דומני שהעולם הזה היה הפעם העיתון היחיד במדינה, שנקט עמדה ברורה וחד־משמעית למען בחירתו של מועמד אחד — יצחק רבין.

בשלושת השבועות האחרונים הוקדשו שלושה השערים הקדמיים של העולם הזה להתמודדות הגורלית. מתוך הכרה שהמאבק הפנימי במיפלגת העבודה על בחירת המועמד לראשות־הממשלה אינו עניין פרטי סגור של חברי המיפלגה בילבד, אלא שהוא מעניינם של כל אזרחי המדינה, שגורלם ועתידם עשוי או עלול להיות תלוי באיש שייבחר, קבע העולם הזה את דעתו על העומדים לבחירה.

אינני סבור שלעמדת העולם הזה היתה השפעה אפילו על אחד מצירי הוועידה, כדי להטות את הכף לכאן או לכאן. החלק הארי של צירי הוועידה גיבשו את החלטתם ימים רבים לפני שנפתחה והם עשו זאת על סמך שיקולים ששום מאמר או פירסום עיתונאי לא היה בהם לזעזעם.

יחד עם זאת היתה חשיבות בלתי מבוטלת לעמדת העולם הזה ולפירסומיו באוויר הכללית שנוצרה במדינה ערב הבחירה. מול מבול השקרים שהציף את העיתונות כולה בפירסומים הנוגעים להתמודדות; מול מלאכת שטיפת־המוח השיטתית שנעשתה על־ידי יונייטד־פרס — סוכני שימעון פרס בכל כלי־התיקשורת — במטרה להציג את בחירתו של שימעון פרס כעובדה ודאית סופית ונחרצת; מול הגיסיון להציג מעין קונצנזוס לאומי, של יונים וניצים כאחד, בתמיכה לשימעון פרס; מול המאמץ שנעשה להציג את פרס כנביא השינוי והתמורה — מול כלאלה מילא השינוי והתמורה — מול כל אלה מילא קיד מאזן שחשיבותו היא בלתי מבוטלת, גם אם לא התבטאה ישירות בליל ההצבעה בקלפיות של מיפלגת העבודה.

■ ■ ■

את ההחלטה הקשה ביותר בכל מהלך המאבק הבינאישי על המועמדות לראשות־הממשלה, היה עלינו לקבל בראשית השבוע שעבר, ערב הופעת הגיליון הקודם של העולם הזה.

הגיליון עמד להיסגר שעות מעטות בילבד לפני פתיחת ועידת מיפלגת העבודה. הוא עתיד היה לראות אור שעות ספורות אחרי פתיחת הוועידה ולהגיע לידי מרבית הקוראים במהלך הוועידה ואפילו לאחריה. בלוח־זמנים מסובך ועדין מעין זה הוטל על המערכת להוציא־לאור, עוד לפני הכרעה, גיליון שיהיה אקטואלי ומעודכן בנושא זה גם לאחריה.

במילים אחרות: היה זה אחד מאותם מקרים בודדים בהם היתה המערכת צריכה להמר על הקופה כולה, להכיר ביצחק רבין כמנצח בהתמודדות בינו לבין שימעון פרס ולהכריז על כך הרבה לפני ההצבעה.

תוך ידיעת כל הסיכונים הכרוכים בכך ותוך שקילת כל ההיבטים, נטלה מערכת העולם הזה על עצמה את הסיכון העיתונאי הדרוש כדי לנבא מראש את התוצאות.

היה זה סיכון מחושב שממדי הסכנה שבו צומצמו עד למינימום. כך בחרנו לפרסם על השער הקדמי ציור של קלף שיש בו כדי להביע התמודדות של שני אישים על הכתר. בצורה בלתי אופיינית לשערי העולם הזה לא ליוותה כל כותרת את תמונת השער. אולם עצם הצגתו של שימעון פרס כמלך התחתון וההפוך שבקלף יכלה להתפרש — וכך גם פורשה — לא רק כמישאלת־לב, אלא גם כעובדה.

גם כתבת השער (הקלף המשוגע, העולם הזה 2060) נכתבה לקריאה במועד שלאחר התכנסות הוועידה וההצבעה שנערכה בה. תוך ניתוח המהלכים האפשריים ערב ההצבעה, קבע העולם הזה: „נדמה שבשני הצדדים שררה האמונה כי לרבין יש יתרון־מה על יריבו."

גם אם קראת את הכתבה לפני שנפלה ההכרעה, או מייד לאחריה, הייתי מציע לך לבצע תרגיל קטן בעיתונות ולקרוא את אותה כתבה שניה, עתה. אני סבור שתופתע, כמוני כשקראתי אותה שוב. היא נקראת כאילו נכתבה אחרי שכבר היה ברור לכל כי יצחק רבין נבחר כמועמד מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה. יש בה ניתוח של סיבות נצחונו של רבין ו־היא שקולה ומפוכחת יותר מכמה מאמרי־סיכום אחרים שנכתבו אחרי הוועידה.

העולם הזה יכול היה להסתכן בפירסום שער וכתבה מעין אלה מראש לא רק בשל המידע האובייקטיבי שזרם אליו משני המחנות. הערכת־המצב העיתונאית מסתמכת לעיתים קרובות במידה לא מבוטלת על צירוף של מידע, ניתוח מפוכח של העובדות וגם אינטואיציה. במקרה המסויים הזה לא איכזבו כל אלה.

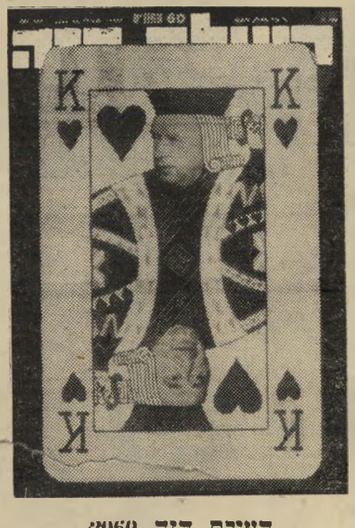

העולם הזה 2058

העולם הזה 2059

שילוב של מידע, ניתוח מפוכח ואינטואיציה

העולם הזה 2060

רבין מתבונן בשער „העולם הזה" דקות מיספר אחרי בחירתו*

הימור על כל הקופה

* מימינו, יו"ר הכנסת יצחק שמיר ואנשי מטהו.

הם באים, הם באים!

כל הגיבורים שאתם אוהבים

מיקי מאוס, פלוטו, טום וג'רי, דונאלד דאק, פיטר פאן, קפטן הוק, פינוקיו, סינדרלה וכל האחרים...

על השוקולדים המצוירים של עלית

במבצע פרסים "דיסני" כל אחד זוכה מיד בפוסטר.

הילדים מקבלים בשמחה שוקולד "דיסני" עלית,
נהנים מהשוקולד, צובעים להנאתם את הציורים בתוך העטיפות,
מציינים בתלוש את מספר הפוסטר שהם בחרו
(ממס' 5 עד מס' 8), גוזרים 12 תלושים (אחד מכל עטיפה),
משלימים בכל תלוש את הסיסמה
ושולחים אותם במעטפה לת.ד. 3468 תל אביב.
והפרס: פוסטר רב צבעים בגודל 50×35 ס"מ,
אחד מארבעה פוסטרים נהדרים של תמונות וולט דיסני
ישלח לפי בחירתם בדואר לביתם.

בתיאבון ובהצלחה!

טוב לי עם שוקולד „דיסני" עלית

© WALT DISNEY PRODUCTIONS

תשקיף

רבין יבקש גם
את תיק־הביטחון

למרות הסיכום שהושג השבוע בפגישה בין יצחק רבין לשימעון פרס, שבעיקבותיה הצהיר רבין כי לפרס שמור תיקו כשר־הביטחון, מעריכים כי הממטרה שאליה חותר יצחק רבין היא לכהן בממשלה הבאה כראש־הממשלה וכשר־הביטחון גם־יחד.

לרבין ברור, כי כל עוד יכהן שימעון פרס כשר־הביטחון הוא יעמוד בראש מדינה־בתוך־מדינה, יחבל בכל פעולותיו ויאיים על עתיד ממשלתו.

אילו היה זוכה בוועידת המיפלגה ברוב מוחץ, היה רבין מחליף את פרס וממנה את רב־אלוף (מיל.) חיים ברל־כשר־הביטחון. אולם לאור יחסי־הכוחות שנוצרו, ברור לו שאין הוא יכול לצפות במעמדו של פרס כאיש מיספר שניים במיפלגה ובממשלה.

דבר זה אינו מונע ממנו לבקש לעצמו את תיק־הביטחון ועדיין להשאיר את פרס כאיש מיספר שניים בממשלה. כשר לענייני־רווחה, למשל. אולם ברור שפרס לא ישלים עם שלילת תיק־הביטחון, יאיים בפילוג המיפלגה או בקואליציה עם ד"ש או הליכוד.

כדי להרגיע את הרוחות, הכפטח בינתיים רבין את תיק הביטחון לפרס. אולם, אם תיווצר קונפטיציה מתאימה שבה לא יהווה עוד פרס איום, תהיה משימתו הראשונה של רבין להוציא מידיו את תיק־הביטחון, ולערוך טיהור כולל ומקיף במישרד־הביטחון, שהפך אחוזה פרטית, ראוותנית וכזבזנית של פרס.

דיין עשוי לפרוש
אחרי הבחירות

אם יממש משה דיין את איומו לפרוש ממיפלגת העבודה, משום שהסתייגויותיו למצע המיפלגה בעניין יהודה ושומרון לא התקבלו, הוא יעשה זאת כנראה רק אחרי הבחירות, אחרי שהוא ואנשיו ייבחרו ברשימת המערך לכנסת.

מול לחציו של איש־אמונו, מרדכי בן־פורת, לפרוש עתה ממיפלגת העבודה ולהתייצב לבחירות ברשימה עצמאית, סכור דיין כי עדיף לזכת לבחירות ברשימת המערך, ולשקוד פרישה רק אחר־כך.

בצורה כזו הוא עשוי לזכות ביותר מנדטים מאשר

אישיות בכירה
נוקטת עיצומים

אי שורת נוקטי הסאנקציות הצי־טרפה באחרונה אישיות בכירה, ש־החזה מפעידה עיצומים כלפי הכפופים לה. עיצומים אלה אינם נוגעים עד־שום תביעת־שכר או שיפור תנאי־העבידה של האישיות הבכירה, אלא בשל העיכוב שחל לגבי הבחרת עתידה.

האישיות ציפתה להודעה על הא־רכת תקופת כהונתה כתפקידה. כא־שר בוששה הודעה זו לבוא, חדלה אותה אישיות לאשר מינויים והענקת תפקידים חדשים לאנשים הכפופים לה, בטענה שאינה יכולה לעשות זאת כי עוד לא יוברר עתידה.

אם יופיע ברשימה עצמאית. אז יהיה קל לו יותר לפרוש עם אנשיו ולהצטרף לתנועת ידין, שכן עתה כבר איחר את המועד להצטרף לרשימה זו.

יתמודדו על תפקיד
מזכ"ל ההסתדרות

ההתמודדות בין שימעון פרס ליצחק רבין על תפקיד ראש־הממשלה תהווה תקדים על סיו תיערך התמודדות גם על תפקיד המועמד למזכ"ל ההסתדרות.

אנשי קבוצת פרס־אבן במיפלגת העבודה כבר השמיעו תביעה להתמודדות כזאת וכבר נראים באופק שלושה מועמדים אפשריים שיתמודדו מול המזכ"ל הנוכחי ירוחם משל: גדעון בן־ישראל, מיכה חריש ומזכ"ל הסתדרות המורים ח"כ שלום לווין.

לא מן הנמנע כי גם מקרב מחנה רבין יקומו מועמדים שיבקשו להתמודד על תפקיד זה.

שרון בארה"ב: תומך
במדינה פלסטינית

אלוף (מיל.) אריק שרון, השוהה עתה בארצות־הברית משמיע שם בראיונות פומביים הנערכים עימו דיעות המנוגדות לתפיסת המימסד הישראלי. שרון אמר את אותם דברים בעבר גם בארץ, אולם כשהוא חוזר ומשמיע אותם בפני אמצעי־התיקשורת בארצות־הברית יש לדברים משקל מיוחד בקרב יהדות ארצות־הברית.

בראיון שערך עימו ה„ניו־יורק פוסט" טען שרון כי אין לו שום התנגדות להקמת מדינה פלסטינית בה ישיוט אש"ף, כתנאי שהיא תבוא במקומה של ממלכת ירדן.

בחוסיין מלך ירדן רואה שרון את האוייב הגדול ביותר לשלום במזרח־התיכון. שרון הצהיר גם כי הוא בעד משלחת ערבית אחידה שתבוא לוועידת ז'נבה ושבה תהיה נציגות גם לפלסטינים.

קצין במדים פעל
בוועידת העבודה

בניגוד מפורש לפקודות מטכ"ל השתתף קצין־צה"ל לבוש מדים באופן פעיל במערכה לבחירת מועמד מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה, הופיע במדים בדיוני הוועידה ואף מילא שליחויות של מטה־הבחירות של אחד המועמדים.

המדובר הוא בתת־אלוף אריה בראון, מזכירו הצבאי של שר־הביטחון, שהשתתף במטה־הבחירות של פרס והיה האיש היחידי במדי צה"ל בכל ועידת העבודה.

בניגוד לפרס אסר יצחק רבין במפורש על מזכירו הצבאי, תת־אלוף אפרים פורן, להשתתף במטה־הבחירות שלו. כשליחוה פורן את רבין בוועידה, הוא עשה זאת בלבוש אזרחי.

ישראל - תחנת־מעבר
לרודזיה ?

מיסמך סודי, שפורסם זה־עתה בבריטניה, מטיל צל כבד נוסף על פעולות ישראל באפריקה.

המיסמך הוא דו"ח על פעולות־ביון שבהן עסקה אישיות שמרנית ידועה למען הארולד וילסון, מי שהיה ראש־הממשלה מטעם מיפלגת־העבודה. האיש עסק בריגול ברודזיה, והצליח לרכוש את אמונם של המנהיגים הגזעניים, ובראשם איאן סמית עצמו. על־פי הדו"ח, שחובר לפני עשר שנים, גילה סמית לסוכן מי הן המדינות העוזרות לרודזיה בחשאי לשבור את החרם, שהוטל עליה מטעם האו"ם. המדינות כללו את יפאן, גרמניה המערבית, שוויץ, הולנד, בלגיה, איטליה, צרפת, ספרד, פרוטוגל וארגנטינה.

אך סמית עצמו הדגיש במיוחד את ישראל. הסוכן ציטט גם שלושה מקורות אחרים, שגילו לו כי „ישראל היא אחת מתחנות־המעבר העיקריות, שבעזרתן חושמו הסנקציות לאי."

בוטל ביקור
מישלחת מארה"ב

התאבדותו של אברהם עופר והודאתו של אשר ידלין כבר השפיעו במידה רבה על התוצאות של המגבית היהודית המאוחדת בשנת 1977, מיפעל מלווה־העצמאות (בונדס) והפעילות היהודית המיסדית בהכוונתה של ממשלת־ישראל, ברחבי ארצות־הברית.

אחד הסימנים הראשונים למשבר החמור הצפוי ביחסי יהדות ארצות־הברית ומדינת ישראל הוא ביטולה של מישלחת לישכת המיסחר ישראל—ארצות־הברית, שביקורה ופגישתה עם ראש־הממשלה ושריה נועדו לסוף חודש פברואר. ראשי הלישכה, שפעולותיה מכוונות על־ידי מישרד המיסחר־והתעשייה וראשי

הופסקה הופעת
„איפי - טומבי"

האמרגן הישראלי אברהם („פשי נ.") דשא נאלץ להפסיק את הופעת המחזמר הכושי חדרום־אפריקאי „אי־פי טומבי", שאותו ייבא לארצות־חברית ושאמור היה לזכות בהצלחה גדולה. פשנל נאלץ להפסיק את מופע ההקהל בשל מישמרות־המחאה של הציבור אי־גונים כושיים בפתח התי־אטרון בברודוויי, שנשאו סיסמאות נגד דיכוי הכושים בדרום־אפריקה ו־מנעו מהצופים להיכנס לאולם.

פשנל אירגן את מופע חילהקה חכו־שית בניו־יורק בשיתוף עם משקיעים אמריקאים, אחרי שהחצנה זכתה ל־הצלחה רבה בארץ. עתה הוא עומד ביערוך עם חילהקה מיטיב־הופעות בי־אירופה, ואולי גם ביפאן.

שלושת הבנקים הישראליים בניו־יורק (לאומי, הפועלים ודיסקונט) החליטו ש„השעה אינה כשרה" לביקור כזה, על רקע פרשיות השחיתות הגדולות המתפרסמות מדי יום ביומו בעמוד הראשון של הניו־יורק טיימס וזוכות בכותרות הראשיות בשידורי־הטלוויזיה מחוף־לחוף.

מרצי וגובי המגבית מתלוננים על האטה ניכרת בזרם התרומות וההתחייבויות. במיפעל ה„בונדס" מורגשת ירידה תלולה ברכישות האישיות, והמיפעל נאלץ למכור חכירות גדולות לבנקים האמריקאיים הגדולים בתנאים טובים יותר למשקיעים המוסדיים, מאלה שהוצעו עד כה למשקיע הפרטי.

היועץ המשפטי מבקש
הבהרות מהמישטרה

היועץ־המישפטי־לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, ביקש באחרונה הבהרות אצל ראשי מישטרת־ישראל לגבי ההאשמות שהועלו בפירסומים שונים, כולל בהעולם הזה, נגד קצינים בכירים במישטרת מחוז תל־אביב.

ראשי המישטרה טענו כלפי פירסומים אלה, כי ההאשמות שחועלו כהם נחקרו, וכי המסקנה שאליה הגיעו היא שמדובר במערכת השמצות יזומה של העולם־התחתון נגד המישטרה.

בימים אלה עומד היועץ־המישפטי לבדוק את הטענות כאילו קציני־מישטרה בכירים במישטרת מחוז תל־אביב קיבלו מכוניות פרטיות מבעל־מוסך, שהואשם על־ידי המישטרה בזיוף ובהפצת מכוניות גנובות.

אתם בחרתם Brut
נחשו במי יבחר העם?

ניחושון 1977 Brut "הבחירה הטובה"

הקונה הטובה ביותר 1977

פרס ראשון טיסה חלוף וחזור לאנגליה כולל מיסים וביקור בפברג'ה

פרס שני שבוע בילוי באילת

פרס שלישי ספריית גולן

פרס רביעי סוף שבוע במלון פאר

50 פרסי מענה:

חבילות שי של "פברג'ה" ו"הדס"

כל חודש פרסי ביניים:

50 חבילות של "פברג'ה" ו"הדס".

כיצד תשתתפו בניחושון "ברוט"?

בקרו בתמרוקיה הקרובה או במחלקת התמרוקים בשקם. המשביר לצרכן, או בכל בו שלום.

רכשו אחד ממוצרי פברג'ה FABERG'E או הדס ADAS

בסכום מ־25.- ל"י ומעלה.

קבלו במקום את תלוש ההשתתפות שמספר:

שי חינם: 5 סכיני נלוח Brut

מלאו את שמכם וכתובתכם. **מלאו** את התסר לסיסמא: "ברוט לגבר האמיתי".

נחשו לפי סדר העדיפויות מי הן המפלגות שתזכינה בחמישיות המקומות הראשונים לכנסת התשיעית **על פי מספר המנדטים.**

הכניסו את התלוש לקלפי שבמקום הקרייה. כל הגלויות תיאספנה מהקלפיות עד ליום הבחירות.

כל המשתתפים החודש בניחושון ישתתפו בהגרלת הביניים שתיערך בכל 5 לחודש שלאחר מכן.

כל המנחשים ישתתפו בהגרלה הסופית שתיערך ב־31.5.1977 בשעה 17.00 במרכז היופי של "לון" ברחוב גאולה 34, תל־אביב. בפיקוח: מנכ"ל "לון", רו"ח החברה. פרקליט החברה. פרסומאי החברה ו־5 נציגים מבין המשתתפים בניחושון.

הפרס הראשון והשני יוגרלו בין המנחשים נכונה. יתר הפרסים יוגרלו בין כל המשתתפים.

adas
עושה לך יופי
תכשירי טפוח סעולים
לאשה המקפידה על יופיה

FABERGÉ
לאהבת החיים

מכתבים

ידלין — הפוך או ההתחלה?

עונש המאסר שהוטל על אשר ידלין על־ידי בית־המישפט, יכול להיות נקודת־מיפנה לגבי מישטר המיפלגות הרקוב הקיים במדינה מאז הקמתה. השאלה היא רק אם גזר־הדין של ידלין יהיה תחילתה של הפרשה — או סופה. לדעתי, זוהי רק ההתחלה. בית־המישפט, בסיוע המישטרה והעולם הזה, הצליח לגלח את קצה הקרחון, כפי שכתבתם, הבולט מעל פני המים. אבל מתחת לפני המים עדיין מסתתר הלקי הגדול של הקרחון. ספינת המדינה לא תוכל לשוט לחוף מיבטחים ולהיחלץ מים־הקרח המקיף אותה, כל עוד לא יסולק הקרחון כולו.

דויד הפרין, פתח־תיקווה

חמש שנות המאסר שהוטלו על אשר ידלין בגין העבירות שהודה בהן, הן עונש מגוחך. השופטת ציינה אומנם ב־החלטה שהיא מקילה בדינה, מפני שעצם מפלתו מהמעמד הרם שבו היה לשפל המדרגה, יש בו מעין עונש בפני עצמו. אינני תופסת איזה מין נימוק זה. על־פי אותו היגיון יש להקל בדינו של מי שרצח את אביו, לעומת מי שרצח אדם אחר, משום שממילא הוא נענש כבר בכך ש־הפך יתום. זוהי אינה מידת הרחמים. זוהי מידת השטות.

להיפך. דווקא בשל העובדה שלמרות המעמד הרם שלו והאמון ממנו נהנה,

הירשה לעצמו אשר ידלין ליטול של־מונים, למעול ולגנוב במצח נחושה. דווקא בשל כך יש להחמיר בדינו פי כמה מאשר לגבי פושע רגיל.

אסתר שפירא, ירושלים

זהו, אז השופט הנכבדה נתנה את כל התשובות לכל ההאשמות שהועלו נגדכם משך כל תקופת פרשת ידלין. פסק־הדין החותך, שלא השאיר כל מקום לפיק־פוקים, הרשיע את הגנב מחד, וזיכה את־כם והוכיח את אמינות העולם הזה והמידע שהוא מספק לציבור. בהזדמנות זו אני רוצה לברך את ניצב־מישנה זיגל, האיש שהפך את המידע שלכם לעובדות פלי־ליות מרשיעות, ומנע את התחמקותו מדין של אחד הפושעים הרמים במינהל הציבורי בארץ — על הצלחתו. איש זה, שעשה ימים לילות כימים במאמצים בלתי־נלאים מול לחצים שכולנו יודעים את גודלם — וניצח. עלו והצליחו.

מאירה גונן, רחובות

עובדה אחת שלא נעלמה מעיני השו־פטת הדסה בן־עיתו, בגזר־דינה על אשר ידלין, הותירה אותי המום וכואב.

אשר ידלין ביצע את עיסקות השוחד עם חוות ארליכמן בעיצומה של מילחמת יום־הכיפורים. כשבעים בני תשע־עשרה ועשרים נקטלו בקשה במילחמות ישראל, עסקו „ידלינים" למיניהם בחלוקת שלל. אין הגדרה לטיפוסים מסוג זה. הם חלאת העם הזה, ואינם ראויים להתהלך בינינו.

אריה פינקוס, תל־אביב

תמהני שעדיין לא הוגש כתב־תביעה של יגאל לביב נגד אשר ידלין, על הו־צאת שם רע. דבריו של ידלין לפני מיס־פר חודשים, בתוכנית לילי־השבת בטל־ויזיה, שבהם אמר: „ישנו עיתונאי אחד זדוני ומושחת..." הינם רצח־אופי מהסוג הגרוע ביותר, ואומרם חייב לשלם את המחיר עבור הצהרה זו. ישנו חוק־לשון־הרע, שאתם יודעים אותו טוב מפני, ו־מיפלגתו של ידלין היא שדאגתה לחוקקו.

הגיעה השעה לייישמו.

יורם בן־נר, קרית־אונו

ידלין — תוכנית־למ"ד של ידין.
הולך לו קלף לארכיאולוג הזה — שיגעון.

גבי לביא, ירושלים

מעלית לשינוי

בימים ההם היו המהפכנים והמשנים עולים על הבריקאדות — בזמן הזה הם עולים במעליות. במרומי בתי־מישרדים חדישים, בחדרים שריצפתם עטופה בשטי־חים מקיר־אל־קיר. טלפונים חדישים מזמ־זים חרישית וקוביות הקרח משקשקות בכוסות הוויסקי המשובה — יושבים הד־מוקרטים המשנים.

בכיר המשנים, נביא מצדה, מיקטרת עשנה בפיו ולשון מצוחצחת מאחריה. כ־אצבעוני בראש הגדוד הוא צועד כש־מאחוריו פרקליט הזעם (לשעבר) שמואל תמיר ושרלוק הולמס של בי.ג"י, איסר (הקטן) לידו. לפני פחות מעשרים שנים החזיק איסר הראל, אז ראש שירותי־הביטחון, עורך־דין בשם יעקב חירותי במעצר בתל־אביב, ואיים עליו כי לא יראה שוב את אור השמש ולא יבוא תפוח־זהב אל פיו, אם לא יחתום על הודאה כי שמואל תמיר שלח אותו ואת קבוצה לרצוח את ישראל קסטנר. הראל נכשל, חירותי זוכה ושמואל תמיר הצטרף אל מיפלגתם של ידין־הראל אחרי שנכנע לתגאי־ההשפלה שלהם והתפטר מהכנסת.

מאיר עמית — שחים לנו כותבי־הראיו־נות על כוס קפה, תה או קאקאו — משוחח בכל בוקר עם אמו, חיה סלוצקי, מוותיקות תנועת־העבודה, כדי להקל עליה את ה־כאב שבנה־יקירה הסב לה, בהתפטרותו מראש קונצרן כור ומעבר־הרוביקון שעשה אל מעשן־המיקטרת, שעצם שתי־עיניים למראה שוד־העתיקות שנעשה בעצימתה של עין אחת.

בדיוק ארבע שנים לפני שעשה קפיצה מהכנסית אל התנועה לדמוקרטיה ולשינוי עמד עמית בראשה של ועדה, שמונתה על־ידי החשוד אשר ידלין, יו"ר וגיזבר מרכז קופת־חולים, ראש־וראשון לממונים על אוצר ההסתדרות בכוח עצמו והמנוח פינחס ספיר. בפרוטוקול הישיבה (לפי ציטוט ממאמר של אמנון ברזילי בהארץ 1.11.76) הונצחו דבריו של המהפכן עמית: „...אנו מתחילים לשנות בצורה די מהפ־כנית (את מיבנה המוסדות של קופת חולים כדי להעניק לאשר ידלין סמכויות בלעדיות שיעקפו את הוועד־המפקח) ה־הנהלה לא תשונה, מפני שבונים את המרכז הפוך (כלומר: ממנים אותו לפי נוחיות היו"ר ואח"כ בוחרים את הממו־נים) מי הוא יו"ר המרכז? המנהל הכללי (על כך מגיב, לפי הפרוטוקול, פרופסור סריבס: „אולי רק תגיד לנו איך עשית זאת בכור, שקודם־כל בחרת באנשים המת־אימים ואחר־כך הם נבחרו"), ועמית משיב: „כך עשיתי. אצלנו הם מתמנים ולא נב־חרים. (בתגובה להצעת של חברי־ועדה, שסברו כי לא נאה למנות במוסד דמוקרטי). אין צורך לסבך את המציאות. אשר ידלין אמר שהוא צריך את זה..."

אשר ידלין אמר, ומאיר עמית שיכנע — כך היה, והתוצאות ידועות גם הן. מאיר עמית הביא דמוקרטיה ושינוי לקופת־חולים — הוא יעשה זאת גם בכנסת וב־ממשלה.

צחוק הם עושים מאיתנו, הפרופסורים, יו"רי מועצות־המנהלים, המלומדים ו־יועצים, הפקידים־הבכירים־בדימוס וסס־רי־המילחמה — כולם התלכדו כאיש אחד כדי להשתתף במהפכת האלופים, ראשי שירותי־הביטחון, העשירים־כקורח ו־שבעי־הרצון מעצמם וממעשי־ידיהם להת־פאר — צחוק הם עושים מאתנו, אבל אנו נהיה אלה שנבכה אחרונים, אם לא נעצור בעוד־מועד את הגל הגואה הזה של שח־תות מסרירת, של צבירות אינטלקטואלי־של כוונות זדוניות, של שקר וכזב: לא דמוקרטיה ושינוי הם רוצים. דק־טאטורה של העושר ושביעות־הרצון הם מחפשים.

בעלי הרצון הטוב והכוונות הנכונות בד"ש עדיין יכולים לקום, לארח הפציהם הרעיוניים והמדיניים ולעזוב בעוד־מועד — עדיין נותר זמן לקום ולעלות על הבאריקאדות, כדי לחסום את האסון ש־התנועה לדמוקרטיה ולשינוי עלולה, חס־ושלום, להביא על ישראל ועמה.

אילם מסים, ניו־יורק

השבוע מתחילות מש־אלותיך להתגשם. ה־דירה החדשה, אליה עברת תגורם לך ל־שיפור היחסים עם בן או בת־זוגך. לך בן־טלה, מצפה השבוע הפתעה מצד בן מזל עקרב, ממנו לא ציפית לשום פעולה חיובית. אם אתה אוהב להמר, כדאי לך ה־שבוע לשים־לב על הצבע האדום.

* * *

ביום ג' ייפתרו כמה בעיות עסקים שהסתרידו את מנוחתך בחודשים האחרונים. מוטב שתי־מנע מכל הימור, או סיכון־יתר עד סוף ה־שבוע. כדאי גם שתש־מור היטב על בריאותך, ושתנהג בזהירות. גי־לוי־לב עשוי ליישב אי־הבנה חמורה שהתעוררה שלא באשמתך. יהירותו של חבר לעבודה מרגיזה אותך.

* * *

שבוע בו לא קורה כלום. על־כל־פנים, תחשבו במשך השבוע, רק אחר־כך תדעו עד כמה הוא שינה את חייכם. לך בעיקבות האינסטינקט שלך. ו־אילו את, לכי לפי הגיונך הנשי. אם תי־כנעו לבני־זוגכם, תס־בלו מזה שניכם. אבל זה לא עיקרון מקודש. זה רק צו השבוע, ולא יותר.

* * *

השבוע יוצעו לך הצ־עות קוסמות מאוד, אך כדאי שתבדוק היטב כל אחת מהן, ושלא תתח־ייב באופן שלא תוכל לחזור בך. בן מזל תאר־מים יתגלה השבוע כ־ידיד יותר טוב מכפי שחשבת. הרוג את מתי־חותך הנפשית בעזרת מאמץ פיזי. צא לסייל, עסוק בספורט ו־פלרטט עד כמה שתוכל, במשך השבוע.

* * *

אם לא תיזהר בעבו־דתך, ייגרם לך נזק כספי גדול, או אולי אף אובדן מישרה. ה־עייפות הטיבעית ש־אתה שרוי בה מצט־רפת לכך, ואתה ת־הרהר אם לא כדאי לעזוב את הכל. אל תעשה זאת בלי שי־קול־דעת מדוקדק. יום ב' הוא יום נוח להתבהבים חדשים. לא צריך להתלהב.

* * *

השבוע תצעד צעדים גדולים קדימה, ותתק־רב למטרתך הנכספת כפי שלא היית קרוב לעודך. וזה לא סתם רמז. צפוי לך סיפוק אינטלקטואלי ואמנותי ובעיקבותיו — פגישה מעניינת עם יידידה ותי־קה ואהובה עליך. הזהר מעצבנות יתר. ואל תייחס לדברים יותר חשיבות מכפי שמגיע להם בדרך כלל.

* * *

אל תייחס חשיבות יתר לדברי ידיד ותיק שיתקיף אותך. ייתכן שהסיבה ל־התקפה היא פשוט קינאה. בחיי האהבה צפויים לך זעזועים אשר לא ינעמו לך, אך למרבה המזל, יס־תדר הכל די מהר. יחס העליונות שאתה מגלה כלפי חבריך ל־עבודה, יגרום לסיכ־סוך די חמור, בתחי־לת השבוע הסיכסוך ייפתר. אל תתלהב ממחשבות של „הנה תפשתי את אהבת חיי". זו אזהרה.

* * *

בסוף השבוע ייפתחו בפנייך שעריה של אהבה חדשה — אם תדעי לנצל פגישה בלתי צפוייה. זה יכול להיות היום הגדול וה־מאושר של חייך. קרע בבגד יגרום לך הפסדים ומבוכה במקום ציבורי. שבוע זה מתאים לחי־רוש המלתחה שלך. אך בלי בזבזנות, בבקשה. זו עלולה להיות קרי־טית לגביך. מצבך ה־כספי מדאיג אותך ו־בצדק. אולם אם תתמיד בדרכך — אתה עשוי למצוא שכר רב. הרבה לבלות.

* * *

אינך טורח לחשוב מספיק על עתידך, ואינך מנתח באופן נכון את האינפור־מציה שהגיעה לידך. אל תהסס מלהתייעץ עם בן־זוגך בענייני עבודה. שמור על ה־הישגים הגדולים אלי־הם הם הגעת לאחרונה, ואל תפטפט. בת גדי — זכרי שאי־אפשר לרמות את כולם כל הזמן. הזהרי בדברייך, ושקלי היטב את מע־שייך, פן תיכנסי לצרה גדולה. כדאי ש־תתחילי לחשוב ברצינות על העתיד.

* * *

לדלי זה שבוע של שיחרור מלחצים מע־קים, בעיקר פיזיים. הלבטים אם להיענות או לסרב ייפתרו אם תפגשי בן מזל שור ב־סוף השבוע. אל תסרבי. בן דלי שזכה להצלחה בשבוע שעבר עלול למ־צוא עצמו מבודד. גלי יותר עורמה בעסקים ו־תצליחי להתגבר על כמה מיכשולים המטרי־דים את מנוחתך. בת דלי הרבי להמר השבוע. הישמרי מבן־אדם הלבוש בחליפה בהירה.

* * *

אל תצפה שכל בעיו־תיך תיפתרנה בבת־אחת. תן לאדם ה־קרוב המסייע לך, זמן מספיק כדי להצליח במשימותו. מצבך ה־כספי ישתפר, אך תא־לץ לפקוח עין על שו־תפיך. אתה רואה את עצמך כנושא דגלה של האמת המוחלטת, ואינך מתחשב ב־אמיתות של אחרים. נהג הבנה בזולתך. אותו ברנש תנוהג להקניטך בקביעות — התעלם ממנו לחלוטין. תגובה זו תביא לכך שגם התנהגותו תשתפר ללא הכר.

GALLERY
PIANO
CHESS
אוירה
אינטימית
ומקסימה
בין חומות
יפו העתיקה
נשף פורים
משגע עם
מיטב אמני
ישראל
מספר המקומות מצומצם.
נא להזמין מקומות מראש.
GALLERY פיאנו שח PIANO CHESS
להזמנת מקומות טל. 826255
רח' שמעון הבורסקי 3, יפו העתיקה (אזור הגלריות)

מכתבים

לצאת נגד כולם

מאז ומתמיד ראיתי בכם — ואני עדיין רואה בכם — גוף חשוב במדינה, גוף שתרם, תורם ויתרום הרבה למען הדמוקרטיה במדינת־ישראל ומחוצה לה. תמכתי בעבר, ואמשיך לתמוך, בכל מאב־קיכם בעתיד. אולם דבר אחד מאד לא מוצא חן בעיני, והוא יחסכם ליורדים.

במה טוב יותר אותו שלמה הרדי, שאת מיכתבו פירסמתם בעתונכם (העולם הזה 2058), שירד מהארץ לפני 22 שנה, מיורד שעזב את הארץ לפני שנתיים או שלוש? תעשו טובה. אל תכתבו לנו כמה הוא נחמד וכמה הוא נדיב, ואיך נשאר תמיד בליבו ישראלי־פאטריוט.

ומדוע אתם מספרים לנו את כל הבול־שיט על הגברת רחל רמתי, האדריכלית הדגולה שבאה מאמריקה להשיא לנו עצות? במה טובה אותה רחל רמתי מאותה גברת החיה בלוס־אנג'לס, שהצהירה בתוכנית־הטלוויזיה שהיא ישראלית השולחת את הבן שלה לצה"ל?

לא רוצים לשמוע עליהם. לא רוצים שישלחו, בתור מס־שפתיים, את הילדים שלהם לצה"ל כדי להרגיע את מצפונם לשלוש שנים. לא רוצים שישלחו את הכסף שלהם. יותר טוב שיבנו לעצמם עוד בריכת־שחייה. אל תהללו את המצ־ליחים, העשירים והמפורסמים. צאו נגד כולם כאחד. אין הבדל ביניהם.

ירון כהן, ירושלים

אחרי הניצחון

עד יום חמישי בערב, לא ידעתי שיש אלוהים בשמים. מה יותר חשוב: מכבי תל־אביב או מיבצע אנטבה? — אין להש־וות בכלל. הוכחנו לעולם כי אנחנו פה, ואי־אפשר למחוק אותנו מהמפה. מיספר חברות־סרטים פנו למכבי בקשר לזכויות־ההסרטה. מנחם גולן החל לצלם כבר ביום שישי — בבוקר שלמחרת המישחק (ה־פעם הוא סידר אותם), אחד העיתונאים הכישרונים שכתב לפני המישחק את הספר הפסד בכבוד, שינה את שם סיפרו ל־ניצחון ההיסטורי, ומסר אותו לדפוס — להשיג בדוכנים. למיצעד־הפיזמונים נכנס, היישר מהפינה לשיפוטכם, שירו של יהורם גאון: „אנחנו לא נפסיק לשחק." הניצחון של „מכבי" הוליד גם ניצחון של רבין על פרס. רבין, ברוב תושייתו, שלח מיברק לשחקנים, פרס — לא, כי הוא פטרונה של הפועל תל־אביב.

נציב מס־ההכנסה, שבמשך כל זמן ה־מישחק ישב ורשם את הצופים שנסעו

לבלגיה, פתח לכולם תיקי־שומה. בגין הצהיר: „זהו רגע היסטורי" ו„הצטרפתם למישפחה הלוחמת." איך אמר גדעון הוד בשידורו ההיסטורי מבלגיה: „העולם ה־ספורטיבי ישתגע כשישמע את התוצאה." בינתיים, עוד לא ברור מי כאן השתגע!

אורי רפיפורט, נתניה

החגיגה שנערכה לכבוד שחקניה המ־נצחים של מכבי תל־אביב, הזכירה לנו שוב את העובדה העגומה שעם ישראל שכח כבר מזמן איך חוגגים. היה שם הכל, בכיכר־מלכי־ישראל — מלבד שימחה.

היו שם המוני אנשים משולהבים שבאו לפרוק את יצר־ההרס שלהם בצוותא. היו שם חבורות של בני־נוער שהתי־קבצו ובאו לדחוף, להשתולל, לחולל מהו־מות ולהשחית. היו שם פטישי־הפלסטיק שהוצאו מהמחסנים טרם זמנם. היה ליכלוך שעובדי־הניקיון של העיריה לבטח לא יכחותו לעולם. היתה היסטריה המונית — ריקה מתוכן.

לא היו מעגלי־הורה ספונטאניים, לא שירה נלהבת ולא אחוות אוהדים. וחבל, חבל על הנזק העצום שגרמו לצמחיה ולגני בכיכר. חבל על היזמה הברוכה (של העיריה) שבוזבזה, חבל על שחקני מכבי, שהיו ראויים ללא ספק ליותר. חבל על כולנו, שאין אנו יודעים שימחה ותרבות מה הם.

מוטי לניר, רמת־גן

מעניין איך דווקא אנו, שתמיד התרענו מפני עירבוב ספורט ופוליטיקה (ההל מה־טוריגר באסיה וכלה באלימפיאדה), הפכ־נו את הניצחון על צ.ס.ק.א. מוסקבה, ל־ניצחון פוליטי־לאומי. לא היה שדלן, כתב־ספורט או אוהד שלא הזכיר, בצד הניצ־חון במיגרש, את ההישג הזה: „הראינו להם, לרוסים האלה!" נצחונה של מכבי הוא הישג ספורטיבי ממדרגה ראשונה, וכל ניסיון להציגו אחרת פוגע בראש־ובראשונה בתדמיתה של ישראל כאומה ספורטיבית.

יעקב חלפי, תל־אביב

כמה מילים על פאשיסט

לא נותר לי אלא לחייך למיקרא הקטע של מאיר עוזיאל, הסאטיריקן של מעריב. תחת הכותרת: „כמה מילים על המילה פאשיסט" במדורו „שיפודים", מנסה עו־זיאל לשכנע את עם ישראל, שהמילה „פאשיסט", אינה המילה הנכונה להגדרת המחנה הניצי.

אלא שלמרבה האירוניה, קמו המילים על יוצרם ושיכנעו אותי (ודאי עוד רבים בעלי־אבחנה), שדווקא מילה זו היא ה־מתאימה ביותר להגדרת מחנה זה. לפי עוזיאל, הרעיון העיקרי של הפאשיזם „הוא השילטון והערצת הכוח. מתוך כך גם ראיית המילחמה כדרך־חיים מוצלחת שיש לשאוף אליה. החזק, שהוא הטוב, ידביר בצדק את החלש, שהוא הרע, ב־מאבק ובמילחמה שהן צורות הקיום־העיק־ריות."

תומכי ארץ־ישראל־השלמה לסוגיהם, מבססים את השקפותיהם על האמונה ש־אנחנו, החזקים והטובים, זכאים להתיישב על שטחים שאינם שלנו. רק בזכות ה־עובדה שאנו החזקים, וכי אם הערבים חושבים אחרת — פתוחה לפניהם דרך המילחמה.

אני תיקווה שמר עוזיאל יחפש לעצמו להבא שלושה צידוקים יותר משכנעים להוכחת דבריו.

בנימין הורוביץ, חולון

זוניק — חיים שכאלה

אי־אפשר היה שלא להתרגש בעת שי־דור תוכנית־הטלוויזיה חיים שכאלה ב־שבוע שעבר, לעומת המישדר הקודם, שאירח, כזכור, את גולדה מאיר, שגרם לסערת־רוחות עוד לפני ששודר, והיה מאכ־זב ומשעמם בצורה יוצאת־מן־הכלל, הובאה הפעם לפנינו דמות בלתי־מוכרת — אך מעניינת שיבעתיים. אלוף־מישנה (מיל.) זאב שחם התגלה כאישיות חיה ותוססת, ללא מורא קהל וללא מעצורים. בכנות, בהומור צברי שובבי, בצ'יזבטים אין־סוף ובהרבה אהבה ידע לארח את אורחיו (ששניים מהם הגיעו במיוחד מ־קצווי עולם), ולעניק לצופים בבית הרגשת השתייכות למישפחה אחת גדולה.

אך מעל לכל אלה, גולת־הכותרת של המישדר היתה, ללא־ספק, נאום־התוכחה של זוניק בסיום. אחרי שהוא התגלה כ־אדם מאוזן, שתרם שנים רבות מחייו ל־שליחויות המדינה (ב„הגנה", בפלמ"ח, ב־צה"ל ובסוכנות היהודית), כאחד מאלה ש„הלכו בתלם" כל השנים, הוכיח זוניק שמאורעות מילחמת יום־הכיפורים, לבד מהאסון האישי שלו (בנו אייל נפל בקרב בגולן), זיעזעו בו את האמונה העיוורת במנהיגי המדינה, והביאוהו להכרה שהם חייבים לתת את הדין.

בניתוח פשוט, חד והגיוני, הבהיר זוניק ש„אחריות לא ניתנת לחלוקה", ולא היסס לנקוב בשמות האחראים הראשיים — גולדה ודיין. הדממה שהשתררה סביב בעת שהדברים נאמרו, אמרה הכל. חבל רק שעמוס אטינגר עדיין לא הצליח להי־

אורקולטון שותף פרסום

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 5-6-790114 • אילת, טל. 059-3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

שעון שוייצרי!!

עם תאריכון ולצלילה, תקבל חינם, עם כל קניה של —2,500 ל"י ומעלה, וזאת נוסף על המחירים הנוחים בלאו־הכי.

מכירה • קניה • והחלפה
העתקת־מסמכים בו־במקום!
צלומי דרכון בן־רגע!!
בימי שרישי סגור כל היום.

פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

קבלת מודעות לכל חעיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

מנע מהכנסת ה„שמאלץ" האופייני לו בכל מישפט שני.

אהרון בן־עמי, חיפה

„בורות!" קרא ותחפרחו!

בעיתונכם (העולם הזה 2058) הנכם קובלים על שילטון הבורות בטלוויזיה – ואגב, בנושא זה הנני מסכים איתכם. יחד עם זאת, כותב המאמר „תכשיטים קורצים בדיר אל־בלח," בעמוד 31 של אותו גיליון, מגלה בורות לא פחותה באנגלית וגם בארכיאולוגיה.

אנתרופואיד אינו „ארון־קבורה מצרי", אלא יצור דמוי הומו־סאפיינס, ובדיר אל־בלח לא מצאו אנתרופואידים אלא ארונות־קבורה של אנתרופואידים מחימר. נקווה ששאר הידיעות בעיתון הן יותר אמינות. בתיקווה שלא תחזרו על ביקורת הבורות וגילוי הבורות כימעט באותו העמוד.

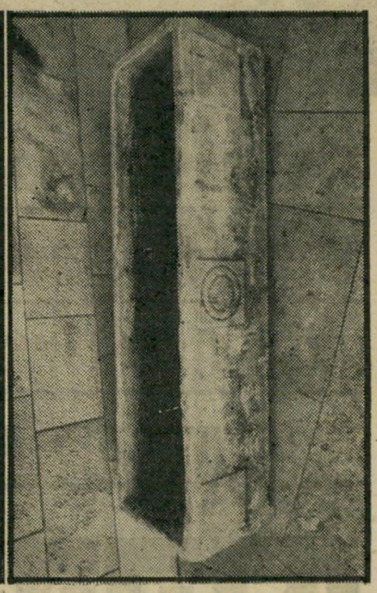
ש. רמון, גבעתיים

● אנתרופואיד, לידיעת הקורא רמון, אינו רק שם של האדם הקדמון באחד מגילגוליו. פירוש המילה הוא צלם־אדם, וזהו גם שמם של ארונות הקבורה המצריים שנתגלו בדיר־אל־בלח, שעליהם טבוע צלם־אדם. הם נבדלים מהסארקופאגים (ראה תמונה) שהם ארונות־קבורה דגילים חצובים מאבן או עשויים חימר, שאין עליהם צלם־אדם. פירוש המילה סארקופאג, בתרגום מילולי מיוונית, הוא „אוכל אדם". הגלוסקמאות, בניגוד לשני אלה, הם ארונות־קבורה העשויים בדרך־כלל חימר, שבהם מוטמנות עצמות־אדם אחרי שנקברו באדמה במשך שנה.

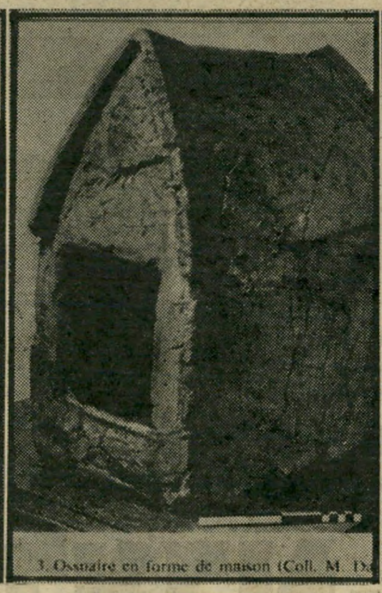
לכן איני מחשיב כהוא־זה את סיפוריכם אודות הסרקופאגים שכה מוצעזים את־כם. לעניות דעתי, אל לו לאדם המבצע פשע, למתוח ביקורת על אדם אחר. את הפשעים ביצע (ואולי עוד ממשיך לבצע) מר אורי אבנרי, כאשר נפגש בחו"ל עם סוכני אש"ף. בלשון החוק נקרא הדבר „מגע עם סוכן זר", ובגין מעשים אלה יושבים אנשים בישראל בכלא (ובצדק!). לכן, מר אבנרי, מוטב שתיזהר שלא יקום יגאל לביב אחר וימסור נגדך תלונה ב־משטרה. עשה זאת, במקום לדאוג לטוהר־מהאנטישמיות של הדור הגרמני הצעיר (דבר שהוא מוזגם ומנופח מעל ומעבר), מדוע הוא חי בגרמניה? אני חושב שתגיע הזמן שנפסיק לרחם על עצמנו על כל צעד ושעל, ונהיה מציאותיים. אם קיימת אנטישמיות בעולם, הרי לא רק העמים שבתוכם יושבים היהודים אשמים, אלא גם היהודים עצמם. לא חסרים מיקרים שבהם הבריחו יהודים מטבע־זר מארצות־מוצא לשווייץ, ובכך הביאו להרס כלכלתה של אותה ארץ (ארגנטינה, לדוגמה).

מלבד זאת, הגיעה השעה, לדעתי, ש־מעמד־הפועלים הגרמני יפסיק לשאת בעול קיומה של מדינת ישראל.

אורי ניר, איסקרכן, גרמניה

סארקופאג

גלוסקמה

התכשיטים קורצים וארונות־הקבורה מבלבלים

אנתרופואיד

כשם כל הכאבים

גילינו את המאמר שכתב דן עומר על ספר־שירים של בנגו רון („ייסורי אדלר הצעיר", העולם הזה 2055) במדורו „נמר של נייר", ורצינו לומר לו כמה מילים: אהבנו את אשר כתבת. נדהמנו במיקצת מההזדהות הריגשית שלך עם רון. קלעת נכון בכל־כך הרבה דברים שכתבת. תודה לך.

ברשותנו עוד הרבה שירים נוספים (כמאה ושלושים) שרון כתב, ומיכתבים יפים שלו.

אדלט וג'ד אדלר, חיפה

● רון אדלר, יליד 1957, התאבד בעת שירותו הצבאי. ספר־השירים מעבדנו, „בשם כל הכאבים", ראה אור בימים אלה.

לאן נעלם החזה?

מה פתאום הפכתם כל־כך צנועים? קראתי את הכתבה על ציפי לוזין וצל מישפט החזה המזויף שציירו לה (באמת לא יפה), אבל את החזה השארתם בשב־ל התענוג הפרטי שלכם! מזמן לא ראיתי אצלכם תמונות כל־כך צנועות. אפשר לחשוב שציפי למדה מיניפום בבית־ספר דתי כשר למהדרין.

מצד שני, יכול להיות שהיא באמת צנועה ואתם לא אשמים בכלל. אבל לכתיב על חזה ולא להראות לנו, למסכנים, שום דבר? באמת, תרשמו לעצמכם מינוס.

חוץ מזה, אני בטוח ששופטי בית־המישפט העליון ישתכנעו שבחורה כל־כך צנועה כמו ציפי שלכם, כפי שהוצגה בכתבה, לא צריכה להתבייש בחזה שלה, וביום מן הימים, אחרי המשפטים, נזכה לראות לפחות חלק קטן ממנו.

אריאל קוק, צה"ל

כלי משוא־פנים, בבקשה

איני יודע מהו מקור השינאה הממש־חולנית שאותם מגלים כלפי כל אישיות שמילא עד כה את תפקיד שר־הביטחון. משום מה אינכם יורדים ממשה דיין, אשר לבטח אינו זקוק להגנתי, כיוון שאיש לא ישכח את אשר כל אשר עשה למען המדינה (ושמא מר זיכרוני שלכם, אשר השתמט מלשרת בצה"ל, יוכל להתמודד עימו).

המידות של משה דיין.

גיורא פיק, ירושלים

להפסיק לרחם על עצמנו

אני רוצה להתייחס למיכתבו של אותו קורא מהמבורג, גרמניה, שפורסם תחת הכותרת „מנשרד — גמד שבגמדים" (העולם הזה 2053), ובו ניסיון להצדיק את „מלך הפיצה".

לא הייתי מעוניין לפגוע בריגשותיו של אף אחד, אבל אם אדם זה כה חושש

ביקור נעים בחיק הטבע

צבר

מוגש ע"י מבצע צ.ב.ר. צעיר, בריא, רענן

לוח אירועים לחודש

מרץ

אירועים לכל המשפחה המאורגנים ע"י:

החברה לחגנת הטבע

הכנס השנתי מתקיים בגליל בשבוע שלפני חג הפסח (27—31 מרץ)
בתוכנית: טיולים בנושא הגליל: הטיולים מיועדים לכל הציבור, טיולים לכיספחות (עם ילדים), לבעלי כלבים פרטיות, למיטיבי לכת ואחרים.
יום עיון בנושא: פיתוח הגליל ושמירת נופיו. פרנא: בפיתוח עם אגודת האדריכלים בישראל בנושא: „ביזוי הגליל ושילובו בנוף".

מכבי

5 מרץ צעדת החרמון; 5 מרץ משחה הירדן; 6 מרץ משחה כנרת; 6 מרץ צעדת רמת הגולן; 19 מרץ צעדת השומרון; 27—26 מרץ צעדת באה הק"מ.

האיגוד הישראלי לניווט

12 מרץ ניווט פורים חיפה על הר הכרמל בנצפור דוד איזן.

עיריית פתח־תקווה

21 מרץ מירוץ אם המושבות. פרטים במחלקה לנוער ולספורט בעיריה.

המועדון הישראלי לרכיבה על אופניים

27—29 מרץ מחנה נודד; 29—31 מרץ מחנה נודד. שני המחנות בתנועה מכמורת כמרכז לזכרון, בנימינה, פרדס־חנה, חדרה, נתניה וקיסריה.

הפועל

1 מרץ מירוץ הגליל; 4 מרץ צעדת הנגב; 5 מרץ מירוץ פורים ט.א. הירקון; 12 מרץ צעדת הכנרת ע"ש ר"א אלעזר ז"ל; 19 מרץ מירוץ התבור ה־25; 26 מרץ צעדת הגלבוע; 26 מרץ מירוץ אביב הכרמל; 30 מרץ מירוץ בוליביה י—ם.

א.ס.א. איגוד ספורט אקדמאי

14 מרץ מירוץ אוניברסיטת תל־אביב התכנסות בשעה 14.00 באיצטדיון הא"ק במרכז הספורט ע"ש רינב. הרשמה ביחידה לחינוך גופני; 23 מרץ מירוץ ע"ש עמיצור שפירא במכון ויינגייט בשעה 14.00 ע"י ביה"ס החדש; 28 מרץ מירוץ גוליבר בירושלים, מירוץ עממי, זינוק בשעה 17.45 בדשא, ליד הספריה הלאומית באוניברסיטה העברית מרחק — 2.5 ק"מ; 29 מרץ מירוץ ע"ש אילן שפירא באוניברסיטת חיפה.

חוברת הדרכה בנושאים: פעילות גופנית כללית * תרגילי רענון לנהג * בילוי בסופי שבוע * טיפוח ההופעה הנשית * פיתוח הכושר בריצה * „שריפת קלוריות" * משחקי נופש — ניתן לקבל חינם ע"י משלוח גלויה למטה צב"ר, ת.ד. 33311 ת"א, בציון חוברת מבוקשת אחת

חחברה לחגנת הטבע
רח' השפלה 4
תל־אביב

מרכז „הפועל", המחלקה לאירועים עממיים,
רח' הארבעה 8,
טל. 03—260181

הסתדרות מכבי ישראל, הועדה לספורט עממי
רח' אבן גבירול 68 תל־אביב
טל. 03—264238/9

המעוניינים לשלב טיולי נופש עם רכיבת אופניים יוכלו להצטרף אל פעולות האיגוד הישראלי לרכיבה על אופניים
ת.ד. 339 כפר־סבא

טיולים מהנים ברכב ובדגל
מציע מבצע ט־50.
לקבלת חומר הסברה פנה
אל ת.ד. 4768 חיפה

צה"ל מייצר קצינים בכמות גדולה, יחסית, מכל צבא אחר בעולם, אבל בגלל נוקשות ואטימות והיעדר־ניידות נוצר מחסור בתוך שפע ✶ עודף הקצינים יוצר מחסור ✶ צבא־הקבע הוא גוף שמציין אותו הביזבוז

✶ תוספת בלתי־מבוקרת של קציני־קבע תגרום רק להחמרת הרעה

שומן מיותר לצבא-הקבע

צ בא־הקבע הוא גוף, שהביזבוז מציינו. תכונה רעה זו, אשר בעת הזו רעה היא מכרגיל, אינה מתבטאת בהכרח במשכורות או בתוספות, הסמויות והגלויות, של אנשי־הקבע בצה"ל. הללו, למרות שאינן כלל גדושות, גם "בהשוואה", כפי שעולה לעיתים מרטיני־תיהם של קצינים אלה ואחרים, ודאי שאינן מוגזמות.

כיטויה של תפונת הביזבוז בצבא־הקבע יימצא ככך, שהצבא מנופח יותר מן הראוי: אם יוכח, עפ פי קני־מידה מסויימים, ששיעור אנשי צבא־הקבע אצלנו אינו עולה על הסביר, בהתחשב בנסיבות ובצרכים, הרי יש לומר שבאותה השקעה של כוח־אדם ומשאבים אחרים צריכים היינו לקבל „תמורה" רבה יותר — כלומר, צה"ל יעיל יותר; וממילא גם עוצמה צבאית, ככח ובפועל, גדולה יותר משעומדת לרשותנו כעת.

ואם תאמר כי התמורה המתקבלת כיום מספיקה ועונה לדרישות, הרי היה עלינו לקבלה ב„עלות" נמוכה יותר — משמע, באמצעות צבא־קבע קטן (וזול) מזה הנוכחי. כך או כך, עטוף צבא־הקבע שיכבה עבה מדי של שומן — גורם, שגם כשלעצמו די בו כדי לפגוע קשה ביעילותו.

דברים אלה יישמעו בוודאי מוזרים, על רקע תלונתו העתיקה והמתמדת של צה"ל, כאילו כל ימיו חסר הוא אנשי־קבע. הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור ואלופים אחרים מתארים מחסור זה בראיונות ובהופעות סומביות. חוסר זה הפך אמת־חיים קבועה שנתקעה בראי־

רוב אלופי צה"ל הם - ככלל - חסרי השכלה והבנה מיקצועיים

שנו הציבורי בעיקביות ובתוקף כאלה, עד שהפכה אכסיו־מה בלתי־מעורערת וגם בלתי־מהורהרת. וכי איך ייתכן אחרת?

מנגנוני השירותים הציבוריים, הגדלים כסרטן — תרתי־משמע — נבדקו ונבחנו ונמצא שהם, בלא יוצא עקרוני אחד מן הכלל, מנופחים־עד־מנופחים־מאד.

צה"ל, לעומתם, אפילו לא נבדק, מבחינה זו, ע"ידי כל גוף „חיצוני" שהוא — וכוודאי שכל הפינקציות אשר זה תפקידן החוקתי מן הכנסת ומטה, יוכו חלחלה ואין־אונים, אם אומנם יוטל עליהן לבחון את צה"ל כמו שבוחנים את מנגנון מערכת־החינוך, למשל.

האימפוטנציה המוחלטת של הגורמים הממשליים ה־מחויבים, לצורך היעילות ועל־פי עקרון „הבלימה והאי־זון", לשמש „יריבים" ומבקרים למערכת הביטחון בכלל, ולצה"ל בפרט, היא מן המפורסמות; וההתקדמות הגדולה שחלה בתחום זה באחרונה מצטמצמת רק לעובדה, שעכשיו

מאת בנימין עמידרור
הפרשן הצבאי של „העולם הזה"

הגענו לכך שסוף־סוף מכירים בעצם הצורך ומודים באימפוטנציה.

היוצא החיובי היחידי מן הכלל התקיים אחרי מילחמת יום־הכיפורים, כאשר אריק שרון היה חבר־כנסת וכיהן

החריג: רב־אלוף לסקוב

בוועדת־מישנה לתקציב הביטחון. בפעם הראשונה — ולעת־עתה, גם האחרונה — עמדו נציגי „המערכת" לפני גורם „חיצוני", שידע לשאול וגם לא חש נחיתות מיוחדת כלפיהם. הגיעו הדברים לידי כך, שכבר כינו את שרון „סופר־רמטכ"ל". גם נטען שגיטרול שרון היה אחד המני־עים העיקריים לתימרון ההדדי, שבסופו של דבר גרם ליציאתו מן הכנסת — ולפחות מבחינה זו, חבל מאד שכך קרה.

■ ■ ■

ב תחום הרגיש והקריטי־תמידית של כוח־האדם וניצולו, אין די בכך שיתמזל המזל ובכנסת יופיע איזשהו אלוף (מיל.) שיש לו עניין — מתנגדיו יאמרו, חשבון — לבקר את מערכת־הביטחון. רוב אלופי צה"ל — ומותר לומר, „כל אלוף מצוי" — הם, ככלל, חסרי השכלה והבנה מיקצועיים נאותים.

הם צמחו כל הקאריירה שהם בגוף, ש־במיקרה הטוב לא עודד בחינה וביקורת וכי־מיקרה הרע, והנפיץ יותר, שזר, מנע ואף דיכא בתוקף כל ביקורת — ואין הכוונה רק לביקורת שוללת, אלא אף לניתוח סתם — כעניין של מדיניות, אם לא יומר, כהשקפת־עולם.

על כל אלה יש להוסיף, שכל קצין בכיר (מיל.) חושף עצמו, אוטומטית, עם ביקורתו, לשאלה, „איפה היית אתה, ומה עשית בעניין, כאשר נמצאת במדים?" בוודאי ובוודאי כך בתחום כוח־האדם. לפחות ככל שמגיעים ידיעתי וגם ניסיוני, לא מצאתי ולא שמעתי על קצין בכיר כלשהו, שנתן ליבו ודעתו ברציגות ובתוקף לשאלה זו, וגם טרח לנסות משהו בנדון.

החריג הבולט היחידי המוכר לי הוא ראש"ל חיים לסקוב

המיפקדות בולעות אנשי־קבע בכל כמות

אשר בהיותו מפקד חיל־האוויר (1951—1950) פעל, בין שאר מעשים מועילים, לקיצוץ מיפקדת החיל מ־1250 ל־520 — וזאת, שעה שעוצמת האוויר של צה"ל נמצאה בתהליך של גידול וגם נתרחשה מהפכת המעבר ממטוסי־בוכנה לסילונים.

אגב, קיצוץ כזה, בשיעור של 60% לערך, אפשר להחיל כבר מחר על כל מיפקדה ומיפקדה בצה"ל כמות שהיא — כלומר, גם בלא, או לפני, שניגשים לערוך ריאורגניזציה תורתית. עריכתה של זו תאפשר — ובעצם תחייב — קיצוץ נוסף. שיעור השומן במיפקדות השונות, ובעיקר בגבוהות, מגיע לכדי 80% — 75% מתיקנן הנוכחי. אומנם אינני יכול להיכנס, בפורום זה, לפירוט רב יותר, אבל אין הקורא צריך לדאוג: לא ייעשה כל ניסיון אינטליגנטי ישיר או עקיף, להכחיש את קביעתי

שלעיל, או אף רק להתמודד עימה.

המיפקדות השונות — ובראשון המטכ"ל — על אפיהן, מחזקותיהן, מדוריהן ושאר פציליה־המישנה שבן, כוללות אנשי־קבע בכמה כמות, ואינן אומרות את פעם די: שיעור ה־ממדי גידולן אין להם כל גבול הכרחי.

צוות טנק, הבנוי לארבעה, אינו יכול להיות גדול יותר; וכך גם צוות נושאת־מטוסים, שבו אלפיים איש ויותר. גם מיספר בעלי־תפקידים מסויימים אחרים, כמו צוות־קרקע של מטוס, ניתן למדידה ולקביעה מראש; ובידולו ייעשה — או צריך שייעשה — על בסיס קריטריונים מוגדרים, כגון דיפרנציאציה התמחותית, חלוקת עומס האחזקה לשלוש מישמרות ביום במקום שתיים, וכיו"ב. אבל מיפקדות ודומיהן נוטות, ויכולות, לתפוח בלי סוף: תמיד יימצא דונם נוסף להציב עליו עוד כמה עשרות מיבנים, אוהלים או רכבים; ותופעת (מוטב לומר, מכת) הטבע של „עוזרים", „סגנים", „ממלאי־מקום" וכו' מאפשרת לרבות, להכפיל ולשלש את המיפקדה, כיישום „עקרון שוליית־הקוסם" — ועוד בשם ולמען היעילות.

■ ■ ■

איך נוצר „מחסור"? אין פשוט מכך. כל שנחוץ לעשות, הוא לשכנע את הרשויות המוסמכות, שעקב „עומס העבודה" — ובעיקר, התפקידים „הבלתי־צפויים" שנוכחת כי מיפקדתך נדרשת למלאם בעת מילחמה (כלומר, על־פי „ניסיון הקרב" ו„ליקחי המילחמה") — לא תוכל כלל לתפקד, אם לא ייתוספו למיפקדתך „מייד" קצינים נופים, מיבנים (למיפקדות סטאטיות), מכשירי־קשר — וכלי־רכב (משום־מה, הביקוש לג'יפים, למשל, תמיד רב מן הביקוש למשאיות).

גם כאשר מכונות־ייצור־הקצינים והריטציה עובדות במלוא הקיטור אין הן מסוגלות, בדרך־כלל, למלא אחר „הצרכים" — כלומר, להדביק את הממדים והקצב שי גידול התקנים במיפקדות ובשאר גופים לא־לוחמים. כך מצויים הללו כחוסר־כבכיכול כרוני — וגם קיים תי־רוץ לא־ידע לכל מיני מחדלים או שגיאות.

צמיחת התקנים מהווה רק אחד מגורמי ה„מחסור" בכוח־אדם בכלל, ובאנשי־קבע במייוחד. גורם חשוב אחר הוא גובה הדרגות התיקניות. לדוגמה, סגל קורס מסויים של מפקדים נמוכים. לפני שנים רבות שימשתי סגן־מפקד של קורס כזה בחיל־השיריון. בדרך ההיגיון המיקצועי וגם על־פי הנעשה בצבאות הזרים (כולם), היה סגל

מכונות ייצור הקצינים עובדות במלוא הקיטור

מדריכי־הקורס צריך להיות מורכב כולו ממש"קים („מפקד שאינו קצין" — מונח שנעלם ממילונו של צה"ל ובמקומו בא „חוגרים", שהוא מדוייק פחות אך יותר „שיוויני"). והוחלט, בדרך האופיינית לצה"ל — שחיסל ביודעין את „מעמד המש"קים" שלו — כי המדריכים התיקניים בקורס יהיו כולם קצינים. כך, במכה אחת, נוצרה דרישה לכמה עשרות קצינים נוספים בדרג סג"מ־סגן — ועוד כאלה, שכולם קרביים (מ"מים וסמ"פים ביחידות טנקים).

בימים הרחוקים ההם, שהיו קרובים ל„קדש" יותר מאשר ל„ששת הימים", עדיין היה חיל־השיריון הסדיר כה קטן, שנמצאה בו חטיבה סדירה אחת (חטיבה 7, כמובן) ובה אז שני גדודי טנקים בלבד. מיספר הסג"מים־סגנים שצריך הקורס המדובר היה בערך כמיספר אלה שבגדוד־טנקים של אז; כך שמילוי תקניו גרם, לבדו, גידול של כמה עשרות אחוזים במיספר הקצינים — הזוטרים הקרביים הסדירים — או, אם תרצו, „מחסור" ניכר וחמור בם.

עניין בפני עצמו הוא, אם אומנם לאותו קורס נדרשה כמות המדריכים שנקבעה לו בתקן (לדעתי, היתה מוגזמת); אבל על כך כבר עמדנו.

■ ■ ■

כך ראינו, שצה"ל מייצר קצינים בכמות גדולה מאד — בטוחני שיחסית, הרבה יותר מכל צבא אחר בעולם, או בהיסטוריה — וזאת בעיקר כדי למלא את מחסורם של המש"קים.

אבל המש"ק שונה מן הקצין — ולכן ההפרדה המעמדית־התיפקודית ביניהם — בכך שהוא סטאטי מאד: משכי שירותו של המש"ק בכל יחידה ובכל תפקיד ממושכים מאד; סולם־הדרגות שלו קטן, וקצב קידומו איטי ביותר. הקצין, לעומתו, נוטה וגם אמור לרוץ הרבה יותר מהר, בהרבה יותר תפקידים ובסולם דרגות גבוה הרבה יותר. משום כך, תקופת־שירות של שלוש או ארבע שנים באותם יחידה, דרגה ותפקיד, כאין היא לכל מש"ק הגון, אבל נצח ממושך ובלתי־נסבל לכל קצין, בכל צבא — ובמיוחד בצבא המצוי במצבו של צה"ל.

ואם לא די בכך, צה"ל הפך את הרוטאציה לאויב, שכך המרבה בה הרי זה משובח — ו־ההימצאות בתנועה מהירה ומתמדת, בספרי־ראיה עוזה, תוך שהות מיזערית בכל תפקיד, נחשבת אחד הפימנים היותר־בדוקים לקארי־יירה מצליחה.

על כל אלה נוסיף את העובדה, שבצה"ל שוררת גישה אנאכרוניסטית קיצונית לעניין ה„חייליות": לכל חיל קציניו „שלו" ואלה נדונים, בדרך־כלל, להתקדם אך־ורק בצינורו־שלו. בחינת הקאריירות של קציני צה"ל הבכירים כפי שפורסמו, תראה מייד, שהתנועה הרוחבית בתוך צה"ל — כלומר, בין הזרועות ובין החיילות — מועטה יותר מאשר בכל צבא ראוי־ללימוד אחר; ולפחות בתחום התחלופה בין חילות־הבישה, מפגר צה"ל אחר כל צבא ראוי לשמו במאות השנים האחרונות. תחת שהתופעה תיחלש, היא זכתה, דווקא באחרונה, בחיזוק רב, עם הקמת שלושה חיילות חדשים: „חיל התחזוקה", „חיל המודיעין" ו„חיל השלישות" (שני האחרונים אינם רק מייותרים לחלוטין — וממילא גם שליליים בתכלית — אלא מהווים גם המצאה צה"לית מקורית. נשוב אליהם באחד המאמרים הבאים).

גידולם של החיילות השונים איננו שווה בממדיו ובקיצבו. קודם „קדש" ועוד זמן־מה גם לאחר־מכן, חלה התרחבות פיתאומית אצל הצנחנים. בתחילת שנות ה־'60 החלה ההתפתחות המואצת של „חיל־השיריון", שצברה תנופה גדולה חדשה אחרי ששת־הימים; ושוב, אחרי המילחמה האחרונה. תופעות דומות חלו גם בחיילות אחרים, לפי מועדים — או „אופנות" — שונים.

ניתוח נכון ונבון של משאבי כוח־האדם הקצונתי היה צריך ליצור מנגנון־זיכות, שיאפ־

הרמטכ"ל רב־אלוף מוטה גור

שר לנצל מירבית את המאגר הקיים, על־ידי העברת קצינים מ„צינור" חילי אחד למישנהו; ואיני מתכוון כלל ל„הסבה חיונית," כמו ל־ההחתמה־מזכתחיה של בסיס חיניך והכשרת הקצין, כך שגם מהיך התפתחותו הרגיל יאפ־שר לו למלא, לזא בעיות או הסבה ייעודית מיוחדת, כמה סוגי תפקידים — אשר בצה"ל מקובלים כנפרדים ושונים.

למשל: תפקידי מטה „כלליים" — קצין־מודיעין, קצין־שלישות, קצין־אספקאות, או קצין של אגף „מיבצעים" בכל מטה — צריך שיתמלאו, כדבר רגיל וקבוע, על־

צה"ל הפך את שיטת הרוטאציה לאליל

ידי כל קצין בוגר פו"ם („ביה"ס לפיקוד ומטה"); וב־רמות הנמוכות, על־ידי כל קצין „קרבי" רגיל.

ככל שהתפקיד, הפיקודי או של מטה, גבוה או „כללי" יותר, כן גדלים האפשרות וגם הצורך ל„אי־חייליות"; וממילא ניתן ואף נחוץ לראות, לעניין איו־שם, את כלל קציני כוחות־היבשה (ובתפקידים המתאי־מים, את כלל קציני שלוש הזרועות) כמאגר כולל אחד, שממנו יש לשאוב את ממלאי־התפקידים, בלא התייחסות הכרחית ל„מוצאם" החילי (או הזרועי).

■ ■ ■

יוזן שלא כך הם פני הדברים בצה"ל, נחוץ תמיד להכשיר אנשים חדשים עם התהוות דרישה רבה יותר למלאי־תפקידים מסויימים — וכימעט שאי־אפשר (ובוודאי לא במידה מספקת) לנצל „עודפים" של קצינים, שנוצרו ב„צינורות" חיילים או תיפקודיים אח־רים. עודפים אלה צפויים תמיד להיווצר, מפני שהסיר־מידה הצבאית, רחבה ככל שתהיה, תלך תמיד ותיעשה צרה יותר, ככל שמתקדמים מן הבסיס אל השיא.

התנגדות הקיימים וההתקדמות בצינור צר אחד גור־מת לתופעה, שניתן לבנותה „מחסור בתוך שפע": בעוד שיהיה קיים מחסור חריף, שבגללו יידחפו קצינים לקי־דום מואץ מדי (כלומר, על קצינים זוטרים וצעירים־ביחס מוטלים תפקידים בכירים ותובעני־ניסיון מכפי רמ־תם ובגרותם המקצועית, או אף האישית), הרי ייתכן כי „צנורות" אחרים, כמו (נניח) של חילות־הרגלים, ההנד־סה והתותחנים

(המשך מעמוד 11)

מחייבת לצמצם בהתאם לה — כלומר, דראסטית — את מספר ושיעור המקומים וגם מאיטה את קצב הקידום. אבל צה"ל מחונן — משמע, מוכה ולוקה — ב„גמישות" מופרזת, דווקא במקום שהעניין דורש נוקשות: צוואר־הבקבוק הוסף אלסטי, ואחר־כך מתרחב, על־ידי ש„מארגנים" לחברים תפקידים חדשים הולמים, בדרג הגבוה יותר.

כזה האופן יצרו הלחצים האישיים דרגות חדשות — האחרונה היתה דרגת „תת־אלוף" — וכן תפקידים חדשים: „סגנים", „ראשי־מטות", „עוזרים" וכו' — רק הפעם בדרגים בכירים ובמפקדות גבוהות. הפסוד שבהנחגת הדרגה החדשה איננו בה לגופה — לדעתי, נחוץ לחוסיף לצה"ל עוד דרגה, בין אל"מ לתא"ל — אלא בכך, שהמניע היה שלילי ועיקרו פיתרון בעיות אישיות.

תוספת התפקידים פסולה, לרוב, גם לגופה. כך, לדוגמה, גילה צה"ל לפתע, זמן מה אחרי ששת־הימים, שבאוגדה נחוצים סגן וגם ראש־מטה (כמו בשיטת המטה האמריקאית, אבל בניגוד לשיטה הגרמנית הקלאסית ולשיטה הבריטית. בשתיהן אין „סגן־מפקד" באף דרג וראש־מטה יימצא רק מדרג הגייס ומעלה). בטוחני כי הקוראים כבר יודעים ומבינים, כי עד עצם היום הזה לא יימצא מיסמך כלשהו, שיסביר וגם ינמק, על בסיס תורתי ובהתאמה לתפיסה תיאורטית המקובלת על צה"ל, למה פיתאום ומניין נתגלה, שהאוגדה זקוקה לשני ממלאי־התפקידים הללו.

■ ■ ■

ב) נסיכות אלו עוזה כמעט מיאיון החשד, שהמטרה העיקרית היתה ליצור, יש מאין, שיכבה חדשה של תפקידים, כדי לחרחיב באופן מלאכותי דרג „צר" ולמצוא תעסוקה „תיקנית" לתא"לים החדשים.

בינתיים כבר נעו ההתפתחויות הלאה: בששת־הימים וביום־הכיפורים היו כל מפקדי האוגדות (להוציא רק את מוסה סלד) — אלופים. אבל רובם קיבלו את דרגת האלוף בתפקיד אחר, ופיקוד על אוגדה היה מינוי־המישנה שלהם למלחמה. אחרי יום־הכיפורים, אנו למדים מדרגות המפקדים ש„נחשפו" מאז, כי דרגת מפקד אוגדה היא תא"ל. אבל תפקידי הסגן והרמ"ט באוגדה כבר נתמסדו — ועכשיו, אם יחסר אחד מהם הרי זה פער תיקני בלתי־נסבל, הדורש מילוי מיידי.

יתירה מזאת: תוספת־תפקיד בפירמידה הפיקודית גוררת אחריה, אוטומטית — כיישום צה"לי של רעיון „ההצמדה" בדירוג השכר האזרחי — תוספות והעלאות זהות גם בתפקידים לא־פיקודיים „מקבילים". בצה"ל של היום, אשר עד ששת־הימים הסתדר בלא תא"ל אחד ויחידי, המון עצום־ביחס של תיקני־תא"לים, ועוד היד נטויה. כך, כבמטה־קסם, פתר צה"ל את בעיית העודף הלוחץ של קצינים בדרגת אל"מ — ועוד יצר „סכנה" מתמדת של מחסור בתא"לים!

זהו, כפי שאמרה התובעת במישפט יד־לין, „רק קצה הקרחון". יהא לב הקוראים סמוך ובטוח, שנושא כוח־האדם בצה"ל יעסיק אותנו עוד הרבה ותכופות — מפני שאני בטוח ומשוכנע כי בעיית צה"ל בתחום זה, כפועל־יוצא מאי־מקצועיותו ומלכתו־במעשה בדרך של פיתרונות כמו־תיים במקום איכותיים, איננה מחסור במשאבי כח־אדם, כמו ניהולם הגרוע וניצולם הבלתי־מספיק.

בעניין המוגדר של צבא־הקבע, אין בשום פנים ואופן לקבל את טענת „המחסור", שעה שכבר בחינה שיטחית וראשונית נראה, שצבא־הקבע סובל משומן מיותר ומרמת יעילות ירודה וכי המחסור האמיתי איננו במיספר ה„ראשים", אלא באיכות המחשבה והפיתרונות.

במצב זה, תוספת בלתי־מבוקרת של אנשים לקבע, בעיקר בתפקידים „כלליים" — ובתוכם תפקידי פיקוד ומטה — אין בה שיפור, אלא רק החמרת הרעה.

פרסום דיר יעקבסון

הסוכנות המרכזית לביון של ארצות־הברית

שילמה מיליונים - למי? כמה? איך?

איפה הכסף?

ד ה היה מוכרח לבוא.

אחרי שנודע כי המרץ הקטן שמעבר לירדן משמש מזה עשרים שנה כמרגל שכיר של סוכנות־הביון האמריקאית, היה ברור שזה מתקרב אלינו.

הידיעות על המלך־המרגל לא הוכחשו, ואין שמץ של ספק בנכונותן. עיתון אמריקאי מכובד כמו וושינגטון פוסט, גיבור פרשת ווטרגייט, לא היה מעז להעלות האשמה כה פנסטית, כה חסרת־תקדים בתולדות העסקים, לולא היה בטוח לחלוטין שהיא נכונה.

ואכן, חוץ מהמלך עצמו, לא הכחיש אותה איש. הנשיא האמריקאי התייחס אליה כאל עובדה מוכחת, ומקורביו האשימו את קודמו, הנשיא ג'ראלד פורד, בכך שלא הפסיק את התשלומים כאשר הגיע לידיעתו.

■ ■ ■

ק שה לומר שהקשרים בין המלך לבין סוכנות־הביון מפתיעים במיוחד. מזה עשרים שנה פועל המלך כאילו היה סוכן אמריקאי. כך אמרו יריביו, כך אמרו ידידיו, כך אמרו נתיניו.

ההפתעה היא רק בעובדה שהמלך קיבל שוחד א ו ש י, בסכומים המגיעים למיליונים רבים, ושהשתמש בהם, מן הסתם, כדי לרפד לעצמו כמו חשבונות בנקים שווייצים, לעת צרה.

מובן שאפשר להבין לנפשו. תפקידו של מלך ירדני, אינו כפוף לתקש"ר המבטיח לו קביעות, ותמיד טוב לדעת שבמיקרה של מהפכה אפשר להסתלק לשווייץ ולחיות שם באושר ובעושר, כפי שעשה פארוק ז'ל.

אומנם, עצם הגילוי מחיש את בואו של רגע־האמת. קשה להניח שיש כעת תושבים רבים בממלכת ירדן, מילבד החיילים הבדואים השכירים, הנהנים מן הידיעה שמלכם ואדונם הוא סוכן־שכיר של מעצמה זרה, שגרף מיליונים לכיסו הפרטי תמורת שירותים הקרויים, בשפה נורמלית, בשם "בגידה".

מילא, זוהי בעייתו. וגם בעייתם של ה"ה יצחק רבין, יגאל אלון, שימעון פרס, ייגאל ידין ושאר המלוכנים, המאמינים כי עתיד ישראל וביטחונה קשורים קשר בל־יינתק בגורלו של שכיר־חרב זה.

הבעייה שלנו, לעומת זאת, קשורה בגילויים שבאו לאחר־מכן — גילויים הנוגעים לנו.

■ ■ ■

ל מים מעטים אחרי שנפלה המסיכה מעל פניו של המלכון, פירסם אותו עיתון אמריקאי מכובד ומוסמך גילויים על תשלומי הסוכנות־הביון האמריקאית בישראל.

מסתבר כי במשך שנים רבות שילמה סוכנות־הביון כספים למישרד ראש־הממשלה ב־ישראל, כדי לממן את חדירת ישראל לארצות אפריקה השחורה.

נובע מן הידיעה כי ההישגים המדיניים והכלכליים של ישראל ביבשת אפריקה, שכולנו התגאינו בהם בימים הטובים, נוצלו ושופחו למען פעולה מודיעינית ומחתרתית, לטובת אינטרסים אמריקאיים ותמורת תשלום נאות.

גילויים אלה לא יגבירו את האהדה לישראל בקרב ארצות אפריקה. הם בוודאי לא יקרבו את היום שבו תחדשנה מדינות־אפריקה את קישריהן הדיפלומטיים עם ישראל. מטרה זו (שגם ידידי ואני, חברי המועצה הע"ש־ראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, עמלנו למענה לא מעט), התרחקה.

אומנם, שום מנהיג אפריקאי לא יהיה מופתע במיוחד מן הגילוי. מזה שנים רבות טענו אויבי ישראל כי ה־חדירה הישראלית לאפריקה נועדה לשרת את שירותי־הביון של ארצות־הברית ומתואמת עימם. לפני שנתיים גילה סוכן בכיר של הסי־איי־אי, פילים אגי, כי המכון האפרו־אסיאתי של הסתדרות מומן על־ידי סוכנות־הביון ונועד, בין השאר, לגייס סוכנים למען הביון האמריקאי בארצות אפריקה ואסיה.

אולם קיים הבדל גדול בין שמועות וטענות בלתי־מוסמכות לבין הגילויים החדשים, הנושאים עימם למעשה את הגושפנקה של הממשיכה הי־אמריקאית החדשה.

אין זה מפתיע, אך זה בהחלט אינו נעים.

■ ■ ■

א וזם איני מתכוון להרחיב הפעם את הדיבור על ההשלכות המדיניות של גילויים אלה. העובדות מדברות בעד עצמן, וכל אדם בישראל יכול להסיק בעצמו את המסקנות המתבקשות מהן לגבי תבונתן של ממשלות ישראל, רוחק ראייתן ורמת שיקוליהן.

אני כותב מאמר זה כדי להפנות את המבט לצד אחר של פרשה זו, צד שנשכח לגמרי, אף שהוא מעניין במיוחד.

המיליונים ששולמו על־ידי סוכנות־הביון האמריקאית, לפי גילויים אלה, לא נכנסו לתקציב המדינה.

הם לא נדונו בכנסת, לא עברו תחת הזכוכית המגדלת של ועדת־הכספים, וגם לא תחת המיקרוסקופ של מבקר־המדינה.

זהו כסף שחור, ששום בצורה שחורה, די גורמים שחורים, תמורת שירותים שחורים.

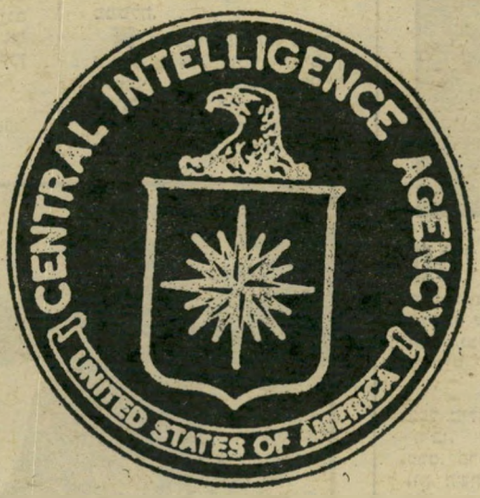
ואני נאלץ לשאול כאן כמה שאלות.

■ ■ ■

א ני יודע שזה לא יפה. אדם הגון היה בוודאי מניח, כדבר מובן־מאליו, שהכסף הגיע לידי האנשים ה־נכונים, והוצא למען המטרות הנכונות, ועבר לאורך כל הדרך בציונורות ממלכתיים אטומים.

אבל מה לעשות, חשדן הנני.

שנים ארוכות של ניסיון ישראלי, מאז שוד הרכוש

הנטוש ועד ימי אשר ידלין, לימדו אותי שלא לתת אמון עיוור במי שעוסק בכספים ציבוריים.

לכן, בדחיזוריחימו, ועם כל יראת־הכבוד הראוויה, אני מרשה לעצמי להציג כאן את השאיקתא הבאה. אני מרשה מראש לכל חבר־כנסת המעוניין בכך, להעתיקה ולהגישה ליו"ר הכנסת, כאילו היתה שלו.

■ ■ ■

ה אל נה הנוסח המוצע:

אל: ראש־ממשלת ישראל, בתפקידו כממונה על שי־רותי־הביטחון.

מאת: אורי אבנרי, אזרח פרטי.

בעיתון אמריקאי מוסמך ומכובד נמסר, כי במשך שנים שילמה הסוכנות־המרכזית־לביון של ארצות־הברית (סי־איי־אי) תשלומים גדולים לממשלת ישראל, כדי לממן את החדירה הישראלית לאפריקה, ותמורת שירותים ב־תחום הביון והפעולה הפוליטית המחתרתית.

בידיעה נאמר כי הסכומים שולמו במישרד ראש־הממשלה.

חריני מבקש לדעת:

(1) מהם הסכומים המדוייקים ששולמו על־ידי סוכנות־הביון?

(2) מתי התחילו התשלומים?

(3) האם הם פסקו, ואם כן — מתי שולם התשלום האחרון?

(4) **כאיזו צורה נעשו התשלומים — בהמח־אות? עלידי הפקדה בחשבונות־בנקים (אם כן — באילו בנקים ובאילו מדינות?) במזומנים (אם כן — באיזה מטבע?)**

(5) **מי הם האנשים שקיבלו לידיהם בפיעל את התשלומים האלה, וכמה קיבל כל אחד מהם?**

(6) **אם שולמו התשלומים במזומנים, לאילו חשבונות־בנקים הוכנסו? על שם מי נרשמו החשבונות?**

(7) איך הוצאו הסכומים האלה, ומי היה אחראי לכך?

(8) אילו מוסדות ממלכתיים פיקחו על זרם הכספים, קבלתם והוצאתם?

(9) **האם נערכה אי־פעם ביקורת יעילה, כדי לבדוק אצל הסי־איי־אי כמה סכומים אכן שול־מו, ולוודא אם אכן הועברו לייעדם? אם אכן — מה היתה תוצאת הביקורת?**

■ ■ ■

א ני מודה שאלה הן שאלות בלתי־נעימות. אולי כדאי, על כן, להסביר מדוע אני חשדן כל־כך לגבי תשלומים מסוג זה.

באחרונה, בעיקבות פרשות טיבור רוזנבוים, מיכאל צור, אשר ידלין ואברהם עופר, דובר הרבה על "שיטת ספיר". עיקריה של שיטה זו חשופים עתה לעיניכו.

פחות ידוע כי לצידה של "שיטת ספיר" היתה קיימת שיטה שנייה, מקבילה, שניתן לקרוא לה "שיטת פרס־דיין".

שיטה זו פרחה בתקופת בן־גוריון, כאשר שירותי־הביטחון היו עדיין משוחררים מכל ביקורת דמוקרטית, והופעלו לא־פעם נגד הדמוקרטיה. מאחר שעצם קיומם של השרותים האלה הוכחש אז רישמית (וגם אנחנו נאלצנו להדביק להם שם־צופן, "מנגנון החושך"), הם יכלו לעשות כטוב בעיני השולטים בהם.

מי היו אנשים אלה? אותה קבוצה קטנה של אנשי־חצר, שקראנו להם "נערי בן־גוריון", ושכללו את משה דיין, שימעון פרס, איסר הראל ואחרים.

כבר אז דיברנו — לרוב רק בלחש — על כספים, שנועדו לפעולות ממלכתיות ומצאו את דרכם ליעדים שונים ומשונים.

■ ■ ■

ד וגמה קטנה: באמצע שנות ה־50' הוציאו שירותי־הביטחון לאור שבועון מוסווה בשם רימון, שמטרתו היחידה היתה לחסל את העולם הזה. על שבועון זה, שנכשל בבושת־פנים, בוזבזו מאות אלפי לירות — סכום השווה למיליונים בערכים של היום.

איסר הראל הודה, בספריו, שאותו שבועון אכן הוצא ביוזמת אנשיו, זכי הוקם אך לאותה מטרה. אולם הוא שכח לגלות מניין בא הכסף.

עד היום הזה לא קם אף איש ואף מוסד אחד שהודה בכך שמימן את השבועון. מקור המימון נשאר לוטה בערפל.

דוגמה אחרת: כאשר קמה רפ"י בשנת 1965, היא מצאה באורח פלא סכומי־עתק למימון תעמולה ראוותנית, בזבזנית ויקרה, שלא נפלה מזו של תנועת ד"ש בימינו. הרשימה הוציאה מיליונים של אז, השווים לעשרות־מיליונים של היום.

מניין בא הכסף?

אנשי מפא"י טענו אז, בשיחות פרטיות, כי הכסף נגנב מחשבונות חשאיים שהיו חבויים בבנקים זרים, ושנועדו, כביכול, לשמש מטרות ממלכתיות עלומות.

כאשר חזרה רפ"י למיפלגת־העבודה, היא הביאה עימה רק חובות. פינחס ספיר דאג אז להעביר לי את הידיעה שקיימת קרן סודית של רפ"י בשווייץ, שמקורה בכספים מסוג זה. (כאשר הגשתי לו על כך שאילתות בכנסת, הורה ספיר לסגנו להצהיר כי אינו יודע על כך דבר.)

■ ■ ■

ל אור פיפורים אלה ואחרים, אולי מובן יותר מדוע אני נופל טרף לחשדנות סתומים אלה.

ככל שידוע לי מומנו כל הפעולות של שירותי־הביון הישראליים, וכמובן גם של כל שאר זרועות השילטון, באמצעות תקציב המדינה. הרי מעולם לא היה כל קושי להשיג מן הכנסת את הסכומים הדרושים לכך.

אם כן, לאן הלכו הכספים השחורים ש־שימשה סוכנות־הביון האמריקאית?

כספים אלה היו מועדים מראש לפורענות, בייחוד אם הובאו על־ידי בלדדי הסי־איי־אי בשטרות־כסף ב־שקיות נייר, כפי שהיה נהוג בסוכנות.

מניין לנו שהכסף הזה לא נגנב, כולו או חלקו? מניין לנו שלא הועבר למימון פעולות מיפלגתיות, או — גרוע עוד יותר — לפעולותיה של אותה קבוצה של חורשי־מזימות, שניסתה אז להשתלט על המיפלגה ועל המדינה כולה?

ואולי מונחים כספים אלה עד היום בחשבונות סודיים בשווייץ, לשימושם של אנשים המטפים עתה לשינוי, לטיהור האווירה, לניקוי המדינה?

■ ■ ■

א ין זה נושא לחקירה פומבית של ועדת־ביקורת. אולם זהו בהחלט נושא לחקירה דיסקרטית, אך יסו־דית, של מבקר־המדינה, וגם של מישרד־ראש־הממשלה, בהרכבו הנוכחי.

יש לי הרגשה פתומה שאם אכן תבוצע חקירה כזאת, עשויים להתגלות פרטים מעניי־נים.

היכן ה־150 צירי מיפלגת העבודה שלא הצביעו בבחירות בוועידת המיפלגה? - „במעשיהו"

■ „איפה **מאיר זרמי**?" איפה מאיר זרמי?" צעק ראש־הממשלה **יצחק רבין**. היה זה דקות ספורות אחרי שנשא את נאום־ההודה לפני חברי ועידת מיפלגת־העבודה, ש־בחרה בו כבמועמד המיפלגה לראשות־הממשלה. בחדר קטן, מאחרי במת היכל התרבות נד־חסו עשרות אנשים כדי לחגוג עם רבין בשימחת בחירתו. אבל רבין לא ראה ביניהם את מזכ"ל המיפלגה. „איפה זר־מי?" הוא קרא ללא־הרף. לפ־תע השיב לו מישהו: „הוא הלך למסיבה של **שימעון פרס**!" רבין צחק, אבל ראש־מטה הבחירות של מיפלגת־העבודה, השר **חיים כהן**, התרגז. „זה לא נושא לבדיחות!" קרא. „עוד בדיחה כזאת ואני מזעיק את הגורי־לות*!"

■ שניים שיכלו להרשות לעצמם שלא להזדהות בפומ־בי עם אף אחד משני המועמ־דים לראשות־הממשלה של מיפלגת העבודה, היו שר־ה־מיסחר והתעשייה, חיים בר־לב, וח"כ **אהרון יריב**. ה־סיבה: לשניהם לא היתה זכות־הצבעה בוועידת המיפל־גה. מסתבר כי בר־לב ויריב אינם חברי מרכז המיפלגה, וגם לא נבחרו כצירים לוועידה אף באחד ממחוזות המיפלגה, ולכן לא יכלו כלל להצביע.

* שומרי־הראש של ראש־הממשלה.

■ נשיא המדינה, הפרופ־סור **אפרים קציר**, ניראה קצר־רוח בעת שישב על ביימת הנשיאות של ועידת מיפלגת־העבודה, בטכס־הפתיחה. כ־אשר התארכו הברכות והנאו־מים, הציץ הנשיא מדי־פעם ב־שעונו ועקב אחר התקדמות ה־מחוגים. רק כאשר הסתיים ה־מעמד החגיגי, הסתבר מה דחק בנשיא. היו לו לאורחו ערב כרטיסים להצגה שנייה של ה־סרט הישראלי סרט וארוחת־בוקר שהוצג בקולנוע בירוש־לים. ואומנם, מייד אחרי ה־טכס יצאו הנשיא ורעייתו לצ־פות בסרט.

■ בפתיחת ועידת מיפלגת העבודה, שנערכה בבנייני ה־אומה בירושלים, הריעו צירי הוועידה ואורחיה לכל אחד מ־המכובדים שעלו על הבמה. רק כאשר נקרא שמו של שר־החינוך־והתרבות, **אהרון יד־לין**, השתררה דממה. ידלין הנבוך, שעשה את צעדיו הרא־שונים אל הבמה, כמעט שנעצר לשמע היעדר מחיאות־הכפיים. הוא לא ידע כי הקהל באולם ממתין קודם לראותו. לבסוף התגבר על היסוסיו, יצא אל ה־אולם והתקבל במחיאות־כפיים סוערות יותר מכל שר אחר ב־ממשלה.

■ במעמד־הפתיחה של ה־וועידה הושר, נוסף להימנון הלאומי, גם הימנון־הפועלים הבינלאומי, האינטרנציונאל. בעוד שיצחק רבין שר אותו בפה מלא, תוך גילוי בקיאות בכל מילות השיר, לא נהג כך יריבו, שר־הביטחון שימעון פרס. פרס, ששר את התיק־וה, השתתק לחלוטין בעת שי־רת האינטרנציונאל וקפץ את שפתיו. מכל שאר שרי הממ־שלה לא הצטרפו לשירת ה־אינטרנציונאל השרים **גד יע־קובי** ואהרון ידלין.

■ למרות איסור המישטרה התייצב הבדרן **אורי זוהר** בראש קבוצה מפעילי את"ר (אזרחים תומכי רבין) בהפגנת־אהדה לרבין בחזית היכל התר־בות בתל־אביב, שם התכנסה ועידת מיפלגת העבודה ביומה השני. אחד מתומכי פרס קרא לעומתו: „חשישניק!" בו־במקום השיב לו זוהר: „נכון מאד! הבוקר עשנתי עם אש־תך! אני מוכרח להגיד לך ש־היא סוחבת מצוין!"

■ האדריכל **יצחק ישר** ניסה, ערב ועידת מיפלגת ה־עבודה, להקים תנועה מתחרה לזו של זוהר, את"ף (אמנים תומכי פרס). הוא צילצל לכמה אמנים וביקש מהם להצטרף אליו ולתמוך ביוזמתו זו. נראה כי לא הצליח לגייס מיספר מרשים של אמנים שיהיו מוכ־נים לתמוך בפומבי בפרס. ה־תנועה טרם נולדה.

■ הבדיחה הפופולארית ב־יותר בוועידת מיפלגת העבודה היתה זו שהושמעה אחרי ההצ־בעה על בחירת מועמד המיפ־לגה לראשות־הממשלה. מישהו שאל: „איפה היו 150 בעלי זכות־ההצבעה בוועידה שלא השתתפו בהצבעה?" התשו־בה: „במעשיהו!"

■ ראש־עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ") **להט**, לא יכול להסתיר את התרגשותו למראה הרבבות שהתכנסו לק־ריאתו לכיכר־מלכי־ישראל לפ־ני שבועיים, כדי לקבל שם את פני כדורסלני מכבי תל־אביב. „אפילו ביום־העצמאות לא היו כאן כל כך הרבה אנשים!" התפעל צ'יצ'. השיב לו אחד מעוזריו: „זה לא פלא! למכבי תל־אביב יש יותר אוהדים מ־אשר למדינה!"

■ בפגישה של אנשי ד"ש דובר בסגן־אלוף **אסף יגורי**, מאנשי המרכז־החופשי שהצ־טרפו למיפלגה החדשה, והוזכר כי הוא היה השבוי בעל הדרגה הבכירה ביותר במילחמת יום־הכיפורים. כאן פקעה סבלנותו של **יגאל ידין**, מנהיג ה־רשימה והוא העיר, בהומור כ־מובן: „נניח שהיה לנו בתנו־עה אלוף־מישנה שהוא בעל ה־דרגה הכי גבוהה בצה"ל שעבר ניתוח אפנדיציט, האם בזכות זה הוא כבר צריך להיבחר לכנסת?"

■ לעורך תוכנית־הרדיו של גלי צה"ל על עיתונים, עי־תונאים ועיתונות, **יואב אפ־תרון**, אין ככל הנראה דיעה טובה על העיתונאיות. בתוכ־ניתו האחרונה הגדיר אסתרון עיתונאית כ„אחת שיש לה גוף טוב, אבל את פרצופה צריך

סמי פלאטו

המיליונר היהודי שממשלת צרפת מב־קשת את הסגרתו לידיה, היה גם הוא השבוע אורח טכס־הפתיחה החגיגי של ועידת מיפלגת העבודה. מישהו שהבחין בפלאטו, שעקב אחר הנאומים בעמידה, העיר כי הוא „נציג מפא"י בסביון". ואילו אחרים טענו כי פלאטו, המתכונן לחקים רשימה לכנסת, בא להציע עצמו כשותף למערך.

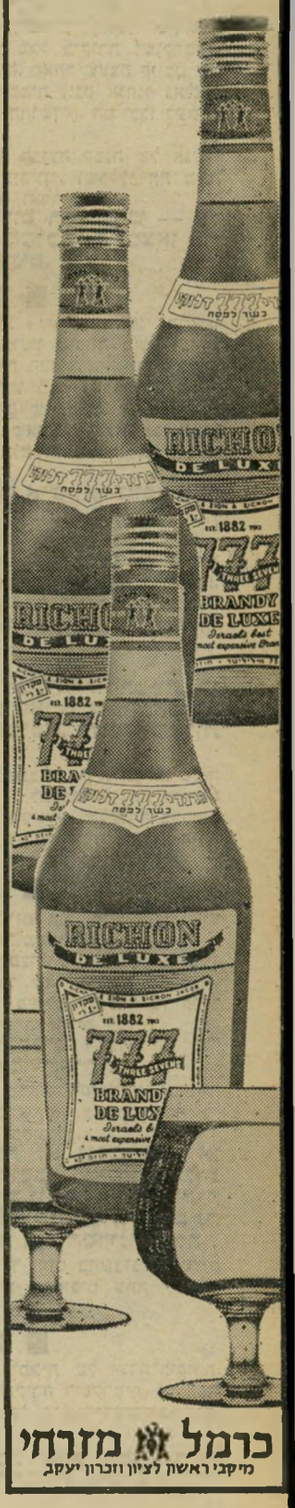

יפה ירקוני

נסעה לסידרת־הופעות בטורונטו שב־קנדה, ונקלעה לגל הקרה שפקד את יבשת אמריקה. באחד הימים שבהם התבחרו השמיים, נסעה יפה לאתר־סקי וניסתה ללמוד את ספורט הסקי במיספר שעות. אלא שכל מאמציהם של מדריכי־הסקי במקום, שנחלצו ללמד את הזמרת המפורסמת מישראל, עלו בתוהו. היא לא הצליחה ללמוד לגלוש. לעומת זאת השתטחה אפיים ארצה, והיתה בטוחה כי שברה את רגלה. אולם לשמחתה גילתה כי רק נקעה את קרסולה באורח קל.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

לכסות בעיתון."

■ לאיש־הרדיו **דורי בן־זאב** הוצע לערוך תוכנית סאטירית־פוליטית. הובטחה לו חופשיות רבה ב„ירידה" על אישים. דורי סירב: „לאנשים נמאס מפוליטיקה. הם רוצים לנוח מזה. אז מי אני שאסריע את מנוחתם?"

■ לכבוד יום־האם ערכה עיריית תל־אביב מסיבה חגיגית לעובדות העירייה, שבה השתתף כאחד האורחים גם מנהל שירותי העירייה, תת־אלוף (מיל.) **פינחס** („פי־נייה") **להב**. מישהו חמד לו לצון, ומבלי להכין את פינייה מראש לכך, הזמין גם אותו לברך את העובדות־האמהות. פינייה, שלא הכין נאום או ברכה מראש, פתח את ברכתו במילים: „אני מבין שאני מייצג כאן את אלה שבזכותם הפכתן אתן לאמהות!"

■ בעת הקלטת תוכנית נוספת בסידרת־הטלוויזיה תשע בריבוע, קיבל קהל־הצופים שבאולפן, במחיאות־כף סוערות מהרגיל, משתתף חדש בצוות המשיבים: ספן־השלום **אייבי נתן**. הצופים יצאו מגידרם והריעו לו: „אייבי! אייבי!" תמהה השחקנית **חנה מרון**, שהשתתפה אף היא בצוות המשיבים: „למה לי לא מוחאים כף כמו לאייבי? מפני שאין לי אונייה?" הורה המנחה, אורי זוהר, בתשובה על כך: „תביאו לה מייד חסקה!"

■ שחקנית־הקולנוע **מיקי קם**, שסירבה סרט וארוחת בוקר מוקרן ברחבי הארץ, נמצאת בבוסטון, שם משתלם בעלה, הגיטאריסט **יהודה עדר**, בלימודי המוסיקה. אולם נעגועיה של מיקי לארץ גדולים. לכן היא נוהגת להתקשר עם ידידיה מדי־פעם, על חשבונם, ולשוחח איתם שעות ארוכות. הידידים החליטו להפסיק לקבל את השיחות, העולות להם בכסף רב. אולם מיקי, הידועה כחקיינית מעולה, מצליחה בכל פעם להערים עליהם מחדש, כשהיא מודיעה בשמות שונים ונשמעת בכל פעם כמישהי אחרת.

■ עשרה אמנים ישראליים קיימו תערוכה מטעם מוזיאון ישראל במוזיאון לואיזיאנה בקופנהאגן. את ההצגה גנב הפסל ענק־הממדים, **מנשה קדישמן**. אחד האמנים האחרים התרגז ובא אליו בטענה שהוא מושך את תשומת־לב העיתונעים בטריקים זולים. השיב קדישמן: „חביבי, את מה שאני הספקתי לשכוח, אתה עוד לא למדת."

■ אחד האנשים המצפים ביותר לבואו של כוכב־הקולנוע **אליוט גולד** לישראל, בשבוע הבא, הוא הזמר **אריק דביא**. הוא הכיר את גולד לפני כעשר שנים, כשהיה שחקן־אורח על בימת ברודוויי וגולד היה עדיין שחקן בלתי־ידוע. השניים התיידדו, וגולד הבטיח ללביא כי יבוא לבקרו שנה לאחר־מכן בישראל. אלא שכתום שנה הפך גולד שחקן־תיאטרון מפורסם, ולאחר־מכן כוכב־קולנוע ותוכניותיו נידחו.

■ אופנת האמהות־הדיילות היא המילה האחרונה בחברת אל על. אחרי שהחברה אישרה את עבודתן של דיילות נשואות, אמהות לילדים, מנצלות רבות את העובדה. שתיים מהן, הדיילות **ריתי שרף** ו**רחל טרי**, נוהגות להשאיר בזמן הטיסות את הטיפול בילדיהן בידי בעליהן. וכך, שעה שהן טסות בין רומא, פאריס ולונדון, מטפל בעלה של ריתי, שאינה אוהבת לבזבז אף רגע. נוסף על עבודתה כדוגמנית וכשחקנית־קולנוע, היא תשמש כמארחת במועדון־לילה חדש. העומד להיפתח ביפו.

■ האופנאית **דורין פרנקפורט** חסכה שנה שלמה, כדי לקנות מכונית. יומיים לאחר שקנתה את המכונית ועשתה לה שיפוץ כללי במנוע ובגוף, נגנבה מכוניתה ממש מתחת לאפה. המישטרה מצאה את המכונית אחרי ימים אחדים, כשהיא פגועה באורח רציני.

■ אל צוות היפהפיות, העובדות כמלצריות בתל־אביב הקטנה, נוספה בשבת האחרונה **דנה**, בתו בת השמונה של בעל המקום, **רפי שאולי**. דנה באה למקום עם אמה, **מנדי ריים־דיוויים**, וכשראתה שהמלצריות מתגברות בקושי על העבודה, לבשה סינר ועזרה להן להגיש לשולחנות. דנה גם הוכיחה שיש לה ראש לעסקים. היא הציעה לאביה שבפורים יעבדו כל המלצרים כשהם מחופשים.

■ הפסלת **אילנה גור** אינה סומכת, ככל הנראה, על אנשי יחסי־הציבור הצרפתיים. לתערוכתה הפאריסאית, המתקיימת בגלריה הידועה קטיה גרנוף, לקחה איתה אילנה את האחראית לעיתונאי־החוץ בלישכה־הממשלתית לעיתונות **כלה דיאמנט**. בלה שהתה שנים ארוכות בפאריס, דוברת צרפתית על־בוריה. במשך עבודתה בלישכת־העיתונות טיפלה בעיקר בעיתונאים צרפתיים, והיא מכירה את כל העיתונאים החשובים בפאריס. אילנה מקווה, כי בעזרתה של בלה תזכה תערוכתה בכיסוי ההולם אותה.

יוסי ידין אחיו של הפרופסור ייגאל ידין, אינו עוסק בפוליטיקה. הוא טוען כי שחקן צריך לעסוק בענייני אמנות ותו־לא. יוסי בא לבכורת „קספר" עם אשתו הצעירה, מרון. נראה שהשניים עושות את שלהן. השלושה ניראו מיודדים, ונהנו מאוד מחברתם המשותפת.

פטר הנדקה המחזאי האוסטרי הנודע, בא ארצה כאורח השגרירות האוסטרית, כדי להיות נוכח בבכורת מחזהו „קספר", שהתקיימה באולם „צוותא" בתל־אביב. הנדקה, שהגיע לארץ בחברת בתו בת ה־7, מנישואיו הקודמים, חי כיום בפאריס עם שחקנית הקולנוע ז'אן מורו. הוא נתגלה כאדם מוזר, סירב להצטלם עם מארחו, שגריר אוסטריה, ולעומת זאת הסכים להצטלם עם כוכב ההצגה, אשר צרפתי ועם ידידתו, השחקנית מלי גולד העומדים להינשא בקרוב.

אבי עופרים שהפך מנהלו של הזמר הישראלי יגאל בשן, אירח באולפני־הטלוויזיה בשטוטגארט שבגרמניה את שלישיית־הזמר הישראלית שוקולד־מנטה־מסטיק. בשן ושלוש הבנות הקליטו יחד תקליט לונג־פליי, שיהיה התקליט הראשון שלהן שהופק באירופה והמייועד לשוק העולמי.

יהודה ברקן (שני משמאל) זכה בתשואות ממושכות בעת שהופיע, באולם הקולנוע „לינקולן־ווד" בשיקאגו, שם נערכה הקרנת־הבכורה של סירטו האחרון, „לופו בניו־יורק". מסתבר כי הקהל האמריקאי אהב את הסרט, קיבל את יוצריו בהתלהבות. עם ברקן נראים בתמונה (מימין לשמאל) מנחם גולן, מוטי גלעדי, הילד חן לוטקין וגבי עמרני.

אקדמאי העולם – התאחדו!

פעם היו האריסים עושים מהפכות נגד האצילים. היום עושים האצילים את המהפכות. עכשיו תורם. פעם חשבו שמדינה לא יכולה בלי אריסים ופועלים, היום חושבים שמדינה לא יכולה להתקיים בלי אצילים משלה.

פעם היו הפועלים משתקים את המשק, כדי להשיג הטבות בתנאיהם, ותנאי הפועלים היו תמיד הנמוכים בשוק. אבל מה שווה שביתה של חמישים פועלים לעומת שביתה של טכנאי אחד, זה שעומד ליד השאלטר ? ומה שווה שביתה של עשרים טכנאים, לעומת השביתה של מהנדס אחד, שעומד ליד הפיוז הראשי ? האריתמטיקה אומרת — מהנדס אחד שווה אלף פועלים, ולכן כדאי להכפיל לו את המשכורת, כדי שישאיר את הפיוז פתוח, ולטכנאי כדאי להוסיף עוד חצי משכורת, כדי שיפתח את השאלטר וייתן לפועלים לעבוד.

היום האצילים הם מהנדסים או אקדמאים במדעי החברה והרוח. איזה רוח ? משלמים להם כדי שילמדו ויהיו אקדמאים. את הכסף לוקחים ממיסים שגובים מאריסים ומפועלים, ובונים עוד ספריה או מעבדה כדי שהמהנדסים־שבדרך יוכלו ללמוד לשבת עם היד על הפיוז, כדי שכשיגמרו ללמוד יוכלו לבקש עוד, כי הם כבר מהנדסים והיד שלהם כבר על הפיוז. ומאיפה לוקחים לשלם להם עוד, אם לא מן המיסים של האריסים שישלמו להם את שכר־הלימוד ?

האצילים שבתו וזכו בעוד כמה חלקות־קרקע ונחלות. את החלקות ימשיכו לעבד האריסים והפועלים. כל מי שגמר אוניברסיטה יקבל יותר, רטרואקטיבית, פלוס פיצויים פלוס הפרשים פלוס החזרים פלוס קמ"ז וקמ"ש, אלפי לירות לאיש. אלה אחראים למה שיקרה למצב ולפועלים ולאריסים. חלק מהם מרצים באוניברסיטות וחברים בתנועות־מחאה נגד המצב, חלקם סוציולוגים שחוקרים את הפער, חלקם עושים דוקטוראטים לאמנות מושגית ואחרת, חלקם מתכננים רפורמות מרחיקות־לכת, חלקם עיתונאים שכותבים על ציונות ועל עובדים מצטיינים. כולם טובים, כולם בעד העתיד ונגד המצב. אף אחד לא החזיר את הלוקש. אף אחד לא עבר לדלק שמונים־ושלוש, כי התאוצה ברמזורים לא טובה.

מילחמת־הקיום של המעמד האקדמאי החדש היא על דלק תישעים־ואר־בע ומס־נסיעות. כשהמהפכה שלהם תיגמר, יגיע שוב תורם של האריסים. ואריסים, כידוע, הם חסרי־נימוסים ב־מיקצת, וכשהם כועסים הם משתמשים בגיליוטינות חדות וארוכות.

בתמונה: המהנדסים והאקדמאים במדעי החברה והרוח במאבקם הצודק

מה חדש בתעשיית הקרמבו

ידיעות־אחרונות, 22.2.77

אחד משוגע הלך ושרף את קונצרן הקרמבו הגדול במדינה, וגרם נזקים כבדים לחברת־הביטוח. סתם כרוניקה עיתונאית יבשה.

מתברר שהמשוגע הזה הוא מפועלי המיפעל. דווקא נשמע הגיוני. כל בלש מתחיל יודע שבשביל לשרוף מיפעל צריך מניע, מוטיב יעני.

במהלך החקירה גם מתברר כי אותו פועל שסרח ושרף, הוא במיקרה ערבי, ומקום מגוריו הוא בעזה, 40 ק"מ מן המיפעל.

החקירה מסתעפת ומגלה כי במיפעל המשגשג מועסקים פועלים ערבים מן „הרצועה", וכי אותם פועלים מועסקים במיפעל בתנאי פנימיה, גם עובדים וגם ישנים.

לא מתוארת צורת הלינה, אבל סביר להניח כי המיפעל נוקט אמצעי־בטיחות סבירים נגד אש, ולא נועל את הפועלים הישנים, כדי שאלה לא יישרפו חלילה ולא ישתקו את תעשיית האריתקים לפרק זמן ממושך. סביר להניח כי לכל פועל, הלן בבסיס, יש חדר קטן ונעים באגף־המגורים של המיפעל, עם שירותים ומיקלחת ומיטת־גומאוויר רכה ושמיכות חמות וסדינים צחורים ומנורת־לילה. וכמובן, מיטבחון נאה לבישול ארוחת־הערב, ומקלט־טלוויזיה צנוע, למען יוכלו העמלים לחזות לפני השינה בתעמולת הבחירות.

לקראת סיום החקירה, אנו למדים כי מנהל המיפעל ובעליו הוא חבר־כנסת אחד. נציג העם בפרלמנט. אופוזיציונר לוחם. איש רוח ומוסר, איש חזון ומעש, מרוחצי־רגליו של בן־גוריון ומיוצקי־המים על ידיו של בגין. שר לענייני כלכלה בממשלת הצללים. מנהיג סיעה נכבדת בבית־המחוקקים. אדם שטובת האזרח הקטן והאזרח הכבוש לנגד עיניו. זהו יגאל הורוביץ, מנהיג מפלגת „לעם", מעמודי־התווך של הליכוד. כוח אחד, הרבה פועלים שחורים.

המישטרה חוקרת אם ההצתות לא נעשו בהשפעת אירגון עויין. איך אפשר להיות עויין למיפעל כה משגשג וכה הומאני ? איך אפשר להיות עויין לשליח־ציבור ?

בתמונה: החירות מנהיגה את „לעם"
(מימין לחירות, משה דיין)

סוף־סוף עומד דיין לפרוש ממיפלגת־העבודה, וזאת אולי ההוכחה הטובה ביותר שהמיפלגה הזאת קובעת לעצמה עמדות חדשות בענייני חוץ־וביטחון, ואולי גם עמדות מרעננות במיקצת, לעומת אלה של תקופות שילטונו.

ייתכן שדיין יילך הביתה, ויחפש לעצמו תחביבים חדשים, וייתכן שיחליט להמשיך לחיות דמות פוליטית, ויחפש לעצמו בית אחר.

סביר להניח שדיין לא יצטרף למיפלגות הדתיות, או לרק"ח, או לבדואים. גם יהושע פרץ לא צריך אותו, וגם אריק שרון לא צריך, כי למיפלגות שלהם מספיקה כאריזמה אחת. על סמך הנחות אלה, נותרו לדיין שתי האפשרויות הידועות: שינוי וליכוד.

אם יילך דיין לקלקל לשינוי, זה יכול להיות נחמד. שם יוכל להיפגש עם ידידיו מוועדת־אגרנט, ולהכיר מקרוב את מנהיגי וחברי תנועות־המחאה, שהפגינו נגדו ב־73', זה יכול להיות אחד האבסורדים העסיסיים ביותר של „שינוי", ובלי ספק ישמש לרעיונות־פירסומת מוצלחים אצל תועמלני המערך.

והאפשרות הסבירה ביותר היא שדיין יחליט לקלקל דווקא לליכוד, ויצטרף לארגון יוצאי רפ"י במיפלגת „לעם". וגם זה יכול להיות נחמד, לראות את בגין, שעם מותו הצפוי של טיטו ישבור את השיא העולמי במנחיגות ניצחית, מציב במקום נכבד ברשימתו את אחד מוותיקי מעצבי המדיניות, שאפילו מיפלגת־העבודה הקשישה שלחה אותו לגימלאות זה־מכבר. בגין ורוח־הרפאים של בן־גוריון, זה חומר מצויין לארכיאולוגים. חבל שסגרו את „חדשות בעתיקות".

ויש גם אפשרות שדיין ירוץ בראש רשימה משלו לבחירות. אבל אז עלולים שמואל פלאטו, מנחיג מיפלגת המוסגרים, וצבי סער מנחיג „חדור החדש", לגנוב לו את כל חמנדטים.

עדויות מרשיעות!

גילויים מרעישים!

ה־C.I.A - כך זה פועל בישראל

אל מערכת 3 הגיעו באחרונה עדויות של חברים וידידים, וביניהם העורך, המורות על קיום רשת סבוכה של שליחי סוכנות־הביון־המרכזית של ארצות־הברית בקרב המערכת הפוליטית הככירה בישראל. בשל העניין הציבורי הרב, החליטה מערכת 3 להביא עדויות אלה לידיעת הקוראים. על־מנת שלא לחשוף את עצמה ואת ידידיה, החליטה מערכת 3 לשמור את זהות העדים אצלה, ולפרסם את העדויות תחת כינויי־קוד.

3

קובי ניב

KN 3:

לכל העסק יש נקודת־מוצא, או חנחת־יסוד עיקרית, שבלעדיה לא ניתן להבין את המתרחש. נקודת־המוצא היא שישראל, כמו כל מדינה קטנה, אינה מדינה עצמ־אית במובן המלא של המילה, אלא תלויה במעצמה כל־שהי, ובמיקרה שלנו — בארצות־הברית. מתוך נקודת־מוצא זו מובן מאליו שיש להתייחס לכל מה שמתרחש בישראל מנקודת־מוצא אמריקאית. כלומר, שכדי להבין מה שקורה כאן, חייבים להבין מה קורה שם — מה רוצים האמריקאים. לגבי הנקודה חזאת יש קונסנזוס מלא, וכולם מסכימים שארצות־הברית חותרת להסדר במיזרח־התיכון: הסדר הכולל בחובו נסיגה, פחות או יותר מלאה, של ישראל לגבולות 67', ברור, על כן, לאמריקאים, שיש להציב בראשות ממשלת־ישראל אנ־שים בעלי אוריינטציה אמריקאית מובחקת, הנחנים בישראל מתדמית של „חזקים", כך שהם יוכלו לחוביל את הישראלים לנסיגה ההכרחית הזאת. ה־C.I.A, שעליו הוטלה המשימה, הימר בתחילה על סוסיו חוותי־קים דיין, יועצם בוויאטנאם, וגולדה, שגדלה בארצות־הברית. אלא שהשניים הללו הסתחררו מחכוח שניתן לפתע בידיהם, וכפי שמכנים זאת ב־C.I.A „תפסו גאווה" וסירבו לשתף פעולה. כשנוכח ה־C.I.A בתחליך, הוחלט להחליף את שני הסוכנים הוותיקים במישהו חדש. כך פרצה מילחמת יום־הכיפורים.

HB 7:

כפי שתוכנן, גרמה המילחמה לסילוק דיין וגולדה מהשילטון. בישראל נוצר צורך דחוף להחליפם. הישר־אלים רצו בראש־ממשלה עם תדמית חיובית, שלא היה מעורב במה שקרוי בפיהם „המחדל". כאן, שוב כפי שתוכנן, שלף ה־C.I.A מן הצילינדר את שגריר ישראל בוושינגטון, יצחק רבין והטילו, בעיתוי מושלם, לתוך הקלחת הרותחת בישראל. לרבין היתה תדמית טובה מאד בישראל, כרמטכ"ל־הניצחון בששת־הימים, והוא גם לא היה מעורב, כי ה־C.I.A דאג לכך שיישאר בארצות־הברית, באותו „המחדל". רבין אומנם נבחר וב־C.I.A כבר חיככו ידיים, ביודעם שרבין קיבל במשך שהותו ה־ארוכה בארצות־הברית את ההדרכה הנכונה, ועתה יפעל כמו שצריך. אלא שכאן שוב נוצר תקר, הפעם הפוך לתקר הקודם — בעוד שהצמד דיין־גולדה התגלה כחזק מדי, התגלה רבין כחלש מדי. הוא לא הצליח לתפקד כיאות, מה־גם ששר־הביטחון פרס החל לאותת ל־C.I.A שהוא־הוא שיעשה את העבודה כמו שצריך, ו־שיבש בכך עוד יותר את המהלכים המתוכננים.

SV 6:

במצב הקשה שנוצר הוחלט להוציא מהמקרר את ייגאל ידין. ידין, שהיה סוכן רדום במשך שנים ארוכות,

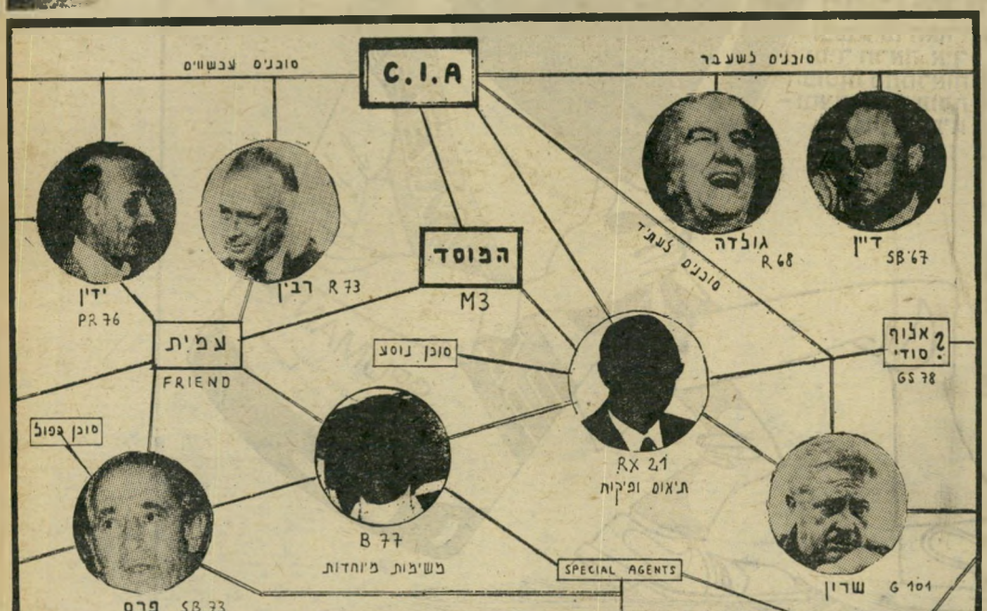
נהנה מתדמית מצויינת בישראל, וב־C.I.A הוחלט לחטילו עכשיו לתוך הפוליטיקה הישראלית, מתוך כוונה ליצור אופציה נוספת ולפעול אחר־כך בהתאם לכוחן של האופציות השונות. ידין נקרא ל„סיור־הרצאות" וקיבל את הוראותיו.

AB 54:

יותר מזה — בתוך ישראל נוצר מאז מילחמת יום־הכיפורים מצב חדש. נושא השחיתות הציבורית עלה למקום גבוה בתודעת הישראלים, ומתוך ניתוח המצב תוצאות הבחירות, כפי שהיו, שמרו על ליכודה של מיפלגת־העבודה מחד, אך יצרו מאיד מצב אידיאלי של איזון־כוח לא־טבעי, שלתוכו יהיה ניתן לתמרן בקלות את ידין־עמית.

H 2:

התיכנון הוא שאחרי הבחירות בישראל תקום קוא־ליציה רבין־ידין־פרס־עמית, שיהיו בתוכה הן האיזון

רשת קימל

זהו שם־הקוד של רשת סוכני ה־C.I.A הבכירים, הפועלת ב־ישראל. בעיקבות תחקירים ועדויות שהגיעו לידיה, שיחזרה מערכת 3 קטע נכבד מהרשת על כל שלוחותיה וזרועותיה.

בליווייתי כינויי־הקוד של הסוכנים. עיון מעמיק במיבנה הרשת והקשרים הבינסוכניים נותן תמונה ברורה ופרשנות בהירה לכל המהלכים הפוליטיים המתרחשים בישראל. גם תוצאות הבחירות ניתנות לחיזוי על פי ההתפרשות.

היה ברור ל־C.I.A כי במוקדם או במאוחר יגיעו ציידי־השחיתות גם אל מיפלגת־השילטון. רבין, ידעו האמרי־קאים, הוא „נקי", אך לא כך חלקים נכבדים במיפלגת־העבודה. היה ברור לחלוטין כי מיפלגת־העבודה תינזק קשות בבחירות הבאות בישראל, דבר העלול להביא ל־שילטון את האופוזיציה, בראשות הליכוד, ולסתום בכך את הגולל על מאמצי־ההסדר. נוצר, על כן, צורך דחוף ביצירת „אופוזיציה" חדשה למיפלגת־העבודה, שתורכב מאישים „נקיים"; אופוזיציה שתאסוף את קולות־המחאה שינשרו ממיפלגת־העבודה, ושתחזיר אותם אחר־כך למיפלגת־העבודה בתוך „קואליציה" ממשלתית. ב־נקודה זו הופעל ידין. ידין אכן נכנס לזירה, ונוצרה המיפלגה „האופוזיציונית" החדשה. אלא שסביב ידין נוצר גרעין, שלדעת ה־C.I.A עלול היה להכשיל בעתיד קשר עם מיפלגת־העבודה. הוחלט על כן להפעיל את מי שהיה ראש המוסד הישראלי לביון, מאיר עמית, להביא לפרישתו ממיפלגת־העבודה ולצרפו למיפלגתו של ידין — דבר שיבטיח, בכל מיקרה, את הצטרפות תנועת ידין־עמית לקואליציה עתידה עם מיפלגת־העבודה.

KN 3:

אשר לבחירות הפנימיות במיפלגת־העבודה הוחלט, בהתאם למצב החדש, לשמור על חלוקת־כוח כימעט שווה בין פרס לרבין, עם יתרון קל לרבין. ניצחונו של רבין היה חשוב ל־C.I.A, מתוך הערכה שניצחון של פרס יביא לזעזועים ופילוגים בתוך ומחוץ למיפלגת ה־עבודה, ובכך ישבש את המהלכים המתוכננים. ואכן, הפנימי הנכון והן התדמית „החזקה" הנכונה, על־מנת שתוכל להוביל את הישראלים לנסיגה הדרושה במיסגרת ההסדר המתוכנן.

HB 7:

במקביל יופעלו הסוכנים הוותיקים, דיין וגולדה, כך שלפחות אחד מהם יתמוך בהסדר, וכן סוכנים עתידיים כאריק שרון וכמה גנרלים, שיתמכו אף הם בהסדר ו־בנסיגה.

H 2:

ואז, בישיבת־הממשלה השבועית, יקום לפתע ראש־הממשלה, ישלוף את תעודת־הסוכן שלו ויכריז "O.K., the Game is Over!"

SV 6:

אבל אז כל השרים ישלפו את תעודות־הסוכן שלהם, והמישחק בכל־זאת יימשך.

KN 3:

אתם יודעים מה — אתם משוגעים, מטורפים — כולכם פאראנואידים, כן, זה מה שאתם — פארא־נואידים.

AB 54:

זה נכון — אנחנו פאראנואידים. אז מה?

חוות דעת

כך מכנים הסוכנים הישראליים הבכירים את החזוה הזאת ב־פלורידה, שבה הם מקבלים הכשרה טכנית ואימון אידיאולוגי לפני כניסתם לתפקידיהם הסודיים בישראל.

תחמושת למסיבות פורים:

היינות התוססים של "כרמל"

הזמן את התוססים של "כרמל" למסיבה שלך: "יין הנשיא", "ספומנטי", "פיניני זהב", "פנינת הכרמל" – הם עליזים ותוססים אחד!

ובשיגיעו האורחים – הכנס את התוססים לפעולה. ומיד תראה איך הכוסות מתמלאות – ומצב הרוח עולה על גדותיו!

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

מקד

עתוני נשים

- ★ Woman
- ★ Woman's Own
- ★ Woman's Weekly
- ★ Woman's Day

הפצה בלעדית
סטימצקי

הקץ לג'וקים

חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב — 03־450264
03־457895
אשקלון — 051־23019
ירושלים — 02־226618
באר־שבע — 057־30192
טבריה — 067־50488

בפיקוח אגרונום.
רשיון משרד הבריאות 15.

מכירה ואחזקה

בריכות שחיה

פרטיות

SUMMERTIME

טל. 03־443292

03־444492

GALLERY club

m a

פתוח לארוחות ערב

הירקון 270 ת"א, טל. 449806

כך הם אומרים

המשורר חיים גורי: „אין מכנה משותף בין זורע, הלוחם הקנאי, איש כנס עין־חרוד, זבין רובינשטיין, הליברל המתון" * גוליבר במיפלגת „העבודה" * חבר הכנסת אל'עזר רונן: „איך להצליח בפוליטיקה מבלי להסתכן"

דליה ידלין הרגישה „כמו בגרמניה הנאצית"

„אינני אומרת שאשר ידלין ביצע פשע מכני, אינני עורכת־דין. ייתכן שזה היה פשע מסרי. אבל זה היה גם הפשע של כל המדינה," טוענת דליה ידלין, אשתי בנפרד של אשר ידלין, בראיון מיוחד שהעניקה ל־ג'רוזלם פוסט.

„ברגע שאתה מניח אדם שהיה חלק מהשיטה בידיו של יוגל, ומציב אותו במשך 90 יום בעימות עם השאלה: האם קיבלת או לא קיבלת כספי שוחד? — ברור שהוא מחופל. בעבר זה לא היה יכול לקרות. או התייצבו חברים זה לצד זה. היתה רעות. הם לא היו מניחים לאדם אחד לספוג מהלומה."

במקום אחר בראיון מספרת דליה על פגישתה עם בעלה בתא מעצרו אחרי שנחקר במישטרה: „...הוא היה אדם שינה. לא האשר שהכרתי... השפתי שאני נמצאת בגרמניה הנאצית או ברזיסה. כשניכחתי שהם מפוגלים להביא אדם כמו אשר למצב כזה היא שהניעה אותי לכתוב מכתב גלוי ליועץ־המשפטי לממשלה."

על הרגע הקריטי שהביא את אשר ידלין להודות באשמה מספרת דליה: „אשר אמר לנו: אני רואה את המפלגה, את המיכמר, את המישטרה, את העיתונות — כולם נגדי. המישטרה יכולה לעשות כל מה שהיא רוצה. אינני יכול להמשיך יותר. תחליטו אתם: החיים או הכבוד?' ואז עניתי: 'הכבוד.'"

„התוצאה עבור כולנו תהיה של חיזוק המישטרה וסיפוקים כמו יגאל לביב... עבור הנאשמים התוצאה היא התאבדות, עורי־מדינה והודאות במישטרה. זהו מה שהעניקו אלינו. זאת לא המדינה מחסוג שבית גולומב חלם עליה."

„כסא אינו דגל"

ב„רשימות סוף השבוע" מגיב המשורר חיים גורי על ההתמודדות בין יצחק רבין ושימעון פרס, על מועמדות מיפלגת־העבודה למישרת ראש־הממשלה:

„אני חשבתי, כי ההתמודדות חשיפת להיערך בין ה־אמנות השונות על עתידה של אריץ־ישראל אל מול ההכרעות הקרבות. אנחנו ואריץ־ישראל, אנחנו ושכנינו. על כל השאר, והוא חשוב מאד, 'חברה' ו'איכות־חיים' ו'פערי' ו'עבודה' ועוד ועוד, ניתן להכפים. כאן אין מח־לוקת. הדברים התנהלו אחרת. כאשר ייגאל ידין מגיב בשבועיים־רצון על פיכויי ד"ש לאור התוצאות, הוא שיכח כי הקונגלומרט שלו נושא בחובו את זרע הפורענות. אין מכנה משותף בין זורע, הלוחם הקנאי, איש כנס עין־חרוד, וכין רוביגשטיין, הליברל המתון..."

ומוסיף חיים גורי ואומר: „...לכן עקבתי אחר ה־התמודדות רבין־פרס תוך תחושת־ניכור מצערת. הכל נתון לתמרה והתפוררות ויצירת איגודי־כוחות חדשים, שלא תמיד אתה יודע מה דיגלם. כיסא אינו דגל, דגל הוא יותר מזה. וכך אירע. הציונות המציאליסטית כדרך גאולה חדלה להתמודד על עיקרי אמונתה..." (דבר)

כריתת ראשי הפוליטיקאים

במדורו „מה יש", מביא דורון רוזנבלום, נקדת־מבט אחרת להתמודדות רבין־פרס, תוך שהוא נעזר במסעות גוליבר של יונתן סוויפט, המתאר את ההליכים הדמוקרא־טיים בארץ באלני־בארבי, שהיא מחוז של לאפוטה, האי המרחף באוויר:

„היה אם יריבי או כי יתווכחו אנשי־מיפלגה בחוזקה זה עם זה, יש לכך עצה יתחבולה: יש לקחת מנהיגים לכל מיפלגה, להעמיד בצמדים את כל אלה אשר ראשי־הם דומים זה לזה בתכונות ובצורה. ואחר־כך יכואי שני מנתחים זריזים, ויכרתו את אחורי קודקוד של כל צמד פעם אחת, וגם את המח יחצי, והכיקי המנתחים את חצי הקידקוד הכרות מראש האחד לחצי ראשו של יריבו — ולהיפך. אם רק יהיו המנתחים הללו מהירים במלאכ־תם, יתבצע דבר זה על הצד הטוב כיותר, והתוצאת תהיינה: שקט ברוח, מרפא למח, רצון ושיקול־דעת — כל הדברים החיוניים לאנשים, החושבים שאלוהים מינה אותם לשמור ולכונן את הליכות העולם" (מסעי גוליבר, ספר שלישי).

דורון רוזנבלום ממשיך בציטוט סוויפט, וכותב: „סוגיה חשובה לא פחות, המעסיקה כמובן הן את הנכחר יהן את המפסיד, היא: מי, בסיפו של דבר, הצביע כיועידה בעד, ומי נגד? כאן מציע סוויפט הצעה נועזת כיותר, שאילו אומצה בגלוי על־ידי אנשי פרס ירבין לפני הוועידה, היתה מצילה מאחד מהם עוגמת־נפש עצומה, פרי אשליות מפלגנות. (יש להודות, כי לקראת הוועידה התקרבו אנשי שני המטות לישיטה שתתואר להלן). כותב סוויפט: „ההצעה לגדולי המדינה היא,

מה הם אמרו לפני ואחרי הוועידה?

„בהתמודדות שנערכה לפני עשרים וחמש שנה בין יוסף שפרינצק לבין יצחק בן־צבי על המוע־מדות לכהונת נשיא המדינה, הפסיד שפרינצק במיספר קולות מיזעריי," כותב יואל מרכוס ב־הארץ במאמר סיכום להתמודדות שנערכה בין שימעון פרס ליצחק רבין על מועמדות המפלגה לראשות־הממשלה. „בשניחמצ אותו וידידו בטיעון שבכבל זאת חפרו לי רק שני אחזים מהקולות, העיר שפרינצק: „שני אחזים אלה פירושם מבחינתי שמאה אחזים לא אכהן עיד כנשיא המדינה."

„דוד רמז המנוח נהג לומר," טוען דניאל בלוך בדבר, במאמר הסיכום שלו להתמודדות בוועידה, „כי ההפרש בין 49 אחזו ל־51 אחוז הוא מאה אחוז."

גם מרכוס וגם בלוך כתבו מאמרים ערב ה־הכרעה בוועידת העבודה ואחריה.

יואל מרכוס התייצב בגלוי בעד שמעון פרס. כתב מרכוס בבוקר יום הבחירות: „אילו הייתי ציר בוועידה, הייתי נותן קולי למר פרס כי ראש־הממשלה הנוכחי ניסה ולא הצליח וראוי לתת למשימה אחר את האשנס לעשות יותר טוב. ...לא צריך לבוא בטענות למר רבין. הוא מיצה כל מה שהוא יכול לתת. שנתיים וחצי בשילטון אינם מאה ימים ומה שלא נתגלה בו עד עכשיו כבר לא יתגלה בו לעולם. אילו קורין מהחומר של ראשי־ממשלות לא היתה המפלגה במצב שהיא

מרכוס בלוך

נתינה, הממשלה לא היתה כה חסרת סמכות, מצב הרוח הציבורי לא היה כה קודר וקריב ל־וודאי שגם לא היה קם אדם שיעז להתמודד עמו על ראשות הרשימה.

שמעון פרס לא הצליח לשכנע את צירי מפלגת העבודה להעניק לו רוב ולהגריד את רבין מראש הרשימה. יחד עם זאת הוא נשאר עדיין עבור מרכוס ה„מנהיג".

כתב מרכוס אחרי הוועידה: „...אין מפלתו של מר פרס מבטיחה למר רבין את ראשות ה־ממשלה בבאה אחוז... אחד ההרהורים העולים מהצבעה זו עשוי להיות, שאם כל כך הרבה הצביעו בעד המועמד הנגדי למרות גלריית ה־שבות והקביעות שהתייצבי לצד רבין, קשה לומר שמפלגה זו חולמת לבחירות עם מועמד שהיא נשבעת בכישוריו... המשמעות העיקרית שיש להכרעה זו מבחינה פוליטית היא שמר רבין ומר פרס נידחו על ידי הוועידה לחות יהדי כתאומים סיאמיים."

דניאל בלוך כתב בדבר ערב הבחירה: „איש אינו בוחר הפעם בדמות נעלמה. לכל אחד ברור כיצד יתפקד כל אחד מהשניים, כיצד יפעל כראש צוות, באיזו מידה יפעיל את המפלגה ויתחשב בה, מה יחפי להסתדרות ולנושאי חברה וכל־כלה..."

אחרי שנפלה ההכרעה כתב דניאל בלוך: „...כידי יצחק רבין וחבריו מלוא האפשרות להת־חזק מבחינה פנימית ולהוביל את מפלגת העבודה במשך ארבע שנים מתוך שלמות פנימית ויחסים הוגנים וקונקטיביים כך שכסיום הקדנציה ייתכן שלא תהיה התמודדות מחודשת. עיקרה של ה־התחדשות צריך להיות בכנית קואליציה מפלגתית חדשה המבוססת על הנהגה שממרכזה יצחק רבין, שמעון פרס..."

„לעולם אל תהיה עבד לדיעותיך שלך"

חבר־הכנסת אליעזר רונן אינו רווה נחת מכללי ה־פוליטיקה הישראלית, והוא מנסה לחשוף את כללה ברשימה הנושאת את הכותרת „אנאטומיה של אופור־טוניזם — או: איך להצליח בפוליטיקה מבלי להסתכן", והוא כותב:

„הפוליטיקה פנים רבות לה. הפוליטיקה בישראל — לא שכן. אך נכביה ומפתריה — מי יודע!? הנה מיספר כללים, אשר הדבקות בהם היא עדיבה להצלחה בפוליטיקה, מבלי להסתכן.

„1. לעולם אל תהיה במיעוט.

„שמור תמיד על כיוון הרוב. כיצד תדע מראש היכן הרוב? העיקרון לכך פשוט: אל תמהר להביע את דעתך. תן לאחרים לקבוע עמדה. או־אז תדע להיכן נושבת הרוח. ורק אז יתלהמ דבריך, כאשר עמדת על דיעות כל המשתתפים בזירה. כך תכוון אל טעם הרוב, וטיעוניך יהיו המוחצים כיותר. מחר־מחרתיים כבר ישכחו כי אתה היית האחרון. יזכרו רק את קבריעתיך הנחרצות.

„2. לעולם אל תנקוט עמדה קיצונית על לשונך.

„זכור כי העמדה הקיצונית לעולם לא תזכה ברוב. דבקות בסעיף 1 (ראה לעיל) מחייבת אותך למתינות. הווה מתון־מתון. הרוב נמצא תמיד אי־שם באמצע. אמת, כדי להגיע לאמצע, יש צורך בבעלי דיעות קיצוניות. אל יהי חלקך עם אלה. זו בעיה שלהם — לא שלך.

„אם חלילה נקלעת לכלל מסקנה, כי הצדק עם הקיצו־ניים — כבוש את יצרך ואת דעתך ו'תפוס עמדה' של מתווך ומפשר. אתה תצא ותכוא בין הצדדים, תמצא את שביל־הזהב, ותצא נשכר פעמיים: הקיצוניים מכאן והקיצוניים מכאן — כולם יכירו לך תודה על הפשרה שאתה עיצבת.

„זכור ישמור: תמיד מקום טוב באמצע..."

ואחרי שח"כ אליעזר רונן מציע את „המילה הטובה" כנוסחה נוספת להצלחה בפוליטיקה, הוא מגיע אל העיקר:

„5. לעולם אל תהיה עבד לדיעותיך שלך.

„בעם חשבו כי הדבקות בדיעה אחת היא סממן של בגרות ועיקביות. עניין זה בימל בתקופה האחרונה. ה־התפתחות הטכנולוגית, הדינמיקה המדינית והמשמעטם החיסטוריי — כל אלה מחייבים תמירה, שינוי, תהפוכות — בעמדותיך ובדיעותיך. העיקביות היא שריד אצא־וייסטי שאבד עליו כלח.

„ולכן: לעולם אל תיצמד לדיעותיך מהשבוע שעבר. התלבטות, התחשבות כרעת הזולת, אי־יכולת לקבל הכ־רעה („בשכ"ה", כמכן) הם ערכים טיבעיים, אנושיים וקבילים במישטר הפוליטי בישראל. אם בכל־זאת יש לך בעייה, ואתה עיקבי בדעתך — אי־אז תדע, כי אלה הם שרידי מישטרים פוליטיים שאבד עליהם כלח..."
(חותם — על המשמר)

פסוקי השבוע

אשר ידלין, בראיון גנוז לעיתונאי אריה אב־נרי: „רבין לא הצדיק את התיקוות שתלו בו. למעשה, אני שמח שלא צירפתי לממשלתו."

הנ"ל: „מותר לי ליהנות מהחיים. אני עושה זאת על חשבוני הפרטי, ולא בכספי ציבור."

הסאטיריקון ב. מיכאל: „משלם לא הייתי גיזבר מיפלגת־העבודה, ואני שומע זאת בפעם הראשונה."

ח"כ אבא אבן, בתשובה להערה כי „רבין הוא האוייב הגדול של עצמו": „לא כל עוד אני חי."

סוניה פרס על אי־בחירת בעלה כמועמד ל־ראשות־הממשלה: „כך יהיה יותר פנוי וארא איתו יותר בבית."

עזר וייצמן, ראש מטה־הבחירות של „הרי־כוד": „בחירת רבין תקל עלינו את המלאכה להקים את ממשלת ישראל הבאה."

הנ"ל: „אם יגיע היום שבו יבטיח לנו קארטר הבטחות וייתן לנו ערובות, נוכל לומר לו: מי יערוב לנו שהנשיא שיבוא אחריך לא ישנה אותן?"

שר־הביטחון שימעון פרס: „הדמוקרטיה לא נולדה בדיוק בתנ"ך."

רהיטי
הפלסטיק
מקיבוצי
העמק הגיעו
לצפון ת"א

ברח' פינסקר 50 (מול קולנוע ת"א)
לרשותכם מבחר עשיר ומגוון
של רהיטי פלסטיק מעולים.
טלפון 280586

גולן·ארקל

קיבוץ שער הגולן טל. 067-50802 קיבוץ בית-זרע טל. 067-50331-2
ד.נ. עמק הירדן

הפתעה!
החודש בלבד!
משלוח חינם!
של הריהוט לבית הקונה.
*
יעוצת יופי של
תעניק לכל רוכשת
ייעוץ יופי חינם-
בביתה.

שווק: מוצרי תכן בע"מ

תאומים סיאמיים

כדאי להתבונן בתמונה זו. היא צולמה דקות אחדי בחירת יצחק רבין. יצחק רבין ושימעון פרס לוחצים ידיים. שניהם מחייכים — חיוך מאולץ, כפוי, מעוות, כאילו כואבות להם השיניים. אין הם מסתכלים זה בזה — כאילו אין הם אף יכולים לסבול איש את מראה רעהו, ולו לרגע אחד.

זהי לחיצת־ידיים של שני אנשים המשוגאים איש את רעהו, המתעבים זה את זה תיעוב גופני.

שני אנשים התופסים את שתי העמדות הכבירות ביותר בממשלה זו, וככל הנראה גם בממשלה הבאה.

מאורת נחשים

עובדה זו יש משמעות החורגת ב־הרבה מעבר לעניינים אישיים. היא נוגעת ללב העניינים הממלכתיים.

ההצבעה במיפלגת־העבודה קבעה, כי אף לאחד משני האנשים האלה אין רוב של ממש במיפלגה. הם ימשיכו לעמוד יחדיו ליד ההגה, לנהל יחד את המדינה. רבין אינו יכול לסלק את פרס. פרס אינו יכול, לפי־שעה, לסלק את רבין.

אולם כל אחד משניהם, משתוקק, ככל נימי נפשו, לסלק את האחר.

מה פירוש הדבר למעשה?

פירושו שכמשך חודשים ושנים, יעמדו כל ענייני המדינה בפימבאק האישי הזה. פירושו שמאתה והלאה, עוד יותר מאשר בעבר, כל הצבעה בממשלה, כל מעשה חשוב של השילטון, כל התבטאות, כל החלטה, יעמדו בפימבאק השאלה הנורלית, שתגבר על כל שאלה אחרת: טוב לרבין — או טוב לפרס?

ישיבות הממשלה לא תהיינה מיפגשים של צוות, המתכנס כדי לטכס עצה, לברר דיעות שונות, להחליט על־פי הבנתו הקולקטיבית.

ישיבות הממשלה תהיינה במות של עימות, כאשר כל אחד מן המשתתפים הוא עיקריים ישתדל „להעמיד רגל" לזולתו, להפיל את יריבו בפח, להעלים מן השני מידע חיוני, כדי שיעשה את השגיאה הגורלית שתחסל אותו.

הממשלה תהיה מאורת־נחשים.

בין ישיבה לישיבה, במהלך היומיומי של ענייני המדינה, יעשה כל אחד מהם הכל כדי להרגיז את השני, להזיק לו, לפגוע בו.

כל ראיון עיתונאי של גדולי המדינה יהיה מוקדש להשמצה הדדית. גלוייה או מוסווית, תחת שיהיה מוקדש להסברת המדיניות הממשלתית לציבור. רוב צעדי המישרדים הממשלתיים ייעשו כדי לסייע לאישיות א' נגד אישיות ב', במאבק על יוקרה והשפעה, בלי קשר לאינטרס המדינה.

מיסמכים סודיים יודלפו כדי להשחיר את פני היריב, או כדי לשחד עיתונאי על־מנת לרתום אותו למאבק זה.

הבדיון הסופי

כל זה יעשה בלי כל קשר לדיעות, להשקפות, לעמדות פוליטיות.

כבר במאבק האחרון היו שני הצדדים משוחררים מכל זיקה לכל עניין מהותי. פרס דיבר כמו רבין, רבין דיבר כמו פרס. בשני הצדדים היו יונים (אבא אבן ויוסי שריד אצל פרס, בן־אהרון וחביב שימעוני אצל רבין), ובשני הצדדים היו ניצים (מרדכי בן־פורת אצל פרס, ישראל גלילי אצל רבין). בשני הצדדים היו אנשי קידמה וריאקציה, דתיים ואנטי־דתיים.

עתה החמיר המצב עוד יותר. שום דיון לגופו של עניין אינו אפשרי עוד. שום הכרעה אינה יכולה עוד להתקבל על־פי אמות־מידה של היגיון.

הדבר הוכח בצורה מדהימה, כאשר הצביעה ועידת מיפלגת־העבודה על הסתייגות של משה דיין.

לא היה בוועידה אף ציר אחד שלא ידע כי משה דיין המיט על המדינה את האסון של יום־הכיפורים; שהוא היה אחראי למדיניות שהובילה למלחמה, ולמחדל שהביא למפלה הצבאית. לא היה בוועידה אף ציר אחד שלא ידע כי משה דיין הוא כישלון מונומנטלי, שר־ביטחון חסר־אחריות והוגה־דיעות מטופש. לא היה בוועידה ציר אחד שלא ידע כי משה דיין הוא גנב פלילי, השודד עתיקות כדי לצבור רווחים של מיליונים, כשם שאחרים שודדים בנקים.

יותר מכך: לא היה בוועידה ציר שלא ידע כי ימים מעטים לפני ההצבעה הכריז דיין בכלי־התיקשורת הזרים, תמורת כסף, שהשלום קרוב יותר מתמיד, והציג את עצמו כיונה קיצונית.

אולם הדבר לא הפריע לוועידה לתת להסתייגות של משה דיין — הסתייגות שהיתה כולה הסתה למילחמה — את מחצית קולותיה. ההסתייגות של דיין הובסה באותו הפרש כמו המועמדות של שימעון פרס — ב־41 קולות.

כלומר: כימעט מחצית הצירים, ביניהם יונים, יונצים ונציונים, הצביעו כדי נקיפת־מצפון כעד הצעה ניצית קיצונית, ארורוק כדי לכזות את יצחק רבין וככך להעלות את קרנו של פרס.

סיוט פרמננטי

איך אפשר לנהל כך את ענייני המדינה?

גם עד כה שרר מצב כזה. אבל הוא היה זמני. הכל הבינו כי זהו מצב־ביש, שיגיע לסיומו עם ההכרעה בוועידה, חלום־בלהות שיסתיים עם היקיצה.

אולם הוועידה לא הכריעה. הוועידה כפתה על רבין ופרס סיוט פרמננטי.

מצב כזה הוא אסון למדינה, בתקופה שבה יש צורך בהכרעות אמיצות, בלתי־פופולריות, בענייני חוץ (ז'נבה, אש"ף, הסכמים על השטחים) ובענייני פנים (אינפלציה, סיכסוכי־עבודה.)

שיטה היוצרת מצב כזה היא שיטה פגומה ביסודה.

מצב כזה אינו אפשרי בארצות־הברית, שם נבחר הנשיא (שהוא גם ראש־הממשלה) בבחירות כלליות. המועמד המובס יורד מעל הפרק, אפילו היתה ההכרעה על חודו של 0.0001% של הקולות. הנשיא ממנה את השרים הרצויים לו, ומסלק אותם כאשר חדלו לייהנות מאמונו.

מצב כזה אינו אפשרי גם בבריטניה, למרות ששם מתמנה ראש־הממשלה על־ידי הפרלמנט, כמו בישראל. ברגע שהחליטה הסיעה הפרלמנטרית של מיפלגת־הרוב מי המועמד שלה לראשות־הממשלה, מונעת לאיש זה הסמכות המלאה להרכיב את הצוות שלו, למנות שרים, להחליפם ואף לפטרם, על־פי שיקול־דעתו.

לראש־ממשלה בריטי יש זכות נוספת, המחזקת את סמכותו במידה רבה: הוא יכול להחליט בכל עת לפזר את הפרלמנט, ולהביא בכך לבחירות חדשות. בחירות כאלה הופכות, למעשה, למישאל־עם על מנהיגותו של אותו ראש־ממשלה, בדומה לבחירות האמריקאיות לנשיאות.

בישראל קיים מצב חוקתי בלתי־נסבל, ופרשת רבין־פרס מכוסה אותו יותר מאשר אי־פעם. כל החכמים־בלילה, התובעים בתרועות־חצוצרה לשנות את שיטת־הבחירות עכירדי הנהגת בחירות איזוריות, אינם מציעים דבר כדי לשנות מצב זה.

אולם זוהי המסקנה הדחופה ביותר, והיחידה שיש לה משמעות לגבי המצב שנוצר עתה במדינה: יש למנוע מצב של שיתוק הממשלה, מצב שבו יעמדו כל ענייני המדינה בסימן של חבלה הדדית בדרג עליון.*

ניקמת האלים

יוונים הקדמונים נהגו לייחס לאליהם דימיון סאדיסטי. במיתולוגיה שלהם נהגו האלים הזועמים לגזור על בני־אדם, שלא מצאו חן בעיניהם, עונשים מוזרים ואכזריים.

טאנטאלוס, מלך פריגיה, הרגיז את האלים ביחסו האכזרי אל בנו. נגזר עליו לעמוד לנצח עד צווארו במים, מבלי שניתן לו לשתות. הרעב הציק לו, אך הוא לא יכול היה להגיע אל הפירות המפתים,

---

* אורי אבנרי הציע במצעו, „77 — תוכנית לישראל אחרת," להנהיג בישראל מישטר אחר, שבו ייבחר ראש־הממשלה בבחירות אישיות כלליות, ויהיה מוסמך למנות שרים ולפטרם.

תיאומים סיאמיים

(המשך מעמוד 22)

שהיו תלויים מעל לראשו. כך בילה את הנצח — כאשר מעליו מרחף סלע־ענק, שיכול היה ליפול ולמחוץ אותו בכל רגע.

איכסיון, מלך תאסליה, שסרח אף הוא בעיני האלים, נקשר באמצעות נחשים אל גלגל, שהסתובב בלי הרף ברוח העזה.

פרומתאוס, שגנב את האש מן האח של ציאוס כדי להעניקה לבני־האדם, נקשר לסלע בהרי הקווקז. בכל יום בא עיט ואכל מן הכבד שלו, שגדל בכל פעם מחדש. עונש דומה הוטל על טיטיוס הענק, שפגע באמו של אפולו. הוא הוגלה לשאול, שם אכלו שני נשרים בלי־הרף מן הכבד שלו, שגדל בלי־הרף מחדש.

כל אלה הם כאין וכאפס לעומת העונש הנורא שהוטל על יצחק רבין ושימעון פרס. גם הרימיון ה־פורה של איי יוון לא היה מפוגל ?המציא כדוגמתו.

יצחק רבין ושימעון פרס יהיו עתה מחו־ברים איש לרעהו, כמו תאומים סיאמיים. איש מהם לא יוכל לעשות דבר אלא בנו־כחות אחיו, שנוא־נפשו. הם יצטרכו לישון ביחד ולקום ביחד, לפעול ביחד ולהחליט ביחד. ובכל רגע יידע כל אחד מהם כי אחיו התאום זומם לנעוץ את הסכין בגופו — אף אם יביא הדבר למות שניהם.

זהו נושא לטרגדיה יוונית חד־שה. אכן הקורבן הוא מדינת ישראל.

חדוה למנצח

שימעון פרס מוחא־כף בנימוס ובאיפוק ליצחק רבין, אחרי שנתבשרו צירי ועידת העבודה כי רבין גבר עליו בבחירות ברוב של 41 קולות. ההבעה על־פני פרס בתמונה זו, משקפת את תחושתו האמיתית כשנאלץ למחוא כף ולהודות בתבוסתו תוך העמדת פנים אדישה.

כך נפלה ההכרעה

פיהוק ואצבע־משולשת

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, מפהק משיעמום בעת שהוא מאזין לאחד הנאומים בוועידת מיפלגת העבודה (למעלה). שר־העבודה משה ברעם (למטה) מצא לעצמו מרתק יותר, תמך באצבעותיו באפו. מימין: שר החקלאות אהרון אזן.

„ת שאינו עכשיו את צירי הוועידה מי מהם הצביע בעד רבין!" אמר אחד מאנשי מטהו של יצחק רבין, דקות אחדות אחרי שהוכרז על ניצחונו. „תראו שלפחות 70% יצהירו כי הצביעו עבורו."

באותה שעה כבר החלו, במטהו של שימעון פרס, לערער על הישגו של רבין. „הוא גבר על פרס רק בזכות הקולות של הערבים והדרוזים שקיבל. אילולא היו ערבים במיפלגה, פרס היה מנצח," טענו.

איך, באמת, נפלה ההכרעה? איך התחלקו קולות צירי הוועידה בין שני המועמדים? באיזה מחוזות של מיפלגת העבודה היה לרבין רוב, ובאיזה לפרס? האם חזרו בהם הצירים מהבטחותיהם למועמדים לפני הבחירות?

הבחירות היו אומנם סודיות וחשאיות. אולם מיסמך שחובר בידי אנשי מטהו של יצחק רבין כ־24 שעות לפני שהחלה ההצבעה בוועידה, יש בו כדי להשיב, אם כי בצורה חלקית, על שאלות אלה.

המיסמך כלל הערכה של אנשי מטה רבין לגבי תוצאות הבחירות המשוערות. הוא הסתמך על מישאל שנערך בין 2631 מתוך 2976 בעלי זכות־הבחירה בוועידה, שהיוו 88.6% מכלל הצירים.

למחרת היום נוספו עוד 42 בעלי זכות־הצבעה, שלא היו חברי מרכז המיפלגה וגם לא צירים נבחרים לוועידה. אלה צורפו לבעלי זכות־הבחירה מתוך רשימה מיוחדת של „מכובדים", שלא נבחרו ב־מחוזותיהם. ועדת־הבחירות בחנה כל מועמד כזה, הקפידה על חלוקה שווה בין אנשי פרס ורבין בין אלה שאושרו.

בסופו של דבר השתתפו בפועל בהצבעה 2870 צירים. קולותיהם של חמישה מהם נפסלו (משום שהניחו במעטפות פתקים של רבין ופרס גם־יחד), ועוד 16 נמנעו בהצבעתם מלהכריע בעד מועמד זה או אחר. בסופו של דבר נותרו 2849 קולות כשרים.

על־פי המיסמך הסודי של אנשי משה רבין, היה ברור מראש כיצד יצביעו 2631 מתוכם.

בעד, נגד

ו„מסופקים"

ה מיסמך עצמו הגיע לידי העולם הזה בצורה יוצאת־דופן.

הוא הועבר לידיעת ראש־הממשלה, יצ־חק רבין, בליל הפתיחה של ועידת מיפלגת העבודה, בבניין־האומה בירושלים. רבין קרא את הפתק שחזה לו ניצחון בשיעור של 54.6% על פרס, והעבירו הלאה לחיים בר־לב, ולשרים נוספים. כל אחד מהם קרא את הפתק בעיון. האחרון שקרא את הפתק קרע אותו לקרעים קטנים, והכניסם לתוך מעטפה.

בתום טכס־הפתיחה של הוועידה הושא־רה המעטפה על שולחן הנשיאות, במקום שבו ישבו השרים. כתב העולם הזה, שאסף את כל הפתקים שהושארו על השולחן, כדי לגלות מה כתבו השרים זה לזה בעת הט־כס, גילה גם את תחזית ההצבעה הצפויה. הוא שיחזר אותה, והדביק אותה מחדש.

ניתוח התחזית של אנשי רבין הוא מאלף ביותר.

צירי המיפלגה זוהו לפי שלוש קבוצות: אלה שהביעו את תמיכתם ברבין לפני ה־הצבעה, אלה שהביעו את תמיכתם בפרס, וכאלה שהוגדרו כ„מסופקים".

בראש הפתק רשמו אנשי מטהו של רבין כי „מסופקים רבים נוטים לצד פרס." למעשה התברר, אחרי ההצבעה, כי כל אלה שהוגדרו כ„מסופקים" הצביעו עבור שימעון פרס.

הסעיף המעניין ביותר בתחזית של אנשי מטה רבין, שזיהו את כוונות ההצבעה של צירי הוועידה, הוא המיספר המשוער של הצירים שהודיעו על כוונתם להצביע בעד רבין — 1439, רק בשישה קולות פחות מהקולות שקיבל רבין בקלפי.

משמעותו של סעיף זה כפולה. היא מעי־דה, מצד אחד, שאף אחד מאלה שהודהו כתומכי רבין ערב פתיחת הוועידה לא בגד בו ולא ערק למחנה השני. היא מצביעה גם על כך שלגאומי המתמודדים בוועידה לא היתה כל השפעה על הצירים, שבאו נחושים בהחלטתם, מתוך ידיעה ברורה בעד מי יצביעו.

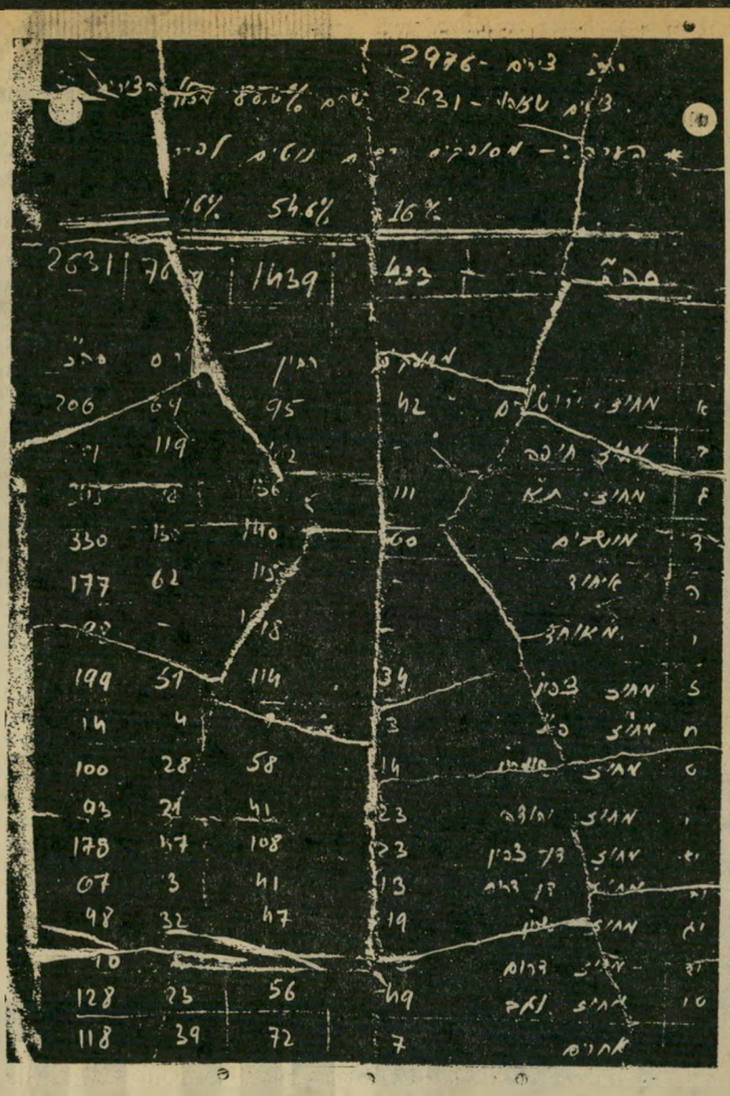
התפלגות ההצבעה עבור פרס ורבין מאלפת לא פחות (ראה המיסמך). בחמי־שה־עשר מחוזות המיפלגה זוהו הצירים כ„מסופקים", כתומכי רבין או כתומכי פרס. על־מנת לדעת את יחסי־הקולות האמיתיים יש לצרף את מיספר ה„מסופקים" למיספ־רם של תומכי פרס, ואז מתקבלת התמונה האמיתית של הצבעת מחוזות המיפלגה.

רק במחוז אחד היה רוב מוחלט למועמד אחד. היה זה מחוז הקיבוץ־המאוחד, שכל 198 הצירים שלו הצביעו פה־אחד בעד יצחק רבין. בקרב 177 צירי איחוד־הקיבו־צים היה לרבין רוב של 115 קולות, כש־62 תומכים בפרס. לעומת זאת היה לשימעון פרס רוב במחוז תנועת־המושבים, שם הצביעו עבורו 190 מתוך 330 הצירים, לעומת 140 שתמכו ביצחק רבין.

ירושלים ותל־אביב

נגד רבין

מ שושת המחוזות הגדולים של המיפלגה, תל־אביב, ירושלים וחיפה, נטל שימעון פרס שני מחוזות ורבין אחד.

סקופ! זהו פתק שהועבר לראש־הממשלה על־ידי מטה הבחירות שלו, יום לפני ההצבעה על מועמד המיפלגה לראשות־הממשלה. בפתק נרשמה תחזית צפוייה של הצבעת צירי הוועדה, לפי השתייכותם למחוזות. הפתק נקרע לפיסות קטנות על בימת הוועידה, נאסף על־ידי כתב **העולם הזה**, שוחזר והודבק. בפתק מופיעה ההערכה כיצד יצביעו הצירים. רבין קיבל בעת ההצבעה, למחרת, שישה קולות יותר מהצפוי.

במחוז ירושלים זכה פרס ברוב של 111 קולות לעומת 95; במחוז תל־אביב קיבל פרס 209 קולות לעומת 136 שציפו לרבין. אבל במחוז חיפה זכה יצחק רבין ברוב של 162. לעומת 119 הקולות שקיבל פרס.

בתישעה המחוזות האחרים הוביל יצחק רבין בראש רק בארבעה מחוזות: מחוז הצפון, מחוז השומרון, מחוז דן צפון (רמת־גן וגיבעתיים) ובמחוז דן דרום (בת־ים וחולון). במחוז הנגב, במחוז השרון ובמחוז יהודה היה יתרון לפרס. בשני מחוזות: מחוז הדרום ומחוז פתח־תיקווה, התחלקו הקולות בין פרס לרבין שווה בשווה.

לעומת זאת היה ליצחק רבין יתרון בין הצירים שלא השתייכו למחוזות כלשהם. מתוך 118 צירים כאלה, הביעו את תמיכתם בו 78 ואילו בעד פרס הצביעו רק 46.

ההפרש בין הקולות שקיבל שימעון פרס בקלפיות (1404 קול) לעומת מה שניבאה לו התחזית של מטה רבין (1192) נובע מכך שכמאתיים צירים שלא זוהו על־ידי אנשי מטה רבין, או לא אותרו על־ידם, הצביעו למעשה בעד פרס.

מסקנה נוספת המתבקשת בעיקבות חשיפת סקר זה: הודעות מטה רבין, כי מובטח ליצחק רבין רוב בהצבעה, היו אמינות יותר מאלה של אנשי מטה פרס, שטענו אותה הטענה עצמה.

פרי יורם, מאנשי מטהו של רבין, מנסה להרגיע את אחת מעובדות המטה שהתמוטטה וכימעט שהתעלפה, כשנודע לה כי רבין אכן גבר על פרס.

בני מזכירת המטה לבחירת יצחק רבין כמועמד מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה פורצת בבכי, כאשר נודע לה כי רבין זכה במירוץ מול פרס.

במדינה

העם

זו דעת הרחוב

השלכות תוצאותיו של מישפט ידלין עדיין אינן ברורות — אך ציבור ככר יש מה לומר

בעיקבות מישפטו של אשר ידלין ותוצאותיו, יצאו כתבי העולם הזה לערוך מישאל־רחוב, כמיטב המסורת הנהוגה בעיתון מזה שנים, על־מנת לעמוד על תגובותיו של הציבור למישפט.

והרי לקט תשובות אופייניות:

● עדי חלבי (20), עובד דפוס, תושב תל־אביב, צבר: „העונש קל מדי ביחס למה שהאיש עשה. אם נחשב שמוטה עוד יורידו לו שליש על התנהגות טובה, הרי זה ממש כלום. ידלין היה צריך להיכנס הרבה יותר."

● אריה גמליאל (25), ראש „כולל" שדרות, תושב נתיבות, צבר: „זה עניין הילכתי. הרבנים צריכים לפסוק בזה. היו צריכים להעמידו לדין בפני בית־דין רבני. לפסק־הדין האזרחי איני מוכן להתייחס, אני לא מכיר בו."

● שימעון יהונתן (40), מורה, תושב תל־אביב, צבר: „זה מעט מאד, ממש מעט! צריכים פעם אחת ולתמיד לבער מהארץ הזו את נגע השחיתות. עונש כדוגמת זה לא יקדם מטרה זו."

● בני שוביץ (20), חייל, תושב פתח־תיקווה, יליד רוסיה: „זה מעט מאד שנים. עונש קל ומגוחך. צריכים לשים קץ לדברים מסוג זה פעם אחת ולתמיד, ועם יד חזקה. אם נשווה לרוסיה, הרי שם הוא היה מקבל כדור 9 מילימטר בראש אם היה מעז לעשות מה שעשה, או שהיו שולחים אותו לבלות 50 שנה במחנה שבו מתים אחרי שנה."

● פינחס לייבל (70), פנסיונר, תושב תל־אביב, יליד רומניה: „זה מעט, מעט מדי. לפי דעתי הוא היה צריך לקבל כפל־כיפליים. איש כזה, בן דור כזה, במעמד שכזה, אם הוא עשה מה שעשה הרי בשבילי זה סוף העולם. מה עוד נותר לנו ולאן נגיע? אני המום!"

● סיגל בודק (20), חיילת, תושבת חיפה, צבריה: „חמש שנים זה מעט. עונש כזה פותח פתח לבאים אחריו, ובשום אופן אינו מרתיע. כך לא תתחסל הבעייה אלא להיפך, תלך ותחמיר."

● שמואל קרס (56), נגר, תושב חולון, יליד פולין: „זה הרבה מדי. לדעתי החמירו איתו. הוא לא היה לבד, יחד איתו עשו את אותן עבירות עוד רבים. זה גלגל חוזר. הוא נשלח על־ידי המיפלגה, ונתפס כקורבן, היה צריך להתחשב בזה יותר, בעת מתן העונש."

● שימעון עזרן (17.5), פקיד, תושב אשקלון, יליד מרוקו: „עונש חמור מאד. לא היו צריכים לתת לו כל־כך הרבה שנים. בתור איש מכובד, שעשה הרבה לטובת אחרים, היו צריכים לפטור אותו בעונש קל בהרבה."

● יוסף כהן (72), פנסיונר, תושב תל־אביב, יליד יוגוסלביה: „ידלין? לא שמעתי עליו כלום. אני בקושי קורא עיתונים. ואף פעם לא שמעתי על פרשה כזו."

השטחים

על־לה בחברון

שוב מטשטשים את האמת על מה שקרה במערת־המכפלה

הקצין הצעיר שהיה מופקד על משמר צה"ל במערת־המכפלה בחברון הזדקף. ב־מעלה הדרך המובילה אל פתח המערה, צעדה חבורת אבלים שנשאה עמה ארון־מתים. היתה זו הלוויה שיגרתית של מוסלמי חברון. הנוהגים להוביל את מתיהם דרך מערת־המכפלה אל מקום מנוחתם ה־אחרון.

כאשר נכנסו המלווים עם הארון אל תוך המערה, הם עשו דרכם אל האולם שם נמצאים קברי־האבות. הקצין ערך את חבורת החיילים הקטנה שהיתה עמו ב־מקום כדי לחסום את דרך האבלים.

בית־הכנסת של הרכנות הצבאית במערת המכפלה
פרובוקציה וגיבוי

„תעבדו מסביב, לא דרך כאן!" קרא לעברם. האבלים הנועמים שלא ציפו למחסום בדרכם התקבצו מסביב לקצין. „כל ההלוויות עוברות דרך כאן," הסבירו לו.

אבל הקצין עמד על שלו. כאשר התלהטו הרוחות ומלווי המת התעקשו לעבור דרך אולמות קברי האבות והאמהות, הורה הקצין לעצרם. הוא הפעיל נגדם גז־מדמיע. כשאזל הגז הורה לחייליו להשתמש במטפי־כיבוי כנגד האבלים. רק אז נכנעו המוסלמים האבלים, צייתו להוראות הקצין.

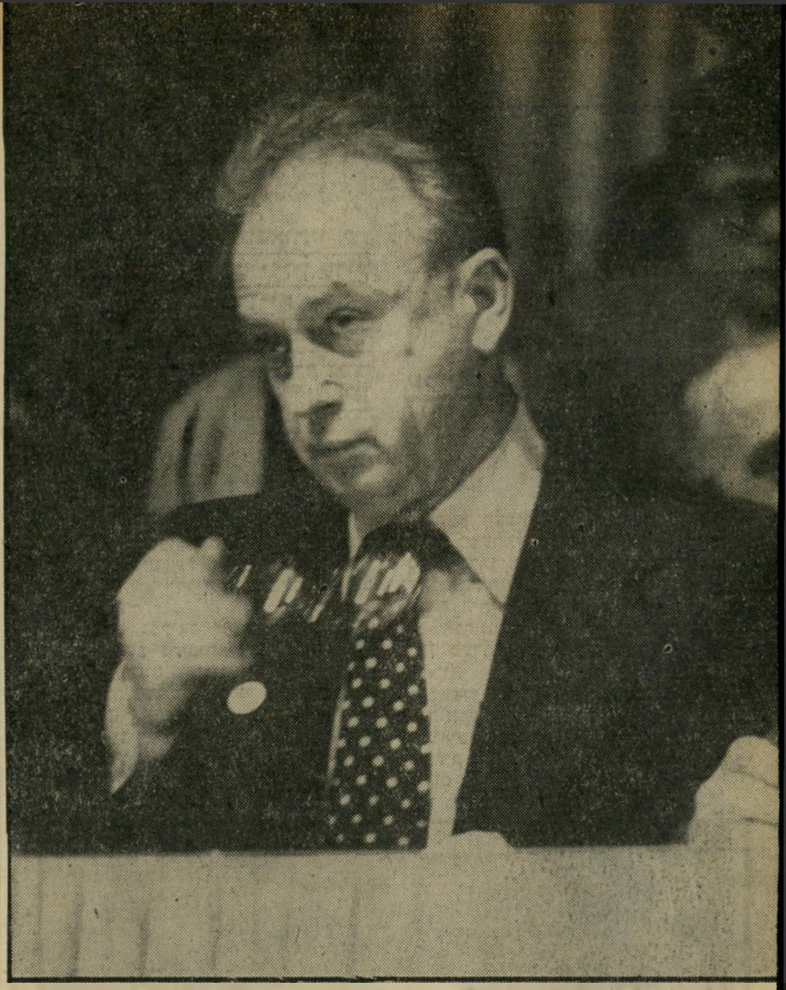
הקצין חרג מסמכות. החלטתו של אותו קצין צה"ל צעיר למנוע את מסע ה־הלוויה המוסלמי דרך אולמות קברי ה־אבות היתה חריגה מסמכות.

מאז נכבשה חברון במילחמת ששת־הימים והוקם בית־כנסת במערת המכפלה סוכם על דעת כל הנוגעים בדבר כי הנוהג הדתי המוסלמי ממשיך לחפוס במערה. ישראל קיבלה את הסטאטוס־קוו ב־ענייני־הדת במקום. מעולם לא בוטלה זכות־תם של המוסלמים לערוך את הלוויותיהם דרך אולמות מערת־המכפלה.

הקצין שהורה לעצור את ההלוויה פשוט לא ידע על כך. הפקודה הבלתי־חוקית שנתן לחייליו להפעיל את מטפי־הכיבוי לפיזור האבלים גרמה להשחתת פרוכות ושטיחים במיסגד שבמערה — אבירים הנחשבים בעיני המוסלמים כחלק מתשמישי־הקדושה שלהם.

במקום לנזוף בקצין, שלא ידע את הנוהל המקובל במקום, ולהתנצל בפני מוסלמי חברון, ננקטה שוב השיטה הישנה שגרמה

(המשך בעמוד 27)

הניתוח הפרטי

בספירת הקולות

א פשר לראות את הפרש 41 הקולות בהם גבר יצחק רבין על שמעון פרס, כתבוסה. ניתן לומר שאם ראשממשלה בפועל, שלצידו מתייצבים מרבית שרי הממשלה וחלק ניכר מהמנגנון והמימסד המפלגתי אינו מצליח לגבור על יריב שקרא עליו תגר בהפרש קולות מרשים יותר, זוהי מפלה ניצחת.

את אותם 41 קולות יתרון שניתנו ליצחק רבין ניתן לראות גם כהישג, אם לא כניצחון. אפשר לומר שאם אחרי כשלוש שנים בראשות־הממשלה; אחרי שעשה כמעט כל שגיאה אפשרית; אחרי שנאלץ להיכנע לסחטנות שותפיו בקואליציה ולהתפשר בכל עניין מהותי; אחרי שבתקופתו נחשפו פרשיות השחיתות מהחמורות ביותר בתולדות המדינה שנזקפו, שלא בצדק, גם על חשבון ממשלתו — אם אחרי כל אלה הוא גבר על יריב שבישר, כביכול, תמורה ושינוי, בהפרש של 41 קולות, זהו ניצחון לא מבוטל.

אך בעוד הוויכוח נטוש, אם רבין הובס או ניצח, בהצבעה שנערכה בוועידת מפלגת העבודה, הרי אין כמעט ויכוח מי ניצח במאבק אחר שניטש בין יצחק רבין לשמעון פרס באותם ימים עצמם. היה זה מאבק נסתר, אישי יותר, כמעט אינטימי, למרות שהוא נערך לעיני כל, מול עדשות המצלמות ותחת מעקב צמוד של הטלוויזיה.

היה זה המאבק על התדמית האישית. מעולם קודם לכן לא אירע בישראל ששני מנהיגים מהשורה הראשונה יועמדו במיבחן אשר כזה. היה זה כאילו הוכנסו למבחנת זכוכית במעבדת־ניסויים, כשהמדינה כולה צופה בהם, כיצד יגיבו וכיצד יעמדו במצבי־לחץ אישיים כבדים מנשוא.

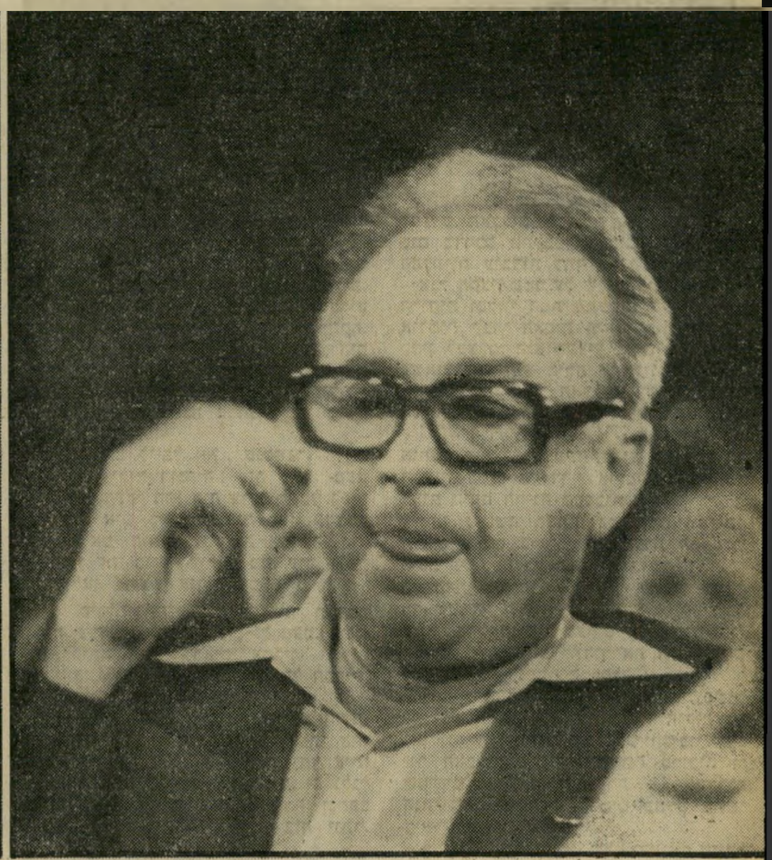
במשך 32 שעות, מהרגע בו נפתחה ועידת מפלגת העבודה ועד לרגע בו הכריז מעל במת היכל־התרבות על זכייתו של רבין ברוב קולות המצביעים, נמצאו גם רבין וגם פרס במצב נפשי מהקשים ביותר שנגזרו על דמויות פוליטיות. מבחינה זאת הם דמו יותר מכל לנידונים למוות הממתינים להודעה הסופית אם זכו בחנינה או שגורלם נחרץ.

היטיב להביע זאת דווקא שמעון פרס, שבשעות ההמתנה הארוכות, המשיל את מצבו למצב הנידון למוות שכומר מוודה בא לבקרו בתאו ומתפרץ שם בבכי. „למה אתה בוכה?" שאל האסיר את הכומר, „הרי אני הוא שנדונתי למוות ולא אתה." השיב לו הכומר: „לך טוב, אבל אני עוד צריך לחזור הביתה בגשם ובבוץ."

רבין ופרס המתינו שניהם למה שעלול היה להיות עבור אחד מהם גזר־דין מוות פוליטי. כל אחד מהם עבר באותן שעות ארוכות גיהנום פרטי משלו. אך הוא לא

תמונות מתוך המערכה, יצחק רבין בשעות ההכרעה: מתוח, מקנח זיעה

יכול היה לעשות זאת עם עצמו, בחדרי חדרים. כל אחד מהם נאלץ „לשחק אותה" אל מול פני האומה.

ובקרב הזה היתה ידו של יצחק רבין על העליונה באופן מחץ וברור יותר מאשר בקרב על הבכורה במיפלגה.

סנטר על כפות ידיים

שמעון פרס עשה מסכה מהרגע הראשון בו עלה אל במת הוועידה. הוא עשה מאמץ עליון להסתיר את כל מה שמתחולל בקירבו. כל מי שעקב אחריו מקרוב, וניסה ללמוד על פי הבעות פניו את המתרחש בתוכו, העלה רק חרס.

פניו היו קפואות. במשך יותר משלוש שעות, במושב הפתיחה של הוועידה ש־נערך בבניני־האומה בירושלים ישב שמ־עון פרס על מושבו כמו מומיה. הוא סיגל לעצמו צורת ישיבה מיוחדת, המתאימה כנראה, לתדמית של מנהיג לאומי רציני ואחראי. הוא שילב את שתי כפות ידיו מתחת לסנטרו, השעין את הסנטר עליהם ובפוזה רבת־חשיבות זו קפא על מקומו ללא תזוזה.

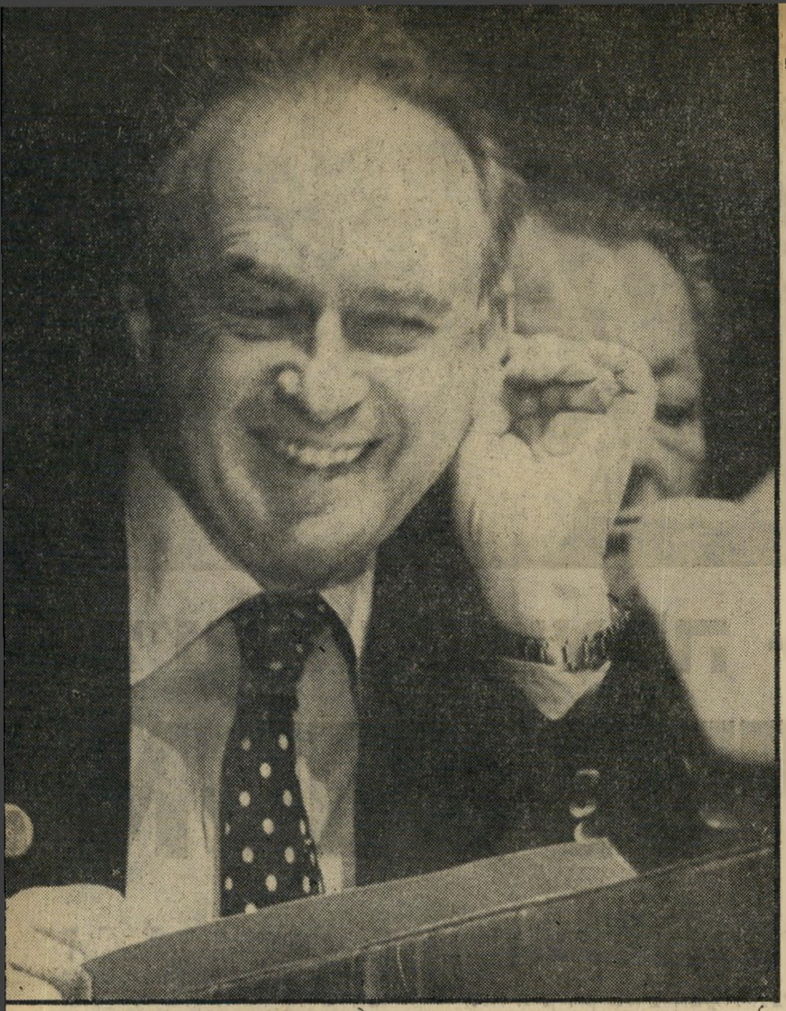
צופי הטלוויזיה לא יכלו לעקוב אחרי תנוחה מגוחכת זו, כיוון שבאותו יום שבתו השידורים. מישהו באולם העיר, דרך הלצה, כי הכל היה מתוכנן מראש. שמעון פרס, בתקופה הקצרה בה כיהן כ־שר־ההסברה, מינה את איש־אמונו יצחק לבני כמנכ"ל רשות־השידור וזה דאג לכך שהשידורים יושבתו דווקא ברגע בו התקרב המתח לשלב השיא שלו.

אבל הצופים באולם לא יכלו שלא לר־אות כיצד מתאמץ פרס בכל כוחו להציג הצגה של איש שליו, רגוע, המפזר מעת לעת חיוכים מלאכותיים ועוטה על פניו מסכה שלא תסגיר אותו לעולם.

כאשר ניסה אחד השרים, שישבו לידו על שולחן־הנשיאות, לדבר אליו ולדובב אותו, היה פרס מפנה את ראשו לרגע. הצלמים, שהמתינו לשניה הזאת כדי ש־יוכלו לצלם תמונות של פרס השונות מהתמונה השיגרתית שכפה עליהם, מיהרו לכוון אליו את מצלמותיהם. אבל לשווא. פרס רק הרגיש שעדשות המצלמות ממו־קדות עליו ומיד חזר לתנוחה הבסיסית של הסנטר־על־כפות־הידיים־המשולבות.

יצחק רבין לא הסתיר את התרגשותו, כבר בערב הפתיחה. כשעמד לנאום מאחרי הדוכן הוא קרא דברים מהכתב. למרות זאת, מעד וטעה מיספר פעמים. אולם מ־עבר לצורת הנאום שלו העידה על התרג־

(המשך בעמוד 25)

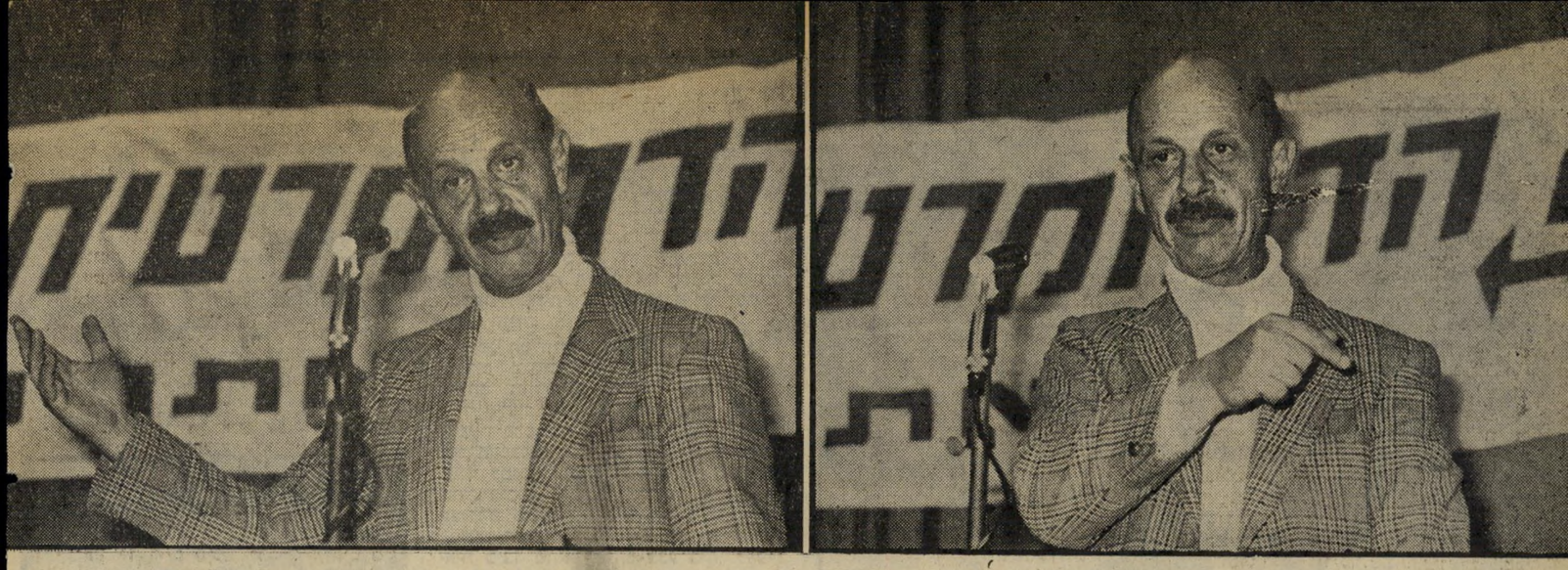
של יצחק רבין

ורגע אחרי הניצחון

בולע גבינה כדי לשבור את רעבונו, מלים פניו בידיו באולם הוועידה

ימינה או שמאלה - לאן הולכת ד"ש?

„אלוהים לשילטון בחרתנו!"

ז ה היה מוכרח לקרות.

ברגע ש„התנועה הדמוקרטית לשינוי" נאלצה לנטוש את המלי־צות הנכונות והבירבורים חסרי־התוכן, ולהתייחס לבעיות האמי־תיות — החלו פורצים בה המשבי־רים.

השבוע עלתה בפעם הראשונה בעייה מעשית:

אם תשיג התנועה החדשה הישג כלשהו בבחירות — לאיזו קואלי־ציה היא תצטרף?

בר־במקום החלה המיפלגה להינבא ב־שלוש לשונות.

רב־אלוף (מיל.) הפרופסור ייגאל ידין אמר, בעיתון אמריקאי: נעדיף קואליציה עם המערך.

האלוף (מיל.) מאיר זורע הכחיש זאת מייד, ואמר שהתנועה תעדיף קואליציה עם הליכוד.

הפרופסור אמנון רובינשטיין התרגז על שניהם, והצהיר כי המיפלגה בכלל אינה רוצה לעשות קואליציה עם המיפלגות ה־גדולות. היא רוצה להרכיב בעצמה את הקואליציה הבאה, ולעמוד בראשה. ועל כל פנים, הוסיף, המטרה העיקרית של התנועה היא להוריד את המערך מן השיל־טון.

אלה אינן רק שלוש הצעות תכ־סיסיות. מתגלה כאן סתירה מהו־תית לגבי אופי התנועה וכוונותיה — סתירה שצריכה להתריד, ואולי אף להרהים, כל אזרח השוקד אף ל־רגע את ההצבעה בעד תנועה זו.

הבה ניתן דעתנו על כך. זה חשוב.

אופוזיציה? חס וחלילה!

קודם כל, כדאי לציין פרט קטן, שלא עורר משום־מה תשומת־לב, אך שיש בו כדי ללמד הרבה על הפסיכולוגיה של התנועה וראשיה.

לכאורה, קיימת אפשרות תיאורטית ר ב י ע י ת, שאיש מראשי התנועה לא הזכירה:

שהתנועה לא תהיה ביכך בקו־אליציה שילטונית כלשהי, אלא תישאר כאופוזיציה.

לכאורה קמה התנועה מפני שהכל רקוב. הכל טעון שינוי. מבחינה זו אימצה ל־עצמה, בפשטות ובלי חוכמות, את כל האמיתות שגובשו במשך 25 שנה בסדנת העולם הזה.

ד"ש אינה אומרת רק שהמערך התנוון, ושיש לשחרר את המדינה משילטונו. היא אומרת גם שהליכוד שותף להתנוונות זו, שהוא רקוב לא פחות ממיפלגת־השילטון.

הגה־כי־כן, סביר היה שד"ש תכריז עתה כי היא מתכוונת לנהל מאבק אופוזיציוני עיקבי ונמרץ, עד אשר תשיג את הכוח הדרוש כדי לקבל לידיה את הנהגת ה־מדינה ותוכל להקים מישטר חדש. מאחר שאין סיכוי שמצב זה יגיע כבר בבחירות 77', תהווה התנועה בכנסת התשיעית את סיעת־האופוזיציה העיקרית, ותשתדל כ־תוצאה ממנו לזכות באמון הבוחרים ב־1981, או ב־1985.

אולם התנועה אינה אומרת זאת. להיפך: עצם המחשבה על כך מעורר בה חלחלה.

כי תנועה זו לא קמה כדי לנהל מאבק אופוזיציוני לשינוי סני המדינה ולשבירת המיפלגות המימסדיות, העומדות עתה ב־ראש השילטון והאופוזיציה. אין לה זמן ואין לה חשק לכך. כל הרכב הנהגתה נוגד את האפשרות הזאת.

מבחינה זו אין ההרכב מיקרי: נמצאים בה כל הממהנים על שירותי־הביטחון מאז קום המדינה ועד כה, שנותרו בחיים; ראשי המישטרה, ראשי החברות הציבו־ריות הגדולות, אלופים וקצינים אחרים. אין להעלות על הדעת את ייגאל ידין, מאיר עמית, מאיר זורע, דן טולקובסקי, צבי זמיר וחבריהם כחברי סיעה אופוזיצ־יונית, המנהלת מאבק פרלמנטרי בכנסת. הם לא יידעו מה לעשות שם, ועצם ה־תפקיד ישעמם אותם עד מוות.

עשרות אישי־הצמרת של המימ־סד הישן, שנהרו אל התנועה ה־חדשה, באים אליה כדי לחיות מי־ניסטריים, ומכחינת האמביציות יש בהם כדי לאייש שתי ממשלות.

משום כך אין איש מעלה על דעתו שהתנועה תמלא תפקיד אופוזיציוני — אף שהדבר נובע, בעליל, מדיבוריה ומתעמו־לתה. כל זה אך מוכיח איזה ערך יש לייחס לדיבורים ולתעמולה של ד"ש.

מנהיגי התנועה יכולים לשיר את השיר הישן של זאב ז'בוטינ־סקי, שאינו מתאים כלל וכלל ל־תנועת־החרות: „אלוהים, לשילו־טון בחרתנו!"

חלום באספמיה

אם כן, הבה נתבונן מקרוב בשלוש האפשרויות שהועלו בפי ראשי ה־תנועה.

את האפשרות השלישית, זו ש־כפי אמנון רובינשטיין, אפשר לפי־סוג מייד. היא פשוט אינה מעשית, ונועדה לצורכי תעמולה ביכלד.

אין שמץ של סיכוי שד"ש תקים את הממשלה הבאה, בלי שותפות אחד משני הגושים הגדולים.

מי שמשמיע אפשרות זו, מעליב את האינטליגנציה של שומעיו. מכיוון שאין להניח אף לרגע שאמנון רובינשטיין מאמין בעצמו בדיבור זה, מוטב לעוץ לו להיגמל ממנו, שמא ייראה כדמגוג.

כדי לעמוד בראש קואליציה, זקוקה מיפלגה ישראלית ל־40 מנ־דאטים, לפחות. זהו חוק־ברזל בל־תי־כתוב של החיים הפוליטיים ה־ישראליים.

אין הרבה אנשים סבירים בישראל ה־מאמינים כי ד"ש תגיע אף למחצית ה־מיספר הזה. אך מותר לשאול, ולו רק כתרגיל היפותטי — אילו קיבלה ד"ש 40 מנדאטים, עם מי היתה יכולה להרכיב קואליציה, אם היא פוסלת את המערך והליכוד?

עם ל"ע ור"צ? ניצחון של ד"ש מוכרח למחוק את שתי המיפלגות האלה מעל־פני האדמה.

התמונה שכימעט גרמה לפיצוץ

תמונה זו גרמה חשבוע בתנועת ד"ש, למשבר־זוטא, שנילווה אל המשבר החמור יותר, שהתפוצץ בעיקבות דבריו של ייגאל ידין על הקואליציה הבאה. התמונה הופיעה בשער הפנימי של ביטאון ד"ש, עלון חובבני־למדי הנושא את השם „קו חדש". כאשר ראה ידין את התמונה, הורה לגנוז את החוברת כולה. לא ברור אם עשה זאת מפני שדיוקנו בתמונה לא ניראה לו מושך די צורכו, או מפני שחשש שהתמונה מעוררת אסוציאציות מנהיגותיות מסויימות. דוברי התנועה ניסו לטשטש את סיבת ההוראה, והודיעו כי החוברת „נגנזה חלקית" מפני שפורסם בה מאמר הנוגד את עמדת התנועה בענייני בוררות החובה. הכוונה למאמרו הנבון של אברהם פורז, שהוכיח כי בוררות־חובה היא מכשיר בלתי־ייעיל, שלא ניתן כלל לאכפו. מאמר זה היה עלול לעורר את מורת־רוחם החריפה של הגורמים המממנים את התנועה.

לשאת את הדגל השני

★ חשוב מה שקורה איתנו בין הסלחפות.
★ יש בארץ צירוף בלתי הגיל של כוח עבודה מתוחכם וזול.
★ הבעיה העיקרית - סגירת הפער החברתי.
★ קרל מרקס לא חלם ש־4-5 אנשים יוכלו לשחק מדינה.
★ נפשם של צעירים וזקנים מכל שדרות העם נקע מ־האיגוד המקצועי של הפוליטיקאים.

עם המפד"ל ואגודת־ישראל? יהיה זה משעשע לראות את מנחם פורוש או זבולון המר יושבים ליד שולחן־הממשלה ל־צידו של אמנון רובינשטיין.

אינני מתכוון להשתעשע כאן במישחקי־ניחושים. איש אינו יכול לדעת כיום בכמה מנדאטים תוכה ד"ש. סיקרי דעת־הקהל, המתפרסמים חדשים לבקרים, שווים כקליפת־השום. הסקרים של מכון רצינור, חודשיים וחצי לפני יום־הבחירות, מעניינים אך אינם חשובים.

אולם בצד המכונים הרציניים קיימים בארץ מכוני־סקר בלתי־רציניים, ואף שארלאטאניים. המוכנים לפברק כל תוצאה על־פי הזמנה, תמורת תשלום. מי שמשתמש בשירותים של מכונים כאלה, לצורכי דמגוגיה, אינו מגלה את עצמו כאיש־מצפון וכחלוץ ההיגיינה הציבורית.

על כך פנים, כדי להעריך את סיכוייה של ד"ש כאופן רציני, יש לבדוק את הבסיס הדמוגרפי־אלקטורלי שלה.

אין לה שום סיכוי לרכוש חלקים משמעותיים של ישראל השנייה, או של הציבור הערבי, להבדיל מרכישת כמה ראשי־חמולות. יותר תנועה של ישראל הראשונה, ביטוי העילית החברתית שלה. יהיה גודל הישגה בציבור זה אשר יהיה — הדבר מגביל מראש את מיספר המנדאטים שהיא תוכל לזכות בו.

המיפלגה האחרונה שביצעה בארץ תרגיל דומה לזה של ד"ש — מיפלגת רפ"י, ב־1965 — זכתה בעשרה מנדאטים.

לרפ"י, בניגוד לד"ש, היתה אחיזה של ממש בישראל השנייה, בזכות אישיותו של דויד בן־גוריון. בראשה עמדה גלריה של אישים, המעמידה בצל את הצמרת הנוכחית של ד"ש: בן־גוריון עצמו, משה דיין, שימעון פרס, יוסף אלמוגי, רב־אלוף צבי צור, יזהר סמילנסקי, יצחק נבון — אישים שהיו אז בעלי שם מצלצל ומישקל סגולי. ערב הבחירות, ניבאו ראשי רפ"י שהם יזכו בשלושים־ארבעים מנדאטים. גם הם הרכיבו בדמיונם ממשלות ופסלו שותפים.

ההמשך ידוע: רפ"י נכנסה לכנסת כסיעה אופוזיציונית. בתפקיד זה היא היתה קאריקטורה עגומה. חבריה הסתובבו בכנסת כרחוות־רפאים. תרומתם לעבודת הכנסת היתה אפסית.

היא נמקה בגלות האופוזיציה, עד שאלוהים וגמל עבד־אל־נאצר שיחררו ו־התזירו אותה אל גן־העדן האבוד של השלטון. אחרי טראומה אופוזיציונית בת שנה וחצי, מיהרה לחזור לחיק מיפלגת־האם.

יש הבדלים רבים בין רפ"י דאז לד"ש היהיום, וגם הנתונים החיצוניים שונים לא־במעט. אך הדימיון עולה על השונה.

על כך פנים — ברור שד"ש רוצה להשתתף בשילטון, וכי היא יכולה להגיע לשילטון רק באחת משתי הדרכים: כשותפה בקואליציה של המערך, או כשותפה בקואליציה של הליכוד.

זוהי השאלה האמיתית. מבחינת גורלה של מדינת־ישראל, זוהי שאלה חשובה עד למאד.

החרגיל של רפ"י

מרות כך ההכחשות המגומגמות, בנוסח המקובל על עסקני־מיפלגות ותיקים, אין ספק שייגאל ידין, מאיר עמית וחבריהם שואפים לקואליציה עם המערך.

גם מבחינה זו, הדימיון לרפ"י הוא רב. ידין, עמית וחבריהם הם בשר מבשרה של מפא"י ההיסטורית. אפשר לומר: הם מפא"י ההיסטורית, הרבה יותר מאשר האוזורפאטורים רבין־פרס.

ייגאל ידין הוא בן־גוריוניסט מובהק, והוא רואה את עצמו כפירוש כממשיך דרכו של דויד בן־גוריון. כך דיבוריו — החד בדרישה להנהגת בחירות אזוריות, וכלה בנישה לענייני חוץ וביטחון — הם המשך עיוור של שיטת בן־גוריון.

אין זה מיקרה שלא רק מישפחת בן־גוריון (עמוס ורנינה, שפרשו ביגלל הצטרפותו של שמואל תמיר, שנואי־נפשם), אלא גם חסידי בן־גוריון ומקורביו, אנשי ש"ב שלו, אלופיו ושוטריו, נהרו מייד אל התנועה החדשה. הם מריחים את ריחו של הוקן. אם יצטרף גם משה דיין לתנועה זו, אחרי שהוא וחסידיו ייבחרו בקולות המערך, תהיה התמונה שלמה.

ציניקאים יטענו, כי ד"ש הוא תרגיל של מנהיגים תאבי־שילטון וחסרי־סבלנות, שנואשו מן הסיכוי לעלות במהרה בסולם הקאריירה בתוך המיפלגה. וש־החליטו על כן לעשות זאת מחוץ לה.

אנשים ציניים פחות יכולים לטעון, כי זהו ניסיון לגיטימי להשפיע על הדברים מבחוץ, וכי בתוך שותף קואליציוני תוכל ד"ש לכפות על המערך כמה רפורמות שאינה יכולה להשיג מבפנים.

כך או כך, צפוייה כאן חזרה על התרגיל הישן של רפ"י: מאבק אופוזיציוני חריף לפני הבחירות, שהרעיד את אמות־הסיפים של המדינה ויצר מתח מלאכותי עצום; הצטרפות לקואליציה של המערך אחרי הבחירות; ואולי הצטרפות אף למערך עצמו.

יש להניח כי כיום, זוהי הדרך הנראית לייגאל ידין. אילו היתה זו הדרך היחידה האפשרית, אפשר היה לומר: מילא, אין בכך אסון.

אולם זוהי מחשבה מסוכנת ביותר. כי יש אפשרות שניה. והיא מבחילה הרבה יותר.

ימינה - פנה!

הדבר חייב להיאמר בבירור, בצורה חדה ונוקבת, כי הוא בנפש המדינה: **אין שום דבר במצעה של ד"ש, בסיגנונה, בהרכבה ובזהות מנהיגיה, המונע ממנה להצטרף מחר לקואליציה עם הליכוד והמיפלגות הדתיות.**

הדבר סביר לא פחות מאשר האפשרות של הצטרפות לקואליציה עם המערך. כפי שיסתבר בהמשך סידרה זו, הוא סביר עוד יותר.

"זרז" זורע, הפטרון של גוש־אמונים, חסיד ארץ־ישראל השלמה והגורם ל"יום האדמה" העקוב־מדם, אמר זאת השבוע בפה־מלא. הוא פסל לחלוטין את הרעיון של הליכה עם המערך.

אמנון רובינשטיין, איש הימין בכל רמ"ח אבריו, שהקים בשעתו את תנועת־שינוי במגמה מוצהרת להקים אלטרנטיבה ימנית, אומנם אמר השבוע שהוא רוצה להרכיב את הממשלה בעצמו. אבל הוא הוסיף ואמר באותה נשימה עצמה כי ה־מטרה העיקרית של ד"ש היא להוריד את המערך מן השילטון. נובע מכך כי בין שתי האלטרנטיבות המעשיות, הוא יבחר באלטרנטיבה של קואליציה עם הימין.

וזוהי הסכנה האמיתית, הנובעת מתנועת ד"ש: שהיא תקח בטענת־שווא קולות מן המערך ומן המרכז ותיצור בסופם הראשונה בתולדות המדינה אפשרות ריאלית של שילטון ימני.

אפילו תשיג ד"ש רק עשרה מנדאטים, יכול להיות בכך די כדי ליצור רוב ציבי לקואליציה שתכלול את הליכוד ואת כל המיפלגות הדתיות. מיפלגות אלה זכו, בבחירות האחרונות, ב־54 מנדאטים. אם תקח ד"ש לפחות שיבעה מנדאטים מהמערך, ל"ע ור"צ — ייווצר רוב לקואליציה כזאת.

מה תהיה דמותה?

לכל אדם שוחר־שלום, בעל גישה הומאנית וליברלית, יהיה זה מישטר של סיוט. ענייני החוץ, השלום והמילחמה יהיו מסורים בידי מנחם בגין. ענייני־הפנים יהיו מסורים בידי המיפלגות הדתיות. ענייני הכלכלה יהיו מסורים בידי האנשים העומדים מאחרי ד"ש — ועל כך עוד ידובר בהמשך הדברים.

אין שמץ של ספק שקואליציה כזאת תוכל לקום, אם חלוקת המנדאטים בכנסת התשיעית תאפשר זאת. כלומר: אם לא יהיה בידי סיעות־השלום הכוח למנוע זאת.

אם תהיה הסרה הדחיפה האחרונה, יספק אותה מנחם בגין עצמו. אם יתנדנד ייגאל ידין בין הברירה ללכת עם המערך או עם הליכוד, יוכל בגין לעשות מעשה, המתאים מאד לאופיו ולמגמותיו.

המערך יכול להציע ליוין, כי מיקרה כזה, את תפקיד סגן ראש־הממשלה. ורק בגין יכול לשלוף את הקלף שינצח במישחק: הוא יכול להציע לו לעמוד בראש הממשלה הימנית־דתית־אומנית.

מי שמכיר את ידין, יודע שהוא לא יהסס דקה.

לבגין זה יהיה כדאי. הוא יעשה לעצמו את החשבון שאחרי הפלת המערך, תתפורר ד"ש ממילא, תוך זמן קצר, כשם שהתפוררה המיפלגה הליברלית בתוך הליכוד.

אחרי תקופת־ביניים של ידין, יפיל השילטון בידי חרות.

(המאמר הבא בסידרה זו: מי עומד כאמת מאחרי התנועה החדשה?)

במדינה

(המשך מעמוד 23)

להתפרעויות בעיר לפני מיספר חודשים: פרטי התקרית טושטשו, ההאשמה הוטלה על מוסלמי חברון, הקצין קיבל גיבוי להתנהגותו החריגה, דיווחים בלתי מדוייקים זרמו בציונורות הפיקוד והממשלה עצמה קיבלה מידע מוטעה ובלתי מדוייק על מה שאירע בשבוע שעבר במערת־המכפלה.

אחרי ההתלקחות הקודמת במערת־המכפלה התחייב שר־הביטחון שימעון פרס מעל במת הכנסת, להקים משמר מיוחד למערת־המכפלה שישמור על הסדרים במקום ויקפיד על מילוי הכללים הנוהגים שם. כמו הבטחות אחרות של פרס, נשארה גם זו בבחינת מילים בעלמא. משמר־המערה לא הוקם מעולם. חיילי מילואים של צה"ל, שאינם בקיאים בנוהגים המקובלים במערה, מתחלפים בשמירה על המקום, כשכל עימות בינם לבין המוסלמים המבקרים במערה עלול להצית מילחמת־דת שתלהיב מאות מיליונים בכל העולם המוסלמי.

האש מתיבה מחדש. אולם הדברים לא הסתיימו בכך. למחרת התקרית במערה גילה, כביכול, אחד מתושבי קריית־ארבע ספר־תפילה קרוע, הביא אותו לחיילי צה"ל במקום כהוכחה לכך שהמוסלמים נקמו את נקמתם בבית־הכנסת שבמערה.

היה רק קוץ אחד באליה. בית־הכנסת במערה הוא בית־כנסת צבאי של הרבנות הצבאית של צה"ל. כל ספרי התפילה במקום נושאים עליהם חותם של רכוש צה"ל. ספר התפילה הקרוע, שהתגלה כביכול במערה, לא היה רכוש צה"ל. איש לא ידע איך הגיע למקום ומי הביאו לשם, שלם או קרוע.

אבל בינתיים כבר פורסם באמצעי־התיקשורת במדינה כאילו נמצאו ספרי־תפילה יהודים קרועים במערה. מה שעלול להתגלות כעלילת־שווא פורסם כמידע בדוק העלול להסעיר שוב את הרוחות בין יהודים ומוסלמים בעיר.

לישראל אין כל עניין להפוך את הסיכסוך היהודי־ערבי למילחמת־דת. אבל הי־מחדלים של המימשל ומשרד־הביטחון בחברון מלבים את אש מילחמת־הדת מדי פעם מחדש.

מיפלגות

השיטה של שינוי

התנועה הדמוקרטית לשינוי מבריזה על נחירה לשורותיה — אך בדיקת השיטה מגדה עובדות תמוהות

עובדי הסניף המרכזי של חברת־הביטוח אליהו, ברחוב אלנבי 113 בתל־אביב, הופתעו באחד הבקרים לפני כשבועיים כאשר מנהל מחלקת כוח־אדם של

ד"ר שאי אליהו
700 משפחות עיראקיות

הסניף עבר בחדרים, וביקש מן העובדים למלא טפסי־הצטרפות לתנועה הדמוקרטית לשינוי — ד"ש.

ימים אחדים קודם־לכן היתה שיחת־היום במישרדי חברת־הביטוח הגדולה, הידיעה שפשטה מפה־לאוזן כי מנהל־החברה, שלמה אליהו, הבוס הישיר, הצטרף לתנועתו של ייגאל ידין והצהיר כי יתמודד בבחירות הפנימיות של התנועה, בעוד כשבועיים. בבחירות אלה ייקבע מי יכיב את רשימת התנועה לכנסת, וסדר המועמדים שיופיעו ברשימה. לשלמה אליהו סיכוי סביר להיבחר כאחד ממנהיגי המיפלגה, שכן יחד עימו הוא הביא, כהגדרתו: "שבע־מאות מישפחות עיראקיות."

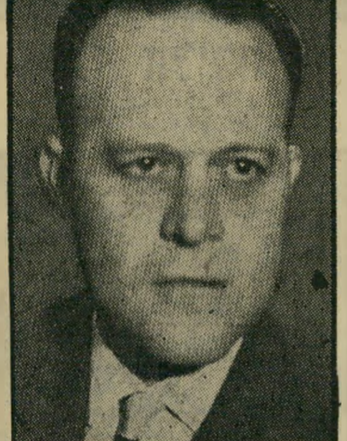
סיפרה אחת המזכירות בסניף אלנבי של חברת־הביטוח אליהו, שביקשה לשמור על עילום־שמה: "אני עצמי לא מתעניינת בפוליטיקה. אבל זה ניראה לכולם מוזר כשמנהל כוח־האדם של החברה עבר בין השולחנות וחילק לעובדים טפסי־הצטרפות לתנועתו של ידין.

העיכבים חתמו. "תחתמו על הטפסים האלה כג'סטה בשביל הבוס," אמר להם, "אתם לא צריכים להזדהות עם המיפלגה, אלא רק להצביע בעד אליהו בבחירות הפנימיות." הוא גם הבטיח שנקבל ביום הבחירות הפנימיות יום חופש, כדי שנוכל ללכת להצביע."

לדיברי אותה מזכירה, העובדת בחברה כבר שנים אחדות, חתם חלק גדול מ־160 עובדי הסניף על הטפסים, שהוחזרו בו־במקום לידי מנהל כוח־האדם. כל הרוצה להצטרף לתנועה מחוייב בתשלום דמי־חבר לשלושה חודשים מראש, בסכום של 15 לירות.

ככל הידוע לה, נעשתה פעולה דומה גם בסניפים האחרים של חברת־הביטוח בתל־אביב, שבהם עובדים מאות עובדים קבועים נוספים.

אולם לא רק עובדיו של שלמה אליהו מצאו את עצמם חברים שלא ברצונם בתנועה הדמוקרטית לשינוי. כמה מלקוחות החברה קיבלו לפתע לבתיהם קבלות על דמי־חבר שכביכול שילמו לתנועה, מבלי שידעו על כך דבר.

ד"ר שאי טודדני
4000 דרוזים

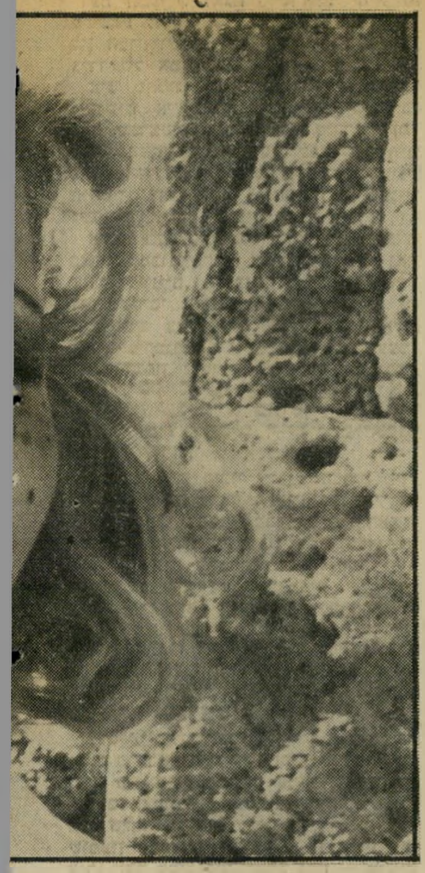
שלמה אליהו עצמו טוען כי לא היו דברים מעולם. "לפני שהודעתי על הצטרפותי לד"ש," הוא אומר, "כינסתי את כל מנהלי החברה ושאלתי אותם לדעתם על צעדי הראשונים בפוליטיקה. שאלתי אם זה לא יפריע לעבודה וליחסים עם העובדים. אינני יודע על חלוקת טפסי־הצטרפות לתנועה וידי לא היתה בזה."

גם מנהל מחלקת כוח־האדם של הסניף ברחוב אלנבי, הכחיש את דבר חלוקת טפסי־ההצטרפות בסניף. הוא גם טען כי כלל לא נפגש עם מנהלו, שלמה אליהו, כאותה שיחת־מנהלים לפני הצטרפותו של אליהו לתנועתו של ידין.

היעץ גייס דרוזים. אולם שלמה אליהו לא היה היחיד שהביא עימו לד"ש חמולות שלמות שיתמכו בו. יועץ ראש־הממשלה לשעבר לענייני ערבים, גייס לא פחות מ־4000 חברים דרוזים לרשימה החדשה. כולם צרפו לבקשותיהם דמי־חבר כנדרש. עד כה אושרו רק 10% מהנרשמים

(המשך בעמוד 30)

בכל יום פורים

בקים בעזרת דבק־גבות, ללבוש את שימ־לת־הכסף שממילא התכוונה למכור בשוק־הפישפשים — והרי היא מלכה ללילה אחד, שכולו שלה.

ואילו מי שאינה חסידה של הפרצוף האישי שלה, ובייחוד לא של החוטם, פורים מעניק לה הזדמנות בלתי־חוזרת להסתיר אותו, בעזרת חוטם גדול עוד יותר. כי מי יאמין שמאחרי החוטם התפוח של הליצן העליז חבוי חוטם הקטן ממנו אך במעט?

יש גם כאלה שאינם מבינים מה זה אפארטהייד. ובכן, יתחפשו־נא לכושים,

חג'גה של כסף וזהב ותחפושות מ

צ'ארלי צ'אפלין

לאה אהרון בת ה־17 היא המצחיקנית שבמחברה. מאז ומתמיד העריצה את צ'אפ־לין, ובפורים תהפוך לצ'ארלי ללילה אחד.

ללילה אחד בשנה, יספגו הערות גזעניות מלוא הפה, ואז יבינו סוף־סוף... שאצל שחורי־העור — לא כל יום פורים.

עבור הג'ינג'יות שבחבורה נוצרה תח־פושת קלה להפליא: שתי צעפאלאך, חופן נמשים תוצרת עיפרון־איפור חום, קוף על הכתף, וכל הילדים ברחוב יעריצו אותן — בדיוק כשם שהם מעריצים את בילבי גיבורת הטלוויזיה.

אפשרויות התחפושות רבות מספור. הן משתנות בהתאם למאווייי־הלב הסמויים, לדימיון הפרוע ולמידת ההעזה האישית. שימלה זרוקה שנקנתה ברגע של חולשה ולא נלבשה אף פעם אחת מחמת צניעות, כובע מטורף שהיה תלוי כל השנה על קולב, נוצות בתי־יענה ששימשו פעם ב־הצגת־תיאטרון כלשהי, תכשיטים קיטשיים להחריד שאוהבים בסתר הלב אך מתביי־שים להודות בכך, ואותו שפע של קיש־קושים החבוי תמיד במגירה התחתונה כדי שאף אחד לא יראה — זהו בדיוק

מלכת הלילה

נעמי פטשון, עקרת־בית ואם לילד בן תשע, החליטה כי בפורים תהיה מלכה ללילה אחד. היא הדביקה לעצמה פאייטים בצבע כסף על הלחיים ועל המצח, איפרה את עיניה בכסף זוהר, צבעה את ציפורניה בכסף אפור, ענדה טבעות־כסף על אצבעותיה — והרי היא מלכת הלילה.

חג פורים הנה זה בא, איתו רוב אושר ושימחה, וגם פסישי־סלסטיק וכובעי־צ'ארלי וקפצונים וליכלוך ברחובות, ורעש מחריש־אוזניים, והצגות־לילדים ב־פרוטה. ויהיו גם קרנבלים של ערבי־בידור סוג דל"ת עם אמנים סוג אל"ף, ש'עבדו במשך לילה אחד בקצב מסחרר, רבע־שעה פה רבע־שעה שם, ולמחרת היום יוכלו לקנות להם מכונית חדשה.

אולם חג־הפורים שמעבר לחאלטורות, הוא חג התחפושות.

למי שמתעקשת להתחפש ובכל־זאת להישאר יפה, מלכת־הלילה היא הפית־רון. כל מה שעליה לעשות הוא למרוח טונה של צללים בגוון־כסף מעל לגבות, לצייר ירח על המצח וכוכבים על הלחיים ולמלא אותם בפאייטים מכספים, המוד־

גולדפינגר

נאווה ריים משו־געת לזהב. חג־הפורים הוא ההזדמנות שלה ללבוש זהבים. משמאל: רונית קרני בתחפושת של כושית.

טורפות - כך ייראה פורים השנה

הזמן להשתמש בכל אלה. צריך רק לאזור קצת אומץ, לנער את האבק — ללבוש, ולצאת מן הבית.

בפורים יכולה כל אחת להגשים את חלומותיה הנסתרים, אלה הקורמים עור וגידים רק מעל דפי שבועוני הקולנוע והבידור והמתרחשים תמיד רק אצל מי־שהי אחרת. בעזרת שינוי תיסרוקת, ואיפור נכון, אפשר להפוך אפילו למרילין מונרו או למארגו המינגווי, או אפילו לג'יין מנספילד הזכורה לטוב — בתנאי, כמובן, שיש הציוד הבסיסי המתאים.

פרפרה יועצת־היופי של חברת **הדס**, שאיפרה את הבנות לצורך הכתבה, החליטה להתחפש לפרפר בעזרת איפור בשלל צבעי הקשת בתוספת פייאטים מוזהבים ומוכספים ושימלה שקופה. למעלה מימין: שרה לב התחפשה לכל גיבורי הטלוויזיה: צמות נוסח בילבי, סוכריה נוסח קוג'אק וקריצה נוסח ג'ים רוקפורד.

הסטודנטית ירדנה גורביץ, שהיא ללא־ספק הדוגמנית היפה ביותר מבין הסטודנטיות והסטודנטית היפה ביותר בין הדוגמניות, היא, בחייה הפרטיים, בחורה רצינית השוקדת על לימודי השפה הערבית באוניברסיטה. למיחייתה עובדת כדוגמנית.

כוכבת־הקולנוע ירדנה גורביץ, ב־עזרת פיאה נוכרית שחורה ואיפור שונה, היא אותה הגברת בשינוי אדרת כסיגנון של כוכבת קולנוע, כמו על שערי השבועונים.

הג׳הנום של רבין

(המשך מעמוד 25)

שותו עמידתו מאחרי הדוכן, כפי שרק אלה שישבו מתחתיו יכלו לעקוב אחריה. הוא לא יכול היה למצוא לעצמו נקודת מישען קבועה אחת. במשך כל הנאום הוא העביר את כובד משקלו מרגל לרגל.

רק מעטים הבחינו כיצד בתנועה רפה לכסיבית, תוך כדי נאום, הוא היפנה לפתע את ראשו בזווית כזו ממנה יכול היה להגיניב מבט חטוף לעבר שמעון פרס, כאילו כדי לראות איזה רושם עושים עליו דבריו.

פרס לא היה מרשה לעצמו לעולם לעשות תנועה מעין זו. אין ספק שגם רבין לא תיכנן אותה. היתה זו פנייה בלתי רצונית, אולי אפילו בלתי מודעת, אבל אנושית מאין כמוה.

ברגע שלפני העלייה לזירה, הגניב רבין מבטים לעבר היריב כדי לראות אותו ולבחון את צורת עמידתו שלו במצב של לחץ. באותו רגע דמו השניים לשני מתאגרפים היושבים בשתי פינות זירת האיגרוף. האחד שיחק את המנצח הבטוח, הממתין רק להנחית נוקאאוט ליריבו. השני, רבין, הגניב מבטים בוחנים, שקשה היה לגלות אם יש בהם חשש. זה היה יתרונו הגדול על שמעון פרס. הוא היה אמיתי.

רבין בכנות — פרס בפאתוס

אותו מחזה, במהדורה מותחת יותר, חזר על עצמו למחרת היום, כשעלו שני המתמודדים לנאום את נאומי־הבחירה שלהם בפני צירי הוועידה.

כאשר דיבר רבין ראשון, כפי שהעלתה קובייתי־המזל, הקשיב לו שימעון פרס מבלי להניד עפעף ומבלי ששריר אחד ינוע בפניו. כשפרס דיבר, התנהג רבין ככל ציר אחר בוועידה. "הוא הקשיב", חייך, העלה על פניו הבעות שניתן היה לפרשן כליגלוג, החליף הערות־בינייים עם היושבים בידו ועם הצלמים שחצצו בינו לבין הבמה.

גם הפעם הוא התגלה כחסר־מנוחה. אם כי לא חסר־ביטחון. הוא שילב במקום מושבו רגל על רגל, שכהוא מחליף מדי פעם את מצב הרגליים.

בעת הנאומים שוב נפערו ההבדלים שבמיבנה האישיות של השניים. רבין דיבר בכנות. פרס בפאתוס. מתיחותו של רבין התבטאה בטון דבריו ובתנועותיו העצביות. זו של פרס נשפכה במפלים של זיעה שכיסו אותו מקודקדו ומטה.

הניגודים הקיצוניים באו לידי ביטוי אחרי שנפל הפור. פרס המובס ניסה להסתיר את אכזבתו, כאילו אינה תכונה אנושית. שוב חזר אל הפוזה של סנטר־על־אצבעות משולבות, גייס את כל חיוכיו המלאכותיים כדי להעמיד פנים של אדם שליו וקר־רוח. רק ההשתקפות העגומה בעיניו ביטאה את מה שהתחולל בקירבו באמת.

רבין שמח בניצחונו, על אף ההפרש הזעיר בקולות. הוא חייך יותר מאשר מקודם, הרצין וכמה טיקים נעלמו מזוויות־פיו. אבל הוא לא צהל. אפילו לא נתן לקהל האלפים שהריע לו את ההצבה לה ציפה. אפילו פעם אחת לא נופף בידו לבוחריו. הוא לא מצא את הדרך להודות במחווה חיצונית כלשהי לאלה שנתנו בו אמון.

כגלם ציפו שהוא יביע ניחומיו למנוצח, כמקובל. רבין הסתפק במשפט: "כל טוב גם לך שימעון." אפילו ברגע הניצחון שלו לא היה מסוגל לשקר ולהעמיד־פנים.

כללי המישחק המקובלים בין פוליטיקאים ועסקני מיפלגות אינם מוכרים לרבין. אלה המכירים אותו מקרוב טוענים כי גם אם ילמד את כל הגינונים היפים לאירועים מסוג זה, הוא לא יוכל לסגל אותם לעצמו. "המיכאניזם הפנימי שלו פשוט לא בנוי לזה," העיד עליו אחד ממקורביו.

"הוא היה תמיד טיפוס כזה," סיפר על רבין חבר ותיק. "במסיבות של הפלמ"ח הוא לא היה שר אף פעם. הכל אצלו מתרחש בפנים. אבל אפשר לדעת בדיוק מה קורה. הוא אינו מסוגל להסתיר זאת."

עם כל זאת איכזב רבין את יריביו שציפו כי יישבר במצב של לחץ, כפי שנטען שאירע בעבר. מתגיהנום הפרטי שעבר עליו יצא רבין בניצחון אישי.

מיפלגת העבודה לא בחרה לעצמה אולי את המועמד הטוב ביותר לראשות הממשלה, מבחינת כוחו האלקטוראלי; אבל היא בחרה ללא ספק את המועמד האנושי, הכן והאמין יותר.

במדינה

הוונאות

הערפד הפרטי של שמוליק

חצייר התגרש וירד מן הארץ — וידידו, נכה־צה"ל, שערב למזונותיו, נאנץ לשלמם תחתיו

"אתם הורסים את חייו של נכה!" קראה האשה, רינה בן־זכאי. פקיד ההוצאה־לפועל לא ניראה נרגש במייוחד מן ההכרזה, שנאמרה בקול כימעט היסטרי. "בעלך הוא ערב," הסביר לה בקול שליו. "עכשיו עליו לפרוע את שטרותיו."

מן הצד צפה בסצנה הדרמאתית שמואל ("שמוליק") בן־זכאי (40). הוא נרכן בכיסא־הגלגלים שלו, עצם עיניו, פלט אנחה עמוקה ומילמל: "ככה מסדרים חברים? ככה עושים לחברים?"

תחילתה של הפרשה המוזרה, לפני כשנה וחצי. שמוליק בן־זכאי, בחור נאה, נכה מלחמת־סיני משותק בשתי רגליו ורתוק לכיסא־גלגלים, אירגן אז בביתו, כרחוב יצהר ברמת־השרון, תערוכת תמונות של הצייר החל־אביבי אריה הרפז.

אופי מנוגד. היכרותו עם הצייר הרפז היתה, לגבי שמוליק, שלב במיסגרת שיקומו החברתי. השנים התיידדו במהרה. אחרי התערוכה ההתהדקה הידידות עוד יותר, ושמוליק אף ביקר פעמים אחדות בסטודיו של הרפז ביפו העתיקה. גם הצייר ביקר פעמים אחדות בביתם של שמואל ורינה. אולם הידידות החדשה לא החזיקה מעמד זמן רב. השניים גילו כי הם בעלי אופי מנוגד. בעוד ששמוליק הוא איש

ציור הרפז
ניצול אכזרי

מישפחה מסודר ומאורגן, שחייו עם אשתו, בנו, בתו וכלבו מתנהלים על מי־מנוחות, חייו של הצייר התוסס בן ה־44, הנוהג להתהדר בלבוש ספנזוני בולט, הם סערה אחת גדולה.

לפני שנתיים החליט הרפז להתגרש מאשתו השניה, אסתר, אם־בנו. זו לא יכלה עוד לשאת את סיפורי־הרפתקיות שזרמו לאוזניה, על אודות החתיכות החדשות־לבקרים של בעלה. אריה, מצידו, לא סבל את "מרובעותה", כפי שהתבטא. אסתר עזבה את ביתם המשותף בבת־ים ועברה עם שני ילדיה, האחד מנישואיה הראשונים, לבית אמה.

אחרי חודשים ארוכים של דיונים בבית־הדין הרבני, שהדיהם הגיעו גם לעיתונות, הוסכם כי אריה ישלם לאשתו מדי חודש דמי־מזונות בסך 1600 לירות. הוא המשיך בהילולת הגירושין שלו זמן רב אחרי מסיבת־הגירושין הגדולה שערך.

"לא תשלם פרוטה!" עד שיום אחד החליט הרפז לשנות את חייו מן הקצה אל הקצה. "אני נוסע לחו"ל. יש לי שם קשרים ואני אכבוש את כל העולם!" ביישר למכריו ולידידיו, שביניהם כבר לא נכלל שמוליק בן־זכאי. הנסיעה עמדה להתבצע בחודש מארס אשתקד אולם פקיד־המכס בנמל־התעופה בן־גוריון הודיע לאריה המופתע: "יש צו־עיכוב־יציאה־מן־הארץ נגדך. הצו הוצא לבקשת אשתך."

אריה מיהר לבית גרושתו, אך שם לא עזרו לו כל תחנוניו והסברים. "אני יודעת שלא תשלם לי פרוטה אחרי שתצא מהארץ ולא יהיו לך יותר רבנים על הראש," הבהירה לו אסתר הנאה.

היא דרשה ממנו שיוציא כתב־ערבות על סך של 1600 לירות בחודש, בחתימת שניים, ורק לאחריו תבטל את הצו. אלא שלא היתה זו משימה קלה עבורו למצוא שני ערבים מתאימים, מהם שהצהיר ברישיגלי כי לא ישוב לארץ בשנים הקרובות. בין ידידיו הציירים לא מצא את ישועתו. "אנחנו הכרנו אותו," מספרים ידידיו כיום, "וידענו שהוא עוזב את הארץ לתמיד. ידענו שאיש לא יראה ממנו גרוש."

ואז נזכר אריה בחברו מרמת־השרון. הוא פנה אל שמוליק, וביקשו שיערוב לו. שמוליק הסכים וחתם.

למחרת היום הוצא כתב־הערבות המבוקש, כשהערבה השנייה היא צעירה אלמונית, ידידה של אריה. יומיים אחר־כך כבר נחת בנמל־התעופה בניו יורק.

"אשתי חונקת אותי!" אולם בניו־יורק לא המתין לו איש. הוא רכש לעצמו דירה קטנה באחד מרבעי־האמנים בעיר, ומרבית חברי החדשים היו אמנים ישראלים בינוניים שירדו מן הארץ, או סטודנטים. חודשים אחדים "אכל" את חסכונותיו. לצייר כמעט שלא הצליח, זר מרבית הציורים שברשותו היו אלה שהביא עימו מהארץ.

כשהצליח כבר לארגן לעצמו תערוכה, בגלריה קטנה בשדרה השישית, לא הצליח למכור אלא תמונות מעטות. באוזני חבריו החדשים התלונן על מצבו הכספי הקשה. למרות זאת המשיך לשלוח ארצה מדי חודש 160 דולר. "אשתי־לשעבר חונקת אותי," לא חדל להתלונן.

וגם הפעם באה לו הישועה מכיוון בלתי־צפוי. באחד משיטוטיו האינסופיים בין הגלריות הניו־יורקיות פגש בזמרת הישראלית שחורת העיניים והשיער, עליזה עוזיקרי, שהגיעה לניו־יורק לפני שנים אחדות בעיקבות אהבתה לאמרגן ששון רג׳ואן.

האהבה בין הצייר המתוסכל והזמרת פרחה מייד. הם עברו להתגורר יחד, עליזה הופיעה בערבים במועדוני־לילה ישראליים, ואריה החל מצייר ואף מכר אחדות מתמונותיו, בעזרת קשריה של ידידתו.

לאן הוזכת הקיצבה? בחודש יולי אשתקד חדלה להגיע קיצבתה החודשית של אסתר הרפז. היא נקלעה למצב קשה. מצד אחד הגיעו לאוזניה שמועות כי בעלה לשעבר חי באמריקה עם הזמרת, המרבה להופיע. בנוסף, היא הכירה אישית את שמוליק, הערב לכספי המזונות שלה. מאידך, מאחר שלא עבדה, נותרה ללא פרוטה.

לאחר לבטים רבים פנתה למישרדי ההוצאה־לפועל. את הערבה השנייה לא הציליחו אלה לאתר. את שמוליק בן־זכאי הם איתרו, דיווחו לו על מצב־הביש שאליו נקלע, ואילצוהו לשלם מדי חודש 1600 לירות לאסתר הרפז.

"ככה זה נמשך כבר חצי שנה. בינתיים שילמנו כבר קרוב לעשרת־אלפים לירות," מספרת רינה, אשתו של שמוליק. "כל הקיצבה ששמוליק מקבל ממישרד־הביטחון הולכת ישר לאשת הצייר!"

הניסיונות ליצור קשר עם אריה הרפז בחו"ל עלו עד כה בתוהו. גיסה של רינה בן־זכאי הוא עורך־דין המתגורר ועובד בלוס־אנג׳לס אך גם ניסיונותיו שלו לאתר את הצייר, לא הועילו.

ידידיו של הרפז בארץ, שאיתם הוא מקיים קשר־מיכתבים בלתי־קבוע, כתבו לו על כך והציעו לו לחזור ארצה כדי "לסגור את העניין." "זה רק עניין של כסף," השיב הוא לפניות. "אני אסדר את הכל. יהיה בסדר." אולם הפרשה לא הסתיימה. להיפך, היא הסתבכה עוד יותר.

"אנחנו משועבדים!". שמוליק בן־זכאי, המאושפז בימים אלה בבית־החולים על שם שיבא בתל־השומר, לצורך ניתוח בניסיון ליישר אחת מרגליו המשותקות, התכוון לצאת את הארץ יחד עם נבחרת הנכים של ישראל בכדורסל, לסיבוב מישחקים בחו"ל בעוד כחודשיים. אך אנשי ההוצאה־לפועל כבר הספיקו לאיים עליו כי יוציאו נגדו צו־עיכוב־יציאה־מן־הארץ. "במיקרים כאלה אין ברירה," מסביר פקיד ההוצאה־לפועל. "אריה הרפז, החייב, נעלם לנו. את הערבה השנייה לא הצלחנו למצוא. בן־זכאי הוא האיש היחידי היכול להבטיח את מימוש כתב־הערבות. לפיכך

(המשך בעמוד 36)

(המשך מעמוד 27)

בבלוקים. אולם בסופו של דבר תיאלץ התנועה לאשר את כולם.

כתוצאה מכך עלולים שלמה אליהו ו־שמואל טולידאנו להימנות אחרי הבחירות הפנימיות בד"ש עם השורה הראשונה של מנהיגי התנועה הדמוקרטית לשינוי.

החמוזה התומכת. טובה סעדון מיכרת מאד באור־יהודה. בבחירות שנערכו בעיירה לפני שלוש שנים הגישה את מועמדותה בראש רשימה עצמאית, בלתי־מיפלגתית. אז לא הצליחה להיבחר למועצה המקומית, למרות שמאחוריה עמדה כל חמולת סעדון המפורסמת, בראשות אביה, אליהו סעדון, מי שהיה שנים רבות ראש המועצה המקומית של העיירה.

אולם טובה, הצעירה והתוססת, שהיתה מורה בבית־הספר התיכון באור־יהודה, לא התייאשה מן החיים הפוליטיים. לפני כחודשיים הצטרפה לתנועתו של ייגאל ידין, ויחד איתה הביאה את כל חמולת סעדון ועוד רבים מתושבי אור־יהודה, ספיחי החמולה. סיכוייה של טובה להיבחר לרשימת המועמדים לכנסת של התנועה הדמוקרטית, הם טובים ביותר, נוכח מיספר התומכים בה.

אולם רבים מתושבי אור־יהודה חתמו על דמי־החבר לתנועה. את הטפסים מסרו לידיהם בני־מישפחה של טובה, שעברו מבית לבית להחתימם על הטופס, אשר הוחזר מייד. 50 חברים שהביעו תמיכתם בה בייסה טובה תוך הרף־עין. כיום היא נחשבת כ„אחת המועמדות המסוכנות ב־מיפלגה."

תיגרת־ידיים. לפני כשבועיים, יום אחדים אחרי שח"כ שמואל תמיר הודיע על פרישתו מן הליכוד ועל הצטרפותו כבודד, לתנועה הדמוקרטית, צילצל יוסי לפון בבתיהם של רבים מתומכי המרכז־החופשי לשעבר. מעברו האחר של הקו היה אחד מאנשיו של תמיר, שדאג להסביר לכל תומך לשעבר באופן אישי כיצד ניתן להצטרף לתנועה הדמוקרטית. „אם לא תצטרפו, לא תוכלו להצביע עבור תמיר בבחירות הפנימיות לד"ש," הסביר האיש לכ־600 אזרחים ברחבי הארץ. שיחות הטלפון נעשו ממישרדי התנועה הדמוקרטית ברחוב מוזס 5, בבית ידיעות אחרונות הישן.

בעיית ההצטרפות לתנועה הדמוקרטית לשינוי הטרידה גם חברים אחדים בלהבה, אירגון סטודנטים יוצאי עדות־המיזרח לימין נוער במצוקה, המרוכזים ברובם באוניברסיטאות תל־אביב ובר־אילן. במסיבת־עיתונאים שנערכה לפני שבועיים הודיעו ראשי התנועה כי הם מצטרפים, כבודדים לתנועתו של ידין. אחרי ההודעה פרץ ריב, שהגיע עד לתיגרת־ידיים, בין סטודנטים חברי הקבוצה שטענו „הצטרפנו להבה כדי לעזור לנוער במצוקה, לא כדי להצטרף לתנועה פוליטית," לבין אחרים שחילקו טפסי־הצטרפות לד"ש.

מי משלם דמי־חבר? כל זה הוא רק טיפה בים הדרכים השונות והמשונות להשגת קולות, הנהוגות במיפלגה הדמוקרטית לשינוי, והן אולי מעמידות באור הנכון את הצהרותיהם של מנהיגי התנועה, המדברים על נהירה עצומה אליה של תומכים ומצטרפים מכל שכבות הציבור.

בחודש ינואר בלבד גוייסו כ־400,000 לירות, כספי תרומות ודמי־הצטרפות, מכ־18,000 מצטרפים חדשים. על־פי ההערכה ישתתפו בבחירות הפנימיות של התנועה כ־30,000 בוחרים.

„כל התרומות העצומות שמגיעות אלינו נאספות מתרומות קטנות שאנשים פשוטים נותנים לתנועה," אומר עורך־הדין אורי שטנדל, הדובר החדש, שנכנס לתפקידו לפני שבוע. „מובן שייתכן שיש בשוליים כל מיני מקרים חריגים, למשל מועמדים שמלווים כסף למישהו כדי שיחתום ויצטרף לתנועה. אבל בסך־הכל, רוב המצטרפים מצרפים דמי־חבר גבוהים יותר מהמינימום של 15 לירות."

הבחירות הפנימיות בד"ש ייערכו ב־15 בחודש זה. 152 מועמדים הציגו את עצמם לבחירה לרשימת ד"ש לכנסת. הם ייבחרו בשיטת הבחירות האירית המסובכת. רק ב־19 בחודש יודעו תוצאות הבחירות. ד"ש עלולה להיראות אז שונה לחלוטין מכפי שחזו אותה מייסדיה. כמה מהם עלולים גם למצוא את עצמם מוזדנבים בסוף הרשימה מבלי שאיש יזכור אותם.

הקהל רצה עוד ניצחון בינלאומי, אבל נבחרת הכדורגל איכזבה

אין מוח - יש כוח!

המאמן

דויד שווייצר, ניראה המום במהלך המחצית השנייה, שבה נלחצו כדורגלני נבחרת ישראל אל שערם מול התקפות הקוריאנים.

„לך מור על הכוכב הקוריאני, צ׳ה בום קון, בעשר עיניים! אל תתן לו לזוז. הוא לבדו מסוגל להכריע את גורל המישחק!״

זו היתה ההוראה החד־משמעית שנתן מאמן הנבחרת הלאומית בכדורגל, דויד שווייצר, לכדורגלן חיים בר, שעה קלה לפני שנפתחה ההתמודדות בין נבחרת ישראל לבין נבחרת דרום־קוריאה (ואשר נסתיימה בתוצאה 0:0).

רק בדרך־נס לא הורד הכוכב הקוריאני מן השדה באלונקה. שכן הרמז שעלה מתוך דבריו של המאמן שווייצר היה: אם לא תצליח לעצור את הקוריאני במוח — עשה זאת בכוח!

מול הצגת־הגפל של נבחרת ישראל, עשה צ׳ה בום קון בביגרש כרצונו. רק מישחק תוקפני של שומרו האישי והלוחץ, חיים בר, מנע ממנו ומקבוצתו להנחיל ל־ישראלים תבוסה בביתם.

אין פלא איפוא שהמאמן, דויד שווייצר, הדביק לכוכב הקוריאני את הכדורגלן ה־נתנייתי חיים בר, כשומר אישי. במשך כל מהלך המישחק אימץ לעצמו בר, הידוע בכינויו „הקצב״, את הנוסחה: או הכדור — או הרגל.

מייד עם תחילת המישחק, קנו תריסר מלוכסני־העיניים את ליבותיהם של 40 אלף הצופים. הקוריאנים, שנלחמו בעקשנות, הציגו רוח־לחימה מופתית, ורק ה־שופט הסקוטי ששפט במישחק זה, מנע מהם ניצחון צודק, בפוסלו את השער ה־חוקי שהבקיעו.

הישראלים ניסו, אומנם, לחקות את לחימתם העיקשת של הקוריאנים, אך משנכשלו בכך, היו דווקא הם אלה שהש־תמשו בשיטות הקאמיקאזיות.

שני בלמי הנבחרת, אבי כהן וחיים בר, פגעו בכדורגלני היריב שוב ושוב. כבר בתחילת המחצית השנייה נדמה היה שהכוכב הקוריאני יוצא מן המיגרש, ויו־בל לבית־החולים הקרוב. היה זה כשחיים בר פגע בו בגסות. צ׳ה בום קון גבה־הקו־מה השתרע על הקרקע, והתאושש אך ב־קושי, אחרי שקיבל זריקת־ארגעה.

הפגיעות החוזרות והנשנות בכוכב הקו־ריאני וחבריו הקשרים הניעו את הקהל ה־ישראלי להגיב בגל של שריקות־בוז על מעללי ניבחרתו המארחת. הישראלים, ה־גבוהים יחסית, ניראו אובדי־עצות מול ה־קוריאנים קטני־הקומה, שהציגו שאפתנות ורוח־לחימה מעוררי־כבוד.

ההצגה המחפירה של הניבחרת הישרא־לית הוכיחה היטב, כי המרץ והממון שהוש־קעו בה היו מופרזים וחסרי כל פרופורצ־יות. שכן, הסכום שהושקע בניבחרת ה־נוכחית, בחציי־השנה האחרונה, הגיע ליותר משני מיליון לירות. עוד מתברר עתה, כי מיבחניה של הניבחרת מול קבוצות־אור־חות מהוללות מחו״ל לא היו מיבחני־כוח. כיום אין זה סוד שהקבוצות שבאו להת־מודד עם הניבחרת הישראלית, באו לישר־אל בעיקר כדי להינפש ולבלות.

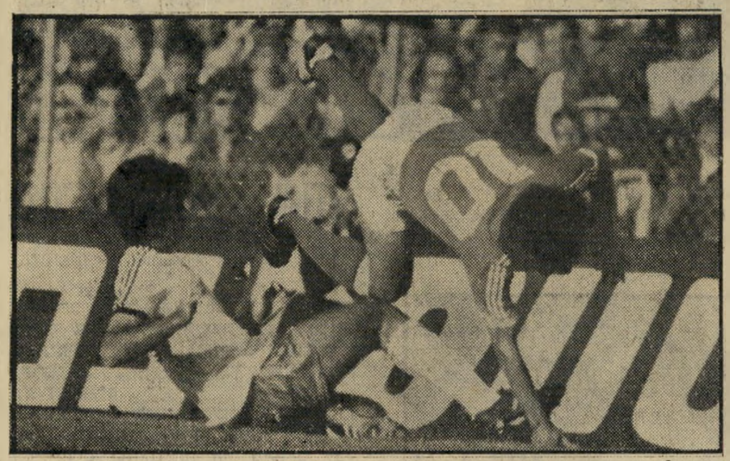
ביום הראשון האחרון הוליכה הניבחרת הישראלית שולל את 40 אלף הצופים, ש־בהשראת מצב־הרוח הספורטיבי הכללי ה־מרומם — בעיקבות ניצחונה של מכבי תל־אביב על צ.ס.ק.א. מוסקבה — באו להעניק לכדורלנים את מלוא העידוד, אך העניקו להם את מלוא הבוז.

„בשבוע הבא,״ אמר אחד הצופים ה־מאוכזבים, ששילם 50 לירות כדי לחזות במישחק, „כשישראל תתמודד נגד היפא־נים, יבואו לחזות במישחק רק אלה ש־ישיגו הזמנות.״

„אני,״ הבטיח אוהד אחר, „לא אבוא לראות את הניבחרת בפעם הבאה אפילו אם יתנו לי הזמנה ביד!״

כל הכבוד!

כדורגלני דרום־קוריאה צוהלים בתום המישחק מול ניבחרת ישראל (0:0). הקהל הישראלי, ששרק בוז לניבחרתו, הודה לקוריאנים בקריאות „כל הכבוד! כל הכבוד!״ הקוריאנים, שהשיגו תוצאת תיקו, הם עתה המועמדים העיקריים לזכות בראשות הבית האסיאני באליפות העולם בכדורגל.

הכדור או הרגל

חיים בר, בלמה הנוקשה של ניבחרת ישראל, נראה כאן כשהוא פוגע בגסות בקשר הקוריאני קים ג׳ין קוק. בר, שהופקד על־ידי המאמן לשמור אישית לוחצת על כוכב הניבחרת הקוריאנית צ׳ה בום קון, הגדים בעבירותיו במישחק, אך מאידך מנע תבוסה ישראלית.

השכבה

חיים בר, הבלם התמיר של הניבחרת הישראלית, מבצע תרגיל „השכבה״ לאחד מכדורגלניה של ניבחרת דרום־קוריאה. בר מוכר בכדורגל הישראלי כ„קוצר רגליים״. רק בדרך נס הוא לא שלח את הכוכב הקוריאני, צ׳ה בום קון, לאחר הפגיעות הגסות והחוזרות בו, לבית החולים הקרוב ביותר לאיצטדיון.

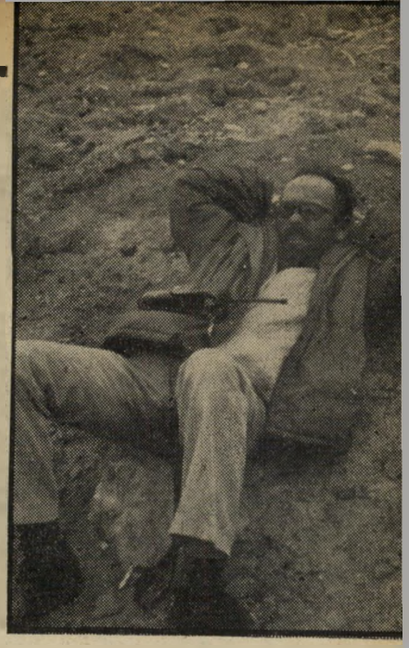
זו השיטה

חיים בר מבצע „השכבה״ נוספת לכדורגלן דרום קוריאני. בר תפס במהירות את העיקרון נגד הדרום־קוריאנים הזריזים, שהציגו מישחק מלא שאפתנות ורוח־לחימה מעוררי־כבוד, שלח להם מדי־פעם רגליים. עוד לפני המישחק היה צפוי שבר ינסה לנטרל את הכוכב הקוריאני צ׳ה בום קון בכל מחיר.

אמר קצין־הביטחון של

מיפעלי ים־המלח לחבריו, ואז התפוצץ המוקש

קיצור־דרך בשדה־מוקשים

קצין־הביטחון

שמשון פייר,

„מלך סדום", שנהג בג'יפ אשר עלה על המוקש. כאן, באחד מרגעי המנוחה שלו.

„ז הירות, שדה־מוקשים לפניך!" הזדקר לפתע שלט־האזהרה נוכח פניהם של נוסעי שני הג'יפים. נהג הג'יפ הראשון, גבר צנום בסוף שנות השלושים לחייו, שפניו עטורים זקן ומצחו גבוה, ירד מן הרכב וניגש אל הגדר.

„מה אתה הולך לעשות, שמשון?" קרא אחריו אחד מחבריו. „אנחנו נקצר את הדרך," השיב לו הנהג. היה זה שמשון פייר, קצין־הביטחון של מיפעלי ים־המלח.

שמשון פתח את הפירצה בגדר שעליה היה תלוי שלט־האזהרה, ואותת לג'יפ השני, זה שמאחורי ריכבו־שלו, להיכנס לתוך השטח החולי המגודר. נהגו של ג'יפ זה, רן עולמי, מנהל מחלקת־הייצור של המיפעל, החל לנוע. הוא עבר בפירצה לתוך השטח המגודר, ונע באיטיות על השביל. שמשון, שחזר בינתיים אל הג'יפ שלו, נסע בעיקבותיו. אט־אט התקדם לעבר הקצה שממול.

שמשון פייר וחבריו לנסיעה זו אל המוות, עמירם כץ שישב לידו ורם שחם, שישב במושב האחורי, לא היו, כנראה במשימה ביטחונית כלשהי. הם יצאו לנסיעה שיגרתית סמוך לגבול עם ירדן, בחלקו הדרומי של ים־המלח, בנאות־הכיכר. במרחק לא גדול מן המקום שבו התרחש האסון מצויים המיתקנים של מיפעלי ים־המלח, שבהם מבקרים אנשי המיפעל כשלוש פעמים בשבוע דרך־שיגרה.

שתי המכוניות עברו את מרכז התחום המגודר והמשיכו לנוע בזהירות אל קצהו האחר. מטרתם היתה, כנראה, לבצע קיצור־דרך לשם חיסכון בזמן. אחרי נסיעה הגיע שמשון פייר בג'יפ שלו, עם חבריו, אל הגדר, בדרכם לצאת אל הכביש. הוא עצר את הרכב. התחום המגודר כשטח ממוקש נשאר מאחרי גבם.

חבל לחתוך את הגדר

ז היתה הטעות הגורלית, הטראגית. שמשון פייר — „מלך סדום", כפי שכינוהו הכל — האיש שנתפרסם בכך שלעולם אינו טועה — טעה, פעם אחת ויחידה.

מול עיניו ראה את הגדר, המחיצה הדקה שהפרידה ביניהם לבין החיים. אך הוא חס עליה. לפתע החליט כי חבל לחתוך את הגדר כדי לפתוח בה פירצה שתאפשר את מעבר שני הג'יפים. הוא החליט לחזור בדרך שבה באו, ובלבד שהגדר תישאר שלמה.

הג'יפ של קצין־הביטחון סב לאחור, עקף את הג'יפ שמאחוריו אשר היה נהוג בידי רן עולמי, והחל נע בחזרה על אותו השביל עצמו. ההתפוצצות העזה שאירעה באותו רגע העיפה את הג'יפ העוקף לגובה של 10 מטרים מעל לראשו של נהג הג'יפ השני. ריכבם של פייר, כץ ושחם התרסק על מוקש־נגד־ריכב של צה"ל.

עולמי התעשת במהירות. לעיניו היו שרועות גופותיהם המרוטשות של חבריו, בין שיברי הג'יפ, והוא לא יכול אפילו להתקרב אליהם. הוא דיווח מייד במכשיר־הקשר שלו על האסון, וצה"ל שלח למקום צוות־חילוץ, במסוק. שמשון פייר ורם שחם נהרגו במקום, עמירם כץ נפטר בדרך לבית־החולים.

קשה לשער שקצין־הביטחון הותיק, גבר בעל תודעה ביטחונית עמוקה שכישוריו המיוחדים בתחום זה היו מוכרים לכל, הקל ראש ביודעין באזהרה מפורשת. נראה שסבר, לאור הכרתו הממושכת את האיזור, כי לא נשקפת להם סכנה. אין להניח שהגברים המנוסים ביקשו להתגרות בגורל בכוונה־תחילה.

אולם, עדיין נשאלת שאלה אחת שעליה לא ניתנה תשובה ברורה: מה חיפשו החמישה באיזור נאות־הכיכר? האם היה זה סיור, או טיול, סתמי? התשובה הרישמית טוענת כי הם היו בסיור ביטחוני.

ביום הרביעי בשבוע שעבר התקשר שמשון פייר אל חברו הטוב, עמירם כץ, בעל תחנת־הדלק בסדום, והודיע לו כי הוא יוצא לסריקה. השעה היתה אחת בצהריים. עמירם, שהיה יודע כמי שמכיר כל שביל ואבן בערבה, לא היסס רגע. הוא הצטרף מייד למסע, יחד עם רם שחם, שעבד אצלו.

שלושת הגברים יצאו בג'יפ לכיוון נאות־הכיכר, ובדרך פגשו בג'יפ השני, שבו נסעו רן עולמי ומנחם צין, האחראי על חומר־הגלם בסדום.

אחרי הסיור, בדרך חזרה אל מיפעלי ים־המלח, נכנסו שני הג'יפים לתוך מלכודת־המוות שממנה נחלץ רק אחד מהם.

הקצין שלא טעה

ש משון פייר (39) לא היה גבר פוזי. הוא היה האחרון שישיש להסתכן סתם כך. הוא עלה לארץ בשנת 1948 עם שני אחיו, ראובן (44) ודויד (42), מבלגרד שביוגוסלביה. האב, אליעזר, נלחם בשורות הפרטיזנים בפיקודו של טיטו נגד הפלישה הנאצית, ונפל בקרב. בהיותו בן 16 הכיר שמשון את רחל, ילידת חיפה, שהיתה אז בת 14 וחצי, והשניים התאהבו. הם נישאו בעבור שלוש שנים, כששמשון היה צוער בקורס־קצינים של צה"ל.

רחל לא הסכינה עם החיים לבד, כשבעלה פוקד את הבית רק בחופשותיו הקצרות מן הצבא. היא הבהירה לו זאת שוב ושוב, עד שהצליחה לשכנעו. סגן שמשון פייר פשט את מדיו בשנת 1960 והחל עובד כנהג־משאית בחיפה. הזוג התגורר בכפר־אתא. אך הקצין־לשעבר, ששירת בצנחנים ובשיריון, לא ראה ברכה רבה בעיסוקו החדש. לא קל היה לו לעבוד בשכיר, להישמע להוראות ולהיות כפוף לממונים.

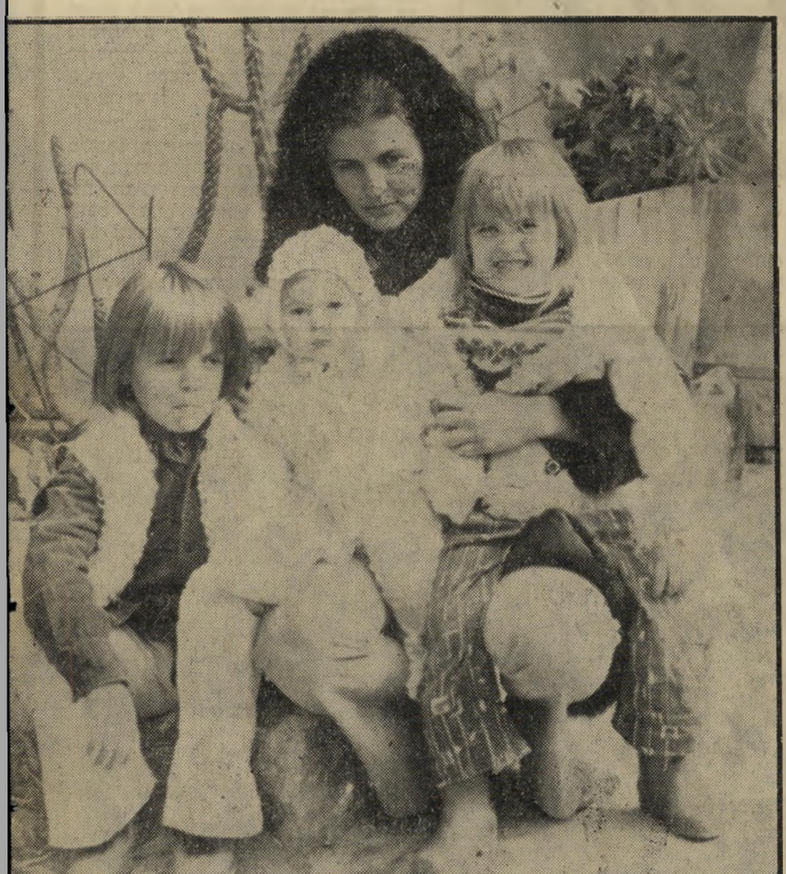
או נכנסו איתו שני אחיו לשותפות, והשלושה הקימו חברת־תובלה משלהם. ההצלחה המיסחרית לא האירה להם פנים, אך שמשון לא נפל ברוחו. הוא עמד בקשיים ובמשברים תודות לאהבה הגדולה ששררה בינו לבין רעייתו.

לפתע פיתאום גילתה רחל כי בעלה התאהב. אלא שהיא לא כעסה, ולא ניסתה להפריד בינו לבין אהבתו החדשה. היתה זו הערבה. שמשון התאהב בהרים, באוויר הצלול, במרחבים הפתוחים, והחליט לקשור

קורבן מיספר אחד

שמשון פייר, אשתו רחל וילדיו בביתם שבערד, שעימה קשרו את גורלם. הרומן והפיתאומי כששמשון הידוע יותר בכינוי מלך־סדום עשה את הטעות הראשונה בחייו.

אלמנה וילדיה

חיה שחם, רעייתו של רמי ושלושת ילדיה בעלי שער־הזהב, בפתח הצריף שלהם שבערד. הבן הוא בן שמונה, ושתי הבנות בנות חמש ושנתיים. אלמנתו של שחם נותרה ללא מקור־פרנסה, כיוון שרמי שהיה בעל ידי זהב ותחביבים רבים, לא עבד במקום מסודר.

שבערד, העטור גינה וגדר חיה ירוקה, רוחשים החיים. הברים וידידים באים להביע את תנחומיהם למישפחה האבלה, ומצפים למצוא אווירת ייאוש ואבל כבד. אך הם מוצאים שם את חיה כץ, רעייתו של עמירם, האומרת להם: „לא, לא טעיתם. זהו ביתו של עמירם, אבל אנחנו לא בהלם. אני עוד מעודדת את האחרים, שמתמוטטים כשהם באים הנה.

האהבה לערבה

„עמירם היה אומר לי: ‚אני לא אמות במיטה.' הוא רצה להגיד שהוא יגמור את חייו בערבה, בטבע." הכל בבית נוהג כפי שהיה. דומה שעמירם כץ לא מת כלל — אלא רק נעלם במרחבי הערבה האהובה עליו.

עם רעייתו חיה הגיע לערד כאשר עדיין אפשר היה למנות את מיספר תושביה של העיר על אצבעות שתי הידיים. כאשר מלאו לעמירם, צבר יליד גיבעתיים, 15 שנים, הצטרף להגנה, ובגיל 17 כבר היה חייל בבריגדה, עסק באיטליה בריכוז פליטים יהודיים שביקשו לעלות לארץ, והשתחרר כשמלאו לו 20. חיה היתה בת 18.

מקום האסון

השטח הם־גודר של־זוכו נכנסו שמשון פייר וחבריו נמצא דרומית לים־המלח, לא הרחק מן הגבול.

קורבן מיספר שניים

עמירם כץ, שוער־הערבה הוותיק והמנוסה, בתחילת דרכו, עם אשתו חיה על גדות הכינרת. עמירם היה ידוע כמי שמכיר כל אבן וכל שביל בערבה, קשר את גורלו בה בגיל צעיר, הקים את ביתו בערד, שם נולדו גם שלושת ילדיו.

סנדר, מאנשי הגנרל הפולני אנדרס, נלחם בצבא הבריטי באיטליה במילחמת־העולם השנייה. אחרי המילחמה חזר האב לפולין, ורמי עימו. בשנת 1957 הגיע רמי לישראל, הפעם יחד עם אחותו, שנולדה אחרי המילחמה.

בשנת 1964 גילה רמי את ערד, וארבע שנים לאחר־מכן הביא עימו לשם את רעייתו, חיה (27), שאותה הכיר עוד כשהיה בתנועת הנוער־העובד. שם נולדו להם שלושת ילדיהם הבלונדיים, הבן בן השמונה ושתי הבנות, בנות חמש ושנתיים.

רמי לא עסק בעבודה מוגדרת, אך היה בעל תחביבים רבים. מרבית הפריטים את גורלו בגורלה של העיר החדשה, ערד.

כאשר הגיעו שמשון ורחל לערד ניצבו במקום רק 10 בתים. הם התגוררו בצריף משך שבע שנים. „היתה זו," מספרת רחל, „התקופה היפה ביותר בחיינו." שם גם נולדו שלושת ילדיהם.

באמצע שנות השישים החל שמשון פייר עובד במיפעלי ים־המלח, כמפעיל. בשנת 1967 ניגש למיכרז פנימי של המיפעל, וקיבל את מישרת קצין־הביטחון. אז גם זכה בכינויו „מלך סדום". בתפקיד זה החזיק, בהצלחה גדולה, עד יום מותו.

עמירם כץ (51), היה חברו הטוב של שמשון פייר. בביתו החד־קומתי

הסוסה שנתייתמה

ירדנה, סוסתו של עמירם כץ, הסבה לבעליה תענוגות רבים, כשתכופות העדיפה, על־פני המכונית שלו. ה„שוער" והסוסה, היו יוצאים לסיורים ממושכים בערבה, אך עמירם העדיף את סוסתו גם בתוך ערד, עיר מגורים, מבלי לחשוש שמא יקבל דו"ח־חנייה.

אחרי נישואיהם, עם תום מילחמת־השיחרור, התגוררו השניים בגיבעתיים ועמירם עבד כנהג בקואופרטיב דן. אביו, בנימין כץ, הגיע לארץ עם העלייה הראשונה, והיה ממייסדיה של חברת רגב. הבן המשיך בדרכו, והיה המנהל הראשון של מישרדי־התיירות אגד־דן. דרכי הארץ, הנסיעות, הטיולים, הטבע, הקסימוהו וריתקו את ליבו. הוא היה מוכן לקום בכל שעה משעות היממה, כדי לצאת לסיור בערבה.

ממפקח־תחבורה בדן הפך למורה־דרך. הוא מכר את המניה שלו בקואופרטיב וקשר את גורלו בערבה האהובה עליו. הוא אירגן טיולים בקומנדקארים לים־המלח ולסיני, הקים את בית־ההארחה שפך־זוהר, עזב, והקים את תחנת־הדלק בסדום. הוא הכיר כל אבן וכל שביל באיזור, ונהג לשוטט בו שעות ארוכות, רק כדי לראות שוב קבוצת עצים כלשהי או את השתברות קרני השמש השוקעת על הצוקים התלולים.

עשרות מחבריו של עמירם התכוננו, בימים אלה, לבוא אל ביתו כדי לחגוג עימו את קבלת דרגת רב־סרן־מילואים שעמד לקבל בקרוב. אחד מידידיו הקרובים, הרשקו סולי, סיפר השבוע כי עמד להצטרף אל עמירם ושמשון לסיור בנאות־הכיכר, אך מסיבות טכניות בילבד נבצר ממנו הדבר. אולם הוא סמוך ובטוח, כי אילו נתאפשר לו הדבר היה נוסע עימם בביטחון גמור, כפי שנהגו תמיד.

גם עמירם הותיר אחריו שלושה ילדים: שתי בנות־תאומות ובן, ארנון, שחגג את יום־הולדתו ה־28 בדיוק ביום החמישי שעבר, היום שבו נקבר אביו.

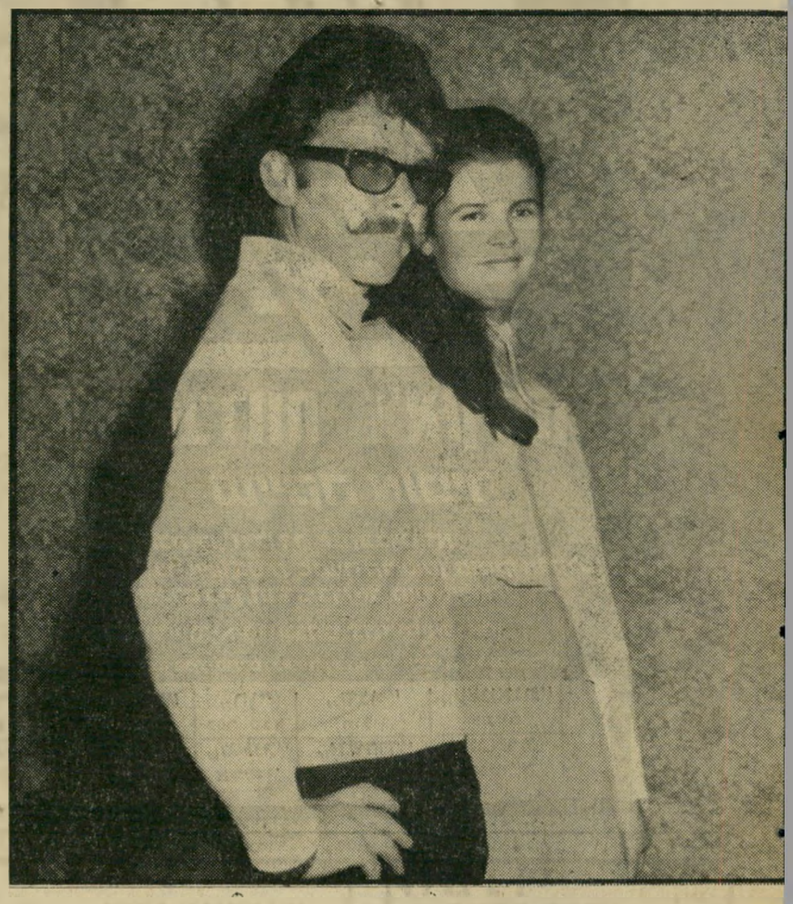
הציד

עמירם כץ באחת החורשות שבהן אהב לסייר, כשעימו הרובה הפרטי שלו וכובע בוקרים על ראשו. בדמותו זו הכירוהו תושבי האיזור.

האיש בעל ידי־הזהב

חברם של שמשון פייר ועמירם כץ, רם („רמי") שחם (34), היה מוכר בערד כ„האיש בעל ידי־הזהב". אלא שידי־הזהב שלו לא הביאו לרמי עושר, רק אושר.

הוא נולד ברחובות. אביו, סטאניסלב

קורבן מיספר שלושה

רמי שחם, עם אשתו חיה, שאותה צילם, צורף רמי על ציוד הצילום שלו לסיור האחרון, בו מצא את מותו. רמי הגיע לערד בשנת 1964 וארבע שנים לאחר־מכן הביא עימו לשם את רעייתו חיה.

בביתו, הרהיטים למשל, הם מעשה־ידיו, למרות שלא היה לו ניסיון במלאכת־הנגרות. הוא אהב לצלם, במיוחד את מראות הערבה, ולעסוק במלאכות־יד. אולם, כיוון שלא היה קשור עם מקום־עבודה כלשהו, נותרו עתה רעייתו וילדיו ללא מקור־פרנסה.

העיר ערד עטופה אבל. היא מתקשה לעכל את האסון הכבד, שנטל עימו שלושה מבניה־תושביה האהודים ביותר. קשה גם להבין כיצד אירע הדבר דווקא להם, לשועלי־הערבה הוותיקים והמנוסים. רק דבר אחד יודעים אנשי ערד לומר, כולם כאיש אחד: „שמשון, עמירם ורמי, היו מהגזע שהמדינה הזאת כבר לא מייצרת יותר."

מרסל זוהר

מיבצע חתימה

כמו כל רשימה, שאינה מייוצגת בכנסת היוצאת, חייבת רשימת העולם הזה הפעם להגיש את רשימת־מועמדיה בצירוף 750 חתימות של אזרחים בעלי זכות־בחירה. למען הביטחון, רצוי להצטייד ב־1500 חתימות.

חתימתכם על הרשימה אינה התחייבות להצביע בעדה, שהרי ההצבעה היא חשאית. חתימתכם על הרשימה פירושה שאת, כאזרחית, או אתה, כאזרח, ממליצים לחעניק לרשימה את הזכות להתמודד בבחירות דמוקרטיות וחופשיות.

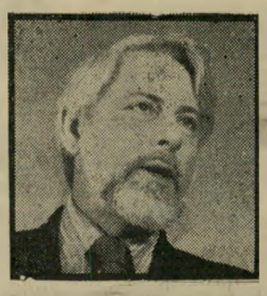
אנו זקוקים לחתימתך!

החל בשבוע הבא יתחיל מיבצע־חתימה ארצי. פעילי התנועה יבקרו בבתיהם של האזרחים שחודיעו או שיודיעו על נכונותם לחתום. פינקסי־החתימות יהיו מונחים במקומות קבועים, כדי שאזרחים המוכנים להטריח את עצמם לשם, יוכלו לחתום. הודעה על כך תבוא בשבוע הבא במקום זה.

אנא — אל תמתין! אם אתה מוכן להיות פעיל ולהחתים אזרחים אחרים — טלפן־נא אל מרכז הסניף הקרוב ביותר אליך, לפי הרשימה המתפרסמת להלן, או אל המטה הארצי — טלפון 243386 בתל־אביב. אם אתה מעוניין שיבקרו אצלך כדי להחתימך — חודע לנו.

החל ביום חמישי זה, ה־3 במארס, יהיו מונחים הפינקסים לחתימה במישרד הזמני של המטה, רחוב גורדון 3, תל־אביב, ובמישרדו של אמנון זיכרוני, רחוב גילבוע 4, ת"א (ליד פינת שד' רוטשילד/שינקין), בשעות העבודה.

בוא לפגוש את אורי אבנרי

בוא לדבר על כום קפה!
אורי אבנרי יקיים חוגים פתוחים:

● בתל־אביב

ביום השבת, 5 במארס, בשעה 11.00 עד 13.00 בקפה־גלריה „סוף השדרה", שד' רוטשילד 140 (ליד „היכל התרבות").

● בירושלים

ביום ג', 8 במארס, בשעה 20.30 עד 23.00, ב„חצר הירושלמית" רח' בצלאל 32.

הוא ישיב לשאלות על הכוונות, הרעיונות והתוכניות של סיעתנו בכנסת הבאה.

אם אתה מעוניין לחציג את ה־שאלות המטרידות אותך, לברר, להקשיב — אתה מוזמן.

„מועדון ה־40"

כל רשימה שאינה מייוצגת בכנסת היוצאת חייבת להפקיד בקופת המדינה 40 אלף לירות. סכום זה אובד אם הרשימה אינה עוברת את אחוז־החסימה.

כדי להקל על תקציב המיבצע, המכסה גם עתה רק חלק מן הצרכים, יזמו חברים את מועדון ה־40 — מיבצע־התנדבות של 40 אוהדי הרשימה, ה„מלווים" לרשימה אלף לירות כל אחד — מתוך תסכמה שסכום זה יוחזר להם כאשר תעבור הרשימה את אחוז־החסימה. כמה חברים כבר הודיעו על הצטרפותם ל„מועדון" זה.

אם גם אתה מוכן להצטרף למיבצע זה — אנא הודע זאת למטה־הבחירות, טל. 03-243386.

ואלה רכזי הסניפים:

● שיכון בבלי (תל־אביב)
יהודה רוזמרין, רח' זוהר 15, טל. 450532.

● יד אליהו
אריה אורנן, הגיבור האלמוני 13/3, טל. (בעבודה) 613866.

● רמת־גן
דוד ג'אן, רח' הרוא"ה 90, טל. 799986.

● גבעתיים
שרונה דיסטלפלד, רח' רמז 18, טל. 258904.
חיים קשת, רח' ההגנה 33, טל. 250670.

● בני־ברק
שרה יוסף, רח' בורוכוב 15, טל. 788997.

● רמת־השרון
נילי דיסקין, רח' מוריה 38, טל. 484695.
אפרים וויינברג, האורן 7, טל. 484714.

● ראשון־לציון
רפאל דגן, רח' אשר לוין 5, טל. 946907.

● ערד
בני לוי, רח' שמעון 41/17.

● רחובות
אמנון שלוין, רח' הנשיא הראשון 11, טל. 954780.

● בת־ים
אבנר לוי, רח' בר־אילן 47, טל. 887382.
מובזין גיורא, רח' ארלוזורוב 1, טל. 882385.

● ירושלים
תמר צרפתי, רח' כרמון 16, טל. 522719.

● חיפה
איתן הולנד, רח' מוריה 33, טל. 87139.

● קריות
בלה שרון, רח' הראשונים 12, קרית חיים, טל. 740041.

● פתח־תקוה
אבי אורן, רח' רוטשילד 115, טל. 907887.

● חולון
מינוביץ' מנחם, רח' גאולים 48, טל. 923948.

אם אתה מוכן לעזור לנו במערכת הבחירות בתרומה, בהתרמה, בארגון חוגי־בית, באיסוף חתימות לרשימה, בהפצת המצע ועוד — אנא התקשר לרכזים אלה או למטה הארצי: תל־אביב, גורדון 3, טלפון 243386 (כתובת זמנית).

יצחק שני ויוסף דימנט מציגים:

קומדיה מטורפת בסרטו החדש של זאב רווח

החוב הגדול ביותר

זאב רווח ז'אק כהן

שייקה אופיר

שוכה ירון אילן דד יעקב בן־סירא
משה איש כסית מנשה קדישמן מוסקו אלקלעי
אלברט כהן מרדכי בן־זאב מונה זילברשטיין

מוסיקה: יאיר רוזנבלום צלם: יחיאל נאמן

הפצה: מפיצי סרטים במורח התיכון בע"מ אלנבי 44 טל. 58826 ת"א

בכורה עולמית ברחבי הארץ ממוצ"ש 5.3.77

„תל־אביב" תל־אביב	„אורה" חיפה	„מיטשל" ירושלים	„חן" כפר סבא	„סבוי" חולון	„עצמאות" בת־ים
„אסתר" נתניה	„תפארת" הרצליה	„היכל" פתח תקוה	„מאור" אשקלון	„אשדוד" אשדוד	„תפארת" ראשל"צ

דרוש
מורה דרך
בשוודית ו/או אנגלית
לעבודה רצופה
טל. 03-225817 — 03-220819

נקודת מכירה של
העולם הזה
באיטליה

תהיה ב:
WAISMAN OZER
Via Ravena 4
BOLOGNA
Tel. 45 12 80
BOLOGNA

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.
מחלקת המנויים

היורד בן ה־53, סב לארבעה נכדים, התאהב בבדרנית בת ה־23, הזניח למענה את עיסקי־המיליונים שלו ועתה הוא עומד לשאת אותה לאשה

הצעירה היפהפיה, בעלת פני בובת־החרסינה, שנתלתה על זרועו של הגבר הקשיש וכסוף־השיער משכה אליה מבטי חמדה והתפעלות. מבטים אלה לוו לא במעט בהשתוממות. שכן שלושים שנות חיים הפרידו בין פיא זדורה בת ה־20, כוכבנית בשלבי הקאריירה הראשונים שלה, לבין משולם (״זוסקא״) ריקליס, איל־העסקים מניו־יורק, שלמרות אזרחותו ה־אמריקאית נחשב כאחד הישראלים העשי־רים ביותר בעולם.

למשולם ריקליס, שהפך לאחד המודלים מופיעה, לשבת בפינת אולם השעשועים או מועדון־הלילה בו היא מופיעה, לעקוב אחרי הופעתה בהתרגשות, למחוא־כף ב־התלהבות ולהמתין לה לאחר ההופעה.

משולם ישלם

של הצלחה עבור קהילת היורדים ההולכת וגדלה בארצות־הברית, יש שתי בנות ובן הגדולים מפיא. יש לו גם נכדים מילדיו אלה החיים בארצות־הברית. אך כל זה אינו מפריע לו להפגין בפומבי את אהבתו והערצתו לפיא הצעירה, להצמיד אותה אליו בנסיעותיו הרבות ברחבי העולם ו־להתנהג עימה בפומבי כמו זוג גימנזיסטים בני 17.

כאשר הביא משולם ריקליס את פיא לארץ, לפני כשלוש שנים, זקפו ידידיו הרבים את גבותיהם. בעבר כבר היו רגילים לראות את המולטי־מיליונר — שלמרות שירד מהארץ עוד לפני הקמת המדינה מזדהה עד היום בעסקים ובחברה כישראלי — כשהוא מוקף יפהפיות. הם התייחסו תחילה אל פיא היפה בביטול, כאל עוד כוכבנית קטנה שנספלה לריקליס בשל עושרו הרב. אלא שתוך תקופה קצרה למדו כי טיב היחסים ביניהם שונה לגמרי מכפי שהוא נראה במבט ראשון. הם היו מאוהבים.

לאותם ידידים ישראליים הסתבר כי לא היה זה רומן חולף. היחסים בין פיא לבין משולם ריקליס מטופחים זה למעלה משלוש שנים. הם צמודים זה לזה למרות שפיא מנסה לפתח לעצמה קאריירה עצמאית כ־זמרת ולמרות שמשולם טרוד עד מעל ל־ראש בעסקיו הרבים. הוא נוהג לטוס אליה לכל אחת מערי ארצות־הברית שם היא מסתבר כי למרות שהאימפריה הכלכלית שלו נקלעה לקשיים כספיים בשלוש ה־שנים האחרונות והוא נאלץ לתמרן ול־תרגל על מנת לצוף ולהשאר בעמדה בכירה בעולם העסקים האמריקאי, לא הפ־ריע הדבר למשולם ריקליס לנהל רומן סוער ולוהט עם הזמרת הצעירה ממנו בשלושים שנה. והכוונות שלו היו רציניות. בטור הרכילות שהתפרסם השבוע בניו־יורק פוסט, נמסר כי משולם ריקליס ופיא זדורה מתכוננים להינשא בחודש יוני הקרוב.

עובדה זו מוטלת עדיין בספק. לא מ־בחינת כוונותיו של משולם ריקליס. כי טרם ברור אם המולטי־מיליונר בן ה־53 אומנם קיבל או יקבל עד חודש יוני את הגט שלו מאשתו יהודית המתגוררת ב־ירושלים.

■ ■ ■

אם אומנם יגשאו פיא ומשולם, אין ספק כי אחת ממסיבות הנשואין שלהם תיערך בישראל. שכן ריקליס נוהג לבקר בארץ מספר פעמים בשנה ויש לו חוג ידידים נרחב בצמרת החברה הישראלית.

מבחינה זו לא היו הדברים פשוטים לגבי ריקליס עד לפני 18 שנה. כי מאז הקמת המדינה ועד שנת 1959 לא הותר למשולם ריקליס לבקר בישראל. היה זה מישרד־הביטחון שמנע בשעתו מריקליס את ה־כניסה לארץ. הסיבה: התחמקות מחובת שירות־צבאי בתקופת מילחמת־העצמאות.

משולם, שהוא צבר, שירת במילחמת־העולם־השנייה בבריגדה העברית. אולם בתום המילחמה העדיף ללמוד בארצות־הברית. בשנת 1947, ערב הקמת המדינה, נסע משולם ריקליס בן ה־23 את אשתו יהודית ואת מיזוודותיו ויצא את הארץ כדי להגשים את חלומותיו בארצות־הברית. כך הפך הצבר המעלתן והפיקח לאחד מ־ראשוני היורדים של המדינה בדרך.

הנדעת־הגיוס שקיבל מצה״ל מצאה את הסטודנט הישראלי בכפר דרומי ליד גבול מקסיקו. משולם עצמו הסביר לימים מה עשה שם, כשאמור היה ללמוד כלכלה ב־ניו־יורק: ״נמצאתי ליד הגבול המקסיקאי בעיירה קטנה. תחילה הלכתי לברר אם צריכים אותי בארץ ואמרו לי לשבת ו־לחכות. חיכיתי. כעבור כמה זמן שלחו לי הודעה לחזור לארץ. אבל לא רציתי לעזוב את אשתי ולכן החלטתי להשאר ב־אמריקה.״ זוסקא ריקליס הפך אז לנתין אמריקאי וגם לעריק מצה״ל.

בשנים הראשונות להקמת המדינה לא הוטרד מעובדה זו, הוא החל מתעסק ב־ניירות־ערך, עשה קאריירה מהירה בעולם העסקים כמנהלן של חברות רבות. אולם דווקא כשההצלחה החברתית והכלכלית האירה לו פנים התעוררו געגועיו של משולם לארץ, למשפחתו ולחבריו ללימודים על ספסלי הגימנסיה הרצלית. אשתו נסעה מדי שנתיים כדי לבקר את הוריה בארץ. אבל הוא חשש להכנס לארץ פן ייעצר. יועמד לדין על עריקה ואולי ייאלץ לשרת בצה״ל.

ריקליס החליט אז להפוך לציוני טוב. הוא החל לתרום למדינה ביד רחבה, הש־קיע חלק מכספו בבית־החרושת לשעונים אורלוגין שהוקם אז בארץ, איפשר לאביו להיות אחד ממנהלי המפעל. כל אותו זמן הופעלו לחצים על מישרד־הביטחון למתן חנינה לריקליס. ואמנם בתום 11 שנה עזרו הלחצים. בעקבות התערבותו של דוד בן־גוריון התקבלה החלטה כללית על שינוי היחס כלפי כל עריקי מילחמת־העצמאות שלא חזרו לארץ. כך יכול היה משולם ריקליס לבוא לראשונה בשנת 1959 לביקור.

מאז נשמר הקשר שלו עם המדינה בה נולד. הוא תרם מיליונים רבים לכל מטרה אפשרית בארץ ושימש זמן רב כיושב־ראש המגבית היהודית בניו־יורק.

■ ■ ■

היו שטענו כי כל מה שעושה ריקליס למען ישראל הוא עושה בשל המצפון שמעיק עליו. ידידיו מציינים זאת לזכותו: ״אם המצפון מעיק עליו — סימן שהוא איש טוב. יש כאלה שעשו דברים גרועים ממנו והמצפון לא מעיק עליהם בכלל.״

ריקליס עצמו טען בהזדמנויות שונות בפני ידידיו כי הבעיה, שהטילה צל כבד על חייו במשך שנים רבות, חדלה להטריד אותו. ״פרעתי את חובי למדינה,״ אמר.

מזה שנים חי ריקליס בנפרד מאשתו יהודית, בדירת־פאר במרכז ניו־יורק, ב־שכנותו של דני קיי. את פיא הכיר כאשר התלוותה לידיד שביקר במישרדו.

פיא, בתם של של מוסיקאי יהודי ואם שעבדה בתור אחראית לתלבושות בתיא־טרון, כבשה את ליבו של ריקליס ממבט ראשון. הרומן ביניהם נמשך אומנם יותר משלוש שנים אולם רק עתה פורסם.

כאשר הכיר אותה ריקליס היא היתה שחקנית־זמרת בלתי ידועה שהופיעה ב־מחזמר תשואות. בעזרת ריקליס היא סיתחה קאריירה עצמאית משלה. ריקליס איפשר לה להופיע במופע עצמאי משלה בלאס־וגאס. הביקורות לא אהבו אותה כל כך. אבל עצם העובדה שכתבו עליה בווריאטי כבר העלתה אותה בדרגה.

כתב הניו־יורק פוסט בטור הרכילות שלו: ״משולם ריקליס, אשף הכספים ה־אגדי המגלגל מאות מיליונים, בא לסעוד עם גבירתו, השחקנית פיא זדורה שהיא מליאת־חיות, בלונדית ובת 23. היא ענדה את טבעת היהלום דמוי־האגס שלו. היא שיערה שהיא ומשולם ינשאו בחודש יוני הקרוב.״

״פיא היא אחת הנערות הקטנות הפקחיות ביותר שאני מכיר,״ טען ריקליס שהחל את הקאריירה שלו כמורה לעברית וטיפס עד למעמד יושב־ראש חברת רפיד אמריקן במשכורת שנתית של 915.000 דולר.

״פיא למדה עד מהרה,״ רומז הניו־יורק פוסט, ״שבבעלותו של ריקליס יש דברים רבים ובין השאר הוא בעל־מניות ראשי במלון ריוויירה בלאס־וגאס, שם פתחה ב־קאריירה שלה. אשף־העסקים מבלה שם עמה את סופי השבוע שלו, הולך אל מאחוריי־הקלעים, נושא עבורה את כלי ה־קוסמטיקה שלה ומסייע לה להתלבש.״

ריקליס יכול לארגן עבור פיא מופעים בבתי־המלון שיש לו מניות בהם. הוא אינו יכול לאלץ מועדונים אחרים ברחבי ארצות־הברית להתחים אותה על חוזים. העובדה שפיא מקבלת בכל זאת הזמנות יחוזים מעידה שהיא בעלת כישרון בזכות עצמה.

ההצלחה באהבה אינה הולכת תמיד יד ביד עם הצלחה בעסקים. ואומנם, מאז הכיר ריקליס את פיא, הסתבכו מעט עסקיו. בעלי המניות של החברות שהוא מנהל מנסים להדיחו וכמה תביעות משפטיות עומדות נגדו בעניינים הקשורים לבורסה.

אולם כל זה אינו מדאיג את ריקליס. ידידיו הקרובים טוענים כי הוא הראשון שהיה שמח אילו היו מצליחים להדיחו מ־מניהול עסקיו ולמצוא לו מחליף. ״אז הוא היה יכול לעשות באמת מה שהוא רוצה — להיות כל הזמן עם הפיא הקטנה שלו.״

שר־הכספים־לשעבר של תנועת החרות

שקע בחובות, ומוסד אשראי של התנועה

חובע ממנו פרעון חוב של 160 אלף ל"י

ח"כ יוסף קרמרמן

שקיעתו של "האיש החזק"

משך שנים רבות נחשב יוסף קרמרמן כאיש החזק מאחרי־הקלעים של תנועת־החרות. הח"כ גדל־המידות, שרק לעיתים רחוקות ניראה בבניין הכנסת ורק אחת לשנה הוא עולה על דוכן־הנואמים, נחשב כאחד הפינגסי של תנועת החרות.

כחתנו של איל־הספנות, יעקב מרידור, המולטי־מיליונר, בימים לפני שהחברה הימית שלו ירדה מנכסיה, וכבעל מיפעלי־תעשייה (עץ לבוד) בזכות עצמו, ניהל קרמרמן את העסקים הכספיים של התנועה. בתוקף כוחו זה קנה לעצמו מעמד והשפעה שחרגו מכל פרופורציה סבירה. מנהיגי חרות חששו להמרות את פיו. הוא היה האיש שיכול להכתיר נסיכים ולסלק שועים מהתנועה. הוא היה אולי האיש היחידי בתנועת־החרות שמסוגל היה להתייצב נגד מנחם בגין ולומר לו "לא!"

ההסתבכות הפינגסית של תנועת־החרות בשנים האחרונות, ושקיעתה בחובות בסדר־גודל של עשרות מיליוני ל"י לבעלי־חוב פרטיים, חיסלו גם את מעמדו של קרמרמן. האיש לא היה מסוגל עוד לחלץ את התנועה מן הסבך הכספי שאליו הכניס אותה, איבד לחלוטין את השפעתו. הוא סולק מראשות סניף תל־אביב של התנועה, וספק רב אם ייכלל עוד ברשימת המועמדים של הליכוד לכנסת הבאה. כי יוסף קרמרמן סיבך בחובות כספיים לא רק את תנועתו, אלא גם את עצמו.

חברת־הביטוח הסכימה להלוות

"חבר־הכנסת יוסף קרמרמן ניסה להוציא כספים ממיפלגתו, תנועת־החרות. עכשיו מנסים לגבות ממנו את הכספים האלה — בחוסר־הצלחה, ביני־תיים." כך הגיב השבוע אחד מאנשי הליכוד, כאשר הגיעה לאוזניו הידיעה על התביעה האזרחית שהוגשה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב נגד חברי־הכנסת, איש חרות, הוותיק יוסף קרמרמן.

קרמרמן, שונא־עיתונאים מושבע ואדם הידוע כשתקן ביותר, נקלע לפני כשנה וחצי לקשיים כספיים. לדיברי מקורביו, מדובר היה במיספר עסקות שביקש לבצע אולם חסר מזומנים למימושן.

בדרך־כלל לא נתקל קרמרמן בקשיים בדרכו להשגת הלוואות גדולות בבנקים שאיתם עבד. אולם באותה תקופה היה, כנראה, שקוע בחובות מעבר למה שהבנקים היו מוכנים להסכים לו.

בלית־ברירה פנה קרמרמן לחברת־הביטוח הגדולה אליהו, שבסניפה המרכזי, ברחוב אלנבי בתל־אביב, נפתח לו כרטיס־לקוח שמיספרו 49(2/01. חברת־הביטוח הסכימה לאשר לו הלוואה בסכום של 150,000 לירות, שמועד פרעונן יהיה במאי 1976.

הקושי היחידי שנותר לפניו היה גיוס הערבים המתאימים. הוא לא התקשה בכך במיוחד. בנק אוצר עממי, שמדבית חברי ההנהלתו הם אנשי תנועת־החרות, ושנחשב כבנק הממנן את תנועת־החרות, הסכים לערוב להלוואה הגדולה. ב־14 בינואר 1976 הוצא עבורו כתב־ערבות על סכום של 150,000 לירות.

משקרב מועד הפרעון נפגש קרמרמן לשיחה עם מנכ"ל חברת אליהו, שלמה אליהו — שהגיש באחרונה את מועמדותו לבחירות הפנימיות בד"ש — וביקש את עזרתו לשם דחיית מועד פרעון ההלוואה עד לחודש נובמבר 1976, חצי־שנה מאוחר יותר. גם הערבים, בנק אוצר עממי, וגם חברת־הביטוח, לא התנגדו לכך.

אולם בחודש נובמבר כבר לא היה בנק אוצר עממי בין החיים. עקב קשיים כספיים נבלע הבנק על־ידי בנק הפועלים ובמישרדיו, ברחוב מיקווה־ישראל בתל־אביב, הוקמה אגודת אוצר עממי, אגודת אשראי הדדית שאף היא, כמו הבנק עצמו בשעתו, בידי תנועת־החרות.

"אוצר עממי" ישלם

בחודש נובמבר האמור לא הגיע תשלום החוב לחברת־הביטוח אליהו. החברה פנתה לאגודת אוצר עממי ודרשה מהם, כערבים, לשלם את הסכום, שביניתיים תפח ל־161,000 לירות מכוח הריבית ו־ההוצאות שנצטברו מהארכת מועד הפרעון.

אנשי אוצר עממי לא מיהרו לפרוע את הסכום הגבוה מקופתם הדלה. מרבית כספי האגודה נועדו למימון הלוואות שונות לתנועת־החרות, עם התקרבות מועד הבחירות לכנסת ולקראת ועידת תנועת־החרות, שנערכה לפני שבועות אחדים. ההלוואה שניתנה לקרמרמן היתה לצרכים פרטיים, ולפיכך לא מיהרה אגודת האשראי לפרוע אותה.

חברת־הביטוח אליהו החלה מגלה דאגה לגורל הכסף. קריאות־טלפון בההולות למישרדיו של קרמרמן, לביתו ואפילו לכנסת, שם כימעט לעולם אינו נמצא, נענו על־ידי מזכירותיו בנוסח: "מר קרמרמן איננו. נא להשאיר את מיספר־הטלפון." אך קרמרמן מעולם לא התקשר עם נושיו.

ב־14 בנובמבר נתקבל טלפון בחברת־הביטוח אליהו. "זה בסדר, אנחנו נשלם את חובו של קרמרמן," הצהיר אדם שהציג עצמו כחבר הנהלת אוצר עממי, אך סירב לנקוב בשמו המפורש. הכסף אכן הגיע לחברת־הביטוח, בסוף חודש נובמבר אשתקד.

אלא שבכך עדיין לא נסתיימה פרשת קרמרמן. אין זו הפרשה הראשונה שונה הנוגעת לכספים, ששמו של חבר הכנסת הדור־הלבוש קשור בה. הוא קשור, גם בפרשת קרן תל־חי המפורסמת, שמימנה בדרכים שונות את תנועת־החרות, תנועתו של מנחם בגין. קרמרמן היה גיזבר ה־תנועה, והועלו נגדו חשדות כי נתן מכספי הקרן ערבויות לחברים אישיים שלו לצורכיהם הפרטיים, שלא לצורכי המיפלגה. הוא סולק מתפקידו הנכבד על־ידי יושב־ראש תנועת־החרות, יצחק שמיר, ותחתיו מונה איתן ליבני.

אחרי שנפרעה הלוואתו מחברת־הביטוח אליהו החלה מילחמה פנימית בין אגודת אוצר עממי, הערבה, לבין הח"כ, שהתחמק מתשלום חובו. לקריאות הטלפוניות שנת־קבלו בביתו השיב קרמרמן חד־משמעית: "לא משלם!" רק אחרי שפנו אליו חבריו לתנועת־החרות, שדבר השערוריה הגיע לאוזניהם, נתרצה — והבטיח: "זה יהיה בסדר. אני אשלם בקרוב."

אלא שה"בקרוב" השתהה. ב־20 בדצמבר 76' נשלחה מאוצר עממי תיזכורת בכתב לקרמרמן, ובה נדרש לשלם את 161,000 הלירות, שאם־לא־כן לא יהיה לאגודה מנוס מהגשת תביעה מישפטית נגדו.

הפרשה היתה ידועה כבר כימעט לכל צמרת הליכוד. היו שטענו כי צריך לתת לקרמרמן "קצת זמן." "תנו לו להתאושש מעט מחובותיו המעיקים, הוא ישלם בסופו של דבר," אמרו מצדדיו. האחרים גרסו, לעומתם, כי התנועה אינה צריכה לתת גיבוי לחבר־הכנסת בעסקיו הפרטיים. "אם באוצר עממי לא יהיה כסף, תצא התנועה מוסדת בסופו של דבר, כי לא יהיו כספים להלוואות ולערבויות בנקאיות," אמרו.

אולם ההחלטה הסופית היתה נתונה בידי אנשי הנהלת אגודת אוצר עממי. הם פנו לפרקליטם, עורך־הדין אריה דגני, וזה שוחח עם קרמרמן בטלפון בשבוע שבו נערכה ועידת תנועת־החרות. "אחרי הוועידה אשלם את החוב," הבטיח קרמרמן לפרקליט. אולם הוועידה הסתיי־מה, וקרמרמן מיהר לעזוב את הארץ. "לצורך עיסקותיו," טענו מקורבין מחרות.

האם יעוקל הרכוש?

בשבוע שעבר הובאה התביעה האזרחית נגד ח"כ יוסף קרמרמן לבית־המישפט־המחוזי בתל־אביב. למעשה מודים אנשי אוצר עממי, כי הדבר האחרון שבו הם מעוניינים הוא להתייצב פנים אל פנים מול קרמרמן בבית־המישפט. אולם הקופה ריקה, והנושים לוחצים. הבקשה שהוגשה לבית־המישפט היא לפסק־דין בסדר־דין מקוצר. ח"כ קרמרמן חייב להגיש את השגותיו תוך 10 ימים.

"במיקרה כזה הוא צריך להגיש התגו־נות," מסביר עורך־הדין דגני, "שכן בידינו נמצאת ראיה כתובה." אם לא תוגש ההתנגדות — כך קרוי כתב־הגנה־מקוצר — עוד השבוע, יתקיים דיון מקוצר בי־תביעה בפני שופט מחוזי, העלול להחליט אף על עיקול חלקים מרכושו של הח"כ.

פרקליטו של קרמרמן, עורך־הדין מנחם ברגר, טוען כי לא ידוע לו על ההלוואה. "כשיחזור קרמרמן מחו"ל, בתחילת חודש מארס, העניין יבורר ויוסדר," הוא טוען. אולם עד שיחזור קרמרמן כבר ייערך הדיון לפני השופט, העשוי גם לתת החלטה שלא בנוכחות הנתבע.

במדינה

(המשך מעמוד 34)

לא נאפשר לו לעזוב את הארץ, אפילו ליום אחד!"

בני מישפחת בן־זכאי רואים באריה את הערפד הפרטי שלהם. "הרפז סחט את כל כספנו," הם אומרים. "עכשיו, בגללו, אי־נגן יכולים גם לצאת לחו"ל ונראה כי לעולם לא נוכל לעשות זאת. אנחנו משוע־בדים לו לכל החיים!"

מישטרה

מירדף אלים

השוודים יעגו לישוטרים בעת המירדף, ואלה פרעו את החשבון אחרי הכידה

אפילו שוטרים ותיקים לא יכלו להסתיר את הזעזוע שאחז בהם למראה־עיניהם. שני החשודים הובלו על־ידי בלשי היחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב כש־ביגדיהם ספוגים דם, הילוכם מתנדנד וכל גופם חבול ומוכה. היה זה סיום צורם למיבצע מישטרתי שהתנהל, עד לסופו, בצורה כימעט מושלמת.

למחרת היום התפרסם סיפור המעשה כפי שטרחו מייד דוברי המישטרה לספרי־לפירסי־פרטיו, לכתבים לענייניים פליליים של העיתונים היומיים: שני צעירים רעו־לי־פנים שדדו, בשבוע שעבר, את סניף בנק לאומי שברמת־אביב, ונטלו עימם יותר מ־200 אלף לירות. השודדים נמלטו במכו־נית סובארו שהמתינה להם בפתח הבנק, ודהרו במהירות מטורפת לכיוון תל־אביב.

האלמונית ריווחה. סיור של היחידה המרכזית, שהיה בתפקיד בתל־אביב, מיהר לרמת־אביב לשמע הידיעה מן המוקד, ועוד בדרכו הבחין במכונית השודדים ה־עושה את דרכה לתל־אביב. לדיברי ה־בלשים, הם ניסו לעצור את הרכב הנמלט עוד ברחוב רוקח, בכניסה לתל־אביב, אלא שהשודדים הצליחו לחמוק מהם, תוך שהם לועגים לבלשים בתנועות־ידיים מגונות חד־משמעיות, דבר שהעלה את חמתם של בלשי היחידה המרכזית עד להשחית.

לעזרתם של הבלשים, הם נעזרו בכל שלבי המירדף באזרחים, שהרכב ונוסעיו עוררו את חשדם. אותם אזרחים כיוונו את בלשי המישטרה לאורך כל הדרך, עד למקום שבו נטשו השודדים את ריכבם ו־ניסו להסתתר בחצר אחד הבתים שברחוב פינקס, שם קפצו לתוך מיקלט אפל.

אולם בתיאור השוד והמירדף שכחו בלשי היחידה המרכזית לספר לכתבי ה־עיתונים מי, בעצם, היה הגיבור האמיתי מאחרי המצוד המהיר. היתה זו אשה שביקשה להישאר בעילום־שם. כאשר פר־צו השודדים לסניף הבנק, לנוכח עיניהם הנדהמות של העוברים־והשבים, שמרה אותה אזרחית אלמונית על קור־רוח מופתי. וזינקה לתוך חנות־פרחים סמוכה. היא טילפנה במהירות למוקד המישטרה, וללא שהיות החלה מתארת את המתרחש לנגד עיניה. היא מסרה תיאור מדוייק של הרכב ששימש את השודדים, את מעשיהם בכל רגע ורגע ואת הכיוון המשוער של מסלול בריחתם. השוטרת שישבה במוקד המיש־טרה העבירה מייד את המידע לכל רכב מישטרתי שגע בסביבה, ובמירדף המהיר נותרה רק השאלה: תוך כמה זמן ייתפסו השודדים.

כאשר נלכדו השודדים באותו מיקלט אפל, הפכה מלאכתם של הבלשים קלה. המקום הוקף בכוח מתוגבר, כשהבינו ה־שודדים כי הגיעו לסוף המירוץ, העדיפו להיכנע. הם הניחו את נישקם, ויצאו מן המיקלט כשידיהם מורמות. בתוך המיקלט מצאו השוטרים מאוחר יותר את הכסף הגנוב, ואת כלי הנשק והפריצה.

עיבון צורב. אך בלשי היחידה המר־כזית לא הסתפקו בהצלחתם המהירה ב־לכידת השודדים. נותרה להם עוד בעייה אישית מציקה, שהיה עליהם לפתור בו־במקום. הם לא יכלו להתעלם מן העלבון הצורב שעלבו בהם השודדים בתחילת ה־מירדף, כאשר לעגו לניסיונותיהם לחסום את מכוניתם בנתיב המנוסה.

השודד הלגלן הראשון הוכה על־ידי השוטרים באכזריות. פניו נשטפו דם תוך שניות, כאשר שישה בלשים חסונים מש־תתפים בחינגה האלימה. גם כשנפל על המדרכה מעורפל־חושים לא הירפו ממנו השוטרים ובעטו בו בצלעותיו ובמבושיו

(המשך בעמוד 38)

תמרורים

נ ח ו ג . יום־הולדתו ה־40 של הפיר־סומאי **ראובן זיסר** במסיבה יוצאת־דופן בביתו, שבו שימש אחד הקירות כמסך־ענק שעליו הוקרנו ללא־הפסק סירטי ג׳יימס בונד. ויש היה שנים רבות חבר קיבוץ מיזרע שבעמק, עד שהפך פירסו־מאי לפני 15 שנים.

נ ה ו ג . בעיר־מולדתו, לנינגרד, יום הולדתו ה־73 של ראש־ממשלת בריית־המו־עצות וחבר הפוליטביורו **אלכסיי קו־סיגין**, המשמש בתפקידו זה כ־15 שנים. בהזדמנות זו הוצב בכיכר המרכזית ב־לנינגרד פסל־ארד שלו, שנעשה אחרי־שזכה בתואר גיבור בריית־המועצות, וב־בניין העירייה השיקו לכבודו כוסיות אח־דים מראשי הקרמלין.

נ כ ח ר ה . כאם־השנה תשל״ז, פקד **עדה גוב** (38), קצינה בענף־התנועה ב־משטרת מחוז תל־אביב, אם לשלושה ה־משרתת במישטרה זה 16 שנים. גוט, יליד־דת הארץ, התחנכה שנים רבות בקיבוץ שפיים, הדריכה נוער בעייתי באור־יהודה והיתה מראשונות המצטרפות ליחידת ה־שוטרות שהוקמה ב־1960.

מ צ פ ה . לתינוק, בעוד זמן קצר, כוכבת הטלוויזיה והסרטים **דיאנה ריג**, גרושתו של הצייר הישראלי **מנחם גפן** וידידתו של **ארצ׳ סטר־לינג**, בעל־קרקעות עשיר מסקוטלנד. ב־אחרונה הופיעה בסידרת־טלוויזיה שבה גילמה את דמותה של **אליזבת** („ליז״) **טיילור**.

ה ת מ נ ה . לתפקיד עוזר מייוחד ל־מנכ״ל מישרד־האוצר, **עמירם** („עמי״) **אתגר** (30), אשר במיסגרת תפקידו ייצג את המנכ״ל החדש של המישרד, **עמירם סיון**, בוועדות השונות שבהן הוא חבר. אתגר, יליד ירושלים, שימש עד כה כ־רפרנט לענייני סעד ונושאי פנים באגף־התקציבים של מישרד־האוצר.

ה ת מ נ ה . במפתיע, לתפקיד שר־החוץ בממשלת בריטניה, עקב מותו ה־פיתאומי של קודמו, **אנתוני קרוסלנד**, **דייויד אואן** (38), שעד שהחל עוסק בפעילות פוליטית ב־1964 שימש דוקטור לנוירולוגיה ופסיכיאטריה בבית־חולים גדיל בלונדון. על המינוי החליט **ג׳יימס קאל־האן**, ראש־ממשלת בריטניה, למרות הל־חצים שהופעלו עליו למנות את שר־האוצר, **דנים הילי** (58), לתפקיד זה. קודם־לכן החזיק אואן בתפקיד מיספר־שניים במיש־רד־החוץ, שר־המדינה.

ה ת מ נ ה . לתפקיד מנהל היחידה למינהל החטיבה לעיתונות ויחסי־ציבור של הסוכנות היהודית, העיתונאי **יצחק פיינברג** (44), ששימש עד כה כדובר בית־החולים הדסה. במקביל ישמש גם כדובר ההסתדרות הציונית העולמית.

א ו ש פ ז . בבית־החולים האמריקאי בפאריס, עקב מחלת שפעת שהוגדרה כ־„מסוכנת״, הפסנתרן הנודע **ארתור רו־בינשטיין** (90), פחות משבועיים אחרי שחגג את יום־הולדתו בהילולה גדולה, י־שבוע אחרי שזכה בתואר אביר, מטעם מיסדר האימפריה הבריטית. רובינשטיין, שהוא אזרח אמריקאי המתגורר בצרפת ייאלץ, לדיברי רופאיו, להמצא תחת מעקב רפואי צמוד זמן ממושך.

נ פ ט ר . מהתקף־לב תוך כדי נסיעה במכוניתו מעפולה לכיוון חיפה, ליד קיבוץ שער־העמקים, שופט בית־המישפט־המחו־זי בנצרת, **יזהר אלמגור** (46), שהיה ה־שופט הראשי במישפט אסירי כלא שאטה, העומדים בימים אלה לדין באשמת רצח חברם־לכלא **יפת נגר**. אלמגור, שעמד לשבת בראש בישיבת בית־המישפט בפר־שת הרצח השבוע, נולד ברחובות, התח־נך בבית־הספר החקלאי בפרדס־חנה ו־שירת בפלמ״ח. ב־1970 מונה כשופט־שלום בצפת, ואחר־כך בבית־המישפט בחיפה.

נ פ ט ר . בביתו בתל־אביב, לאחר מחלה אנושה, מנכ״ל החברה לישראל, **ישראל גל־עד** (גרינשטיין, 56), בדיוק בשבוע שבו התפרסמו ידיעות על פירוקה של החברה, שכמנכ״לה שימש בשלוש ה־שנים האחרונות. נולד בלונדון, שם למד היסטוריה מודרנית במיסגרת המיכללה הצבאית למדע, ושימש כמפקח מס־הכנסה באוצר הבריטי עד שעלה לארץ ב־1949, עבד במישרד־המיסחר־והתעשייה כסמנכ״ל, ועד 1970 שימש במשך ארבע שנים כ־מנכ״ל מישרד־הפיתוח וכמרצה למינהל בינלאומי באוניברסיטה העיברית ב־ירו־שלים.

מוקד
לשלום ולתמורה סוציאליסטית

אי אפשר לשקר לכולם כל הזמן

רבין אומר להופואה־בואני, נשיא חוף השנהב, שהישראלים הנפגשים עם אש״ף מייצגים „קבוצה שולית ביותר״ בציבוריות הישראלית. הציבוריות הישראלית חושבת אחרת.

מישאל פור״י מיוחד להארץ

התמיכה החזקה ביותר בפגי־שות עם נציגי אש״ף בחו״ל הובעה על ידי הדור הצעיר, בני 18־29, ועל ידי ילידי הארץ שכ־40% מהם תומכים במיפגשים.

המישאל הקיף חתך מייצג של כלל האיכלוסיה היהודית, מגיל 18 ומעלה, בכל רחבי הארץ.

18.4% מחייבים את הקמתה של מדינה פלשתינית עצמא־ית כ־חלק מהסדר של שלום סופי במז־רח התיכון.

(מתוך „הארץ״ 2.2.77)

זו אינה קבוצה שולית. זה ציבור גדול של ישראלים שוחרי שלום, המבינים כי שלום יכון רק אם תמומש זכותם של הפלסטינים למדינה משלהם.

אליהם פונה „מוקד״

תן כוח לשלום! מוקד זקוקה לעזרתך. אין לנו מיליונרים, לא „קרן תל־חי״ ולא חברה לישראל.

לכבוד
מוקד, תל־אביב

☐ אבקש חומר הסברה
☐ הנני מוכן לסייע בארגון חוגי בית
☐ הנני מוכן לתרום

שם .....

כתובת .....

מוקד
לשלום ולתמורה סוציאליסטית

רח׳ טרומפלדור 24 · תל־אביב טלפון: 290978 ת.ד.: 46112

20 שנה ל„מן" מעדני דגים - גידול מרשים במחזור ובמכירות

ביח"ר „מן" — גדול יצרני שימורי ומעדני הדגים בארץ, חוגג בימים אלה מלאת 20 שנה להקמתו.

המפעל שהוקם אחרי מבצע סיני באילת של 1957, הגיע בשנת 1976 למחזור של 43 מיליון ל"י לעומת 28 מיליון ל"י בשנת 1975 (גידול של 50 אחוז). תחזית המכירות לשנת 1977 — 60 מיליון ל"י.

כל זאת לעומת מחזור של 40 אלף ל"י בשנת קומו הראשונה של המפעל, לפני 20 שנה.

בשנה שעברה ייצא המפעל ברבע מיליון דולר לארצות בעלות מסורת ימית ותעשיית דגים מפותחת כמו ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, גרמניה ועוד, על כך מסר מנכ"ל החברה, מר דוד פוטיק, שציין כי במפעל הותקן מיטב הציוד המודרני המקובל בתעשיה זו בעולם המערבי. במפעל שהועבר לעכו לפני 15 שנה, מייצרים עתה למעלה מ־50 מוצרים, שהעיקריים בהם טונה, סרדינים, מקרלים, דגים ממולאים, כסיף, דגים כבושים ומעושנים וסלטי דגים.

עוד מסר מר פוטיק, כי על פי ידע שנרכש בגרמניה הורכבו במפעל בעכו קווי ייצור מודרניים לייצור טונה, סלטים וסרדינים, ועל כל אלה מפקחת מעבדה לביקורת טיב ואיכות העומדת בפיקוח הרשויות המוסמכות. לצד המעבדה פועלת, לדבריו, גם מעבדה לפיתוח מוצרים חדשים המבוססים בעיקר על הדייג המקומי. מעבדה זו עוקבת, לדברי מר פוטיק, בעירנות אחר שינויי הטעם בקרב האוכלוסיה ומאפשרת ל„מן" לגוון את מוצריו לפי דרישת הקהל, וע"י כך גם לשמור על מעמדו כגדול היצרנים בענף, המחזיק בכ־50% מן השוק.

המפעל אשר רוב מניותיו בידי מפעלי „עסיס" והאחים בז'ראנו, מעסיק 250 איש, חלקם עולים חדשים, שנקלטו בארץ בשנים האחרונות.

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם ל־25.2.77 - 20.2.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	5.30
עגבניות באריזה של 2 ק"ג	4.55
גזר	3.15
בצל יבש	3.40
בצל יבש ארוז בשקיות של 1 ק"ג	3.80
תפו"אד מיבול חדש	3.60
תפו"אד ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	4.00
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	5.70
תפוחים זהוב גודל 6.5	6.30
תפוחים גרנד גודל 6	4.50
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.40
אגסים ספרונה גודל 5	6.00
אגסים ספרונה גודל 5.5	7.10
בננות	5.25

הערה: תפוחים מזנים זהוב וגרנד גודל 6, ארוזים בשקיות של 2 ק"ג נמכרים ב־40 אג' יותר לק"ג.

הדרים	
אשכוליות בתפזורת וארוזות	2.40
תפוזים בתפזורת וארוזים	2.90
טמפל	4.90
לימונים	4.10

עופות פטמים קפואים בשקיות	מ.ע.מ.	
מיני תנובוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.38	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
כשר חודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף כפרוסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיון חי	16.11	+ 1.29 ל"י

ייתכנו שינויים במשך השבוע

במדינה

(המשך מעמוד 36)

בכל כוחם. אחר־כך החלו מטפלים בחברו. בכל שלבי ההכאה לא חדלו הבלשים לקלל את השודדים.

מתוך הקהל הרב שנאסף במקום החלו נשמעות הערות של בעד ונגד, כאילו המתרחש לנגד עיני אזרחי צפון תל־אביב לא היה אלא סרט־פעולה נוסף. רק שוטר קשיש, כנראה מאלף־כלבים בשירות ה־משטרה, שהצטרף לכוח המשטרתי כשהוא מוביל עימו ברצועה כלב מאולף היטב, מצא לנכון להגיב על הברוטליות של עמיתיו הצעירים. „חברה תפסיקו," אמר לחבריו, „אזרחים רואים את זה, תפסיקו!"

מה שהטרידו היה, כנראה, העובדה ש־האזרחים רואים כי בלשי־המשטרה מכים את החשודים, ולא עצם ההכאה. ה־שוטר הוותיק ידע, ששוטים המרשים ל־עצמם להכות חשודים בפרהסיה ולא בחדרי־החקירות, כמקובל, מרשים לעצמם קצת יותר מדי.

דרכי חיים

האלכוהול המר

השופט ציווה עליו להינזר מן המשקה — אך הגמילה מהשתייה אינה נעשית ע"י־פי פקודה

הקפה שהגישה הגברת אלברדס לבעלה יעקב, היה מר. הספל נותר מנופץ על ריצפת החדר בדירתם שבחולון, ויעקב מצא עצמו מובל אל תחנת־המישטרה. ההאשמה: זריקת סכין וארגז על אשתו, בסענה שהקפה שהגישה לו היה מר.

יעקב הובא לפני השופט אריה אבן־ארי באשמת תקיפה בשעה שהיה בגילופין. אשתו הוסיפה שהוא משתולל לעיתים קרובות, ומטיל אימה עליה ועל הילדים בגלל שיכרותו. השופט ציווה עליו להי־נזר ממשקה, ושיחררו בערבות של 3000 ל"י בהוסיפו: „ברגע שיחזור לשתות אל־כוהול, ייעצר."

יעקב (37) הוא אלכוהוליסט, השותה כבר מגיל 17. באחרונה חדל מן השתייה. זה שנה שהוא נמצא בטיפול אצל יומטוב זהב, העובד בלישכה הסוציאלית המחוזית ביפו. אומר יומטוב: „החלטת השופט מו־זרה מאין־כמוה. כיצד ניתן לצוות על אדם מכור לאלכוהול להינזר משתייה? בכוח החוק? בתי־החולים שאליהם הופנה יעקב אלברדס אינם רוצים לטפל בו. הוא נחלש פיסית, וסובל מכאבי־ראש קשים וממצבי מתח חוזרים ונשנים. הוא מוגבל, וצריך לשלוח אותו להסתכלות.

הגמילה — רצונית. לדיברי המטפל, יעקב הוא סנדלר מעולה אולם האלכוהול מדיח אותו מדרך־הישר. „השופט טעה," אומר המטפל. „בתי־החולים לא הצליחו לטפל בבעייה. אז כיצד יכול השופט לצוות על שוטר לעצרו? אולי לא באה הטיפה המרה לפיו, והוא סתם עצבני?"

יעקב שרוי בטיפול גמילה. הגמילה היא רצונית, ותלויה במטופל בלבד. שום צו לא יוכל למנוע ממנו את השתייה. יש לטפל בדרך נבונה ועיקבית, ולא באמצ־עות איום. העובד המטפל בו מכיר את הבעייה על בשרו. משך שנים רבות היה גם הוא בין האלכוהוליסטים הקשים. היום הוא מטפל בהם, מנסה לעזור — ומצליח.

מספר יומטוב: „הייתי אלכוהוליסט, ר' נגמלתי. זה אפשרי, זה בר־ביצוע! ראו אותי, הצלחתי. זהו תהליך בעל דרגות־חריפות שונות, ובכולן אפשר לטפל. הג־מילה תלוייה ברצון האיש, וכל הנגמל־ים שבטיפולי רצונם עז להפסיק, צריך ללמוד את הבעייה, אבל אין הבנה. חבל, כי יש דרכים, התנאים מאפשרים. המישפחה, הס־ביבה, החברה, חייבות לעזור, אחרת לא נגיע. זו איננה משימה בלתי אפשרית. אנשים עוברים היום מסמים לאלכוהול כי־וון שהאלכוהול חוקי, אולם ההתמכרות נשארת."

המטפל אינו מכריח, ואינו קובע תארי־כים לגמילה. המטופל מגיע תוך כדי התה־ליך להחלטה שהוא מפסיק. אסור להאיץ, ואסור להטיל עונשים, אחרת המוטיבצי־ה נשברת. מרבית המטופלים תלויים במספל כבקרש־הצלה אחרון, והוא אכן עושה

(המשך בעמוד 41)

הצלם

אדם גרינברג מחפש זווית־צילום מתאימה, בעוד טליה וגדי מתפוצצים מצחוק. בסרט מבלה גדי גם במיטותיהם של ז'אק כהן וחנה לסלאו.

ל ש היום סצנת־מיטה משגעת, כדאי לך לבוא. בטח יילכו שם סטוצים לא־נורמליים." במילים אלו ניס־תה אשת־יחסי־הציבור לשכנע עיתונאי מסויים לבוא אל בימת הצילומים של סיר־טו הארוך הראשון של הבמאי יגאל בורש־טיין, מיגדלים באוויר, שצילומיו מתקיי־מים בקיבוץ הראל ובעיירה בית־שמש ש־ליד ירושלים.

אילו היה אותו עיתונאי מגיע באותו יום לבימת־הצילומים, היה אכן נקלע ל־סצנת־מיטה, אך כזו מלאת נחרות, שהת־קיימה בין — כן, אין זו טעות — כוכב־הסרט, גדי יגיל, והשחקן הירושלמי ז'אק כהן.

השניים שכבו זה לצד זה במיטת־פור־מייקה, כשסביבם חוגג הקיטש: טפטים בצבע זהב מעטרים את קירות החדר, וי־לאות־ניילון בגון הלילך, גובלן־ענק המ־ציג בית עם גג־רעפים אדום שעצים סבוכים מצלים עליו, כיסוי־מיטה דמוי נמר מפרוות אורלון ומצעים מצועצעים כיד הדימיון הפרועה.

ימים ארוכים טרחו במאי הסרט, יגאל בורשטיין, והצלם אדם גרינברג אשר זו הפעם הראשונה משמש גם כמפיק, בחיפו־שים אחר חדר־שינה שיענה בדיוק על צרכיהם. לבסוף מצאו אותו, בתוך הדירה המרוהטת בסיגנון קיטשי זועק השייכת לקבלן־האינסטלציה חיים אוחנה ולאשתו לאה.

השניים הסכימו להשכיר את דירתם ל־צילומים, תמורת 400 לירות ליום. לאה אינה מתלוננת. אחרי הכל צילומי הסרט הוציאו אותה מהשיגרה והיא שמחה לעבור קצת לאווירה אחרת או, כפי שהיא מג־דירה זאת: „ההווי של השחקנים מעניין אותי, וזה שגדי יגיל שוכב אצלי במיטה — מי היה מאמין?! בכלל, כל בית־שמש יודעת שעושים אצלי סרט בבית, וזה כבר משהו, לא?"

גינדי נתן את הצ'אנס

ב אמת משהו. הבמאי יגאל בורשטיין החליט להוציא את שימעה של בית־שמש לעולם. הוא־עצמו אינו משתוקק לע־שות לו שם, מסרב בתוקף להתראיין, הן מ־פחד עין־הרע והן מחשש „אל יתהלל חוגר כמפתח". הוא מודה, בצניעות רבה, כי עד עתה ביים יותר מעשרים סרטים קצ־רים, רובם דוקומנטריים, כשהארוך ביני־הם הוא בן 70 דקות.

לפני שנים אחדות נתקל בסיפורו של הסופר האידי יוסל בירשטיין, בלפר. כתב לו תסריט ראשון ולאחר־מכן, יחד עם

בסירטו החדש קופץ גדי יגיל ממיטה למיטה

השחקן שימעון ישראלי, כתב גירסה שנייה. ואילו את הגירסה השלישית והאחרונה כתב יחד עם חנן פלד.

שלמה בלפר (גדי יגיל), קיבוצניק בודד, לא אהוד ולא אהוב, בעל מנטאליות עירונית, מקיים קשרים בקורס־פונדנציה עם אביו המיליונר (אבנר חזקיהו) החי בוונצואלה, כשהוא מקווה שבעיקבות המיכתבים ישלח לו האב כרטיס אל העושר והאושר. אלא שבמקום כרטיס מגיע האב, בכבודו־ובעצמו. לבלפר יהיד בשם מוטקה (אבי קליינברג, המכונה „צ'רוי־פה", והמשמש בדרך־כלל כמנהל־הפקה, נלקח מאחרי המצלמות כדי לגלם את אחד התפקידים המרכזיים בסרט), קיבוצניק מצליח וטיפוסי הנשוי לטליה שפירא המוזנחת והממורמרת.

ברגע שבו מגיע האב עוזב בלפר את הקיבוץ. בדרך הוא נאסף על־ידי פריכה מבית־שמש (חנה לסלאו), שהיא בעלת

בלוף במיטה

בוטיק ובתו של עשיר העיירה (ז'אק כהן). היא מביאה אותו הביתה, אך במקום לישון איתה הוא ישן עם אביה. זוהי אותה סצנת־מיטה מפורסמת שהובטחה לעיתונאי המסויים על־ידי אשת־יחסי־הציבור. בי־נתיים מתערה האב־המיליונר היטב בחיי הקיבוץ, ומתיידד עם טליה.

בלפר חוזר לקיבוץ, פוגש את אביו, מנסה לשכנע איתו לעזוב ולהשקיע כספים בעיר. אילם האב מסרב בעקשנות. בו־זמנית מנהל מוטקה רומן עם ברוריה (טלי גולדברג), החתיכה של המשק. אשתו, טליה, אינה עובדת על כך לסדר־היום; היא פשוט זורקת אותו מהבית, וכמו שה־בעל יוצא את חדר־המישפחה, מתחילה האשה המוזנחת לפרוח. בלפר האב מבחין כי מאחרי מעטה המרירות והאפרוריות חבויה פצצת־דינמיט. הוא מחליט לסדר לה את בנו.

הרומן בעיצומו, וכאן מתרחשת סצנת־מיטה שאינה דומה כהוא־זה לסצנה שהת־רחשה במיטתו של ז'אק כהן בבית־שמש. אלא שגדי יגיל, המגלם את בלפר, אינו

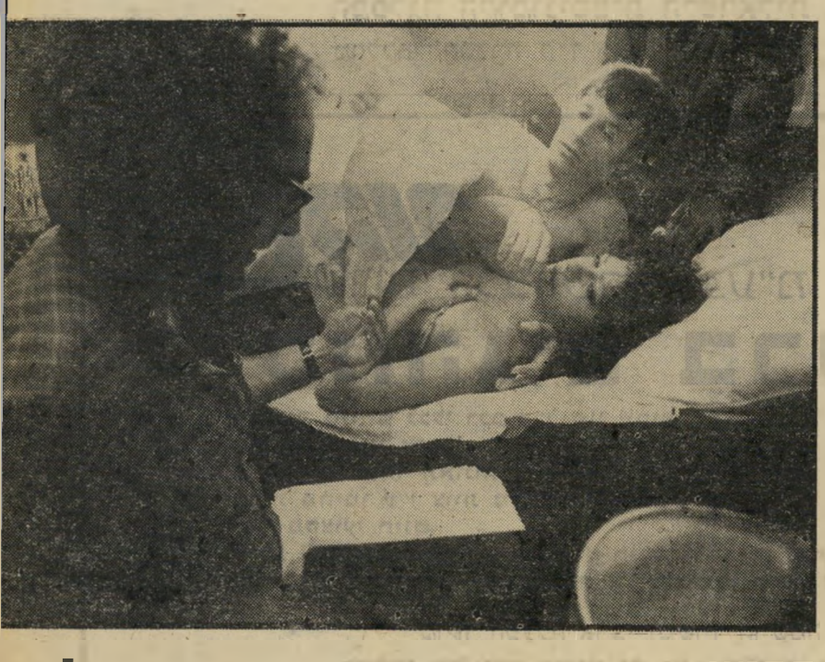
מסתפק במיטותיהם של טליה שפירא וז'אק כהן. הוא קופץ גם לתוך מיטתה של חנה לסלאו, הפריכה מבית־שמש (והוא מבטיח חגיגית, שרק עם תום צילומי הסרט יספר באיזו מיטה הרגיש טוב ביותר).

טליה וגדי המאושרים רוכבים על אופ־ניים סטייל קתרין רוס ופול ניומן בקיד וקסידי, מטיילים בשדות המשק, הרומנ־טיקה חוגגת.

בד־בבד ממשיך ראשו של גדי בלפר לעבוד בענייני פיננסים. הוא מנסה לשכנע את אביו להשקיע כספים במשק הישראלי. האב מתעקש כמו פרד, כאילו רכש לו את הניסיון בחברה לישראל, לפחות. אז־אז מג־לה גדי במיזודתו של האב כתבה מעיתון בוונצואלה, המגלה לו כי אביו אינו לא רק בלפר אלא גם בלופר, וכי אינו אלא רמאי נודע המבוקש על־ידי האינטרפול.

המיגדלים שבנה לו גדי באוויר מתמו־טטים כבניין־קלפים. הוא הולך למיטבח, אך מצבו אינו משתפר שם. טליה חמת־המזג מתרגזת עליו, שופכת עליו סיר מלא

(המשך בעמוד 40)

הפריכה מבית השמש

היא חנה לסלאו, בתו של תושב עשיר מבית־שמש המתאהבת בגדי יגיל. את לילו הראשון עם חנה מבלה גדי במיטתו של אביה, בניסיון להוציא ממנו את כספו. חנה רואה את עתידה בסרטים וצלם־הסרט, אדם גרינברג, טוען כי יש לה עתיד.

הבמאי

יגאל בורשטיין מדריך את השחקנים גדי יגיל וטליה שפירא בסצנת־המיטה שלהם. בסרט מגלמת טליה קיבוצניקית מוזנחת, המתגלה כפצצת־מין ברגע שהיא זורקת את בעלה מהבית, ואילו גדי יגיל הוא קיבוצניק החולם על עשיית כסף ועל עזיבת הקיבוץ, וסופו שהוא הופך שותפו של קבלן־הבניין גינדי.

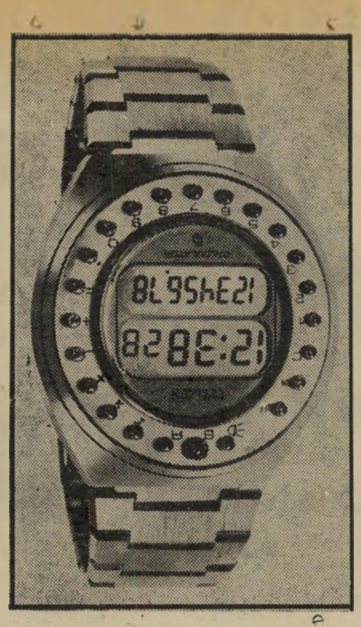
חידושים טכנולוגיים מהפכניים

דגמי 1977 של שעוני „סיטיזן" הינם מסידרת Crystron Quartz החדשה.

סידרת Crystron Quartz מיוצרת בשני סוגים: לוח מחוגים רגיל ולוח דיגיטלי — לספק את השמרנים והחדשנים בין רוכשי השעונים. הדגמים החדשים לנשים ולגברים מצטיינים בעיצובם ובמבחרם.

בין השעונים עם לוח מחוגים יש לציין במיוחד את Crystron Quartz Solar, שנראה כלקוח מסרט מדע בדיוני. שעון זה פועל באמצעות סוללה המתמלאת מאליה על ידי האור הטבעי. לוח השעון מושך אור וכך נוצרת פעולת מילוי תמידית של הסוללה. אורך חיי הסוללה 5 שנים. דיוק השעון מגיע עד ±15 שניות לחודש.

בין השעונים הדיגיטליים בולטים שניים. האחד Crystron Alarm שעון מעורר המוסר שניה, דקה, שעה, AM/PM ומצלצל בשעה ובדקה אליה כוון. לוח השעון מואר בלחיצה. השעון מופעל על־ידי סוללה שאורך חייה שנתיים. דיוק השעון מגיע עד ±10 שניות לחודש.

בדגמי 1977 של „סיטיזן"

השעון האחר הוא ה־Crystron Quartz Perpetual Calendar. השעון מוסר שניה, דקה, שעה, AM/PM חודש (בסיפרה), תאריך, יום בשבוע (שם) ושנה. התאריך השנתי בנוי על בסיס של שנה מעוברת וציון השנה הוא מ־0 עד 3 בהתאם כאשר השנה המעוברת היא 0. השעון נותן אינדיקציה לגבי מצב חיי הסוללה. ברגע שמגיע זמן ההחלפה, לוח השעון נדלק וכבה כל הזמן. השעון מכוון עצמו אוטומטית בסוף כל חודש בהתאם למספר הימים שבו. שלא כבשעונים אחרים — לחיצה אחת מספקת להחזיר את השעון למצב נורמלי. דיוק השעון מגיע עד ±10 שניות לחודש.

חידוש וטכנולוגיה, אמנות ואומנות צועדים יד־ביד ב„סיטיזן" — שילוב זה הופך את כל שעוני ה־Crystron Quartz למדוייקים עד השניות מדי חודש.

הקול לשירד כוחות השלום!

רק"ח קוראת להקמת רשימת שלום ודמוקרטיה יהודית־ערבית לכנסת

תנו כוח לשלום!

רק"ח

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח)

מחלקת ההסברה, ת"ד 26205, ת"א

בליך במיטה

(המשך מעמוד 39)

לבן. הוא הולך אל הפריכה שלו ומחפש אותה בבוטיק בבית־שמש, אך היא איננה שם.

ואילו סופו של הסרט לא־ייאמן ממש. שלמה בלפר, הלא הוא גדי יגיל, הופך שותפו של אברהם גינדי הגדול, מלך־הקבלנים של ראשון־לציון. גינדי קיבל את התפקיד בין השאר בזכות זה שהוא היה זה שגילה את גדי יגיל בעת שהיה משקיחינוך בצבא ונתן לו את ההזדמנות הראשונה להופיע לפני חיילי היחידה, ואירגן עבורו את הופעת הענק הראשונה שלו בפני קהל אזרחי.

הסרט רק למען יגאל

עד כימת־הצילומים של מיגדלים באוויר, מתנהל הכל על מי־מנוחות. בין נחרה אחת למישנה מזהיר ז'אק כהן, שאם לא יכתבו עליו טוב בעיתון הוא לא יפיץ את גליון העולם הזה מאחר שמי משחק הוא לא מתפרנס. הוא פשוט עובד למחייתו כמפיץ־עיתונים, ואינו מתלונן. גדי יגיל מספר כי הוא שונא להופיע בסרטים, כיוון שהוא זקוק לקהל שלו כמו אויר לנשימה, ואומר: „אני עושה את הסרט הזה למען יגאל. מה שאני מרוויח בלילה אחד בהופעה, אני מרוויח פה בכל עשרים ימי־הצילומים של הסרט. אני נותן את הנשמה, מופיע כל לילה במקום אחר בארץ, וקם כל בוקר בחמש כדי להגיע לצילומים בזמן."

וגם מנחם גולן, הכל־יכול של תעשיית־הסרטים הישראלית, מייוצג כאן. הנציגה שלו היא בתו בת השמונה־עשרה, נעמי, המשמשת ככותבת דו"ח־המצלמה. נעמי מספרת כי היא חיה חיים עצמאיים מזה שנתיים, והיא חברתו הצמודה של המלחין שמוליק צ'יזיק (רוצי שמוליק) ומעריצה את האבא שלה, ששלח לה גלויה מארצות־הברית לקיבוץ הראל, שם לן הצוות במשך הצילומים.

חנה לסלאו, שהצלם אדם גרינברג מרבה להחמיא לה, מרבה להחמיא מצידה לגדי יגיל, ואומרת: „גדי שחקן שיגעוני! חוץ מזה, הוא גם בן־אדם. אני ממש נהנית לעבוד איתו. האווירה פה קצת לחוצה, כי אנחנו דחוקים בזמן ובכסף, אבל הכל נעשה מתוך אהבה ליגאל ולתסריט." היא עדיין מתלהבת מן העובדה שזכתה בתפקיד החשוב.

היא, בניגוד לטליה שפירא ולגדי יגיל, שהוחתמו על הסרט לפני כשנתיים, הוחתמה שבועות ספורים בלבד לפני תחילת הצילומים, אחרי שהבמאי חזה בה בתיאטרון וראה את הופעתה הקצרצרה, אך המצויינת, בסירטו של הבמאי אסי דיין ג'יבעת חלפון. היא מתייחסת ברצינות לתפקיד, שעליו עבדה עם הבמאי שבתות ארוכות. היא רואה את עתידה בקולנוע, ומביני־עניין טוענים כי הוא בהחלט מבטיח.

חגיגה בבית־שמש

שעת־הצהריים מגיעה, ואין כל סימן שמישהו מתכוון להפסיק את הצילומים. בימת־הצילומים הזעירה מקשה במיקצת על העבודה. על המיטה, יחד עם ז'אק וגדי, רובצים שוכבים גם דינה הצבי, נערת־התסריט וכמה עוזרי־צלם, והבמאי. גדי מתנדב להקיש ב„קלאפ", כיוון שדינה טרודה בכתיבת המשכיות הצילומים. כשהוא צריך לצאת מה„פריים", הוא מתחבא מתחת למיטה ומצחיק את החברה.

ההפסקה מגיעה סוף־סוף. הולכים לאכול במיסעדה המפוארת ביותר בבית־שמש. כל בית־שמש על החלונות. כמה פעמים בשנה יוצא להם לראות את גדי יגיל מקרוב?

גם ז'אק כהן זוכה בפופולריות, שלא לדבר על חנה לסלאו, שהופיעה באחרונה בטלוויזיה יחד עם צביקה פיק. וכיוון שהטלוויזיה היא מרכז חיי הבידור של בית־שמש, הרי די היה בהופעה אחת כדי להפוך אותת לבן־אדם מפורסם.

הפסקת־הצהריים קצרצרה. אין זמן. מ־ל־יון וחצי לירות, תקציב־חלום של שנים אחדות ועשרים־וארבעה ימי־צילום, אינן הולכות ברגל.

שרית ישי

גבור

שרותי רכב (ישראל) בע"מ

לנוהגים ברכב!

* הרשמת מנויים לכלי רכב מכל סוג שהוא, ללא הגבלת דגם ושנת ייצור.
* התנעה ותקוני דרך.
* גרירה, גם לאחר תאונה.
* שרות מהימן ע"י צוות מקצועי ומנוסה.
* יעוץ מקצועי חינם.
* שרות 24 שעות ביממה — למנויים חינם, ולשאינם מנויים בתשלום, באמצעות קשר אלחוטי מחובר לסניפנו בת"א, ירושלים, חיפה ובאר-שבע.

מוקד הפעלה ארצי ומשרד הרשמה:

רמת־גן, רח' יוסף הגלילי 21, טל: 719383, 03-719381

עם "גבור" יותר בטוח!!!

(המשך מעמוד 38)

כמיטב יכולתו, אך הוא קובל: „החברה לא מבינה. מדביקים לו תואר ‚שיכור', ול־גבי השתיינים זו מילה חריפה ופוגעת."

מחלה חברתית. יעקב טוען שהחב־רה, המישטרה, המישפחה, כולם מזלזלים בו. „אני רוצה להפסיק," הוא אומר, „אני רוצה לעבוד, אני סנדלר טוב. היום עריין אינני יכול, אני נתקף עצבים כשאינני שותה, אבל צריכים להבין אותי. זהו תה־ליך איטי. עשיתי כבר צעד גדול קדימה כשבאתי לכאן. אני רוצה להיגמל, אני זקוק לעזרה. אינני עבריין, זוהי מחלה."

ומוסיף המטפל: „זוהי מחלה חברתית יותר מאשר נפשית ואישית. יש להת־ייחס אל ציבור השתיינים כאל חולים, לא כאל פושעים. הבריחה לבקבוק איננה רצונית, אין שליטה עליה. 80% מהאנשים הנמצאים בטיפולי הם בעלי סיכויי־גמ־לה כימעט מוחלטים.

„יעקב הוא המיקרה הקשה ביותר, אבל סיכויין טובים. צריך להבין אותו. הרצון שלו הוא היסוד לתיקווה. במקום שיבינו שהוא עושה מאמץ על־אנושי, שמים לו רגל. יעקב מתאפק, והאיפוק קשה. זוהי לו מלחמה עם עצמו.

אומר יעקב: „לא זרקתי סכין על אשתי. רציתי להתאבד. לא יכולתי יותר, נמאס! רציתי לתקוע לי בבטן. השכן עצר אותי." הוא טוען שנטפלים אליו. אין לו הרשעות קודמות ואינו עבריין, אבל לא נותנים לו מנוח.

יותר מכל חורה לו כשמגיע שוטר לשכונה, הוא שואל: „איפה גר פה השי־כור?"

„אין לי עבר סלילי," אומר יעקב, „אין לי כלום. אז למה מדביקים לי את הכתם של שיכור? אני הרי מנסה לצאת מזה!"

פרקליטו, עורך־הדין שימחה זיו, רואה בהחלטת השופט כפי שנקבעה החלטה גבו־נת. מצד אחד יטפלו ביעקב במיסגרת טיפולי־הגמילה, ומצד שני מונפת יד החוק ומזהירה: אם תשתה — תיעצר. לדעת זיו זהו שילוב מצוין.

יהיות בן־אדם. מתרעם המטפל, יומ־טוב: „אסור לאיים עליו. זהו תהליך, זה לוקח זמן, הוא מוגבל. צריך להבין את המילחמה שלו."

בבית־המישפט אמר יעקב: „אני אה־ה בסדר, אני לא אשתה, אהיה בן־אדם."

והוא אכן משתוקק לכך. זה זמן שה־א נאבק עם הרצון לשתות, ומנצח — לעת־עתה. הוא משתדל לשקם עצמו בעזרת כוח־הרצון והמטפל הצמוד אך, כדבריו, הס־ביבה „שמה לו רגל." „מי מאיתנו לא מתעצבן?" הוא שואל. „מחר אתעצבן, אפיל כיסא, יגידו ‚שיכור' ואלך למעצר. אני לא רוצה לשתות, אבל אם אכעס ואריס קול מבלי לשתות, יעצרו אותי מייד. זו העזרה שנותנים לי?

„תנו לי צ'אנס! אל תחכו לי עם צו ביד, תנו לי להצליח!"

* כשהחרמון ברקע.

מחסום מול ההר

מתיישבי נוה־אטיב מונעים מתיירי החרמון להגיע למיסעדות הדרוזיות

אם יש אדם המפקפק בהכרזותיה של ממשלת־ישראל כי הגולן לא יוחזר לידי הסורים, זהו סלמאן אבו־סאלח, סוכן־הביטוח של הכפר הדרוזי מג'דל־שאמס.

כבר כיום מנסה סלמאן להבטיח את עתידו למקרה שהגולן אומנם יוחזר ל־סוריה. הוא רכש לו חלקת אדמה באחד מכפרי הדרוזים בכרמל, נכנס כשותף ל־מיסעדה בחיפה. „שיהיה לי לאן ללכת אח־רי הנסיגה," הוא מסביר בעברית רהוטה.

לסלמאן יש סיבות משלו לקשור את גורלו בגורל מדינת־ישראל. במלחמת יום־הכיפורים, אחרי שמוצב החרמון נפל בידי הסורים, היה זה הוא שהתנדב לטפס ב־נקיקי ההר ולחפש שם גוויות של חיילים ישראלים שנתקעו במנוסתם או בהתקפת־הנפל הנגדית. בביתו הוא שומר ערימה של מכתבי איום של הפידאיון, המודיעים לו כי חרצו את דינו למוות.

אבל סלמאן, שהחדיר את תודעת הביטוח לגולן, הוא איש אופטימי. בגיל 38, אב לתשעה ילדים, הוא מחפש להרחיב את עסקיו בכפר מולדתו, מג'דל שאמס.

חורף חם. לא מכבר רכש סלמאן את המיבנה שליד בירכת־רם, לא הרחק מ־כפרו. הוא החליט לפתוח במקום מיסעדה דרוזית מעולה, עם מיטב מעדני הגולן.

את המיסעדה פתח בדיוק בעונת הסקי בחרמון, מתוך תיקווה שהמוני המחליקים הנוהרים בחורף אל ההר יפקדו גם את מיסעדתו.

סלמאן לא לקח בחשבון את שכניו ה־חדשים, מתיישבי נווה־אטיב, המפעילים את אתר ההחלקה בחרמון. אלה, שהשקיעו מיליוני לירות בפיתוח האתר, נאלצים לרכז את הכנסותיהם בתקופת זמן קצרה, כל עוד יש שלג בחרמון.

השנה, בשל האביב החורפי צומצמה עונת ההחלקה למינימום. משום כך החליטו מתיישבי נוה־אטיב שלא להתחלק עם שכ־ניהם הדרוזים בהכנסות התיירות לחרמון.

הם הציבו את השוטרים שהם שוכרים מדי שבת על אם הדרך המובילה למיסע־דתו של סלמאן. המחליקים על ההר, ב־דרכם חזרה, לא יכלו להגיע למיסעדה ה־דרוזית. כך, קיוו, יאלצו המבקרים להיעזר בשירותי המזונים שלהם, בהם מגיע מחירו של כריך ל־11 ל"י.

סלמאן מיהר להגיש תלונה למימשל־הצבאי בגולן. „לא ייתכן," טען, „שהשכנים החדשים יגזלו את פרנסתי. שהאורחים עצמם יחליטו היכן הם רוצים לאכול."

ואומנם, תיירי החרמון שכבר ביקרו אצל סלמאן, נשארים נאמנים לו. הם אינם יכולים לפרוץ את המחסום שמציבים אנשי נווה־אטיב, אבל הם עושים עיקוף גדול, של 18 ק"מ, כדי להגיע אליו.

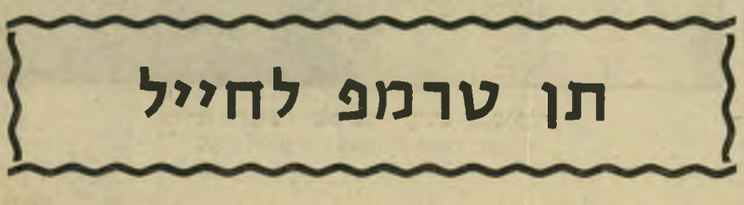
בינתיים הולך השלג בחרמון ומפשיר. החורף הקצר מסתיים והחרמון מתחמם. גם ביחסים בין תושביו החתיקים לחדשים.

סלמאן אבו־סאלח*
אין כניסה אל הדרוזים

קולנוע

סרטים

אוסטרליה מתעוררת

משהו בכל־זאת קורה למפיצי־הסרטים ב־ארץ, אחרי שנים ארוכות שבהם המוצרים היחידים שייבאו לישראל לא חרגו מן השיגרה המיסחרית המקובלת, וכל מחשבה על חידוש או ריענון הרפרטואר העבירה בהם צמרמורת, מתרחבים באחרונה האופקים. אחרי סרט קנאדי אחד נערה ושמה נורמנד, מגיע לישראל נציג בידד של תעשייה גוספת, השרוייה באחרונה בתנופה גדולה — אוסטרליה. שם הסרט: פיקניק בצלע ההר.

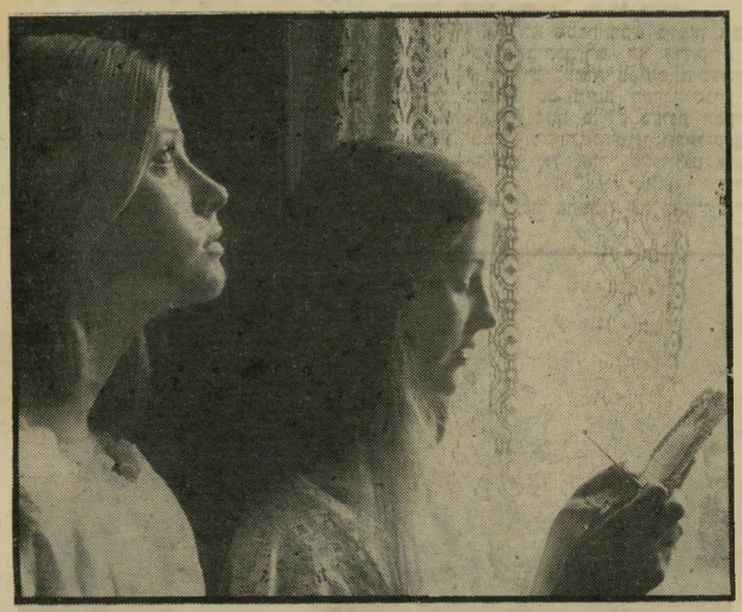
דון מקנזי היה הסרט הראשון שביישר, בלונדון, את התעוררותם של הדוגמנים הרחוקים שבצידו האחר של כדור־הארץ; תגובתם הראשונה של האנגלים היתה תימהון. הם הלכו לראות סרט באנגלית, ולא הבינו אף מילה. וכפי שנהגו הצרפתים, כששמעו את הצרפתית של הקנדים, ביקשו מייד שכותרות בגוף הסרט יתרגמו להם את הנאמר על המסך. דון מקנזי, שתיאר את הרפתקותיו של בלש פרטי בעל שם זה, לא הגיע לישראל.

כניס ההתבגרות. מאז עברו כבר כמה שנים והסרטים האוסטרליים, שהיו במשך תקופה ארוכה מיצרך לשוק הפנימי בלבד, החלו שואפים לראות מרחבים. כמה מן הנסיונות הפסוודו־פורנוגרפיים שלהם זכו אפילו בהצלחה מיסחרית מסויימת, ובצידם צמחו והלכו כמה יוצרים רציניים. בפסטיבל־הסרטים האחרון בקאן, היו סירטיהם של האוסטרלים מקור־התענייינות ניכר, כשהם יורשים מבחינה זו את הקנאדים והאיראנים, שהקדימו אותם. (לאיראן יש תעשיית־קולנוע רצינית, וכל מי שמשווה בזילזול את הקולנוע הישראלי לאיראני, אינו יודע שהוא מחמיא, בעצם לישראלי.)

בדרך מוזרה מאד, שני הסרטים הבולטים ביותר של אוסטרליה השנה שמורת השטן ופיקניק בצלע ההר, קרובים זה לזה מכמה בחינות: שניהם מתרחשים בתוך

ארוחת־בוקר בפנימיה לבנות בסרט „פיקניק בצלע ההר"
אווירה ויקטוריאנית של תחילת המאה

שתי תלמידות הפנימיה קוראות שיריאהבה
חושניות רוטטת מתחת לשימלות־מלמלה

פנימיות, האחד לבנים, השני לבנות; בשניהם מדובר על ההתעוררות המינית של גיל־ההתבגרות, ובשניהם מיוחסת חשיבות ניכרת למערכות־היחסים בין הממונים על ההוראה במוסדות אלה.

עד כאן, הדימיון. ומכאן והלאה — דרכיהם של שני הבמאים, טום שפיזי ופיטר וייר, נפרדות. הראשון, שעשה את שמורת השטן, מצליח בצורה ממשית ביותר להמחיש את כל הסכנות הטמונות בחינוך הקאתולי החמור המתייצב נגד הטבע האנושי. הסרט זכה, ובצדק, כמעט בכל הפרסים של התעשייה האוסטרלית בשנה האחרונה.

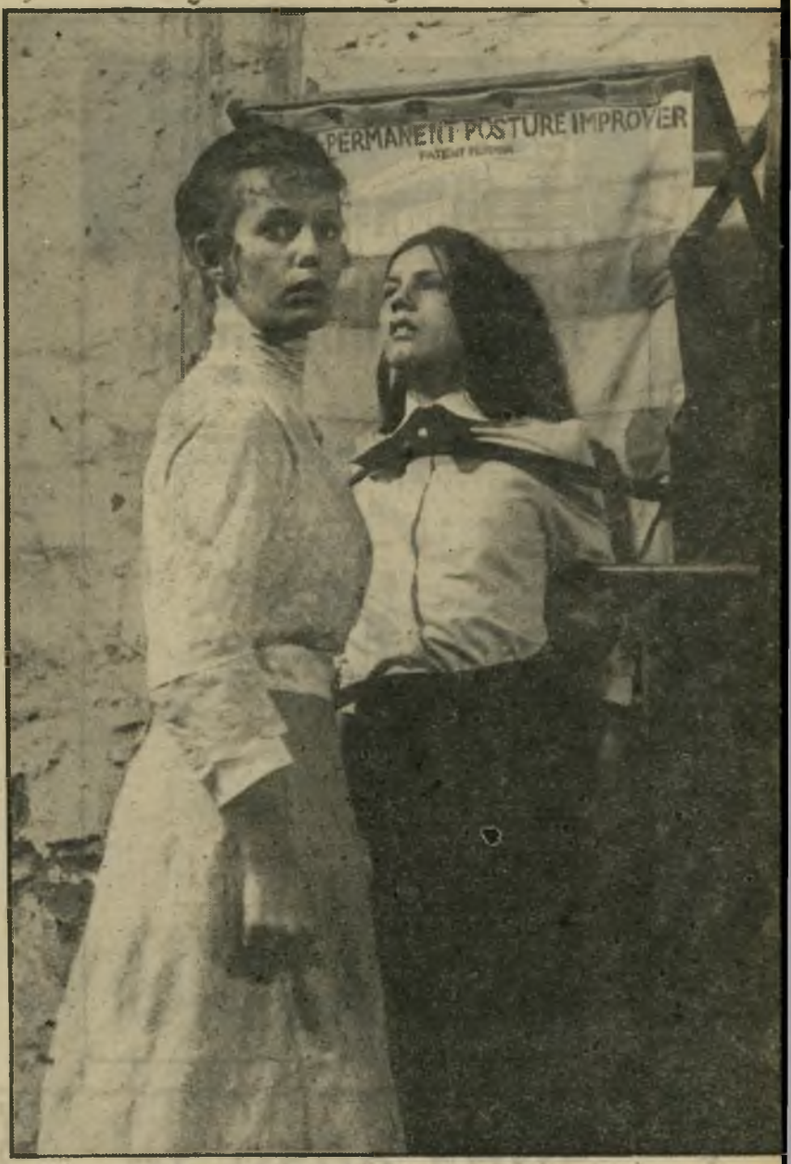
נערות שקופות. את כל הפרסים שלא ניתנו לשמורת השטן, העבירו מייד אל פיקניק בצלע ההר של פיטר וייר, אשר יוצג בקרוב גם בישראל. סרט מוזר זה, המבוסס על מיקרה שאירע, מהווה הישג מיוחד־במינו, ראשית לכל בשל היופי הפלאסטי הבלתי־רגיל שלו. הנוף הפראי, פני נערות שקופות, סלעים אפורים ומאיימים, שמש בוהה ומסנוורת, כל אלה מתחברים יחד לסימפוניית־צבעים, המלווה בסימפוניה קוסמת לא־פחות של צלילים — מצד אחד, חלילו המיוחד של גיאורגה זאמפיר הרומני (שליווה גם את הבלונדי עם הנעל השחורה), ומצד שני הפרק האמצעי של הקיסר, קונצ'רטו מס. 5 לפסנתר ולתיזמורת של בטהובן.

האווירה הוויקטוריאנית של תחילת המאה (המיקרח שעליו נסב הסרט אירע ב־1900), קצב־החיים דאז, האקלים האוסטרלי, מיבנה המעמדות החברתיים, החושניות הרוטטת מתחת לשימלות־המלמלה הצחורות של חניכות הפנימיה, המיסתורין של הטבע — כל אלה אינם רק רקע לסיפור אלא, מבחינות רבות, העיקר שבו.

בעיקבות הנעדמות. והמיקרה שהיה כך היה: קבוצת נערות, מפנימיית־הבנות של הגברת אפליארד, יצאה לטיול בחיק הטבע, לרגלי גוש־סלעים אפור הידוע בשם „סלע התלייה". שלוש מהן, ואחת המורות שהיתה עימן, נעלמו בנסיבות מיסתוריות. אחת התלמידות נמצאה כעבור כמה ימים, מחוסר־הכרה, בתוך נקיק סלע. שלוש האחרות נעלמו מבלי לשאיר עקבות.

אל תוך הסיפור הזה משתרבב סיפור נוסף, זה של צעיר בריטי המבקר אצל מישפחתו במקום, רואה את הנערות בדרכן אל הסלע, ואינו יכול למחוק מזכרונו אחת מהן, החשובה והענוגה מכולן. הוא זה שיוצא לאחר־מכן, יחד עם סייט בן־גילו העובד אצל קרוביו, לחפש את עיקבות הנעלמות בהר, ומצליח למצוא את הניצולה האחת והיחידה.

מי שניסה למדוד סרט זה במשורה הרגילה של טוב־ורע, עשוי ללא־ספק למצוא בו ליקויים רבים. הוא מדלג על פרטים רבים במיבנה הדמויות, הסימליות שבו לעיתים פשטנית מדי (את הנערה האידיליית שנעלמה בהרים, זו המציתה את אש־האהבה בליבו של הצעיר הבריטי, משווים שוב ושוב לברבור), ולעיתים קצת בוטה מדי (מנהלת־הפנימיה משקיפה בעד החלון אחרי שחניכותיה יצאו לטיול, ולהקת תרנגולי־הודו, עופות הידועים בטיפשותם,

מורה וחניכה שקיבדה עונש ב„פיקניק"
סטרה פנימית במעטה חיצוניות המורה

שציבעם לבן כצבע ביגדי החניכות, עו־ברת בחצר).

כסרטים יומרניים רבים הנעשים בשנים האחרונות, מתקשה גם סרט זה להגיע אל סופו באותו אופן מגובש שבו החל. ול־פחות בהזדמנות אחת, הופך כוח המיקרה כפוי ומאולץ, כשהוא קושר בקירבה מיש־פחתית את סיפו של הצעיר הבריטי, עם חברתה של הנערה הנעלמת.

פני הסרט. מצד שני, יש בסרט דברים מבורכים רבים כל־כך, עד שגם הליקויים הופכים נסבלים. ויר מדיע, כבר מהתחלת הסרט, כי הוא עומד לטפל ב„מציאות ש־היא ספק דימיון ובדימיון שהוא ספק מצי־אות" ואפילו הכותרות, שבהן תופס הט־בע האמיתי, ללא־משים, את מקום ציור־הרקע ההתחלתי, מכניסות את הצופה לתוך הנושא והאווירה.

התקופה הוויקטוריאנית הולמת להפליא את המגמה הזאת. החיצוניות החמורה המ־סוגלת להסתיר סערה פנימית, הספק בער־כים המוחלטים של המדע וההיגיון (הדבר האחרון המעסיק את המורה הנעלמת, הוא ספר־מתימטיקה), הרצון העז להחליט למען הזולת מה טוב ומה רע, כל אלה באים לידי ביטוי מוחשי מאד דווקא בעימות עם התופעה הבלתי־מוסברת של ההיעלמות. פני הסלעים האפורים, המזכירים להפליא פני־אדם, כאילו מסתירים בחובם סערות פנימיות בדיוק כפני־הסלע הוויקטוריא־ניים של הגברת אפליארד, מנהלת הפני־מיה. ההתנהגות המסוגננת והמלאכותית כלפי חוץ, ההופכת טבע שני, נושרת בפ־ני מיסתרי הבריאה, ולפני שהן נעלמות בין נקיקי „סלע התלייה", מדברות הנערות ביניהן על כך ש„כל דבר קורה בדיוק בזמן ובמקום שבו הוא צריך לקרות," וש„האנשים, הנראים כמו נמלים קטנות כשמתבוננים בהם ממרומי הסלע, ממלאים אולי איזו פונקציה נעלמת, הנותנת טעם לעמלן המיותר."

שחקנית רחד ויברטסון
זכר הפורענות של המנהלת

הבמאי פיטר ויר כינה את סרטו „ כר של פורענות". אולם הסרט הוא הרבה יו־תר מזה: זהו זכר של תקופה, העשוי ברגישות ובאהבה רבה לנופים, ולאנשים שבתוכם.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — להיות או לא להיות, סרט אילם, זוגות נשואים.
ירושלים — אנשים יפים.
חיפה — זוגות נשואים, בארי לינדון.

תל אביב

★★ **איש ההמקר** (דרייב־אין, אר־צות־הברית) — אפוס של המערב־הפרוע, מבויים ומשוחק על־ידי קלינט איסטווד, המוביל את דמותו המבודדת אל תוך חב־רה אנושית. גישה חזותית ורעיונית ראויה לשבח.

מכולבת החושים

לה במבינה (לימור, תל־אביב, איטליה) — אלברטו לאטואדה הוא אחד היוצרים הפורים ביו־תר של הקולנוע האיטלקי ב־40 השנים האחרונות, וכמה מסרטיו (כמו האדרת וללא רחמים) הם מן החשובים שנעשו באיטליה אחרי המילחמה. משום כך צריך, וכדאי, לשים לב למעשיו, גם אם פעמים רבות הם מעוררים רושם מיסחרי מדי או, כמו במקרה זה, עשויים פשוט להרתיע.

זאת, משום שהדמות הראשית בסרט, קלוטילדה, היא נערה מפגרת־בשיכלה, כימעט צמח מהלך, אך מפותחת להפליא בגופה. אין לה כל שליטה על אברי־ההפרשה שלה, אומנתה מרדימה אותה בערבים בליטופים עדינים בין רגליה, ובמהלך הסרט היא מסירה מעצמה, שוב ושוב, כל כסות המתוכננת עבורה.

נערה זו היא נצר למישפחה דרום־איטלקית עשירה, בעלת מטעים וכרמים, ובעיקר בעלת חלקת־חוף מקסימה ומסנוורת־עיניים, המושכת אליה קבלן צפוני ערמומי ש־מתכנן לבנות שם עיר־קייט לתיפארת. מאחר שהדרך הקלה והזולה ביותר לזכות בקרקעות היא הכניסה לתוך המיש־פחה המחזיקה בהם, מציע הקבלן לשאת את קלוטילדה לאשה. ההצעה, המוגשת בציניות מוחלטת, מתקבלת בצני־ניות מוחלטת, עד שלפתע מסתבר כי האיש הצפוני המתוחכם והפיקח, זה שמתכוון לעשות הון מניצול אומ־

תרזה־אן סאבוי ולואיגי פריאטי, כך מרדימים

ללוחה של נפש אבודה, נופל קורבן בפח של עצמו. קלו־טילדה הופכת בהדרגה מחפץ מיני שאפשר להשתמש בו בשעת הצורך, חפץ מיני שאינו יודע שובע — ובסופו של דבר, לצורך גופני ורוחני שאין הקבלן יכול להסתדר בלעדיו.

משכורת גנובה ואהבה גנובה

הגנב שבא והתאהב (אורלי, תל־אביב, שווייץ־צרפת) — קלוד גורטה הוא במאי שווייצי, ואופיו של הסרט, המתרחש בשווייץ, אכן מעיד על כך היטב. הנופים והאנשים השלווים, הסדר והאירגון, הבורגנות המהוגנת כל־כך עד שהיא מוכנה אפילו לגנוב, כדי לשמור על הגינותה.

כל זה טוב, יפה, והולם בהתאם את הצד המוצלח ביותר של האסכולה השווייצית החדשה, שגורטה הוא אחת הדמויות הבולטות בה. מאידך, סרט זה הוא קו־פרודוקציה, ואולי זהו הגורם למחדליו. הוא מספר על צעיר שנאלץ ליטול עליו הנהלת מיפעל־הרהיטים המשפחתי, אחרי שאביו שותק בעיקבות התקף־לב. כשמסתבר לו שאיש אינו חפץ ברהיטי המיפעל הופך הצעיר גנב, כשהכסף הגנוב משמש לו לתשלום משכורותיהם של הפועלים הנאמנים.

צרתו של הסרט, שהוא אינו מנתח מצבים, אלא מכריז הכרזות שעליהן הוא חוזר שוב ושוב, למרות שהן ברורות בהחלט עוד לפני שנאמרו. למשל: הבורגנות הקטנה נמעכת תחת הקפיטליזם הבינלאומי (איך ומה בדיוק קורה לגיבורי הסרט, זאת אין טורחים לפרט). החברה מאלצת את האדם להפוך גנב (מדוע אין מוצא אחר, אין מסבירים); הבורגני המצוי מעז לספר לאהובתו דברים שהם מלהזכיר בפני האשה, למרות שיש דימיון די גדול בין השתיים. לזכותו של הסרט יש לזקוף דוקא את ציור הרקע הרגיש והאמיתי של עיירת־שדה שווייצית, את האהבה

לאווריה ודפארדייה — כך גונבים

לטבע (כאן ראוי הצלם רנאטו ברטה לשבחים), ואת טיב־עיותם של ז'ראר דפארדייה (הגנב), דומיניק לאווריה (אשתו) ומארלן ז'ובר (אהובתו), בתפקידים הראשיים. זהו יסוד איתן, שראוי היה כי בניין מרשים יותר יוקם עליו.

לאן נעלמה הפורנוגרפיה?

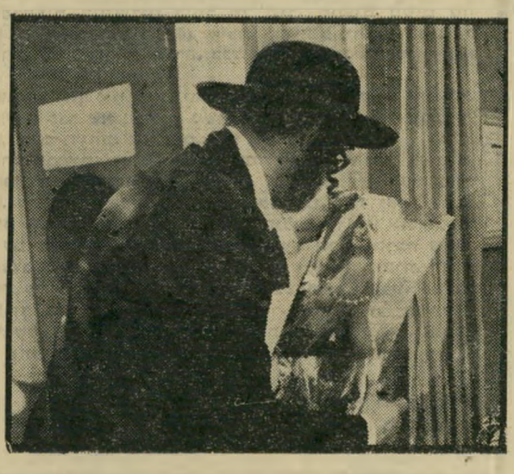

הבננה השחורה (מקסים, תל־אביב, ישראל) — קשה להעלות בדימיון כוונות נאצלות יותר מאלה של קומדיה מטורפת זו: היא מטיפה לשלום ולאהבה בין בני שלושת הדתות העיקריות בארץ, כאשר להט הנעורים מאחד את הצעירים, מול המבוגרים הנתונים בתוך הקרתנות והגזענות שלהם.

עד כאן — הכוונות. על מנת לממש אותן, בנה הבמאי בנימין חיים מיסגרת עלילתית רופפת למדי, שבה מנסים שני זוגות יהודיים וזוג ערבי אחד להינשא למרות אי־רצון הוריהם, והמישטרה מסתובבת ביניהם כאחוזת־תזזית, מנסה לשווא לסדר את העניינים המתיישבים, בסופו של דבר, כראוי לקומדיה, בעצמם.

הבעייה העיקרית, הראשונה והבולטת ביותר, של הסרט הזה, נעוצה כנראה באורח־המחשבה של יוצרו, שעשה עד עתה רק סרטים קצרים. משום כך הוא מזניח את קווי־העלילה הראשיים, ונתפס בהתלהבות לכל בדיחה צדדית שנראית לו מצחיקה. בעייה שנייה: בנימין חיים הירבה לעבוד בסירטי־מחתרת, אולם מה שמוכן משוגע־לדבר לר־אות במשך עשר דקות או חצי־שעה, הופך מעמסה כבדה מנשוא, כשהוא מוצג באורח מיסחרי, במשך שעה וחצי. הכוונה היא לעומס עצום של קולות ומראות, התוקף את חושי הצופה ללא הרף.

אין ספק שיש בסרט רגעים מצחיקים, אולם הם

אברך גונב מבט — כך צוחקים

נחנקים באורגיה החזותית והקולית הבלתי־פוסקת. מי שמאמין כי עתידה של המדינה הוא בכלי־זאת בהבנה תדדית בין נוצרים, מוסלמים ויהודים, לא יוכל להתנגד לבננה השחורה. רק מי שיחפש בו פורנוגרפיה, יתאכזב. זו קיימת רק במוחם של אנשי הצנזורה.

מיכתבים לזיפי

לא יודעת למה, אבל יש כאלה המנסים לחסוך ממני לירה דווקא אצלי. למרות ההודעות המפורשות והאזהרות, הם שולחים מיכתבים המיועדים למשלוח למכותבים במדור זה, מבלי להדביק עליהם בול. זה לא הכסף. זאת הטירחה הכרוכה בכך שמונעת ממני לעשות עימם את החשד ולעילוח את מיכתביהם למיענם. אם הם לא מתייחסים ברצו ו. למה שהם כותבים, אז .מה שדווקא אני אעשה זאת?

קשיים בחיוכים

איפה (1/61) רואה חורף אני לא יודעת. אבל היא לא אוהבת אותו. „כי כל כך קר בחוץ והשמיים בוכים ועושים לי חשק לבכות יחד איתם. קשה לי לחייך בזמן האחרון חיוך רחב כזה, מאושר, כי בחוץ יש רעמים וקר ובפנים, עמוק בלב, עצוב ומשהו שבור אפילו ומחכה לטיפול ממישהו שיתנשא לגובה 170 ס״מ ל־פחות. כי אני אוהבת גבוהים.

„שיהיה נאה, שיגור באיזור חיפה או הצפון, שלא יהיה איכפת לו לאהוב אותי אף על פי שאני רק בת 17 מינוס, ביישנית ובעלת נמשים פה ושם. שיאהב לראות סרטי־אהבה והעיקר שירצה לאהוב חזק חזק כמוני.״

יפה, לא?! אז אם יש ב־סביבה מומחה לחיוכים, ש־יקום!

בסיס אידיאולוגי

(2/61) הוא בן 22, הגר בקומונה מעורבת בעיר הקודש, שם הוא מחפש דלוקים ואת שביל הזהב בין חיים בצוותא למיצוי אינדיבידואלי מכסימלי.

הוא דוגל בחיי יצירה ובטיפוח הקשר״ עם „מיגון אנשים.״ זה שהוא ביניתיים בקומונה זה בגלל שהוא „מנסה בעזרת חבריו לחשוף את עצמו ולגלות את זולתו על בסיס של כנות ויושר עצמי ובתנאים המאפ־שרים עצמאות ופרטיות אישיים בנוסף לחיים משותפים. מאמיי שהאפשרויות שקשרי הזוג ה־קיימים והמקובלים מציעים אין בידם להוציא אדם מבדידות.״ מחכה לתגובות.״

לי זה נשמע כמו מצע של איזו מפלגה. אבל מי יודע, אולי יש כאלה שתהיינה מוכנות להצביע בשבילו.

לכתוב בהמונים

הוא לא יורד ממני (3/61). הוא מציף אותי במיכתבים ואני מוכרחה בסוף להרים ידיים ולהיכנע, כדי שלא יגיד שאני מקפחת אותו במתכוון, אולי אחרי זה יהיה לי קצת שקט.

„אם את יפה, משכילה מאוד ולא טיפשה, אלא אחת שמבינה עניין כהלכה; שגילך אינו עולה על 24 שנה ומקום מגו־רייך בסביבות רמת־גן, גבע־תיים או תל־אביב — מצפה לך בחור (25 שנה וחצי) מש־כיל, רציני, המבין עניין והיודע את אשר הוא רוצה. כתובנה בהמוניכן ולא תצטערנה כלל ועיקר.״

שתיים במכה אחת

במעטפה אחת, מקיבוץ בצ־פון, מצאתי שני מכתבים. ב־שני כתבי־יד שונים. למען ה־סדר הטוב אני מקצה להם שני מספרים. למרות שיישלחו לאו־תה הכתובת.

(5/61) הוא מכתב ר־

אינטליגנט. זה לשונו:

„אין לי שום רצון בך כח־בר לחיים או כבחור שאפשר להתרברב בו כמוצג חברתי. אין לי שום חשק שתאהב או־תי ואני לא רוצה להשתמש במדור זה כבמדור שידוכים. מפני שאהבה ומאהבים לא קו־נים בצורה מלאכותית. כל מה שאני רוצה ממך זה מכתבים על רמה. בעיקר בנושאי פי־לוסופיה. אל תפחד גם להיכנס לנושאים אינטימיים. יש לי ני־סיון בחיי אהבה ונוכל להיכנס לכל נושא שהוא בחופשיות. ותאמין לי שלא היתה לי התנ־גדות להתכתב גם עם בחורה אך זה פשוט משעמם. אני מע־דיפה להחליף דיעות עם בן המין המכוער. רצוי שתהיה לפ־חות בן 19 אביבים וכל המר־בה הרי זה משובח.

„להגנתיי אציין רק שאני קיבוצניקית ויש לי דיעות מש־חות וסקרנות. אולי זה ישמע קצת יומרני אבל נדרש: בוגר תיכון, קצין לשעבר, בין הגי־לים 27—21, אוהד ריקודי־עם (חשוב מאוד), סוג של בנאדם פחות או יותר ממוסד (לא מח־בבת במיוחד זרוקים ופריקים).

„יודעת שזה נשמע מגעיל ולא צודק. אבל באמת שלא איכפת לי. ומה פתאום שאהיה צבו־לי ולזכותי נזקפים 17 אביבים. מתה על מוסיקה. לא בוחלת גם במוסיקה קלאסית וכל הבטהו־בנים והמוצארטים לא מבהי־לים אותי. אוהבת לנגן ולכ־תוב שירים ולכתוב בכלל וב־קיצור. אז אם יש לך מה לה־ציע, ואתה באמת אינטליגנט — אז קדימה.״

(6/16) ?עומת זאת הולך ככה:

„כותבת מתוך עניין להכניס לשיגרת חיי סגישות עיוורות ואולי קמצוץ של אווירת מתי־עה? ואם סוף סוף מזדמן לי לומר מה שאני מחפשת, מדוע שאפספס זאת? אז מה שנותר זה לקחת נייר + מעט מחש־בה ולכתוב ובקשר אלי, לא אפרט! סה״כ חיים די שיגר־תיים. כך שעם מעט מיסתוריות ואנונימיות יכולים להוסיף ל־טיבו של עניין.״

לא ברור לי איך שתיהן מס־תדרות ביחד. אבל זה מה שיש.

הצעה מגונה

את מיכתבו של (7/61) אני מפרסמת לא כך מפני שאני מאמינה שיהיו לו קליינטיות, אלא כמיסמך־אנושי, המדבר בעד עצמו.

„הנני חייל שמשרת בקריה. ממשכורתי הצבאית ומהעבודות שאני מצליח להשיג, אינני יכול לחיות. המצב כללית הוא די קשה. קשה לחיידק כמוני להסתדר.

„מה שאני רוצה למסור לך הוא, שלאחר מחשבות ודילמות החלטתי לפנות למדורך, משום שהוא כתוב בצורה נאותה, ולבקשך לפרסם בקשה זו: מעוניין להכיר נשים (לא זק־נות מדי) למטרות אינטימיות שהשכר בצידן (בקיצור, ג׳־גולה, אבל שישאר בינינו). מה שאני מבקש הוא שהצד המס־חרי של פנייתי ישתקף במדו־רך. אני מקווה שהבנת את מיכלול הבעיה. למי שמעוניינת בפרטים אז גובהי 184 ס״מ, בלונדי, מבנה־גוף חטוב ובעל אמביציות.״

רואים, רואים. חבל רק שלא פירט את לוח המחירים.

מסיבה של בכי

התחלנו בחורף ונגמור ב־חורף.

„זה לא נכון מה שאנשים אומרים. אחרי החורף לא בא תמיד אביב.״ זה מה שטוען (8/61) ונימוקיו עמו.

„ילדה שלי של פעם כתבה שבגבעות שלנו כבר פורחים פרחים ובחורב אביב ושוב יש עלי כותרת אדומים של אהבת־לא־אוהבת וציפורים של שיר חוזרות וזה סימן שטיפ־טיפה אביב. ורציתי לכתוב שאצלי יש חורף והטיח מתפורר מעל הקיר וציפורים של שיר אינן שרות לי.

„לפעמים אני מסתובב ברחו־בות של לילה ורואה אנשים שלא נוגעים. רואה בתי זכוכית של זוגות נשואים ואין אהבה בפנים. וכל כך הרבה עיניים שמבקשות רק שעה קטנה של מעט אהבה.

„או אני רוצה להזמין אותך למסיבה של בכי. רבים ודאי יבואו למסיבה כזו של המון כאב ושל לבכות על מה שרק רוצים. כל אחד את הכאב שבו. כי לפעמים אני רוצה נורא לבכות. ולבד קשה לי.

„ומתי שלא יהיו עוד דמעות ויגמר הבכי, אפשר לקום בשקט וללכת בלי להפריע ולחזור מתי שרוצים. כי אצלי הדלת פתוחה ואפשר לבכות תמיד. חורף עצוב כזה. חורף של רעב לאהבה ואין שובע. רעב תמיד לאהבה. לרצות להתאהב כל בוקר מחדש בלי להסתאב. חורף של כל כך הרבה כאב ויופי. כל כך כל כך ממש. התבואי?״

נערת השבוע

עם הקיץ הזה בחוץ הגיע הזמן להסיר את הנפטלין מהביקיני זה גם מה שעשתה עלמת־חמד זו, ששמה זרח מפרחוני, שרק עתה השתחררה מצה״ל. רק הורידה את המדים וכבר התכסתה בביקיני. בינתיים רק בתצוגת־אופנה. אבל אני מתערכת שבי־קרוב תראו אותה גם על החוף, אם יצרני־האופנה לא יעסיקו אותה יותר מדי בתצוגות. מה שהיא הספיקה לספר לי זה „שלא משנה לי מה תחיה האופנה — אצלי הביקיני תמיד עוכד!״

מיכתב פרס

הכחול מתנגש עם התכלת

לפעמים נדמה לי שמחליפים אותי בטעות עם עמיתי דן עומר ומכתבים המיועדים לנמר של נייר, מגיעים משום מה אלי. כך גם מכתבה של (4/61), שיכול להיות פתיחה חולמת של ספר שירים של משוררת צעירה. בכל אופן, זה כנראה מה שהיא חושבת.

„משונה? אך אני בים. יושבת. כותבת לכם קצת וחושבת. אני מרגישה כבר שאין מכנה משותף ביני לבין כל מה שמכביד, משעמם, עצוב ודוחק. אני בים... אז אני כאן.

„עברו שבועות, ימים ומלבד כמה תמרורי דרך פעוטים, הכל רגוע. מין בדידות כזו אוטמת. לכן אני כאן. עם גלים ושחפים. עם חול וצדפים. עם שמש ולעיתים קצת גשם. אפשר גם לעצום עיניים ולשמוע את שיכשוכי הגלים. לדמיין את הכחול מתנגש עם התכלת. וקצת לבן בצדדים. עם הרבה הרבה מחש־בות. מחשבות של עיניים בוהות, ידיים חושקות ורחוקות. הרבה מחשבות. על לחישה באוזניים ומתוק בשפתיים. ועליו. עם כל מה שכרוך בו. בי. בנו. על מה שעבר. ונהיה. על השתיקה הארוכה של „הכל מובן״ ולבסוף דימעה של „חבל״. ויש. אני...״

אם אתם מבינים את הצופן שלה, זאת כבר הבעייה שלכם.

* * *

מכתב פרס מזכה את שולחו בשי — חבילת מוצרי תמרוקים ויופי של חברת הדס בשווי של 200 ל״י. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו- adas
תכשירי יופי לזוכים במדור

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא־לאור לפני 25 שנים בדיוק, הגיש כתבת־מטחח שעסקה במשכר שקיבל את מפ"ם על מרכיביה הישנים *, ואת המחץ האידיאלוגי שאחז בה עם משגרי כ־צ'כוסלובקיה של מרדכי ארן, אחר מעסקני מפ"ם הבכירים.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנה, פורסם בבותרת „על מעבר לגבול", מיכתב איתו קיבל עורך־הדין מוחמד נימר אל היארי, מנצרת **. המיכתב, שנשלח משום קבוצת משפילים מרמאללה יעבר את הצנזורה הירדנית והישראלית, מתייחס לפתרון הבעיה הפלסטינית, ובין השאר ניכתב כי: „...ה־ צעד הראשון לקירוב ידיעות וחפרות הסיכסוך תלוי עתה בישראל. אם יהיה לה האומץ הדרוש והיא תטפל בבחירות כמחלה הזאת... זה הדבר אשר עלול לבטל את רגשי השינאה וישאיפות הנקמה. ואז ישובו המים לזרום באפיקם השבעי... נמאמה לנו מדיניות הנשק, ההתפרצות וההרינות...". בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנה, התפרסמה גם כתבה מצולמת, תחת הכותרת: „בית־חרושת לצללים" שתיארה את המציאת בהוליווד כתעשיית־חלומית.

בשער הגיליון לביאה איזין, מראשונות דיילות „אל־על", כפי שנראתה בעדשת מצלמת צלם־המערכת, דויד ריכינגר.

„העולם הזה" 748
תאריך: 28.2.52

ענני משבר כלכלי מתקבצים באופק ✱ מדוע נועלים הישראלים נעל־מותרות? ✱ מזון לבהמות שהולכות למילואים ✱ שר־המסחר: „איני בקיא במחיר השוק השחור"

העם

ניחוח בסכין גילוח

נהג־המונית נהג וקילל, נהג וגידף: „הספסרים הרסו את המדינה." מילמל אל עצמו יותר מאשר אל נוסעיו. „הם הרסו את המדינה, ועכשיו הממשלה שוברת את הפועלים."

מבלי לדעת חוץ הנהג על המילים ש־ הוטלו יומיים לפני־כן באולם הכנסת על־ ידי משה סנה, כשזה ניתח את המדיניות הכלכלית החדשה בעזרת סכין־גילוח, ו־ אמר את אשר יודעים כולם — אך אינם רוצים לגלות.

משום־מה היו דווקא נהגי־המוניות ה־ ראשונים, אשר סטיש המדיניות הכלכלית החדשה ירד על עורפם במלוא המחץ, על־ידי העלאת מחירי הבנזין, חלקי־החי־ לוף והתיקונים. בן־לילה הפכו ממעמד נהנה למעמד סובל. הכנסותיהם ירדו ל־ מחצית. אנשים רבים, לא אמידים ביותר, שהיו רגילים לנסוע במוניות מפני שה־ כסף היה מצוי בידיהם בשפע ולא היה להם על מה להוציאו, החלו עתה הול־ כים ברגל, ומצטופפים בתורים לאוטובוסים.

הוותיקים, מלומדי־הניסיון, לא היו צרי־ כים לקרוא את הדברים בעיתון. משהו הזכיר להם את 1936. את המשבר הכל־ כלי הגדול שירד על הארץ לפתע לאחר הגאות הייקית *, והתפשט ביישוב כסר־ טן איטי, חנקני וממאיר. הוא הוציא את הילדים מבית־הספר ושלח אותם לעבודה בשחר נעוריהם, ויצר רמת מיחייה אשר לשומתם ניראו חיין של פועל בפברואר 1952 כחלום.

ענני המשבר התקבצו באופק, התקרבו במהירות. המעטים המתעשרים ממשברים, וביניהם עסקני־מיסלגות, הביטו בהם ללא יראה. אולם כל האחרים שלחו בהם מב־ טים רבי־חרדה, וציפו ללא התלהבות לגור־ לם.

* עליית היהודים מגרמניה, עם עלות היטלר לשלטון הביאה לארץ־ישראל, ממון ותעשייה, שיצרו למשך תקופת זמן מוג־ בלת, אווירת פרוספריטי, שעה שאירופה הייתה נתונה במשבר־כלכלי.

* מפ"ם של אותם ימים הכילה בקירבה את מפ"ם הנוכחית ואת „אחדות העבודה".

** שמונה אחר־כך כשופט מחוזי בנצרת.

המשק

נעלי־מותרות, כן

שעה שתעשיית־הנעליים בארץ עובדת בחמישית מכושר־הייצור שלה בלבד, מיבאים רבבות זוגות נעליים מוכנות מחוץ־לארץ עבור מוסדות ממשלתיים. חשבונם הפשוט של המוסדות: הנעליים האחידות המיובאות עולות באנגליה 18 שילינג הזוג, לעומת 30 שילינג הדרו־ שים עבור חומר גלם לייצור זוג־נעליים בארץ. תקציב המוסדות מחושב ומדוקדק במידה כזאת, שאין בו מקום לחישובים כלכליים־פסיכולוגיים, שיניעו אותם לר־ כוש נעליים תוצרת־הארץ במחירים יק־ רים יותר.

התעשייה טרם הסתגלה לרמת־המחירים שנוצרה לה בהתאם למדיניות הכלכלית החדשה של הממשלה, ושעה שאין היא יכולה לתחר * בנעליים הסטנדרטיות ה־ מובאות מחוץ־לארץ, מתחרים ישראלים בהצלחה בהפצת נעלי־מותרות מתוצרת הארץ בשוק האמריקאי.

קיצוב

גם הבהמות רעבות

כשכתב המשורר דויד שימעוני, בראי־ שית שנות העשרים, את הפואמה יובל העגלונים, שמיספרם הגיע לחמישים, היו חייהם של העגלונים משועבדים לשתי צרות־יסוד: דרכים משובשות והתנפלו־ יות של שודדים.

העגלונות בארץ התפתחה עם גידול ה־ תחבורה. למרות שענף העגלונות נמצא בירידה מתמדת מאז הוחל בייצור המוני של המתחרה הגדול — המכונית. בינתיים קם אירגון־עגלונים בן 800 חברים, בעלי 800 עגלות ו־1200 בעלי חיים (חמורים, סוסים ופרדות) הדואגים לכך שהעגלות תנוענה, ובעליהן ימצאו פרנסה (בדרך־ כלל בסבלות, והובלת קרח ונפט).

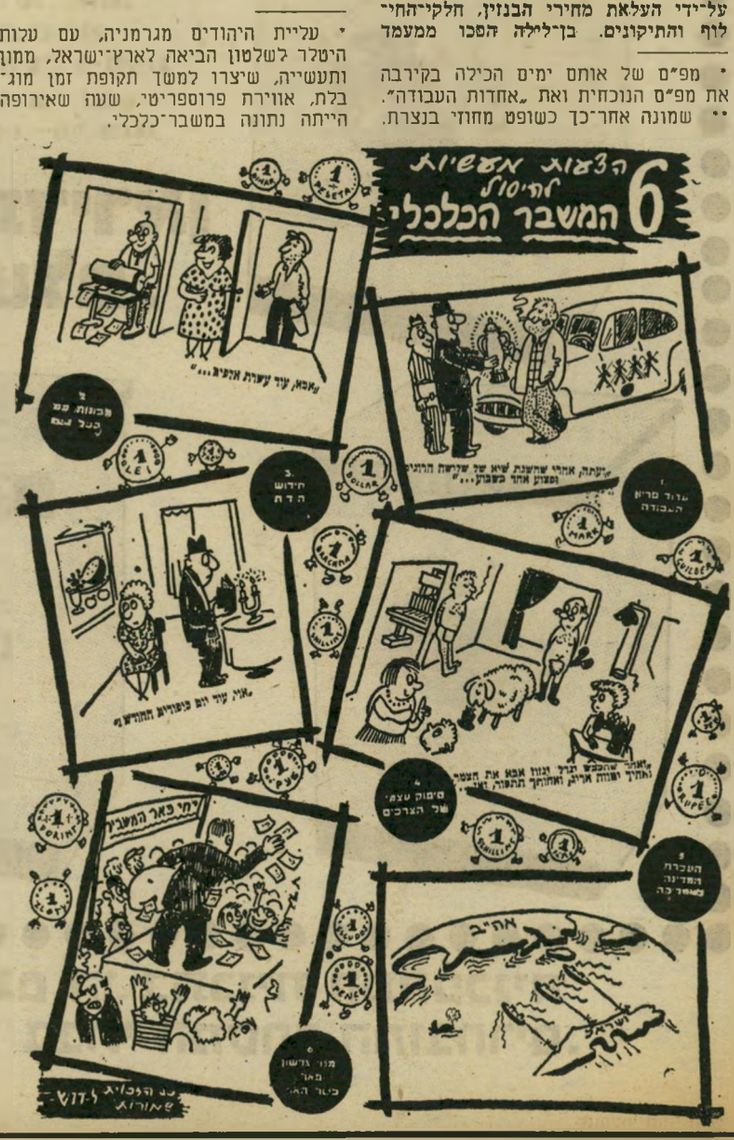
כאשר הפסיק המפקח על המזון לבעלי־ חיים להקציב מיספוא להמות, לפני כחוד־ שיים, ראו העגלונים שכל השידולים אי־ נם מועילים, ופנו לאמצעי האחרון ה־ מור בידיהם למשיכת עין־הציבור: הפ־ גנה רבת־משתתפים שעברה בתהלוכת צבאית דרך רחובותיה הראשיים של תל־ אביב עד הגיעה לבית הדר, מקום מו־ שבו של המפקח מטעם מישרד־החקלאות.

דרישות העגלונים: אספקה סדירה של 150 קילוגרם שעורה לחודש, שמחירה הרישמי הוא שמונה גרושים הק"ג בהש־ וואה למחיר השוק השחור של חצי־לירה ויותר.

אומרים העגלונים: אם המדינה יודעת לקעקע את גפיה של כל בהמה לשירות מילואים, מן הראוי שתדאג לה גם למזו־ נות סדירים **.

* מילה שהוכנסה לשימוש על־ידי מערכת „העולם הזה".

** לפני 25 שנה החזיק צה"ל יחידות של חיל־פרשים, ותובלה על חמורים, והיה לוקח את הבהמות לתקופות שירות־מילו־ אים, כפי שהיום נלקחים כלי־רכב.

ים

לא חפקיד מישטרתי

לפני 74 ימים גויסו שוטרי נמל חיפה, בתוספת תיגבורת מתריסר תחנות־מישט־ רה אחרות, כדי לגרש בכוח־הזרוע את ימאי א/ק תל־אביב מאונייתם. הימאים התנגדו בכוח ובחימה שפוכה, עוררו ב־ התנגדותם המוני אוהדים על החוף להפר את הסדר ולתקוף את שומריו. השבוע קם בית־המישפט והכריז: פעולת השוטרים היתה בלתי־חוקית, התנגדות הימאים היתה מוצדקת.

השופט ד"ר א. שאל, בגלימתו השחו־ רה, גבה־קומה, ממושקף ובעל שערות חומות, התיישב ליד שולחנו, סמך את ידיו על הדוכן שארבעה סיפרי־חוק נחו עליו, והחל קורא בשקט ובמהירות את פסק־הדין, שבו זיכה ראשית־כל ארבעה נאשמים, ולפני שהמשיך בקריאת סקי־ רתו שתיתה מנוסחת היטב בשפה העיב־ רית, ומתובלת בדוגמות מישפטיות בשפה האנגלית, כיקש מהקהל שלא לנסות לע־ זוב את האולם במהלך קריאת פסק־הדין.

ואכן, היתה סיבה לכך: סקירתו, ש־ השתרעה על־פני 25 עמודים, היוותה רק חלק מפסק־הדין, שהמשך קריאתו נידחה למחרת היום. קריאת סקירתו ארכה שע־ תיים, בשעה הראשונה התעכב השופט על פירטי הפעולה ועל ההאשמות (11 במיספר: תשע מהן אשמות תקיפה, ואחת קשירת־קשר, ועוד האשמה: הכשלת שו־ טר בזדון במילוי תפקידו).

כעבור מחצית־השעה השנייה, הגיע ה־ שופט לגימוקיו לזיכויים של מיספר נא־ שמים, שאחד מהם היה רב־החובל אייק *. הכריז השופט־המחוזי ד"ר שאל: „אנשי צוות האוניה היו זכאים להתנגד למיש־ טרה שעלתה על האוניה כדי להוריד את הימאים... לא היה זה תפקיד מישטרתי לעלות על האוניה כדי להוריד ממנה את הצוות."

שעה שהשופט הקריא את נימוקיו לא ניכרו כל הבעות של הפתעה, כעס או שביעות־רצון על פניהם של הימאים ש־ שמותיהם הוקראו בזה אחר זה, פרט ל־ חיוכים דקים וקלושים לעבר ידידיהם מבין הקהל, שחלק מהם עסק בקילוף תפוזים ואכילת כריכים בסתר.

כעבור שעתיים סגה המתיחות, כשנת־ ברר לכל ששישה ימאים זוכו ועשרה אח־ רים חייבים לחכות לפסק־דינם מחר. או־ לם עובדה זו לא העכירה את רוחם של העשרה, ומייד בצאתם החוצה נטלו לידי־ הם זכוכיות מפויחות והשקיפו על ליקוי־ החמה שהיה באמצעיתו באותו זמן.

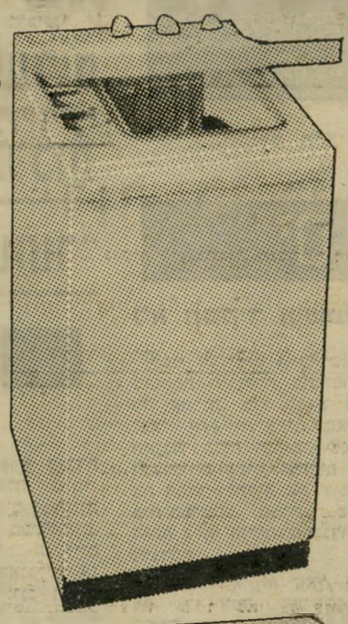
אנשים

● בכינוס מפא"י בירושלים קבל שר־ המיסחר־והתעשייה **דוב יוסף**, על כך שנמצאים פועלים המשלמים שלוש לירות עבור קילוגרם בשר בשוק השחור. מייד שוסע בקריאות־ביניים שבאו להעמידו על האמת, והסבירו כי מחיר קילוגרם בשר בשוק השחור הוא כפול, שש לירות. הצ־ טדקותו של שר־הצנע: „איני בקיא ב־ מחירי השוק־השחור."

* יצחק אהרונוביץ, רב־חובלה של „יצי־ את־אירופה תש"ז".

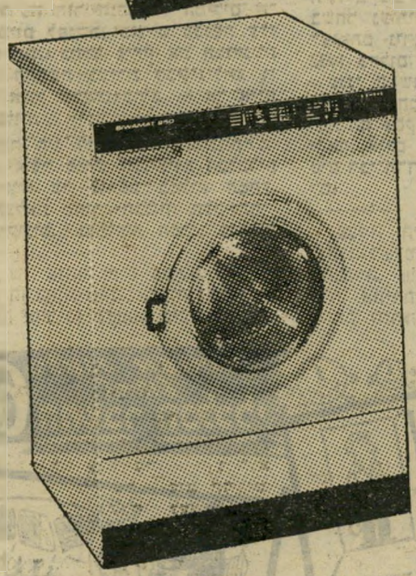
למופלאות
של תעשית הענק האירופאית
SIEMENS

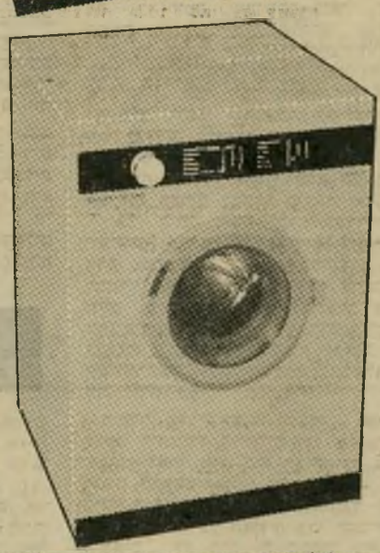

מעכשיו הבחירה שלך נעשית
ברורה ובטוחה: כי אין טוב
מהשילוב המושלם של סימנס
ותדיראן
"סימנס" - הקונצרן הגדול באירופה
למוצרי חשמל
"תדיראן" - הקונצרן הגדול בישראל,
למוצרי אלקטרוניקה.
כל מוצרי הבית החשמליים במיגוון
הרחב ביותר ובמחירים המתאימים
לכל כיס! ברוש את המעולה לביתך,
מהבית הטוב של

סימנס
ותדיראן

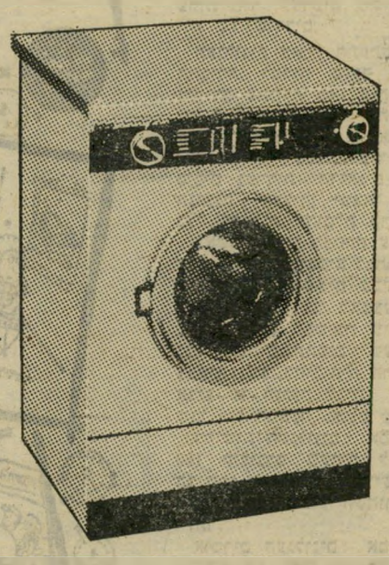

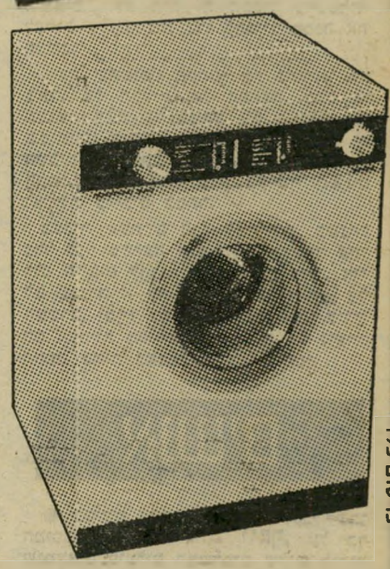
להשיג בבתי המסחר המובחרים
ובסניפי תדיראן:

תל-אביב: קרליבך 27, טל. 285151
ירושלים: שמאי 9, טל. 234867
חיפה: ככר מאירהוף 5, טל. 511232-3
באר-שבע: החלוץ 128, טל. 36565
נתניה: רח' שער הגיא 1, טל. 38428

סימנס ותדיראן
זה מושלם.

מכונות הכביסה של "סימנס" גם הן בתכנית המהפכנית
בדאי תדיראן, פרטים בבתי המסחר המובחרים.

אחי תופס וכל השאר

בשבוע שעבר עמדנו במיבחן מוסרי.

היה עלינו להחליט כיצד להתייחס לעימות רבין—פרס.

היה ברור לנו שאם ייבחר פרס, הוא ידחוף המוני בוחרים לעברנו. רבבות מבין בוחרי מיפלגת־העבודה, הדוגלים ביוזמות־שלום, במישטר ליברלי מתקדם ובאיכות החיים הדמוקרטיים, היו פונים ערף ל־מיפלגה שבהנהגת פרס. רבים מהם היו בוודאי רואים ברשימתנו את הכתובת הנכונה.

לעומת זאת, היינו בטוחים שטובת ה־מדינה מחייבת כי מבין שני מועמדים אלה, ייבחר רבין. יש סיכוי רב שמועמד מיפלגת־העבודה יהיה ראש־הממשלה ה־בא, ובמיקרה כזה חייב כל אזרח לשאול את עצמו: מי טוב יותר? או — מי גרוע פחות?

היתה, איפוא, דילמה מוסרית. לעזור לפרס, לטובת הרשימה — או לעזור ל־רבין, לטובת המדינה?

הכרעתנו לא היתה מוטלת אף לרגע אחד בספק. כמו במאות מיקרים בכנסת, שבהם הכרענו לטובת המדינה ולרעת ה־אינטרסים של סיעתנו, עשינו כל שביכול־תנו כדי לחסום את הדרך לפני פרס. פעילי רשימתנו הפגינו בפתח התיכל לטו־בת רבין. בעיתון הזכרנו את עברו הנשכח של פרס. בכללי־התיקשורת הבענו בפה מלא את דעתנו לגבי העימות.

בין השניים העדפנו את רבין. עכשיו הוא נבחר. האם זוהי סיבה להצביע עבור מיפלגת־העבודה בקלפי?

בהחלט לא.

אחים גם יחד

מדוע?

קודם כל, יצחק רבין יצא מן המאבק תשוש וכפות בידיו וברגליו.

לפי נוהלי־השילטון המקובלים בישר־אל, אין רבין יכול לזרוק עכשיו את שימעון פרס ואת עדת מרעיו. אין הוא יכול להרכיב ממשלה של אנשים חדשים, כרצונו. אין הוא יכול לבחור לעצמו צוות, שעימו הוא יכול לפעול.

כל זה דרוש כדי להקים ממשלה שתו־כל לתפקד. (על כן הצעתי בתוכניתי — „77', תוכנית לישראל אחרת" — שראש־הממשלה ייבחר בבחירות אישיות ארצ־יות, ויהיה מוסמך למנות ולפטר שרים.)

הממשלה הבאה תכלול שוב את רבין ופרס — שני אנשים השונאים זה את זה ומואסים זה בזה. ביודעו כי יש לו רוב זעיר במיפלגה, יצטרך רבין להתחשב ב־יריביו בכל החלטה, שמא יגברו עליו בעי־מות הבא, שיכול לפרוץ בכל רגע.

משמע: לשימעון פרס תהיה זכות־וטו על כל דבר. יתר־על־כן, רבין ניצח רק תודות לתמיכת גולדה מאיר ואחיתופל־גלילי, וימשיך לחיות תלוי בחם. אפילו יהושע רבינוביץ, שלא הניח את תיק־האוצר מידו ערב ההכרעה, כשניצחונו של רבין לא היה בטוח, עשוי לשמור על עמדותיו.

מי שיצביע בעד המערך עתה — בעד מי הוא מצביע? בעד מה הוא מצ־ביע?

בעד ניצים או יונים? בעד אנשי־ריאק־ציה או אנשי־קידמה? בעד המושחתים או מתנגדי השחיתות?

התשובה היא: בעד כולם. כל קול שייניתן למערך, יתחלק בין כל אלה. כך־וכך אחוזים מן הקול יינתנו למילח־מה, וכך־וכך לשלום. כך־וכך לשחיתות, וכך־וכך לשוחרי־טיהור. לגולדה ולבן־אהרון, לידלינים ולמשל, לכל מי שראית על מסך־הטלוויזיה.

זוהי האמת הפשוטה. מעתה ועד ה־בחירות, יוצאו מיליוני לירות — 20 מיל־יון? 30 מיליון? — כדי לטשטש אמת זו. אפשר לטשטשה, אך אי־אפשר לשנות אותה.

כסף, כסף, כסף

מילים אחדות על בעיית הכסף.

ככל שמיבצע־הבחירות שלנו מתקדם, מזדקרת בעייה זו בחומרה גוברת והול־כת.

מבחינות רבות, החזות היא אופטימית. כאלפיים איש התפקדו אצלנו, יותר מא־שר בכל מיבצע־בחירות קודם, ורובם אנ־שים חדשים. עשרות פעילים ברחבי הארץ התחילו לפעול, כימעט כולם צעירות ו־צעירים שלא הכרנום קודם לכן. האסי־פות והחוגים שלנו מלאים, ומשתתף בהן קהל רציני, השואל שאלות רציניות.

אולם, ביגלל המחסור בכסף איננו יכו־לים לבצע אלא רק חלק קטן מן הפעו־לות העומדות לנגד עינינו, רק חלק זעיר מן הרעיונות העולים בדיוני הפעילים.

נפוליון אמר שהצבא צועד על קיבתו. בחירות מתגלגלות על כסף.

איני מאמין שהכסף יענה על הכל. יש בארץ די אנשים רציניים, ששום תעמולה שכירה לא תשנה את דעתם. והרי דווקא אל אנשים כאלה אנו פונים.

אבל גם פעולות מינימליות זקוקות ל־מימון. מודעה צנועה אחת, המתפרסמת בארבעה עיתונים, עולה 20 אלף לירות. דקה בטלוויזיה תעלה קרוב ל־10 אלפים לירות. פלאקאט אחד, שיופץ ברחבי ה־ארץ, יעלה כ־20 אלף לירות. הדואר ושי־חות־הטלפון עולים הרבה אלפי לירות בחודש. הדפסת מאה אלף עותקים של חוברת־המצע שלנו עלתה כ־70 אלף לי־רות. וכן הלאה.

(כל זה מראה, אגב, כמה מוציאות ה־רשימות הראוותניות. ד"ש כבר הוציא מיליוני לירות, ומעניין מניין בא כסף זה. הליכוד יקבל כ־20 מיליון מקופת־המדי־נה בילבד, והמערך יקבל משם כ־25 מיל־יון, נוסף על עזרת יורשי־ידלין.)

ברגע זה עומדות לרשותנו כ־250 אלף לירות. חלקן באות מהקצבת ההסתדרות, שתממן את החלק ההסתדרותי של ה־בחירות. השאר בא מתרומות. כל אגורה נוספת חייבת לבוא מתרומות של אוה־דים וחברים.

אלה הם דברים פרוזאיים, ואין אוה־בים לדבר עליהם. אולם אין מנוס מכך. בג'ונגל של אשר־ידלינים, של תרומות מ־מיליונרים עלומי־שם ועלומי־כוונות, של הקצבות־עתק מקופת־המדינה על־פי שי־טה שנתפרה לשימור הקארטל מערך—ליכוד — בג'ונגל זה אנחנו צריכים להח־זיק מעמד, לפעול ולהצליח.

נוכל לעשות זאת רק אם כל מי ש־סבור שסיעה זו צריכה להיות בכנסת, שזה חשוב למדינה, לשלום, לטיהור־האווירה ולהגנת־האזרח, יעזור לנו לא רק בקולו, אלא גם בכספו.

הצעה מקורית

אגב, שתי אוהדות, ששלחו לנו תרומה משותפת של אלף לירות, צירפו לכך עצה, וביקשונו להביאה לפני הציבור:

מכיוון שאין לרשימה כסף לניהול תע־מולה המונית, הן מציעות שיטה שתן עצ־מן כבר ניסו אותה. „אנחנו קונות כל שבוע שניים־שלושה גיליונות של „העולם הזה", ומחלקות אותם למכרים ו־לידידים, כדי שיקראו וישתכנעו. בצורה זו אנחנו מבטיחות שדבר הרשימה יגיע לאנשים נוספים, ויחד עם זאת אנחנו גם מחזקות את העיתון במילחמתו."

מישחק חברתי

בחוג־בית ירושלמי שאל אותי אחד ה־נוכחים: איך אני יכול להחליט. על־פי המצע שלכם במי לבחור?

העליתי לפניו כמה שיטות אפשריות.

שיטה אחת היא לקחת את המצע, על 204 הצעותיו המעשיות, ולסמן ליד כל סעיף „כן", „לא" או „לא יודע". אם אתה מסכים לפחות ל־102 סעיפים, אתה צריך להצביע בעד הרשימה. אם אתה מסכים ל־153 סעיפים, אתה צריך להת־נדב לפעילות למענה. מובן שאין לדרוש משום אדם אינטליגנטי שיסכים לכל 204 ההצעות של אדם אחר.

(אגב, אפשר לעשות זאת כמישחק חבר־תי. קח חוברת של המצע, שלוף אותה במסיבת־חברים בליל־שבת, קרא כל סעיף בקול רם והצע לחברים ולחברות לסמן ליד כל סעיף מה דעתם עליו. כך יתפתח ויכוח ענייני, ותיווכחו איך מתפלגות די־עותיהם לגבי שלל של בעיות.)

דרך אחרת היא להחליט מראש מהו העניין החשוב לך ביותר, העולה לדעתך על כל שאר הבעיות. למשל: בעיית ה־שלום. או: ביעור השחיתות. או: זכויות־האזרח. עבור על הצעות המצע בנושא זה, ואם הן נראות לך — החלט שזוהי רשימ־תך.

כך או כך — זוהי הדרך שבה צריך בוחר אינטליגנטי לעמוד בחובתו האזר־חית במשטר דמוקרטי.

מבעייה אחת, לפחות, אתה פטור. אם אתה מסכים להצעות המצע, אינך חייב לשאול את עצמך: „כן, אבל האם הם באמת יפעלו על־פי מצע זה זה?"

לגבי כל רשימה אחרת, שאלה זו היא בהחלט במקומה. לגבינו — אין היא רלוונטית. בשתי תקופות־כהונה בכנסת, ובשתי תקופות־כהונה (לא־חופפות) ב־וועד־הפועל של ההסתדרות, כבר פעלנו למען רוב ההצעות האלה. הקדשנו לכך את כל מרצנו. אתה יכול להיות בטוח בהחלט שאם תינתן לנו ההזדמנות לכך, נעשה זאת גם להבא.

אורי אבנרי

לישראלי בחו"ל:

גם אתה יכול להצביע!

אומנם — לא בקלפי. זכות זו לא ניתנה לך, למרות מילחמתנו הממושכת על כך. אבל יש דרכים אחרות.

סעיף 48 של מצע־הבחירות של אורי אבנרי, „77' — תוכנית לישראל אחרת", אומר:

„תינתן זכות־בחירה לישראלים בחוץ־לארץ, כל עוד הם שומרים על הקשר עם המדינה."

אורי אבנרי הציע זאת כבר בכנסת השישית והשביעית. הצעתו חוסרה מסדר־היום. כתוצאה מכך אינך יכול לקחת חלק בבחירות שיקבעו את גורל המדינה היקרה לליבך, שאתה קשור בה, שבניך ישרתו בצבאה, שאתה רוצה לחזור אליה.

אולם אתה יכול להשפיע על בחירות אלה — גם מרחוק.

איך?

אם אינך יכול לתת את קולך לישראל אחרת, יפה, חופשית, שפוייה, שוחרת־שלום ומשגשגת, אתה יכול לעזור לנו לחיאבק למענה.

אתה יכול לעזור לרשימה, שנאבקה בכנסת השישית והשביעית, והמוכנה להיאבק בכנסת התשיעית, למען חקיקת חוקה כתובה שתבטיח את זכויות האזרח; למען איכות החיים והסביבה, למען הפרדת הדת והמדינה, למען חיסול השחיתות, למען מדיניות פעילה של שלום.

אתה יכול להצביע — בתרומתך.

כל דולר שתשלח יעזור לנו להגיע לבוחרים חדשים, להגיש להם חומר־הסברה, שיעורר אותם למחשבה ולפעילות.

כל דולר שתשלח לנו הוא השקעה בישראל חדשה — ישראל שאליה תרצה לחזור, ושבה תרצה לגדל את ילדיך.

אנא, שלח את תרומתך — בסכום האפשרי ובהקדם האפשרי — למטה הבחירות של תנועת העולם הזה, ת.ד. 136, תל־אביב.

'77 - תוכנית לישראל אחרת

קרא את התוכנית. חשוב עליה. אם היא נראית לך, דאג שגם ידידיך, מכריך, חבריך לעבודה או ליחידה, יקראו אותה ויתווכחו עליה.

אתה יכול לקבל כל מיספר של עותקים הדרוש לך. פנה לת.ד. 136, תל־אביב, או למטה־הבחירות, טלפון 86 33 24(03) — ונשלח לך את החוברות.

במדינה

עסקים

חרמית במעגל סגור

חברת־הטלוויזיה הפרטית הראשונה בישראל סיפקה לתושבי נתניה את תוכניות הטלוויזיה הירדנית

הידיעה שהתפרסמה בעיתונים לפני יו־תר משנה, על חברת־טלוויזיה פרטית בנתניה המתכוונת לשדר שידורי־טלוויזיה למנויים, תמורת תשלום חודשי, עוררה מייד מאבק ציבורי.

היו שנאנחו בהקלה: „סוף־סוף תקום טלוויזיה מתחרה לטלוויזיה הישראלית ה־משעממת.“ אחרים, בעיקר אנשי מישרד־התיקשורת ורשות השידור, יצאו בלהט נגד התוכנית ה„פיראטית,“ כהגדרתם, ו־קראו לסגור את אולפני התחנה הקטנה, שהתמקמה בעיבורי נתניה. „היוזמה החוק־שית הפסידה שוב,“ היו שטענו, אחרי שהוצא צו של מישרד־התיקשורת האוסר על התחנה לשדר כל שידור־טלוויזיה שהוא, למרות שקודם־לכן ניתן, בדרכים עקיפות, הרישיון לבעלי התחנה, חברת קו־חד.

במקום טלוויזיה — רדיו. אלא ש־היוזמה החופשית לא גוועה. תחת טלוויי־זיה החליטו בעלי־התחנה לעשות לפחות רדיו מקומי, למנויים בלבד. אחרי שה־בריכה המקומית בנתניה הסכימה „להת־חבר“ לאולפני הטלוויזיה, לא נתקלו ה־מממנים, שהשקיעו בעסק יותר ממיליון לירות, בקושי להשיג פירסומות אצל בעלי־עסקים בעיר.

אולם הגיע החורף, וקהל המתרחצים נידלדל. תחנת הרדיו, ששידרה בעיקר מוסיקה קלה ולהיטים, נסגרה. ואז צץ הרעיון החדש. קו־חד פירסמה בנתניה, כי היא מתכוונת לשדר שידורי־טלוויזיה ב־מעגל סגור. זאת — למרות האיסורים הקודמים.

לוח התוכניות שהציעה החברה היה מגוון, וכלל תוכניות מתח ובידור, שלי־טענת בעלי החברה נרכשו בחו“ל. אין פלא, איפוא, שתושבים רבים בנתניה הח־ליטו לוותר על הטלוויזיה הישראלית ו־ביקשו להירשם כמנויים, תמורת תשלום חודשי של כ־150 לירות.

אנטנות מתרוממות. אנשי קו־חד מסרבים לנקוב במיספר המנויים שלהם, אולם להערכת אנשי עיריית נתניה מדו־בר בלפחות 800 תושבים, רק באיזור מר־כז נתניה, נוסף לעשרות אחדות בשכונות שבסביבה. טכנאי החברה מיהרו להגיע לבתי המנויים החדשים ולהתקין בהם אנ־טנות מרכזיות. החיבור לאנטנה הביתית מתבצע באמצעות חוטים הנמתחים אל האולפן המרכזי.

כך פעלה הטלוויזיה הפיראטית במשך כחודשיים. המנויים לא התלוננו. התוכ־ניות עמדו על רמה גבוהה, והתחרו ללא כל קושי באלה שהציעה הטלוויזיה הישי־ראלית בלילות החורף הארוכים והקרים.

פקיעת ירדנו. שמע התוכניות נפוץ בנתניה ובשרון במהירות, ובמקביל לע־לייה במספר המנויים גוברה השמועה גם לאוזני אנשי היחידה לפיקוח אלחוטי ב־מישרד־התיקשורת. הללו החליטו לבדוק את הנושא, ולהפתעת אנשי היחידה ה־מנוסים: רובם אלקטרונאים ומהנדסים, הסתבר כי חברת קו־חד פשוט העתיקה את תוכניות הטלוויזיה הירדנית.

„הדבר נעשה די בפשטות,“ הסביר אחד מאנשי היחידה. „ישבו טכנאים ב־אולפן הטלוויזיה, קלטו בעזרת אנטנות בעלות קליטה טובה את שידורי הטלוויי־זיה מרבת־עמון, וחזרו ושידרו אותם, בעזרת מיתוג, בו־זמנית בערוץ מיספר 2, אל מקלטי הטלוויזיה של המנויים שלהם. אלה שילמו, כך מסתבר, תמורת שידורים ירדניים.“

המשדרים הוחרמו. תוך ימים ספו־רים, בהוראת שר־התיקשורת, פשטו אנ־שי היחידה לפיקוח אלחוטי על אולפן־הטלוויזיה הפרטי בנתניה, החרימו את ה־משדרים הפיראטיים, ונגד בעלי החברה נפתח תיק פלילי, שיחנוק בפעם נוספת את היוזמה הפרטית להפעלת טלוויזיה נוספת בארץ.

לטענת אנשי החברה, נאלצו לעשות מה שעשו מאחר שלא זכו ברישיון וב־אישור להפעלת טלוויזיה פרטית, בהתאם לחוק רשות השידור.

השועלי שהלך אחרי פוקס

„אם הגעתי ראן שהגעתי היום, זה רק בזכות העולם הזה. אילי־מלא העיתון הייתי עדיין לבטח רפתן בקיבוץ, המקבל כמה ימי־ציור בחודש, ואיני יודע אם הייתי מצליח או להגיע להישגים שאליהם הגעתי בזכות העובדה שעיני נפקחו לראות את העולם.“

יואב שועלי, קיבוצניק־לשעבר, בן עין־שמר, יושב בסטודיו רחב־הידיים שלו ב־גיבעתיים, שעל כתליו תלויות עשרות תמונות מרהיבות־עין בסיגנון הריאליזם הפנטסטי, שאותן הוא עומד להציג בתע־רוכה שתיפתח בעוד כשבוע באחת הג־לריות בתל־אביב.

יש לו עיניים עירניות, אופן־דיבור אינטליגנטי, הוא לבוש ג׳ינס וכל־כולו נתון בתוך האמנות שלו.

בשנת 1968 היה שועלי עדיין הרפתן של עין־שמר, ונחשב כאחד הציירים המב־טיחים של התנועה הקיבוצית. הוא עמד אז להציג את תערוכתו הראשונה בעיר, בגלריה חדשה שאך־זה נפתחה, בשם מבט. אלא שנוסף לציור היה שועלי חדור תו־דעה פוליטית חברתית עמוקה. הימים היו ימי המילחמה בביאפרה, העולם כולו תרם כספים למען הילדים הרעבים בבנגלה־דש. ג׳ורג׳ האריסון, איש החיפושיות, ערך למענם קונצרט־פופ מיוחד בסנטראל־פארק בניו־יורק, ויואב שועלי החליט לתרום את המעט שביכולתו. 15 אחוזים מהכנסות תערוכתו, כך הבטיח, יוקדשו למען ילדי ביאפרה.

קיבוץ השומר־הצעיר עין־שמר יצא מגידרו. כיצד זה מעז חבר, שהכנסו־

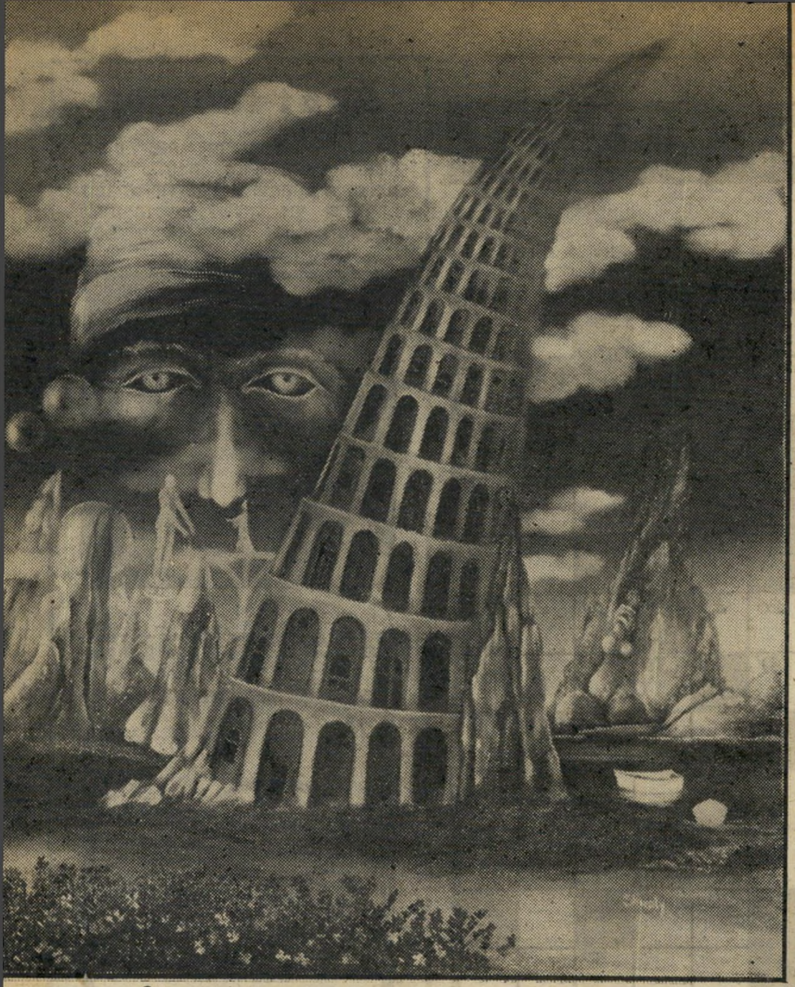
טרפום מלניק ע. אשהים ע. רוזנן

הצייר שסולק מקיבוץ עין־שמר הפך חביב החברה הווינאית

אלת הלוחמים תמונה זו לא תוצג בתערוכתו של שועלי. הוא אוהב אותה, לדבריו, יותר מדי, ואינו מוכן למוכרה בשום מחיר: האשה מהווה לגביו את המילחמה. הלוחמים עם כלי־הנשק בצד שמאל, העולם השרוף, אווירת המילחמה המרחפת בכל, כל אלה הם תוצאה מהמילחמה העקובה מדם שאותה עבר. כל ציורי־המילחמה של שועלי רוויים בסמלים מיניים — סמל לחיה שבאדם.

מיגדל בבל של יואב שועלי הוא אינטרפרטציה לסיפור התנ"כי עם השלכות על התקופה המודרנית. לדעתו של שועלי, ה־מתירנות המינית, החופש הגדול ושיחרור האשה הם שיביאו את העולם לבסוף אל עברי־פי־פחת. סביב המיגדל מצויירים אברי־מין נקביים וזכריים בעירבוביה, כשגם המיגדל עצמו מצוייר כסמל פאלי. לדיברי שועלי, לתמונה זו שלו אין קהל.

אפולו ודפנה הסיפור המיתולוגי על בתו היפה של זאוס, שלא נכנעה לאפולו המאוהב והפכה לעץ דפנה כאשר נגע בה אפולו. עלה בראשו של שועלי כאשר שכב בשמש בחוף־נודיסטים ביוגוסלביה. משמאל: האגם הנשפך בספרמה אינסופית, כשהתפוח מסמל את הבית, שהיא הבסיס שעליו יושב שועלי.

תיו אמורות להיות רכושו הפרטי של הקיבוץ, לתרום את כספי המשק ל־ביאפרה? כונסו שלוש אסיפות־חברים דחופות. הקיבוץ היה כמרקחה. ואז פירסם העולם הזה בהרחבה את סיפורו של יואב שועלי, הקיבוצניק התמים שבסך־הכל רצה לתרום כסף למען מטרה נעלה. הקיבוץ איבד את השליטה על עצמו.

באסיפה הבהולה השלישית שכונסה הוחלט פה־אחד: יואב שועלי לא יקבל יותר ימי־ציור, ולא יאפשרו לו להציג תערוכות בחוץ. הוא ירד מדרגה של חבר בקיבוץ לדרגה של מועמד.

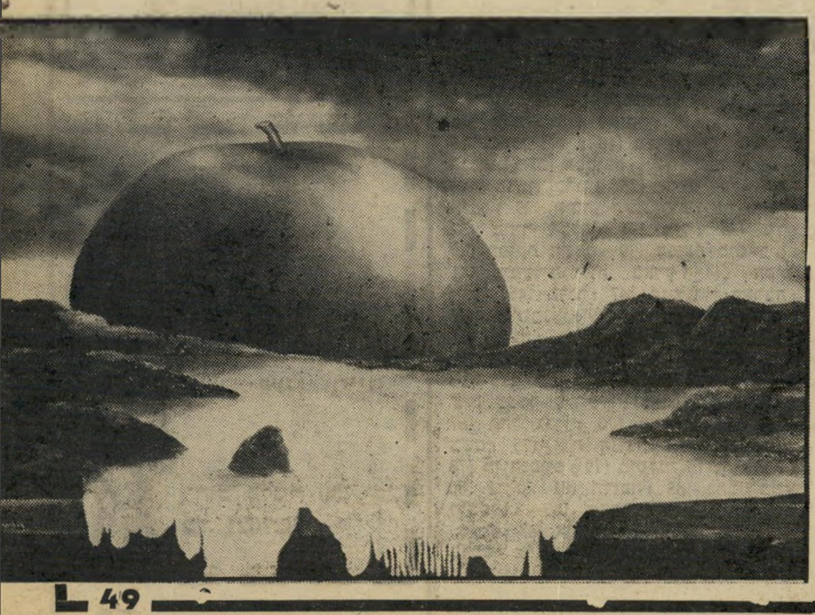
שועלי, הנשוי לטלילה, בת קיבוץ מעגנית השכן לעין־שמר ואב לשני ילדים, ג'וני ויובל, נפגע עד עימקי נשמתו. הוא, דור שני למייסדי עין־שמר, קיבל עונש חמור שאותו לא יכול לשאת. למרות היותו בן המשק, למרות שאביו היה מן הגרעין שהקים את הקיבוץ, החליט לקחת את אשתו ושני ילדיו, ולעזוב את ביתו.

חסרת־כל הגיעה המישפחה הקטנה ל־תל־אביב, שכרה דירה בגיבעתיים והחלה מנסה להסתגל לחיי העיר. יואב מצא פר־נסתו כצייר־תיפאורות בתיאטרון. טלילה ניסתה, לשווא, להסתגל לחברה העירונית ואילו הילדים, כדרכם של ילדים, „התר־ברגו" היטב בגני־הילדים העירוניים.

היום, כמעט עשר שנים לאחר־מעשה, אומר שועלי: „אני לא יכול לסלוח להם עד היום. בכל פעם שאני רואה חבר־משק ברחוב, אני לא יכול שלא לראות את ידו, שהונפה במטרה להרוס אותי כי אמן. אני רק רוצה שיידעו, שאם אנשים מקבלים היום סטודיו וימי־ציור בקיבוץ, זה על גופתי המתה! ואני מתכוון לזה! כי הכאב של הימים ההם טבוע בתוכי כל־כך עמוק, שאינני יכול, אינני רוצה לשכוח!"

אשתו, טלילה, הקיבוצניקית שעד היום לא הסכינה עם חיי העיר שככל שבעלה התערה יותר בבוהמה כן רחקה היא ממנה, מנסה למתן. „אל תשכח שאביך

(המשך בעמוד 50)

שועלי אחר פוקס

(המשך מעמוד 49)

עדיין חי שם," היא אומרת לו.

אך יואב אינו שוכח. „אינני רוצה לגרום לאבי צרות," הוא אומר. „הוא סבל די. תקופה ארוכה לא באנו לבקרו. אחר־כך הוא עבר לגור בקצה הקיבוץ ואז התחלנו לנסוע אליו. אנחנו באים מדי־פעם, בשבת, מגיעים עם המכונית ישר עד ביתו, ולא יוצאים מהבית. בשבילי, לעבור בחדר־האוכל או על המידשאות, זה לעבור עשרת מדורי־גיהנום."

התמונה שנמכרה פעמיים

קשה לו, ליואב שועלי, להשתחרר מן הכאב העז שגרם לו נידויו מן הקיבוץ. אולם, הנסיבות אילצו אותו להתגבר. התחושה שהוא בן יוון העתיקה שסרח ומשום כך איבד מעמד של אזרח והורד למדרגה של מועמד, הותירה בו רישום עמוק.

בד־בבד עם עבודתו כצייר־תיפאורות, החל שועלי יוצר קשרים עם גלריות תל־אביביות. בשנת 72' הציג תערוכה בגלריה ריבנפלד היפואית. הוא צייר אז בסיגנון הסוריאליזם, ובלטו בציוריו סמלים ארוטיים ומילחמתיים, כשבולטת בהם דמות האשה, המסמלת בעיניו, לדבריו, מאז ומתמיד, את המילחמה. התמונות כולן נמכרו אז למיליונר שוודי, שהזמינו מאוחר יותר להציג את יצירותיו בשטוקהולם.

אחרי מילחמת יום־הכיפורים אירגן האמן האוסטרי הנודע אריך בראוור, הנשוי לצעירה ישראלית, תערוכה של תלמידי בית־הספר הווינאי, למען פצועי צה"ל. שועלי שלח לשם תמונה, על־פי העיקרון של „שלח לחמך על־פני המים." אלא שהתמונה גרמה, שלא־מדעת, לשערוריה רבתי שזכתה בכיסוי נרחב ביותר בעיתונות האוסטרית. הסתבר כי היא נמכרה פעמיים, לשני תעשיינים ידועים שאיש מהם לא היה מוכן לוותר עליה. בראוור שלח לשועלי מיברק, וביקש: „אנא, שלח תמונה נוספת". שועלי החליט לשלוח, יחד עם התמונה, גם את עצמו, וכך החל האביב הווינאי שלו.

הוא החליט לנצל את הנסיעה כדי להשתלם בטכניקה שעליה חלם שנים רבות — „הטכניקה המעורבת" — שעיקרה שימוש בציבעי־טמפרה ובציבעי־שמן בדרך של שכבות־שכבות, המעניקות לתמונה בסופו של דבר מעין תאורה פנימית בגוון של זוהר המוקרן מבפנים.

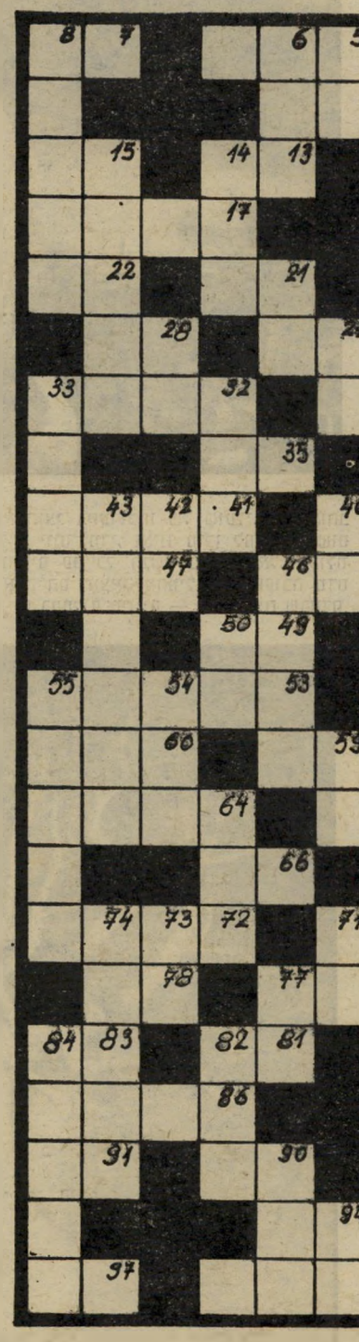
כבר ביום השלישי להגיעו הגיע לבירה האוסטרית, מכר שועלי תמונות בסכום עתק, שאיפשר לו לשכור מייד סטודיו מפואר ודירה במרכז וינה. הוא מספר: „הכל החליק כמו על חמאה. כמה גלריות וינאיות החלו להתעניין בי. בחרתי בידיעה מכולן, פיטר לייכטופלס. הגלריה אירגנה עבורי תערוכה בארמון עתיק, עם תזמורת שניגנה ואלסים, עם מלצרים שהגישו בירה ונקניקיות, עם רוזנים, בארונים וכל המי־ומי בווינה. עשרות שמות ידועים. אשתי, שלילה, באה לפתיחה, אבל הקיבוצניקית־בדם לא התרשמה מכמויות הדם הכחול, הזהב והיהלומים, כמה דקות אחרי הפתיחה היא נעלמה לי. בסוף מצאתי אותה בגן לרגלי נחל קסן, כשהיא בוהה בירח. היא לא רגילה לזוהר לי־זיף. כל זה לא עושה עליה שום רושם."

מייד אחרי התערוכה המוצלחת הזו, ואחרי ששקד חודשים אחדים על לימוד הטכניקה המעורבת, חזר שועלי ארצה. כאן הציג שוב בגלריה ריבנפלד, שאליה יש לו יחס מיוחד.

תערוכתו הנוכחית היא פרי לימודיו בווינה, וכולה בנויה על טהרת הטכניקה המעורבת. היא פונה אל אותם השואלים מהי אותה טכניקה, הגורמת לאמנים רבים לנסוע מדי־קיץ לאוסטריה, ולשהות עם המורה ארנסט פוקס כדי ללמוד אותה.

כיום קיימת בארץ מגמה של תלמידיו של פוקס וחסידי הטכניקה המעורבת, לפתוח קורסים ללימוד השיטה, שיחסכו מטבע־דר ונסיעות למרחקים ארוכים. זאת, למרות שכל צייר שביקר ברייכנאו, עיירת־מולדתו של חוזה מדינת ישראל בנימין זאב הרצל, ואשר שהה במחיצת ארנסט פוקס בטירה העתיקה שבה הוא מלמד את השיטה, טוען כי חלק חשוב בלימוד הוא עצם השהייה בעיירה הקסומה השוכנת לחוף אגם, אשר שדות־התיטה הזהובים הם סימן־ההיכר שלה.

תשבץ העולם הזה 2061

מאוזן:

1) זכר בבקר; 2) מאורע מרכזי העתיד להתרחש במאי; 7) בתוכך; 9) עמוד־עשן; 10) מהלך במישחק השחמט; 12. מחוספס; 13) גבבה; 15) לא־קר; 16) פלג; 17) די, באופן ניכר; 18) מסייר; 19) מקולות הגברים; 21) אסקופה; 22) מגעול פטנטי; 23) מצבת־זכרון; 25) גשם קל; 28) מזמר; 29) חיבה, השתתפות; 31) ברח; 32) מחיר הכלה; 34) מזל; 35) נור; 36) תפוקת השדה; 39) תנועת מים בים; 41) מיפעל־הגרלות בארץ; 44) הקים, ייסד; 45) תדיר; 47) מגילגולי הארבה; 48) מילת־תנאי; 49) מונה בתורת־החשמל; 51) ערגה; 53) ארץ; 56) ניחוח; 57) הנה; 60) עוצמה, אומץ; 61) יתן פרי; 63) עצם בפה; 64) בלי, מבלעדי; 65) שים עצמך על כיסא!; 66) אם־הפנינה; 67) קהל גדול; 70) מרגיש; 72) נקרא בשם; 75) את הניצחון; 76) השמצה; 78) מן הגפיים; 79) מיפלגה חדשה בארץ; 80) בסיס; 81) תרופה; 83) בהמת־משא טיבטית; 85) שדרן־טלוויזיה פופולארי (ש"מ); 88) אביון; 90) קוסם; 91) יחידה ברכס; 92) מעובדי המיסעדה; 95) ישן; 96) כינוי לחפץ עתיק; 97) נוזל החיים.

מאונך:

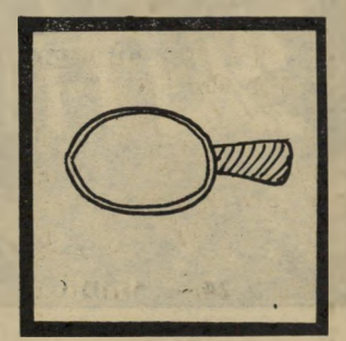
1) פיה לעישון סיגריות; 3) גזל; 4) הווייה; 5) ראש־אגף (ר"ת); 6) ניסיון של שנים; 8) מין צבע אדום; 11) כלי־עבודה; 12) ספר; 14) צמחיית השדה הקצור; 15) כניסה; 20) זועף; 21) ישיש; 24) מגופה; 26) צאצא; 27) כן, באנגלית; 26) דורון; 29) מעונות השנה; 80) פילוסוף גרמני (ש"מ); 32) אליגוריה; 33) גהור; 37) מן השבטים; 38) קריאת־יגון; 39) בתוספת, ועוד; 40) בשבילי; 42) ודי בלי סוף; 43) נודניקיות; 45) משתאה; 46) חסר־תנועה; 48) בשבילה; 50) כינויו של אחד האחים קנדי; 51) עטיפה; 52) הידד!; 54) היא הכניעה את סיסרא; 55) סתרה את דבר־השקר; 58) מעבד את הבצק; 59) קידומת הולנדית; 62) חבל באיזורנו; 64) מפירקי הגוף; 68) צורת יישוב בארץ; 69) קריאת־צער; 70) שנשמה באפו; 71) חזר; 73) גוי בלי התחלה; 74) בעלת לב טוב; 76) מן השבטים; 77) שקט!; 79) יישוב בגליל העליון; 80) מגנגי התיזמורת; 82) אופי; 84) אותם טווה העכביש; 89) יצהר; 90) סוג של מאכל נוזלי; 98) גיבעה קטנה (הפוך); 94) ארמדה.

קשקשת 2061

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה את ה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

קשקשת 2059

● „אתה בטוח שאתה רוצה לקפוץ לבריכה מכזה גובה?"
דדי תבלין, רח' גזר 6, תל־אביב

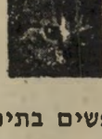
● פנים חדשות במראה.
שרה פיכמן,
רח' המעיין 6, רמת־גן

● המחבט שיביא את אליפות העולם.
אביבה יניב,
שד' דויד המלך 10, תל־אביב

● תשקיף.
ישראל לפינגר,
רח' אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני ותקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

„יוסום", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

במדינה

דרכי אדם

בחזרה לשירות צה"ל

„אפילו נכים מגייסים לצבא!" טוען משי להט, שהחל את שירותו הצבאי כרגל שמאל ושוחרר — אך מבקש לחזור

„רק שיתנו לי את הצ'אנס! שיבדקו אותי וייווכחו שאני כשיר לשירות. כל המשברים כבר אחרי, ואני רוצה לשרת בצבא ולהשלים את תקופת השירות שלי. יש מקום עבורי בצה"ל, ויש מה לעשות אתי." כך טוען בלהט משי להט (19) הרמת־גני, אשר שוחרר משורות הצבא בהמלצת פסיכיאטר, ב,פרופיל 21 פסי־כיאטרי' הבלתי־מכובד.

עוד לפני שהתגייס, בפברואר 76', קיים משי עם שלטונות הצבא מגעים שהותירו בו זיכרונות בלתי־נעימים. במיסגרת מיב־חני־גיבוש למועמדים לשירות בחיל־הים הוצגו לפניו שאלות משונות, שהתייחסו לדיעותיו הפוליטיות וליחסו למישטר. הצעיר התמים לא היסס להביע את דעתו האמיתית. אלא שחוקריו לא הסתפקו ברי־שום הדברים, וגזפו בו, בו־במקום על תוכן דבריו, למרות שהביע בפירוש את נאמנותו למדינה שאת מנהיגיה ביקר.

משי להט לא התקבל ליחידה שאליה ביקש להתגייס, למרות שבמיבחנים שעבר במיסגרת זו זכה בציונים הטובים ביותר מבין כל המועמדים.

פיחות בפרופיל. לצה"ל התגייס משי

משי להט
„למה לא רוצים אותי?"

כשהוא נושא עימו מיטען של בעיות אי־שיות חריפות, שכימעט באו על פיתרונן עוד לפני הגיוס, בעזרתו של פסיכולוג. „בגיוס, הכל התחיל מחדש," הוא מספר. „היה לי קושי עצום בקשירת יחסים עם חברים חדשים, ולא הצלחתי להסתגל במהירות מספקת לאורח־החיים החדש. נתקלתי בבעיות על כל צעד ושעל, ואיש ממפקדי לא היה מוכן לשוחח אתי ולשמוע אותי כמו ששומעים חבר בצרה. התחילו ללעוג לי ולהציק לי, ושוב חזרו לי כל הבעיות שכימעט הצלחתי לפתור."

החייל הטרי הוצב, בניגוד לבקשתו, ביחידת מישמר־הגבול, וכבר בשלב מתקדם של הטירונות אירע המשבר הראשון. משי להט נשלח לקב"ן (קצין בריאות־נפש), ושטח לפניו את בעיותיו. בעיקבות ה־בדיקה קבע לו הקב"ן פרופיל רפואי חדש. מפרופיל 82 קוצץ הפרופיל הרפואי שלו ל־65, והקב"ן קבע שיש להעבירו מיחידתו לשירות ביחידה אחרת, שבה יוכל להיות קרוב יותר לביתו.

חוות־דעתו של הקב"ן לא עשתה כל רושם על מפקדיו של משי להט. הוא המשיך באימוני הטירונות כאילו דבר לא אירע. מצבו הנפשי החמיר, והוא היווה מטרת־קבע ללעג מצד מפקדיו ומצד חייליי היחידה, שראו בו משתמט ו„לא ניסו בכלל להבין אותי," כדבריו.

ביקור נוסף אצל הקב"ן הביא עימו פי־חות נוסף בפרופיל הרפואי של משי להט, והפעם הורד הסיווג לפרופיל 56, עקב החמרת מצבו. שוב ניתנה המלצה להעבירו מיחידתו ליחידה אחרת, שבה יזכה בהקלה בתנאי השירות, דבר שיקל עליו להתמודד עם קשייו האישיים תוך השירות הצבאי.

גם הדו"ח החדש של קצין־בריאות־הנפש לא השפיע על מפקדיו של משי ביחידת מישמר־הגבול. „אחרי הפעם ה־שנייה שהייתי אצל הקב"ן, הם פשוט סילקו אותי מהטירונות והצמידו אותי לרס"פ (רב־סמל פלוגתי), שאצלו עבדתי בכל מיני עבודות ניקיון ומע"ץ. הם לא הפסיקו לצחוק ממני, ואמרו לי שבחיים לא יתנו לי לעזוב את היחידה הזו. אני חושב שהם בעצם עברו על חוקי הצבא, כשהשאירו אותי עם פרופיל כזה ביחידה מיבצעית. המ"פ־פ"א שלי איים עלי בכמה הזדמנויות, שהוא יגרום לכך שישללו לי את רישיון־הנהיגה האזרחי בגלל שיש לי בפרופיל סעיף של פסיכי."

העלמת מידע. למרות הפרופיל ה־נמוך שלו נלקח משי להט לאירועי יום־האדמה עוד בשלב הטירונות. באחד האי־מונים בישימוש באלה לדיכוי מהומות, ערכו המפקדים מעין תדריך. „הם שאלו אותנו מה אנחנו חושבים על השביתה," הוא מספר, „רק אני אמרתי שלפי דעתי יש לכל אזרח זכות לשבות. בגלל זה התחי־לו לרדת עלי בכל מיני שמות וכינויים. לא השתתפתי בדיכוי המהומות, כי הציבו אותי לתפקיד שמירה שבו לא יכולתי לעשות שום פאשלה. 24 שעות לא אכלתי ולא ישנתי, וכשכולם חזרו וביקשתי לאכול, אמרו לי שמי שלא השתתף בפעולה שלא ינדנד על אוכל.

„באחד הימים ביחידה קיבלתי חום גבוה, אבל הם קראו לי ארטיסט והורידו אותי לשדה. רק כשהמצב התמיר שלחו אותי לבית־חולים, ושכבתי בחדר־בידוד כמה ימים.

„כשהחלמתי, קיבלתי חופשה מבית־החולים ל־24 שעות, אבל לא הייתי מסוגל לחזור אל היחידה שבה התעללו בי בצורה כזו. במקום לחזור ליחידה התקשרתי לאגף־כוח־אדם במטכ"ל, וסיפרתי להם את כל הסיפור וביקשתי עזרה." קצינה שביררה את תלונותיו של משי התקשרה ליחידתו, וכן לקב"ן שהמליץ להעבירו מהיחידה, וזה האחרון הביע את תמיהתו על כך שמשי להט עדיין משרת ביחידה שהומלץ להעבירו ממנה. הקצינה אמרה למשי כי עניינו נמצא בטיפול נמרץ, אלא שעליו לחזור ליחידתו, ובמיסגרתה תיפתרנה הבעיות."

הוועדה יעצה. מכאן היתה הדרך חזרה לבסיס־קליטה־ומיון, לצורך שיבוצו־מחדש של משי, קצרה ביותר. הוא מספר: „החליטו לשלוח אותי מחדש, לטירונות של כ"ח־ממ"ם (כושר מוגבל) בבסיס־הדרכה אחר. קצין־המיון המליץ שיבחנו אותי ברובאות, כי כבר עשיתי חלק גדול בטירונות של קרביים, אבל בבסיס החדש לא רצו בכלל לשמוע מזה. הם פשוט לא התייחסו להמלצה של קצין־המיון.

„אחרי שבועיים ביקשתי חופשה, כי שוב הייתי במצב קשה ורציתי להתייעץ עם המישפחה. לא נתנו לי לצאת הביתה, וחטפתי ייאוש. החלטתי שנמאס לי מהכל, והתחלתי לבלוע כדורים מכל הסוגים ומכל הצבעים במטרה להתאבד. גם בזה לא הצלחתי, והעבירו אותי לתל־השומר ל־טיפולו של פסיכיאטר, שחקר אותי עוד כשהייתי מטושטש מהכדורים."

שלושה שבועות לאחר־מכן שוחרר משי להט מצה"ל, בניגוד לרצונו, אחרי שעמד בשורה של בדיקות רשל ועדות רפואיות למיניהן, לדבריו: „בוועדות הרפואיות ממש לעגו לי, ולא התייחסו ברצינות לזה שאני רוצה לשרת בצבא. הסברתי להם, שכל מה שאני צריך זה קצת יחס אנושי ועזרה בבעיות האישיות שלי, אבל הם החליטו בסוף לשחרר אותי בפרופיל 21."

בסך־הכל שירת משי להט בצה"ל חמישה חודשים, ומאז שיחרורו חלפה כבר חצי־שנה. הוא אומר: „מאז השיחרור הצלחתי להתגבר על המשברים שכל העניין גרם לי, אבל בכל־זאת יש לי קשיים בין החברים ובמקומות־העבודה, בגלל מה ש־נחשב ככתם בעבר שלי. אני רוצה לחזור לצבא, ולתת את מה שאני יכול. פניתי לשילטונות צה"ל בבקשה, אבל העניין נסחב ונסחב בלי סוף. דיברתי אותי בלך־ושוב, בכל מיני תירוצים משונים. מה יש, שמעתי גם על נכים שהתעקשו וגייסו אותם לצבא. אז למה אותי לא רוצים לקבל?"

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

רח' יוסף הנשיא 13, תל־אביב, טל. 283339

ספרים חדשים

המדיטציה הטרנסצנדנטלית

מאת: ג'ק פורם

ספר זה מספר לך הכל אודות הטכניקה של המדיטציה ועל השבילים החדשים היכולים להיפתח בפניך. הספר המובן, הקריא והאינפורמטיבי ביותר, על הטכניקה האישית חסרת המאמץ, הנותנת מנוחה עמוקה יותר משינה, והיכולה להעלות את רמת האינטליגנציה והיצרתיות שלך.

המחיר — 26.- ל"י

חידה ושמה אדם

מאת: יורגן פום שייט

עולם הפלאים של האישיות * פסיכולוגיה לבני אדם צעירים
מפרקי הספר: למן הרופא־אשף ועד לרופא הנפש; האדם בתור מכונה; האנושי שבאדם; טיול אל עולם החלומות; קיצור תולדות הפסיכולוגיה, ועוד.
הספר הופיע בצורה נאה ומלווה תמונות ואיורים.

המחיר — 48.- ל"י

נפלאות בממלכת החי

מאת: ג'יימס מאיירס

אוסף מפתיע של יצירי טבע בלתי רגילים: יונקים, זוחלים, ציפורים, חרקים ודגים.
שפע איורים מרהיבים.

המחיר — 24.- ל"י

להשיג בחנויות הספרים בארץ או ע"י פנייה להוצאה ת.ד. 4810 תל־אביב, בצירוף המחאה (+ מס־ערך מוסף)

סטודיו אמריקאי רח'בן יהודה 128,ת-א.טל. 231032

1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977

הבלתי מנוצחים
משחת שיניים זברה
שמן ס.ס.ר

הקניה הטובה ביותר 1977

1977 המוצר הנבחר

עץ הזית כ

פרסום פלד

רחל מרחלת של כל העולם

המיליונר השורק

אולי לא שמתם־לב לעובדה, אבל ב־28 בפברואר, שאך זה חלף, מלאו בדיוק 11 שנים לטיסתו ההיסטורית של סטן־השלום **אייבי נתן** לפורט־סעיד. זאת היתה אותה טיסה שהדהימה את כל הארץ כאשר בסוכנויות הידיעות נמסר כי משום ה־סטירמן של אייבי התרסק ואייבי נהרג. הארץ כולה בכתה וזרמה לקליפורניה, מסעדתו ז"ל של אייבי בפסג' דיזנגוף. ומי שבכה במיוחד היה סופר ארץ־ישראל **שלמה שבא**, שאשתו, השחקנית **זהרי־**

אברהם פיליץ
רק לנסקי חסר

רה חריפאי, עמדה אז ללדת והוא היה כבר משוכנע שנגזר עליו לקרוא לבנו בשם אייבי.

אבל אייבי סידר את כל מספידיו. הוא עשה תרגיל של תחיית־המתים וחזר ב־אותה הפתעה בה עוב וגם באותו כושר.

מאז, בכל 28 בחודש פברואר, מציין אייבי את שיבתו לארץ החיים בסעודה דשנה וחגיגית לכל ידידיו ורעיו ההולכים ומתרבים משנה לשנה. ואם בשנה שעברה חגגו עשר שנים לתחייתו של אייבי, הרי השנה חגגו מלאות שנה ליובל העשור.

זה התחיל כמו תמיד בשמחה ובצהלה, כש**יצחק** („התקטן") **ג'יפני** ו**עמיקם הורביץ** מנצחים על השירה, כש**אורי זוהר** ו**ניסים אלוני** מסייעים בידם זכל היפהפיות של העיר יושבות בישיבה מז־רחית על הארץ סביב מדורה סמלית, שיוצגה על־ידי תריסר נרות.

שרו שם שירי שלום ומלודיות רוסיות כמו בימים הטובים. ואז, לפתע הגיעו למקום המיליונרים. היה זה ידידו הוותיק של אייבי, סוחר האמנות **זיאן תירוש**, שהביא עמו למסיבה, בצורה קצת בלתי צפויה, את המיליונר **סמי פלאטו** ואשתו היפהפיה **אנט**. עימם הגיע גם איש־הכספים הנחבא אל הכלים של אימפריית הפינג־סים של פלאטו — **פיט סעיר**.

אבל ההפתעה האמיתית היתה נוכחותו של שותפו של פלאטו לעסקים בארץ, ה־קבלן־המיליונר **אברהם פיליץ**.

החברה של אייבי החליטו בו במקום שלא המיליונרים הם שישברו את המס־בה. הושיבו אותם על הארץ, השקו אותם בוויסקי ואילצו אותם לשיר שירי פלמ"ח ומחרוזות של תנועות־הנוער. ולא תאמי־נו, הם השתלבו להפליא באווירה הכל־לית, מחאו־כף בקצב והרגישו כמו בבית.

היו שם אולי כמה אנשים שעיקמו את האף על שהמיליונרים השתלטו על ה־מסיבה. אבל לא לאורך זמן. שכן לא עבר זמן רב ואברהם פיליץ הקשיש והטוב לקח את העניינים בידיים.

קודם כל הוא תקע ארבע אצבעות אל תוך פיו ושרק כמה שריקות שזיעזעו את כל החדר. אחר־כך הוא התחיל לנצח על השירה בציבור בלהט ובידע כזה, שה־חברה מהפלמ"ח החווירו לידו.

ולמי שלא מבין איך מיליונר, שעוסק כל הזמן בלספור כסף ולבנות התנות־מר־כזיות שלא נגמרות, יכול להתהולל כמו חניך מתפרע של תנועת־נוער, צריך להז־כיר כי פילץ התחיל את הקאריירה שלו בפק"פ — המפלגה הקומוניסטית הפלס־טינית — לפני שנהיה מה שהוא כיום. ובלילה הזה אי אפשר היה לטעות בו שמשהו נשאר בו עוד מאותם זמנים.

וכשהשמחה הגיעה לשיאה העיר אחד החוגגים למראה חבורת המיליונרים ה־יושב על הריצפה במרכז החוגגת ושרה שיר־עם: „מי שחסר כאן עכשיו זה רק **מאיר לנסקי**... אבל אין דבר. הוא ב־דרך. הוא עוד מעט יגיע."

הכוכבים של רבין

אם **יצחק רבין** היה מודאג מסיכויי בחירתו כמועמד מפלגתו לראשות־הממש־לה, הרי זה רק מפני שלא קרא בזמן את מה שהועידו לו הכוכבים. אילו היה מתפנה קצת להסתכל בשמיים ולבדוק את העניין באופן אסטרולוגי־מדעי, היה יכול מראש ללכת לישון בשקט מתוך ידיעה ש**שמעון פרס** יכול אולי לנצח אותו, אבל לא את הכוכבים.

אתם אומרים שזאת לא חוכמה להגיד את זה היום, אחרי שהכל כבר נגמר. אבל האסטרולוגית **טליה סטן** (27) קראה מראש מה אומרים הכוכבים של רבין. היא לא שמרה זאת לעצמה. בגיליון יו־עות אחרונות מ־29 בדצמבר 1976, התי־פרסמה תחזיתה האסטרולוגית של טלילה לגבי מה שמצפה לנו ב־1977.

היא לא התחמקה וקבעה אז מפורשות מה אומר מזל הדגים של יצחק רבין. וזה היה נוסח נבואתה: „לרבין צפויה תקופה קשה מאוד בחודש ינואר, אך החל מהמחצית השניה של פברואר משתפר מצבו. וכיוון שאז תיערך ועידת המפלגה, יש להניח כי ייבחר שוב לראשות המיפ־לגה. יש לו תקופה טובה מאוד בחודשים מרס־אפריל וכדאי שיסע אז לביקור ב־ארצות־הברית (טלילה טענה זאת עוד לפני שהגיעה הזמנתו של קארטר אל רבין). הוא עתיד לשמוע שם בשורות בל־תי צפויות."

לשמעון פרס, שהוא בן מזל אריה, ניב־אה טלילה בכתובים, עם קבלות, ש„צפו־יים לו מאבקים קשים מאוד ומסרי־סיכוי. אין לו שום צ'אנס."

ברור שגם פרס לא לקח אותה ברצינות. אבל אולי מעכשיו הוא יתחיל.

הסרגנית העליזה

אורה מורג
להתאהב טוב

אני, אישית, לא מכירה בחורה יותר עליזה מ**אורה מורג** הסרגנית המדופ־למת מחיפה שמלבישה את כל נשות תל־אביב בקטיפה פירחונית מסמורטטת משו־לבת בצמר, ושכל הבעלים הידועים לי כועסים עליה מעומק הלב, כיוון שבמחיריה המפולפלים היא הורסת להם את תקציב המישפחה.

אורה זו, שיש לה ידי־זהב ומסרגות־אש, היתה עד לפני שנים אחדות שחקנית־תיאטרון שקטה ונחבאת אל הכלים, ש־סרגה בשעותיה הפנויות עבור עצמה ו־עבור החברות שלה. היא היתה נשואה איזה עשר שנים למהנדס חיפאי ובמהלך נישואיהם גם נולד להם בן.

אלא שיום אחד התהפך הגלגל, אורה החליטה להפוך את התחביב למיקצוע. היא החלה סורגת סודרים משוגעים ומעצבת חולצות סכסיות, מכרה אותם במחירים שמנים, זכתה בהצלחה עצומה, אימצה אל ליבה את תל־אביב על כל הכרוך בה, והתגרשה מבעלה.

אבל זה עוד לא הכל. בר־בבד עם כל השינויים האלה בחייה היא התאהבה ב־מנכ"ל, ששמו חסוי כיוון שאורה מסרבת בעקשנות לנקוב בו, ובמשך תקופה מסו־יימת ניהלה איתו יחסים הדוקים מאד, כשהיא זורחת ופורחת.

אלא שלא מזמן הקיץ הקץ על הרומן עם המנכ"ל וכעת יש לה כבר אהבה חד־שה, בדמותו של כתב־טלוויזיה שגם בשמו היא מסרבת לנקוב.

ובכן, אני יודעת שיהיו כעת כמה מנ־כ"לים וכמה כתבי־טלוויזיה שירימו ידיהם ויזעקו: „לא אני!" או בשבילם יש לי הודעה: אל"ף — על ראש הגגב בוער הכובע, ובי"ת — אורה היא בחורה ש־אהבת דיסקרטיות, ועד שהיא לא בטוחה, היא מסרבת לגלות שמות.

ואם למישהו יש בעיות, שיפנה אליה.

גירושין פעם ראשונה

ליאורה רמון
להתחתן טוב

פעם, לפני שנים רבות, היא היתה כוכ־בת של סרט אחד, של במאי של סרט אחד. כתבו עליה המון בעיתונים, והיא הופיעה על שערי השבועונים עם עיניים גדולות ועצובות ושיער ארוך ורך. היא היתה אז בת 17, והטריפה את כל הגברים בעיר.

כל זה קרה כשעדיין כתבו עליה וצילמו אותה בעיתונים. אחר־כך כולם ראו את הסרט. שמו היה אירים, ושם כוכבתו **ליאורה רמון**. נו, מה להגיד לכם, בחיים שלי לא התיימרתי להיות מבקרת־סרטים. אבל זה בכל־זאת לא היה זה.

אולי משום כך לא זכר אחר־כך איש את ליאורה שהיא, לכל הדיעות, יפהפייה אמיתית ומטופחת, בחורה שקטה ועדינה והכל — אבל כוכבת־קולנוע בהחלט לא.

ואז, פיתאום, סיפרו שהבעל שלה עושה לה צרות, ולא מרשה לה להתפשט על בימת־הצילומים של סירטו של הבמא־י **ג'ורג' עובדיה**, פישקה במילואים. מזה הבנתי שתודה לאל ליאורה התחתנה, ו־הפכה עקרת־בית מן השורה.

אחר־כך, כדרכי בקודש, התעניינתי עוד קצת, ואז הסתבר לי שהיא לא סתם הת־חתנה — אלא אפילו התחתנה טוב. התברר שאותו בעל שלה, שלא מרשה לה להת־פשט, הוא לא רק צעיר וחתיך, אלא גם איש־עסקים החולש על בתי־חרושת לתח־תונים וחזיות, בשם **סמי חננאי**.

נו, באמת שמחתי בשבילה. אני יודעה כאחת שאוהבת לראות את הילדות מס־תדרות בחיים, וחשבתי לעצמי: או למה שהקטנה לא תשחק קצת באבא ואמא, ותעזוב את השטויות של הקולנוע?

לא יודעת אם דיווחו לליאורה על מה שחשבתי, אבל עובדה שסרטים היא כבר לא עשתה יותר. מצד שני היא גם לא עשתה ילדים, ואפילו הפסיקה לשחק ב־אבא ואמא. היא התגרשה מבעלה, ואם זאת בשורה רעה לאמא ואבא שלה, מצד שני זו בשורה דווקא טובה לזאבי העיר והסביבה, שבשבילם היא היתה בבחינת גרות־חנוכה. כלומר, הם דווקא רצו לג־עת, אבל היא תמיד שמרה אמונים עקש־ניים לבעלה.

אז כעת, חברה, זאת ההזדמנות שלכם. כי ליאורה היא לא מאלה שבראש שלהן להישאר לבד, ואם לא תזדרזו אתם עלו־לים לגלות שאו־טו היא נשואה בשנית.

אני, מצידי, מוכנה להתערב שגם ב־פעם השנייה לא צריך יהיה לדאוג למצבה הכלכלי. עניין של הרגשה.

על המשמר

האם סיפרה החדש של עמליה כהנה־כרמון הוא בבחינת חיקוי ישראלי ל„רומן־החדש" הצרפתי? ✶ האם מקובל שסופר יבקר את יצירתו?

שדות זרים ומגנטיים

א. „נישמתו המעורפלת של הגיבור"

בסוף שנות ה־30' החל מגשש דרכו בצרפת ז'אנר סיפרותי המכונה כיום „הרומן־החדש". סיגנון זה תפס לו אחיזה של ממש בסיפרות הצרפתית, ובסיפרויות אירופאיות אחרות, במהלך שנות ה־50'. בולטים בזרם זה הסופרים: סמיואל בקט*; נטאלי סארוט**; אלן רוב־גרייה***; רובאר פאנז'ה; אלן בוטור; קלוד סימון; מרגריט דיורא ואחרים.

אחת מגמותיו של ז'אנר סיפרותי זה היתה למחות בתוקף נגד הכללים הנוקשים של הקלסיציזם בסיפרות הצרפתית, ההשתעבדות למוסכמות, והמרידה בצימצום המושגים שהינחו את דרכו של הרומן המסורתי. הסופרים שיצרו בזרם זה היו בגדר מנתצי־פסילים סיפרותיים. ביצירותיהם טיפחו סופרים אלה מיסגרות־כתיבה שבו־רות, של רומנים נטולי נפשות פועלות ועלילה מוגדרת. כתיבתם עסקה בתהליך של התמקדות במערכות של התייחסויות פשוטות, תוך הצגת עצמים שונים מתוך זוויות־ראייה חדשות ושונות. שיברי הדמויות המספרות או המתוארות, מתארים ומפרקים את העצמים בנקודות־ראייה שונות. אין אלה דמויות של בשר־ודם, אלא מישענות־מכאניות המשרתות את ההתבוננות לעבר אותם העצמים.

סיגנון סיפרותי זה, לא החל דרכו יש מאין. היצירות מהוות רצף־התפתחותי ליצירות סיפרות של ראשית המאה ה־20', כמו המישפט של פרנץ קאפקא, יוליסס של ג'יימס ג'ויס, בעיקבות הזמן האבוד למרסל פרוסט, חולין חוראניטו לאיליה אהרנבורג, כמה מהרומנים הבלשיים של ג'ורג' סימנון, וכן יצירות של ז'אן פול סארטר ואלבר קאמי.

הקו המנחה והמייחד את „הרומן החדש" הוא הנטייה השפוכה על כל היצירות שבו, נטייה להבלעת העלילה, השוללת את ההזאמנים כערך ובונה עולם־עצמים לא מובהר על חורבותיו של עולם טראני מופרך, כפי שהוא מוצג בפועל בתקופה שמאז מילחמת־העולם השנייה. מלבד ביטול העלילה המסורתית, ורצף התפתחות ותיאור הנפשות הפועלות, ביטלו סופרים אלה גם את הלשון כאמצעי־מסירה מקובל של המחשבה. הם פירקו, סופר־סופר בדרכו, למיפרקים, את מהות הלשון כמסר מקובל של מחשבה ותיאור.

אלן רובּ־גרייה, שהוא גם האידיאולוג הבולט של „הרומן החדש", שעיצב רבות מתכונותיו והגדרותיו בקובץ מאמריו בדרך לרומן החדש כותב בסיפרו: **מעכשיו עתידים דווקא העצמים לאבד את ההספכיות והסודות שבהם, לוותר על המיסתורין הכיוצ שבהם, על הפנים החשוד שמכבר אחד קרא לו „ליבם הרומנטי של הדברים." אלה שוב לא יהיו ההשתקפות המעורפלת של נישמתו המעורפלת של הגיבור, תעתיק יסיריו, צדודית תשוקותיו; ומטב לומר שאם עדיין ישמשו הדברים הכתיבים כסיס ליצרי לב האדם, הרי שזה יהיה באפן זמני, ושוב יאמצו את עריצות המשמעויות אלא למראית עין בלבד — מתיך כיז — על־מנת להציג את זרותם לאדם...**

גישתם של הסופרים הנמנים עם זרם „הרומן החדש" היתה כזו של חכמי ניסויים סיפרותיים, המנסים ליישם מבוי סתום של סיפרות בדרך אינטליגנטית מאד אך קרה, ונטולת שיור כלשהו של נשמה. בבחינת סופרים שאינם מאמינים בסיפרותם, ולכן מסתגרים בעולם תי־אורטי של הווה תמידי המתעלם מתפקיד הזיכרון ובשמעות ההזדקקות לו, בלב עולם שנראה להם נמחק כמו סרט־רישמקול.

טיבה של פרובינציה תרבותית שהיא כמהה וצמאה לכסות את ערוותה במלבושים שנתפרו במטרופולינים הגדולים. על רקע זה של ערוה תרבותית התפתח בעשור השנים האחרונות, פולחן עמליה כהנא־כרמון, בעלת־מלאכה סיפרותית שהשכילה לפתע סיגנון פרוזה חדש, מבחינת מיבנה המישפט והמשמעות. סיגנון שהוא פיתוח

עמליה כהנא־כרמון

מתוחכם לסיגנון־כתיבה שבו החל משורר, שחדל לפרסם מיצירותיו, בשם מלאכי בית־אריה*. את שורשי סיגנונה של כהנא־כרמון ניתן למצוא בהבלטה בקטעים שהינם ספק פרוזה, ספק שירה, שאותם חיבר בית־אריה בסוף שנות ה־50' ובראשית ה־60.

ב. הפרובינציה המגנטית

החלל הסיפרותי־אכספרימנטאלי, שבו פעלה כהנא־כרמון, העמיד אותה בשטח־הפקר שהביך את הביקורת, אשר העדיפה להלל את מלאכתה של כהנא־כרמון מאשר להתאמץ להבין אותה. כתוצאה מערפל זה הפכה היא תוך 10 שנים נכס־צאן־ברזל בלתי־מובן ובלתי־מפוענח של הסיפרות העברית, כאשר יצירתה המקיפה בולטת בתיחכום שבה, ובניסיון הבלתי־נלאה לתרגם לעברית את „הרומן החדש" הצרפתי.

בעולם הסיפרות קיימת חלוקת־עבודה. סופרים ומשו־ררים מחברים את יצירותיהם — מבקרים ורצנזטורים מנתחים, מפרשים ומפענחים את היצירות.

נתון זה אינו מקובל, מן הסתם, על עמליה כהנא־כרמון, שבימים אלה פירסמה את סיפרה שדות מגנטיים**. בערב־סיפרות שנערך לרגל הופעת הספר במועדון צוותא — לתרבות מתקדמת בתל־אביב, הכתירה כהנא־כרמון על קודקודה את שני הכתרים: סופרת ומבקרת — וכיבדה את הנוכחים בניתוחה ובביקורתה שלה־עצמה לספר שחיברה. היא פתחה את דיברי ההלל והביקורת לעצמה בפנייה לקוראיה: **אני חושבת שזה הספר שרציתי לכתוב. אני פחות בטוחה שזה הספר שרוב הקוראים שאמנים על הכתיבה שלי חונכו על־ידה לצפות ממני. תיך כתיבה, אני הולכת ושוברת בספר הרכה ממה שנחשב כאישיות־הכתיבה שלי. והרבה מפימני־ההיכר — הלכו...**

על־מנת שהקוראים שהתקבצו, ולא התקבצו להאזין לדבריה — יבינו את הכתוב בסיפרה החדש של כהנא־כרמון, הקדימה היא ופירטה: **הספר הוא טריפטיכון. כלומר, מורכב משלוש חטיבות עצמאיות ניפרדות, שיש ביניהן קשר...** ועל־מנת שהקורא, שלא ישכיל לגלות קשר זה בין אותן „שלוש חטיבות עצמאיות", הוסיפה כהנא־כרמון: **לשלושת הסיפורים גיפורים שונים. המשר־תף לשלושה הוא שבכולם פוגשים אנשים במצב של תזזה, לקראת מיפתן. על סף שדה מגנטי. כשמחברים יחד את התזוזות מפתמן המפלול. יש בו גם זיזגים, אבל היא מפלול מזגזג למדי...**

עכשיו, כאשר קוראיה של כהנא־כרמון הצטיידו בסרגלים, בלוחות לוגריתמיים ובשאר מערכות־צפייה שהמחברת העניקה להם, היא ממשיכה בפיענוח: **לסיפור שלושה מישורים. מישור אל"ף. סיפור הוא־היא, ותולדות הקשר ביניהם. אבל הסיפור הזה הוא רק עילה, לספר באמצעותה, בד־בבד על: מישור גימ"ל. אתה וההיפקחות החווייתית. לקראת הכרה חדשה. מחין ההכרה הזאת...** במילים אחרות: ייבוא באישור מישרד־המיסחר־והתעשייה של הפטנטים־הסיפרותיים השחוקים של „הרומן החדש" הצרפתי, בנושא יצירת הקשר החווייתי בין הסופר לקורא, ובין הסופר לכל קורא לחוד. ועל־מנת שהקורא, אשר, כפי שמסתבר מאופן לעיסת הנושא עבורו, הוא נבער־מדעת, מציעה לו המחברת לדמות את סיפרה ל: **אתה יושב כהרגלך במסך־הטלוויזיה הביתית, פיתאום המסך נהפך למסך סינמסקופ, המקיף את מלוא ארבעת הקירות...** עמליה כהנא־כרמון מספקת לכל קורא את הסינמסקופ של ארבעת כתליו.

על־מנת שבערות הקורא־בכוח תצא נשכרת מקריאת „השדות המגנטיים", המחברת מפענחת לו אותם: **המדובר הוא בהיפכות לחוקיות ולסימטריה של הכוחות הפועלים. פתזשה, ורק בתחשה, בלבה־למעשה... ועל גיבור עלילתה היא מספרת לקוראים כי הוא קרא באקראי לקראת הכרה חדשה זאת, היא שמקנה אז אופי אחר לגמרי למישור בית. דהיינו, לשאלה של סולם העדי־פויות. כשם שהשאלה של סולם־העדיפויות מקנה אפי אחר למישור אל"ף, סיפור הוא־היא. כשאגב, גם סיפור הוא־היא כשלעצמו, סיפור המיפגש, הוא לא רק סיפור של מיפגש בין שניים. הוא יותר סיפור מיפגש עם**

ג. התערטלות נרקיסית ביוון ביצת המילים

הקורא־המודרך, התוהה אנה נעלם מישור בי"ת של „השדות־המגנטיים", מגלה מפי הגבורה: **ההיפקחות לקראת הכרה חדשה זאת, היא שמקנה אז אופי אחר לגמרי למישור בית. דהיינו, לשאלה של סולם העדי־פויות. כשם שהשאלה של סולם־העדיפויות מקנה אפי אחר למישור אל"ף, סיפור הוא־היא. כשאגב, גם סיפור הוא־היא כשלעצמו, סיפור המיפגש, הוא לא רק סיפור של מיפגש בין שניים. הוא יותר סיפור מיפגש עם**

---

* „מולוי", הוצאת „סימן־קריאה".

** „עידן החשד", הוצאת הקיבוץ המאוחד, „הפלאנ־טרים", הוצאת „ספרית־פועלים".

*** „הקינאה", הוצאת „דביר".

* „הרחובות האלה", „ההרים ההם", הוצאת אל"ף, תשכ"ג.

** הוצאת „הקיבוץ המאוחד".

עצמך („מזות כוונציה")... כאן מתרגמת כהנא־כרמון קלישאות עייפות ומשומשות שנהגו בפי התיאורטיקנים השונים של „הרומן החדש" הצרפתי.

לא נפקד מסלט־מילולי זה גם ה„קשר היהודי" החבוי, ולא בהסתר, בכל סיפרי המקורות משך אלפי שנים, וכהנא־כרמון מצהירה ברבים על תגליתה: **פירוש הדבר הזה המיפגש עם עצמך, הן היכן ולפני מי אתה עומד כרגע זה, כשלב זה...** ועל־מנת להקל על חייהם, הקלים בלאו־הכי, של מבקרי הסיפרות העברית, מתארת להם המחברת את הכיוון שלפיו עליהם לבחון את יצירתה: **הסיפור מסתכל על האירוע הספציפי כעל פריט בתוך מיכלול. המיקרה־הפרטי הקונקרטי הוא רק מימצא, כמו בארכיאולוגיה, להסיק ממנו מסקנות מרחיקות־לכת...**

מילה אחר מילה ממשיכה כהנא־כרמון לפענח, לקהל קוראיה הנבער, את כוונות ומגמות דמויותיה החד־מימדיות, כאשר מתוך דבריה עולה ההכרה כי האל שממנה נסיכות ונסיכים בעולם־ההזיות של הסופרים — מינה אותה כמלכת־הסיפרות־העברית. תוך תחישת אדנות שכזו היא קובעת קביעות, במסמרות־לשון: **זבולון לייפציג, כמו כל אחד מאיתנו, מתרוצץ בין עייר מאיש אחר. זה רוצה זה, וזה רוצה זה...** וכאן מגלה כהנא־כרמון פן נוסף של יצירתה, את הפרוידיא־ניות, אלא שזו נמסרת במטבעות שחוקות לעניים ופרי־מיטיבים, ועל־כן ממשיכה מחברת „השדות־המגנטיים": **החיפוש הזה שלו לאורך הדרך...** וכדי שהקוראים־המודרכים יפענחו את המערך־הפרוידיאני של זבולון, הרי כהנא־כרמון, המבקרת את עצמה לנוכח הראי־הנרקיסי והביקורתי שבו נשקפים אליה פני המחברת כהנא־כרמון, אומרת: **ומכאינה זו, ומכלי שהיא יודעת על כך, ונדי היא הווירגיליום של זבולון לייפציג... ההשלכות של העבר והעתיד שבדבר — הן האיבר־מונים שיש למיפגש ביניהם. למעשה, לגבי זבולון לייפציג, נדי היא החזון של הנורמאליות עצמה...**

לאחת מדרגות האוולית בתולדות הסיפרות העברית ששום סופר אחר, ולו מן הנחותים שביניהם, טרם העפיל, הגיעה הגב' עמליה כהנא־כרמון באומרה על סיפרה: **התנועה המתמדת, המתעתעת הזאת, שמרצדת בין הקווים, כמו באיפ־ארט, היא שמרצדת בסיפור. היא מדברת על מינבלה של המח נוכח תופעה...** ועל־מנת שהקורא־המודרך ביד המחברת לא יפול ליוון־קידש...

מסתבר, שבדומה להרפייה, הצצה מתוך המיתולוגיה היוונית, בכוח דיבורה מרטיטה גם כהנא־כרמון את המבקרים בהבל דבריה, וכבר צץ מבקר אחד שנבהל ממשאה של המחברת (אברהם בלבן — „מעריב" 18.2) וכתב: **„הספר פונה אל כשיריו האינטלקטואליים של הקורא, ומחייב אותו לדריכות מתמדת... בהשוואה לכל הנכתב כיום בספרות העברית מהווה הספר רמה נפרדת, הישג מזהיר של פרוזה מקורית...**"

אותו אברהם בלבן משמש לייצרה־הסיפרותי־המיובא של כהנא־כרמון כמסייע־מגנד, התורם לערפל־הקריאה שהיא מפיצה על הפרובינציה התרבותית הקטנה של ישראל, המלאה בתשוקה להידמות לכל שאר הגויים, ובעיקר לתרבותיים בהם, פרובינציה שמרוב נהייה לחדש, ל„רומן החדש הישראלי", נכונה לאמץ בחיבוק אוהב את עמליה כהנא־כרמון, המתייחסת לסיפרות העברית כאל שלוחה של הצרפתית, ועל־כן מתרגמת לנו את הטכניקה והתוכן של ה„רומן החדש" הצרפתי. מוטב להתעלם מהגדרת המבקר, שסיפרה „פונה אל כשיריו האינטלקטואלים של הקורא..." **ונתמקד בטיעונו הבור כי „בהשוואה לכל הנכתב כיום בספרות הישראלית מהווה הספר רמה נפרדת, הישג של פרוזה מקורית...**" הוא מעיד על בורותו, ועל נפילתו בפח כהנא־כרמון.

לסיכום, מן הראוי לציין כי אותה „רמה נפרדת", שבה מדובר, שמן הסתם כוונתה ל„רומן חדש" ישראלי, אכן קיימת, והיא מקומית ומקורית, ואינה ניזונה כלל מן העצמות המכוסמות של „הרומן החדש" בצרפת. כוונתי לספרים כבתחנה והדלת הכחולה של עמוס קינן, שהקדימו בהרבה את האמביציות של כהנא־כרמון, והכתובים בלשון עברית, ולא גירגיזית, והשתלשלות הפעילות בהם היא על גבול המציאות והפנטסיה. והגוף הפנימי המצטבר בהם אינו נזקק לריפודים של פילוסופיות־בודואריות ריקניות, והמחבר אינו מציב עצמו, בהבל פיו, בדומה לכהנא־כרמון, בכותל־המיזרח של „שירת־קודש".

מצויים עוד סופרים שאינם נוטים, מטבע כתיבתם, ליצור מאזן של אימה עם הביקורת בסיגנונה של כהנא־כרמון, והיוצרים מזה שנים באותה „רמה נפרדת" שעליה מדובר, ויוצרים את „הרומן־החדש" הישראלי האמיתי — ואינם יוצאים לרעות בשדות זרים ומגנטיים.

הממוגנטים

המצולה של החשש כי לפניו עומד ספר של פילוסופיה־בודוארית, עוצרת המחברת את מחול־ההתערטלות שלה ביוון ביצת מילותיה, ופונה לקורא: **אם התקבל הרושם שלפנינו ספר־הגות, אני ממהרת להרגיע: לא. לא יתר ולא פחות מאשר כל סיפור אחר שלי...**

ד. „הספר הזה כולו שירת־קודש"

למען המפקפקים בכושרה של כהנא־כרמון, והמטילים ספק במקומה בכותל־המיזרח של תרבותנו המועתקת, היא מסיימת את נאומה־פרשנותה במילים: **אמצעי־העזר האחרון שברצוני לצייר בו את הקורא, קודם לקריאה בספר, הוא האבחנה כדלקמן, על מישקל „שירי קודש וישירי חול" בשירת ימי־הביניים: אם במיכלול כל שכתבתי עד כה, הסיפורים „אם נא מצאתי חן", „נעימה ששון כותבת שירים", ו„התרוצשות" היו „שירי־הקודש" שלי, יכל היתר „שירי־החול" — הספר הזה כולו שירת־קודש...**

מסתבר, שבדומה להרפייה, הצצה מתוך המיתולוגיה היוונית, בכוח דיבורה מרטיטה גם כהנא־כרמון את המבקרים בהבל דבריה, וכבר צץ מבקר אחד שנבהל ממשאה של המחברת (אברהם בלבן — „מעריב" 18.2) וכתב: **„הספר פונה אל כשיריו האינטלקטואליים של הקורא, ומחייב אותו לדריכות מתמדת... בהשוואה לכל הנכתב כיום בספרות העברית מהווה הספר רמה נפרדת, הישג מזהיר של פרוזה מקורית...**"

אותו אברהם בלבן משמש לייצרה־הסיפרותי־המיובא של כהנא־כרמון כמסייע־מגנד, התורם לערפל־הקריאה שהיא מפיצה על הפרובינציה התרבותית הקטנה של ישראל, המלאה בתשוקה להידמות לכל שאר הגויים, ובעיקר לתרבותיים בהם, פרובינציה שמרוב נהייה לחדש, ל„רומן החדש הישראלי", נכונה לאמץ בחיבוק אוהב את עמליה כהנא־כרמון, המתייחסת לסיפרות העברית כאל שלוחה של הצרפתית, ועל־כן מתרגמת לנו את הטכניקה והתוכן של ה„רומן החדש" הצרפתי. מוטב להתעלם מהגדרת המבקר, שסיפרה „פונה אל כשיריו האינטלקטואליים של הקורא..." **ונתמקד בטיעונו הבור כי „בהשוואה לכל הנכתב כיום בספרות הישראלית מהווה הספר רמה נפרדת, הישג של פרוזה מקורית...**" הוא מעיד על בורותו, ועל נפילתו בפח כהנא־כרמון.

לסיכום, מן הראוי לציין כי אותה „רמה נפרדת", שבה מדובר, שמן הסתם כוונתה ל„רומן חדש" ישראלי, אכן קיימת, והיא מקומית ומקורית, ואינה ניזונה כלל מן העצמות המכוסמות של „הרומן החדש" בצרפת. כוונתי לספרים כבתחנה והדלת הכחולה של עמוס קינן, שהקדימו בהרבה את האמביציות של כהנא־כרמון, והכתובים בלשון עברית, ולא גירגיזית, והשתלשלות הפעילות בהם היא על גבול המציאות והפנטסיה. והגוף הפנימי המצטבר בהם אינו נזקק לריפודים של פילוסופיות־בודואריות ריקניות, והמחבר אינו מציב עצמו, בהבל פיו, בדומה לכהנא־כרמון, בכותל־המיזרח של „שירת־קודש".

מצויים עוד סופרים שאינם נוטים, מטבע כתיבתם, ליצור מאזן של אימה עם הביקורת בסיגנונה של כהנא־כרמון, והיוצרים מזה שנים באותה „רמה נפרדת" שעליה מדובר, ויוצרים את „הרומן־החדש" הישראלי האמיתי — ואינם יוצאים לרעות בשדות זרים ומגנטיים.

פטר הנדקה

פרופיל

בימים אלה מבקר בארץ הסופר והמחזאי הגרמני ממוצא אוסטרי, פטר הנדקה, שמחזהו קאספר מועלה בימים אלה בתיאטרון־הפתוח.

פטר הנדקה, בן 34, ה„אנפאן טריבל" של הסיפרות הגרמנית החדשה, פירסם עד כה 24 ספרים, ביניהם רומנים, נובלות, מחזות, תסריטים, תסכיתים ושירים — שהפכו אותו הסופר הצעיר המרתק ביותר במערב־אירופה כיום.

הנדקה נולד באוסטריה למישפחה קאתולית ממעמד־הפועלים. הוא החל כותב בגיל 12, שעה שלמד בבית־ספר לפרחי־כהונה. סיפרו הראשון, הצידעה, ראה אור ב־1966. באותה שנה פירסם שני מחזות שהיקנו לו פירסום עולמי, את להעליב את הקהל ו־האשמה עצמית. בלהעליב את הקהל יצר הנדקה ניתוח טורדני, סכמאטי ומשעמם במתכוון, ביחס לציפיות הקהל למתרחש על קרשי הבמה. המחזה מהתל בקהל, מחרפו ומגדפו.

באותה שנה נערך בפרינסטון, ארצות־הברית, המיפגש השנתי של קבוצה 47, והנדקה תקף את הסיגנון הסיפרותי הסטריאוטיפי של יוצרי הקבוצה, שחרטו על דגלם את שינוי ערכי התרבות הגרמנית. הוא האשים אותם בתערובת של שמרנות וחלודה־סיפרותית. הנעזרים באמצעים של גנגסטרים. ומשוללי יכולת להדביק את המציאות. מאז ועד היום הפך הנדקה המורד בה„א־הידיעה של הסיפרות ה־גרמנית.

ב־1967 פירסם את סיפרו הרוכל ואת מחזהו קאספר, המבוסס על מעשה שהיה ב־26 במאי 1828 כאשר, בעיר נירנברג, מצא סנדלר נער תמהוני, שהמישפט החוזר היחידי שהוא ידע, היה: „אני חפץ להיות קצין־פרשים כפי שאבא היה פעם." תעלומתו של אותו קאספר האוזר שימשה נו־שא לרומן רב־מכר של יעקב וסרמן, ולסרט מד־הים של הבמאי ורנר הר־צוג. קאספר של הנדקה שב ואומר במהלך המחזה: „אני חפץ להיות אנושי כפי שמישהו היה פעם." הנדקה משחרר את גיבורו מעולמו הטרום־לשוני, וכובלו ב־כבלי־החברה, תוך שהוא מאלצו לפלוט סיסמות של נכנעות, כמו: כל סבל הוא טיבעי; הסדר־הטוב הוא בסיס כל הדברים; עליך לשאת ולחשוש באח־ריות לרהיטים...

פיתוח זה של משמעויות לשוניות, הינו עיסוק שבו נתון הנדקה במהלך כל יצירתו. האדם בעיניו, מתואר כמוצר של הלשון ההופך מונטאז' של בנליזמים־לשוניים: פקודות, הנחות, הגדרות, איסורים וכל קשת המיגבלות־המילוליות האופייניות לחברה. הנדקה הינו מחזאי בעל משמעויות פילוסופיות, שהכריז מילחמת־חורמה על המשמעויות האינטיליגנטיות של הלשון. הוא שב ומדגיש כי הלשון משמשת כסוכנת של דיכוי־מעמדי: **„היא מכשאת כלום מלבד את השטויות של עצמה..."** הוא שב ומציין בהזדמנויות רבות, שבגרונו עולה בחילה מן הלשון־האלימה השגורה בפי בני־אדם.

ביקורתו על הלשון אינה משחררת מחיציו את מרבית הסיפרות שנוצרה בגרמניה, בתקופה שאחרי מילחמת־העולם השנייה שהיא ברובה, לטענתו: **סיפרות שאיש אינו נזקק לה.** בסיפרו קיטעי־דיבור, שבו קיבץ כמה ממסותיו, הוא שב וטוען כי הטרגדיה אינה רק בכך שהאדם סבוך במיגבלות הקיום, אלא בכך שהלשון עצמה נתונה בסכנה.

השקפותיו הביאו אותו ליצור צורה מייוחדת־במינה של ניכור לשוני. הוא עושה להטוטים במושגים. הופכם בהקשרים־תחביריים שונים, תוך יצירת פשטות סיגנונית־מלאכותית.

במחזהו להעליב את הקהל, שהוצג בזמנו בארץ מיספר הצגות, הוא כותב: **„איננו מספרים לך סיפור. איננו מפעילים פעילות כלשהי. איננו חותרים לפעילות כלשהי. איננו מייצגים דבר. איננו מעלים דבר בפניך. אנחנו רק מדברים...**" ודומה, שבקטע זה מתמצית השקפת־עולמו של הנדקה. דומה שבמהלך יצירתו כולה קיים תהליך המחשה של מישפט אחד של לודוויג ויטגנשטיין: **„להבין מישפט — משמעו להבין שפה."**

ב־1969 ראה אור סיפרו חרדת השוער לנוכח בעיטת־העונשין. זהו סיפורו של אחד, יוסף בלוך. כותרת הספר, הלקוחה מתוכנו, מציגה את בעיית הגיבור מול מצב אבוד־מלמפרע. הספר נפתח במילים: **„כאשר יוסף בלוך, פיעל־פיגומים שהיה בעבר שוער־כדורגל נודע, הגיע למקום־עבודתו עם בוקר, ונמסר לו דבר פיטוריו..."**

כך חורג יוסף בלוך משיגרתו. הוא פורש בנערה, מלווה אותה לביתה, שם הוא רוצה אותה: **„אם הלחין של כל הסובב אותו, שעה שעיניו היו פקוחות היה איום, הרי הלחין של המילים על הכל בחוץ, שעה שעיניו היו עצומות, היה אפילו איום יותר..."** עם גילוי הרצח מתפתח מצוד אחר יוסף בלוך. הוא נמלט ומגיע לעיירת־גבול, שבה נערכים חיפושים אחר נער מגמגם שנעלם. שם מתמוסס הסיפור, שעה שהנדקה מוצא, ראשית, מיסגרת לעיסוקיו הבלשניים. יוסף בלוך מתחיל לשחק במישחקי־לשון. הוא סובל, ואחר מקבל בחילה מצירופי־מילים אבסורדיים של עצמו.

בראשית שנות ה־70' מתמסר הנדקה ליצירות נרטיביות יותר, כמו הנובלות מיכתב קצר, פרידה ארוכה והעצב בעיקבות החלומות (1972) ולמחזהו גוויעת נסולי־התבונה. במיכתב קצר, פרידה ארוכה חוצה המספר את יבשת אוצרות־הברית, כאשר הוא נמלט מאשתו המנסה לרצוח אותו, ומצטרף אל מאהבת זקנה.

במחזהו גוויעת נסולי־התבונה הוא ממשיך ומכה את קהל צופיו בהלם. זהו מחזה של בחילה מן החיים ופחד מהמוות. פואמה ציניית־מלאנכולית בפרוזה. תיאור הנפתח בעולם־החיצוני של תעשיין־קפיטליסט, ועובר לעולמו הפנימי. זהו סיפור של תהליך ההתנכרות העצמית של הקפיטליסט עד לאובדן־תודעתו, כשהוא מובל אל הרס עצמו.

בהעצב בעיקבות החלומות מביא הנדקה סיפור אוטוביוגרפי, העוסק באמו שהתאבדה. במהלך הסיפור, המתמשך על־פני 100 עמודים, מצוי תיאור התהפוכות החברתיות במרכז־אירופה, במהלך המחצית הראשונה של המאה ה־20. אלא שהנדקה מעמיד, מול ההיס־טוריה, כאנטי־תיזה, את תולדותיה ותלאותיה של אמו הפשוטה, שאינה מוצאת לעצמה מקום במחצית השנייה של המאה ה־20. יושבת מול מכשיר הטלוויזיה, מתבוננת ואינה מבינה. היא כותבת מיכתבי־פרידה. קונה מאה גלולות־שינה. ואחרי הטלוויזיה מחתלת את עצמה, לובשת שני זוגות תחתונים, ומתה.

הנדקה הוא יוצר־סיפורות שחי בין שני קטבים. לעיתים הוא צועק: **„אני עייף מן הכנות, ומתחשק לי קצת לשקר..."** ומן העבר האחר הוא חש כי סיפוריו הופכים: **„יותר אמיצים. יותר אישיים, יותר חסרי־בושה..."** ובדילמה הזאת מתמצית, למעשה, חשיבותו כמייצג דור חדש של סופרים.

2061 מספר

המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

שנה 41

י"ב אדר תשל"ז, 2.3.77

השולחן הזה

משולם ריקליס ופיא זדורה

בגלל נערה זו

נוטש המולטי-מיליונר הישראלי היורד את האימפריה שלו